ZAUBER
asteroids

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Spisovateľ Kir Bulyčov najskôr napísal vedecko fantastický príbeh o dievčatku, ktorému sa nič nestane. Alica je dievčatko, ktoré žije v 21. storočí so všetkými výdobytkami modernej doby. Jej otec je riaditeľ ZOO a matka vesmírna architektka. Alica je šikovná, detsky bezprostredná a vynachádzavá a tak rieši a najzložitejšie situácie, kedy sú bezradní aj vážení profesori. Prvá kniha „Prázdniny na planéte Coleida“ obsahuje tri príbehy: „Dievčatko, ktorému sa nič nestane“, „Alicino putovanie“ a „Alicine narodeniny“. Knihy s ďalšími príbehami Alice sú „Prázdniny v ríši rozprávok“. Tri fantastické príbehy Alice, dievčatka z budúcnosti a potom nasledujú „Zajatci asteroidu“. Tri ďalšie fantastické príbehy Alice, dievčatka z budúcnosti, ktoré sú obsahom tejto knihy.

- Kir Bulyčov
- CESTA DO INDIE
  - 01
  - 02
  - 03
  - 04
  - 05
  - 06
  - 07
  - 08
  - 09
  - 10
  - 11
- ZAJATCI ASTEROIDU
  - 01
  - 02
  - 03
  - 04
  - 05
  - 06
  - 07
  - 08
  - 09
  - 10
  - 11
  - 12
  - 13
  - 14

    - 15
    - 16
    - 17
- HĽADÁ SA VOĽNÁ PLANÉTA
    - 01
    - 02
    - 03
    - 04
    - 05
    - 06
    - 07
    - 08
    - 09

Kir Bulyčov
Zajatci Asteroidu

Ilustrátor: Svetozár Mydlo
Prekladateľ: Dagmar Sabolová
Jazyk originálu: ruský
Jazyk dokumentu: slovenský
Vydavateľské údaje: Bratislava: Pravda, 1988
Poradie vydania: 1. vyd.

CESTA DO INDIE

01
TIGRE SA TULAJÚ PO NOCIACH

V pionierskom tábore Ohník došlo štyri dni pred koncom turnusu, keď si už všetci mysleli, že sa počas ich pobytu nič mimoriadne nestane, k nezvyčajnej udalosti.

Pionierka tretieho oddielu Julka Gribkovová zbadala na lúčke za kuchyňou dvoch pionierov z druhého oddielu, Juru Semionova a Olega Rozova, prezývaného Rózka, ako dráždia mačku Larisu. Semionov priviazal mačke na chvost plechovku od konzervy, do ktorej nasypal klince, a chcel ju s ňou vypustiť na pódium, kde krúžok ľudovej umeleckej tvorivosti nacvičoval národné tance zo Seychelských ostrovov. Rózka Semionovovi horlivo radil.

Keď Julka Gribkovová začula, ako mačka mraučí, vyskočila ani tigrica z kríkov, kde čítala Durrellovu knihu ZOO v kufri a začala ňou mlátiť Semionova po hlave.

Potom ju odhodila a doškriabala mu tvár. No len čo sa Semionov spamätal, postavil sa na odpor, obdaril Gribkovovú podliatinou pod okom a podľa vyhlásenia lekárky jej spôsobil aj ďalšie zranenia. Rózka stál pri Semionovovi, a pretože mu radil, tiež si nadobudol svoj prídel modrín. ' Večer sedela Julka Gribkovová pri pódiu so svojím priateľom, spolužiakom Fimom Korolevom. Na večeru nešla, nechcelo sa jej. Čakala, že po porade vedúcich, ktorá sa mala konať po filme, ju vylúčia z tábora. Okolo chodili známi, utrúsili slovko-dve, aby ju potešili, dievčatá nadávali na Semionova, chlapci žartovali. Napokon prišla kuchárka teta Viera a priniesla jej rezeň a kompót. Teta Viera mala mačku Larisu veľmi rada. Julka dala jedlo tučnému Firnoví, ktorý je večne hladný a okrem toho doma musí držať diétu.

— Tvoja stará mama bude soptiť, — povedal Fima. — Je dosť nervózna. Julka si vzdychla, ale nepovedala nič.

— Budem ťa musieť schovať u nás doma, — pokračoval Fima. — Naši sú aj tak na dovolenke. Keď sa skončí turnus, vrátiš sa domov, akoby sa nič nestalo.

— Aký si múdry, — povedala Julka ironicky. — A z tábora potom príde list, že ma vylúčili pre bitku.

— Nemusela si sa hneď biť, — povedal Fima, ktorý už dojedal kompót. — Mačke by sa nič nebolo stalo… — A čo nervy? — zvolala Julka. — A pocit krivdy?

Nevieš, že nervové bunky sa neobnovujú? — Možno mačkám sa obnovujú, — zamyslel sa Fima. — Ešte to nie je dokázané.

— Nie, — trvala Julka na svojom. — Zvieratá sa nemôžu sťažovať, preto je našou povinnosťou brániť ich. Aj tak sme už mnohé vyhubili.

Sirény už nežijú. Pštrosy vymreli.

— Mačkám to však nehrozí, — odporoval Fima.

— Ale ide o princíp.

— Mohla si to Semionovovi vysvetliť aj ináč. Ale ty si mu skoro oči vyškriabala. Sťažoval sa vedúcemu tábora.

— No vidíš. A Larisa sa nemá komu posťažovať. Schovala sa do svojej skrýše a trpí.

— Julka, ty si čudná, — povedal Fima.

— Niekedy sa mi zdá, že máš zvieratá radšej ako ľudí. Ty by si pritúlila aj tigra, ba aj škorpióna.

— Zvieratá nepoznajú zlobu. Tak ako bábätká. Ale tie potom vyrastú a zmenia sa, jeden na dobráka, druhý na ničomníka. Ale zvieratá zostanú stále ako bábätká.

— To je nebezpečný omyl, — nesúhlasil s Julkou Korolev. — Tento týždeň si dovliekla z lesa hada. Tvrdila si, že je to užovka, a napokon sa z nej vykľula zmija. Bábätká nebývajú jedovaté…

— Po prvé zmija nikoho neuštipla a zaniesla som ju späť do lesa. Po druhé zmije sú užitočné.

Fima mávol rukou nad tými slovami a prevrátil pohár, aby mu višne, čo ostali na dne, skĺzli do úst. Julka sa zamyslela. Jej situácia bola naozaj ťažká, rodičia neboli v Moskve, stará mama ledva chodí… Ako jej povie, že ju vylúčili z tábora, lebo sa bila?

— Hady, škorpióny a kadejaká háveď… — zamyslene mrmlal Fima. Na dne pohára ostala ešte posledná višňa. — Mňa viac zaujímajú autobusy.

Opäť zaklonil hlavu, pohľad mu zaletel k oblohe a v jeho zornom poli sa ocitla koruna mohutného duba, ktorý rástol hneď pri plote. V jeho lístí sa skrývalo čosi veľké, tmavé, neznáme.

Vyzeralo to ako hrubý kábel s hlavou a čiernymi očami.

Fima sa tak začudoval, že ani nezbadal, ako prehltol višňu.

— Čo sa ti stalo? — zľakla sa Julka. — Zabehlo ti?

— A… — vydal zo seba Fima a roztrasenou rukou ukázal na strom. Niečo zašuchotalo a kábel zmizol.

— Ja nič nevidím, — nechápala Julka.

— Ani nemáš čo, — odvrkol Fima. — Už mám asi halucinácie z tých tvojich rečí.

Zmrákalo sa. Zjavili sa prvé komáre, vytyčovali si bojové ciele. Z lesa sa šírila slabá vôňa húb a hniloby. Po cestičke sa blížila mačka Larisa. Iste chcela prejaviť Julke vďačnosť, ale nedošla k nim, prehla chrbát, naježili sa a zmizla ako gáfor.

— Niekto je pri plote, — povedal Fima. — Mačky to vycítia.

— Idem sa pozrieť, — povedala Julka.

— Počkaj!

No Julka už bola na ceste. Aj jej sa zdalo, že v kríkoch pri plote sa

niečo skrýva. Husté kríky celkom zakrývali plot, preto vedúcim ani na um nezišlo, že je v ňom diera, ktorou sa po večierke dá pohodlne prekĺznuť k rieke.

Julka spravila dva kroky, kríky sa pohli a hneď znehybneli. Ticho.

— Radšej ta nechoď, — povedal Fima. — Do ničoho sa nepleť. Máš málo problémov?

— Čo to mohlo byť?

— Vlk, — povedal Fima. — Alebo medveď. V kríkoch môže byť všeličo.

— Pokúsil sa zasmiať na vlastnom pokuse o žart, ale nepodarilo sa mu to.

Vtom sa za nimi ozvali hlasy — film sa skončil. Fima schmatol tanier a pohár a rozbehol sa do kuchyne. Julka zostala sama a hrdinsky znášala posmešky a vtipkovanie. Vedúci a ostatní dospelí z tábora sa zišli v riaditeľovej chatke, aby prerokovali mimoriadnu udalosť. Julka chvíľku postávala, potom zamierila do svojej izby v belasej prízemnej drevenej chatke, sadla si na posteľ a čakala, ako rozhodnú o jej osude. Ani nezbadala, kedy sa zotmelo. Z ihriska sa ozývala hudba, tancovalo sa tam. Ktosi vbehol do chatky, na niečo sa spytoval. Julka sa márne usilovala sústrediť na Durrellovu knihu. Nechcelo sa jej ani vstať a zapáliť svetlo.

Potom sa pod oknom ozvali drobné kroky. Julka hneď vedela, že je to Fima.

— Julka, tu si? — spýtal sa. — Už sa poradili.

— O mne?

— Počúval som pod oknom. Nechali ho otvorené, všetko bolo počuť. Julka vystrčila hlavu z okna — bolo nízko, Fima mal hlavu tesne pod podokenicou.

— Ako to dopadlo? — spýtala sa Julka a usilovala sa neukázať, aká je rozrušená.

— Smiali sa, — oznámil Fima.

— Prečo?

— Najprv sa usilovali hovoriť vážne, ale potom sa rozosmiali. A telocvikár Stepanyč ustavične opakoval, aby priviedli mačku ako svedka. Rozumieš?

— Ničomu nerozumiem.

— Rozhodli sa, že ťa nevylúčia. Ani Semionova. No a naša vedúca Rita naňho veľmi nadávala a Semionov, ktorý stál so mnou pod oknom, skríkol, že on sa len bránil. Ty si sa vraj doňho pustila ako divá mačka.

— Len nech mi príde po ruku! — zvolala Julka.

— Druhý raz by ti to len tak neprešlo. Potom nás odohnali od okna, a tak neviem, ako sa to skončilo.

— Niečo iste vymysleli, — povedala Julka.

Vtom sa vrátili dievčatá z tancovačky a trkotali o všelijakých hlúpostiach.

Fima ušiel, aby ho nezbadali. Julka si ľahla do postele, nechcelo sa jej s nikým rozprávať. Tvárila sa, že spí. V skutočnosti však nespala. Vôbec sa jej nechcelo spať. Dievčatá sa pomaly utíšili, celý tábor sa ponoril do spánku, vyšiel mesiac a osvetlil postele. Zabzučal komár. Kdesi ďaleko na rieke zatrúbil parník.

Podliatina na líci ju rozbolela. Nech je ako chce, pomyslela si Julka, keby som ho zbadala, aj teraz by som ho zmastila.

— Julka, — ozval sa pod oknom hlas, tichý ako bzukot komára.

Julka si pomyslela, že sa vrátil Fima, hoci ju to dosť prekvapilo, lebo Fima bol strašný spáč. A čo ak sa Semionov rozhodol, že sa s ňou poráta? Pre istotu chvíľu počkala.

— Julka, — ozval sa hlas opäť. — Vyjdi von. Musíme sa porozprávať. Julka vyskočila z postele, ktorá našťastie stála pri okne, a vykukla von. Nebolo tam nikoho.

Vo svite mesiaca vyzerali cestičky jasné, takmer biele, po oblohe plávali riedke oblaky a všade vládlo ticho ako v pustatine.

— Kto je tu? — spýtala sa.

— Neboj sa, Julka, — prehovoril veľký ružový krík, ktorý rástol na križovatke dvoch chodníkov. — To nie je žart. Musíme sa s tebou porozprávať, ale nesmie nás nikto vidieť.

— To si ty, Semionov? — sondovala Julka.

— Nepoznáš nás, — povedal hlas. Nemáme tu nikoho okrem teba. Len ty nás pochopíš.

— Ukáž sa, — povedala Julka, — či nie si Semionov.

— Naľakáš sa, — povedal hlas.

— Teraz sa už nezľaknem ničoho, — povedala Julka úprimne. — Po tom strachu, čo som prežila, keď som si myslela, že ma vylúčia z tábora.

— Ďakujem ti, — povedal hlas. — Neostáva mi iné, len sa ti ukázať. Ale nie aby si od strachu zamdlela.

Julka ešte nikdy od strachu nezamdlela, ale taká výstraha by naľakala hocikoho.

Navyše si bola takmer istá, že to všetko je pomsta toho odporného Semionova.

Preto pocítila priam úľavu, keď sa krík začal hýbať a na striebornú cestičku sa vysúvala dlhá hrubá hadica. Nech je ako chce, Semionov to nebol.

Po cestičke sa plazil asi päťmetrový pytón, hrubý ako Julkina noha. Pri krku sa zužoval a prechádzal do širokej plochej hlavy, dlhý rozdvojený jazyk rýchlo kmital, nehybné čierne oči uprene hľadeli, akoby hypnotizovali. Pytón sa niekoľko metrov preplazil a pod jej oknom sa zvinul.

— Na zbláznenie, — zašepkala Julka, ktorá sa vyznala v zoológii, a tak vo svetle mesiaca rozoznala krajtu tigrovitú, obyvateľku trópov. Zaujímavé, že v tej chvíli ju ani tak neprekvapilo, že had rozpráva, ako to, že sa vyskytuje v tomto pásme. — Krajty tigrovité u nás nežijú, — povedala.

— Dajte pokoj, — ozval sa obrovský had. — To je úplne vylúčené. Hadovi sa otvárali ústa v rytme slov, ale jeho oči zostávali nehybné, akoby to ani nehovoril had, ale akýsi strojček v jeho vnútri.

Za Julkiným chrbtom ktosi ospalo povedal: — Kedy už budeš ticho, Gribkovová? Julka neodpovedala a vyskočila von oknom.

Tráva, mokrá od rosy, bola studená.

— Kam pôjdeme? — zašepkala.

— Za kuchyňu, — povedal pytón. — Do kríkov.

— Tak rýchlo, — povedala Julka.

— Každú chvíľu sa môže zobudiť pes alebo strážnik.

— Ste bosá, neprechladnete? — spýtal sa pytón.

Julka neodpovedala, na prstoch sa rozbehla po cestičke, pytón sa plazil za ňou a cestou šepkal: — Vy sa nebojíte? Ani trochu sa nebojíte?

Julka vybehla na lúčku. Čudné, ale naozaj sa vôbec nebála. Hovoriaci pytón je omnoho menej nebezpečný ako pomstychtivý Semionov, vylúčený už z dvoch škôl.

Neďaleko zavyl strážnikov pes. Pytón trochu pridal, prekízol dopredu a zmizol v kríkoch. — Sem, — povedal. — Za mnou, smelá bytosť. 'Smelá bytosť bola, pravdaže, Julka. Rozhrnula kríky a ocitla sa pred dierou v plote, ktorý oddeľoval tábor od lesa. Bolo tam tma a zima. Julka ľutovala, že sa poriadne neobliekla. Had zmizol.

— Kde ste? — zašepkala. Nikto neodpovedal.

— Načo ste ma sem zavolali? — spýtala sa Julka stiesnene.

Hrobové ticho spiaceho lesa narušil mrmot, dupot, akoby kdesi vpravo prebehol kôň. Potom sa ozval známy hlas pytóna: — Hovor po rusky. Neplaš človeka!

— Preveril si ju? — ozval sa druhý hlas. — Je sama? Nie je to pasca?

— Netáraj, — zahriakol ho pytón.

— Mali sme zázračné šťastie.

— Nie som si taký istý, — odpovedal druhý hlas. — V ľuďoch som sa už sklamal.

— Tak kde vlastne ste? — ozvala sa Julka. — Už som skoro zamrzla, a vy si tu vyjasňujete svoje vzťahy.

— Urobte krok doprava, — povedal pytón. — Tu je viac svetla. Chcel by som vás zoznámiť so svojím priateľom.

Julka poslúchla a ocitla sa na maličkej čistinke.

Uprostred nej ležal obrovský tiger, vyzeral by hrozivo, keby

nemal obviazanú papuľu, akoby ho bolel zub.

02
OSUDNÁ CHYBA

— Už len ten tu chýbal, — zhíkla Julka, keď zazrela tigra. — Čo keby vás niekto videl? Na smrť by sa vystrašil.

— Doteraz to bolo vždy naopak, — chmúrne podotkol tiger. Hovoril pomaly, so zvláštnym prízvukom, nedalo sa rozumieť všetkým jeho slovám.

— Sadnite si, Julka, — povedal pytón. Julka sa obzrela a videla, že pytón sa skrútil do tuhých prstencov, takže vznikol vysoký okrúhly vankúš.

— Nebojte sa a sadnite si, — povedal.

— Zem je studená a vy ste veľmi slabo oblečená.

Julka poslúchla a sadla si na chladivú pružnú podušku.

Pytónová hlava sa jej pohojdávala pri uchu.

Zavládlo ticho.

Julka pozerala na tigra, ktorý si položil hlavu na ťažké laby a nasrdene na ňu hľadel. Priviedlo ju to do rozpakov. Nie, nemyslela si, že ju sem vylákali, aby ju zjedli, to jej ani na um nezišlo. Nenápadne sa uštipla do lakťa, lebo si myslela, že sa jej to všetko asi len sníva. Po prvé pytóny a tigre nevedia rozprávať a po druhé nežijú v okolí Moskvy. Iba ak by boli ušli zo zoologickej záhrady. Ale ani vtedy by nevedeli hovoriť. Pretože všetci mlčali, Julka sa rozhodla, že niekto musí začať rozhovor.

— Prepáčte, — obrátila sa na tigra.

— Vy ste bengálsky, alebo ussurský? Vyzeráte ako bengálsky, ale teraz je tu slabé svetlo…

— Vyzerám skôr ako vychudnutá mačka, — povedal tiger.

— To je teda pravda, — súhlasil pytón. — Ale náš hosť by sa chcel dozvedieť o nás niečo viac, však? Vtom tiger zavrel oči a robil sa, že spí.

— Máte pravdu, — Povedala Julka.

— Všetko je to také neobyčajné…

— Veru, — prikývol pytón. — Na vašom mieste by som si myslel, že ešte spím.

— Už som sa uštipla, — povedala Julka.

— Dobre ste spravili, — prikývol pytón. — Ale poďme k veci. Stalo sa nám nešťastie a potrebujeme pomoc.

— Stratili ste sa zo zoologickej záhrady? — nahlas rozmýšľala Julka.

— Ani teraz ste neuhádli. Život je vždy omnoho dramatickejší, — povedal pytón a naklonil hlavu tak, aby jej videl do očí.

Julka skrčila nohy pod seba, aby si ich trochu ohriala. Na skrútenom pytónovi sa sedelo naozaj pohodlne. Ešte keby ju niekto prikryl tigrom ako prikrývkou, hneď by zaspala.

— Prileteli sme na Zem predvčerom, — začal pytón.

— Prileteli? — spýtal sa tiger so zavretými očami. — My byť zhrmieť, spadnúť, sfaulovať…

— Môj priateľ ešte celkom neovláda váš jazyk, — povedal pytón. — A má trochu poranenú hlavu.

— Jemne povedané, — skonštatoval tiger. — Danke schon.

— Môžem pokračovať? — spýtal sa pytón.

— Tak vy ste z kozmu? — začuďovala sa Julka. — A všetci ste tam u vás takí?

— Kde u nás? — opýtal sa pytón.

— Na vašej planéte.

— Tá sa zbláznila, — zavrčal tiger. — Je crazy, pomätená.

— Naozaj logický predpoklad, — povedal pytón. — Ale mylný.

— Tak prečo takto vyzeráte?

— Preto, lebo nás sem vyslali v podobe tých najobyčajnejších bytostí, aby sme nevzbudzovali pozornosť, — povedal pytón.

— Nevzbudzovali pozornosť? Ale veď to je ten najlepší spôsob, ako vzbudiť pozornosť. Dokonca paniku.

— Veru, — zamrmlal tiger, pretiahol sa, sadol si, zívol na celú papuľu a ukázal svoje strašidelné tesáky.

— Veď vravím, že sme spadli, — povedal pytón. — Vôbec sme neleteli k vám. Mali sme namierené ta, kde by naša podoba nevzbudzovala nijaké podozrenie. A to do štátu Maisúr v južnej Indii, v srdci indickej džungle.

— A nedoleteli ste?

— Chyby sa stávajú aj v takej vyspelej civilizácii ako naša, — smutne skonštatoval pytón. — Na túto expedíciu nás špeciálne pripravovali. Starostlivo sme si preštudovali všetky zvláštnosti južnej Indie, naše telá prerábali tri roky. Museli sme byť čo najobyčajnejší, ale zároveň dostatočne silní, keby nás niekto nečakane prepadol.

— Keď vás už prerábali, prečo z vás neurobili Indov? V Indii ich žije pol miliardy.

— Ľudia! — povedal tiger. — Ľudia! People! A čo doklady? A vypočúvanie?

Vniknutie do štátnej rezervácie? To by nebolo dobre.

— Naozaj, hlboko v džungli je lepšie byť tigrom ako človekom, — povedal pytón. — Mali sme splniť svoju úlohu a o mesiac po nás priletí kozmická loď, ktorá teraz hliadkuje za planétou… ako sa volá?

— Plutón, — povedal tiger. — Dokedy ťa to mám učiť?

— Pluto, — opravila ho Julka. — To je veľmi ďaleko. Musíte sa teda skrývať celý mesiac?

— Musíme sa dostať do Indie, — povedal tiger. — Do džungle. Vy byť hlúpa a ničomu nerozumieť.

— Celkom ste ma poplietli, — bránila sa Julka. — Myslíte, že som dakedy sedávala na pytónoch, alebo besedovala s tigrami?

— Milá slečna, nehnevajte sa, prosím, — povedal pytón. — Pochopte môjho priateľa. Včera zašiel poprosiť o pomoc do jedného osamelého domca a staršia žena, ktorá tam býva, ho zmlátila kutáčom po hlave. Poznáte také náradie?

— Prepáčte, — povedala Julka. — To som nevedela. Ale vy ste ju veľmi nastrašili.

— Tri razy som sa ospravedlnil, — zahundral tiger. — Sľúbil som, že jej neublížim, ale tá ženská ma stále bila po hlave veľmi… veľmi… zabudol som, ako sa to povie vo vašom barbarskom jazyku…

— Bolestivo? — spýtala sa Julka. — Nie.

— Zúrivo? — našepkával mu pytón.

— No, povedzme zúrivo, — zašomral tiger súhlasne.

— Vymením vám obväz, — navrhla mu Julka.

— Vylúčené! — ohradil sa tiger. — Bojím sa šteklenia.

— Pochopte nás, sme v hroznej situácii, — pokračoval pytón. — Kapsula sa nám rozbila a my sme sa len zázrakom zachránili. Kozmická loď príde po nás až o mesiac, a to úplne inde, medzi ľuďmi sa nemôžeme ukázať, lebo ich desíme a vyvádzame z miery, a navyše musíme splniť svoju úlohu v maisúrskej džungli.

— Akú úlohu? — vyzvedala Julka.

— Pred sto rokmi bez stopy zmizla kozmická loď, ktorá prevážala na galaktickú výstavu v susednej hviezdnej sústave kolekciu klenotov z národného pokladu.

Celých tých sto rokov naši vedci vyratúvali jej dráhu pohybu a len pred piatimi rokmi sa im podarilo presne určiť, že úlomky kozmickej lode ležia práve uprostred maisúrskej štátnej rezervácie v Indii. Ak nesplníme túto úlohu, vyjde nazmar práca tisícov našich spolupracovníkov, stroskocú všetky nádeje. — Pytón si ticho vzdychol a spustil plochú hlavu.

— V tom vám ja pomôcť nemôžem, — povedala Julka. — India je ďaleko a cestovné lístky pre tigre sa u nás nepredávajú.

— Čo som vravel, — povedal tiger. — Je to beznádejné. Ja sa obesím.

— Počkajte, — zvolala Julka. — Musíme trochu porozmýšľať.

— Správne, — súhlasil pytón. — Rozmýšľajme.

— Ste hladní? — spýtala sa Julka.

— Nerobte si starosti, — povedal pytón. — S tým nemáme problémy.

— Keď skapeme od hladu, bude problém stiahnuť z nás kožu, — zahundral tiger.

Pytón si opäť vzdychol. Bolo mu trápne, že sa jeho priateľ neovláda.

— Vážená Júlia, — začal. — Musím vám povedať, že môj priateľ síce navonok pôsobí srdito a hašterivo, ale v skutočnosti je známy profesor a odvážny výskumník.

— Nože prestaň, — ohradil sa tiger.

— Aký to má význam?

— Teraz už vôbec neviem, — povedala Julka. — Čím vás nakŕmim? Kde vezmem pre vás toľko mäsa!

— Je bláznivý, — zavrčal tiger. — Veď ona si myslí, že ja jem mäso. A možno aj ľudí. A môj priateľ by možno prehltol aj kravu.

— My nejeme mäso, — jemne poznamenal pytón. — Sme veľmi zdržanliví a skromní.

Nebudeme vám na ťarchu. Potrebujeme len strechu nad hlavou a priateľstvo.

Julke bolo čoraz väčšmi zima. Už chcela odísť, ale ešte sa spýtala: — Prečo ste prišli práve za mnou?

— Ty si čudná, — odpovedal tiger.

— A za kým sme mali ísť? Za mladým mužom menom Semionov, ktorý týra malého dravca?

— Celý deň sme presedeli v týchto kríkoch, — vysvetlil jej pytón. — Pozorovali sme váš tábor a hľadali presne takého človeka, ako ste vy. Dôverčivého, veľkodušného, smelé ho, citlivého, energického… Julka zrazu zabudla aj na zimu. Ale tiger všetko pokazil. Musel dodať: — A takého hlúpeho, ktorý pôjde v noci s neznámym hadom do lesa.

— Ach, Trankverri-Trankoverri, — smutne vzdychol pytón. — Pri havárii si prišiel o svoje najlepšie vlastnosti.

— Vždy som hovoril pravdu, — odpovedal tiger. — Júlia, sľúbila si, že mi napravíš obväz. Už si zabudla? Ukázalo sa, že to vôbec nie je ľahké, lebo tiger mal obväz z obliečky, ktorú mimozemšťania niekomu zvesili zo šnúry, a okrem toho po celý čas vrčal a všemožne jej prekážal. Mimochodom, skúšali ste niekedy previazovať bengálskeho tigra v nočnom lese? Navyše ešte tigra úplne rozčarovaného životom?

Preto sa Julka vrátila do svojej chatky až o hodinu. A zaspala, akoby ju do vody hodil.

03
DRAVCE MEDZI NAMI

Ráno Julku zobudila trúbka. Nijako sa nemohla prebrať zo sna, v ktorom sa jej všetko poplietlo — džungľa, bitka s pirátmi, črieda tigrov a hovoriaci slon. V polospánku vybehla na rozcvičku. Vonku bolo chladno, oblaky sa vznášali tak nízko, že sa skoro dotýkali stožiara so zástavou. Julka pozrela na les, ktorý rástol hneď pri tábore, a pochopila, že to nebol sen. Tam v lese ju čakajú mimozemšťania, možno ju už netrpezlivo vyzerajú. Po raňajkách Julka zavolala nabok Fimu Koroleva.

— Tak čo sme zas vymysleli? — spýtal sa Fima. — S kým sa budeme dnes biť?

— Neviem, — odpovedala Julka. — Ale chcela by som ťa zoznámiť so svojimi novými priateľmi.

— Jasné, — povedal Fima. — Našla si žubrienku a niekde si vypriadla škorpióna.

— Takmer si uhádol, — začala Julka. No nestihla dokončiť, lebo na chodníku sa zjavila lekárka, ktorá si chcela prezrieť jej modriny a škrabance. Fima Korolev chcel Julku najprv počkať, lebo prebudila v ňom zvedavosť, ale potom si spomenul, že si chcel spraviť luk a ešte včera si na to vyhliadol práve za plotom rovnú a vysokú liesku. Ale včera nemal nôž, a dnes si požičal dobrý vreckový nožík od chlapca z prvého oddielu, ale sľúbil, že ho vráti čo najskôr. Preto Fima zbytočne nestrácal čas a rozbehol sa k diere v plote, preliezol ňou a rýchlo zamieril k lesu. Tu niekde musí byť ten lieskový ker. Fima vybral z vrecka nožík, otvoril ho a vykročil, pričom sa pozorne obzeral, aby ker neprehliadol. Aha, povedal si. Tu si!

Schytil liesku a pritiahol ju k sebe. V tom momente mu rovno spod nôh vyletelo čosi žlté, pásavé, obrovské a s výkrikom: — To je už vrchol! — sa stratilo v húštine. Ťažko povedať, kto sa viac zľakol — Fima Korolev, alebo mimozemšťan s ťažkým menom Trankverri-Trankoverri, prerobený na bengálskeho tigra. Tiger, ktorý usúdil, že Fima naňho poľuje, dobehol k rieke a skryl sa v tŕstí, Fima preletel cez ohradu, mávajúc nožom dobehol do jedálne a vletel medzi stoly, kde sa zrazil s Julkou, ktorá práve vyšla z ošetrovne.

— Kam bežíš? — spýtala sa ho.

— Ja? — Fima sa obrátil, ale nikto ho neprenasledoval.

— Človek by si myslel, — povedala Julka, — že ťa prenasleduje tiger… No hneď sa zarazila, lebo žart sa príliš podobal na pravdu.

Fima pozrel na ňu zvláštnymi očami, okrúhlymi ako trnky, ktoré sa nápadne vynímali na jeho úplne bledej tvári, potom sa ešte

nervózne obzrel a ticho povedal: — Tiger… myslíš, tiger?

— Kde si bol? — spýtala sa Julka. — Kde si bol, kým som tu nebola?

— Nikde, vlastne bol som v lese… tuto celkom blízko… a tiger vyskočil, len- len že ma neroztrhal… ale ty tomu nemôžeš rozumieť.

— Nemôžem? A pytóna si nestretol?

— Koho?

— Pytóna. Asi šesť metrov dlhého. Julka hovorila úplne vážne a Fima pochopil, že si z neho uťahuje, lebo nijaký normálny človek nemôže rozprávať, že v okolí pionierskeho tábora sa potulujú tigre a vrhajú sa na ľudí.

— Teda tak, — povedal Fima, schoval nôž do vrecka a zvrtol sa, odchádzajúc navždy. Od rozhorčenia a urážky v ňom len tak vrelo. Včera bol ešte verným priateľom a ničím, rozumiete, ničím si nezaslúžil takú urážku.

— Teda tak, — zopakoval. — Bol tam ešte slon a dva krokodíly.

A nesmierne sa začudoval, keď Julka za jeho chrbtom spokojne povedala: — Ani slon, ani krokodíly tam nemôžu byť. Sú len dvaja. Tiger a pytón.

— Jasné, — zatiahol Fima. Prešiel ešte dva kroky. Potom zastal, pozrel na Julku a spýtal sa: — Žartuješ, však?

— Žartujem? Práve idem za nimi. Musíme sa porozprávať, — odpovedala Julka.

— S kým?

— S tigrom. Aj s pytónom. Doteraz Fima pokladal Julku Gribkovovú v podstate za normálnu. Ale všeličo sa stáva. Zvlášť ak ju Semionov udrel po hlave. No na druhej strane — s kým sa on sám stretol v lieštine? Alebo sa nestretol s nikým?

Mraky sa rozptýlili, vykuklo už nie veľmi teplé slnko, akoby sa cez leto vysililo a teraz oddychovalo. Na drevenom pódiu tanečníci podupkávali, učili sa ľudový tanec Seychelských ostrovov na slávnostnú rozlúčku s táborom. Z kuchyne sa šírila vôňa pečených rýb, kuchárky pripravovali obed. Mačka Larisa sedela pred kuchyňou a s odporom hľadela na hlavu zubáča — bola to dnes už ôsma — kuchárky chceli potešiť úbohé zviera po včerajšom utrpení. Julka Gribkovová zamierila k čistinke, akoby si bola istá, že Korolev ju bude nasledovať. Ten však stál, krútil hlavou a nijako si nemohol urovnať v hlave všednosť táborového života s neobyčajnými udalosťami a slovami, ktoré práve počul.

— Hádam sa nebojíš? — spýtala sa Julka, keď došla ku kríkom pri plote.

— Ja? — zatiahol Fima, ale ani sa nepohol. — Koho?

— Tigrov, — odsekla Julka.

— Nie, — povedal Fima. Od strachu bol celý bez seba.

— Tak poďme, — rozhodla Julka a bez jediného obzretia zmizla v kríkoch. Ale Fima naďalej nehybne stál. Chcel sa pohnúť, považoval za svoju povinnosť rozbehnúť sa a zabrániť Julke v nerozvážnej ceste do lesa, kde sa na ľudí vrhajú tigre, ale nohy mu vypovedali poslušnosť a nemohol zo seba vydať ani hláska. Julka verila, že Fima nakoniec pôjde za ňou, lebo napriek všetkým svojim nedostatkom, ku ktorým patrilo obžerstvo a zbabelosť, je predsa jej priateľom a v nešťastí ju neopustí. Prešla tých niekoľko krokov k plotu, preliezla dierou a ticho zavolala na svojich nových známych. Ale nikto jej neodpovedal. No nič, pomyslela si Julka, iste nebudú ďaleko, veď len pred chvíľou tu boli. Zašla do lesa, preto už nepočula, čo sa dialo v tábore a čo Fima Korolev zapríčinil svojou nerozhodnosťou. Kým Fima stál a zápasil so svojimi nohami, ktoré sa nechceli odlepiť od zeme, zozadu k nemu pristúpil Semionov a jeho nerozlučný priateľ Rózka. Semionov zúril, líce mal preťaté náplasťou ako kardinálovi gardisti jazvami po súboji s D'Artagňanom. Semionov túžil po pomste. Nemohol zniesť, že sa mu už druhý deň všetci, aj tí najmenší posmievajú. Ale Gribkovovú zmastiť nemohol. A vtom, keď ovládaný najčernejšími myšlienkami kráčal po chodníku, zbadal Julkinho priateľa, zbabelého tučniaka Fimu Koroleva.

— Kde máš svoju Júliu? — spýtal sa Semionov hrozivým hlasom.

— A čo by si rád? — odpovedal Fima a zrazu pocítil, že by ho nohy aj niesli, a to čo naj ďalej od Semionova a Rózku.

— Chcem sa s ňou porozprávať, — povedal Semionov. — Tak von s pravdou!

Fima si myslel, že Semionov sa chce pomstiť, ani na um mu neprišlo, že obeťou útoku sa stane on. Hoci Semionov bol schopný všetkého.

— Čo sa s ním budeš naťahovať, — povedal Rózka, zložil si okuliare a čistil si ich. Nadaný matematik Rózka bol maličký, dengľavý, tichá voda a veľký zlomyseľník. Patril k deťom, ktoré staré mamy zbožňujú a mamy o nich hovoria: „Kamaráť sa s ním, je to dobre vychovaný chlapec a bol druhý na okresnej matematickej olympiáde.“ Aj učitelia majú Rózku radi, kým ho neprekuknú.

— Jura, radím ti, aby si toho špióna a zradcu poriadne priprel.

— Je to zradca? — spýtal sa Semionov, vylúčený už z dvoch škôl, pretože rozhodne nevynikal umom, ale zato silou áno. Nebolo by mu ani na um zišlo niečo také, aby priviazal mačke na chvost plechovku, keby mu Rózka nebol nahovoril, aké to bude smiešne.

— Samozrejme, — povedal Rózka a opäť si založil okuliare. — Je priateľom Gribkovovej, a to znamená, že ťa zradil.

Rózka vedel, že mu musí povedať niečo, čoho by sa mohol chytiť. Teraz to Semionovovi bude vŕtať v hlave.

— Ty zradca! — zreval Semionov a rozbehol sa k Fimovi.

Fima pochopil, že Semionov ho chce nevedno prečo zmlátiť, vzal nohy na plecia a poďho do lesa, no nebežal za Julkou, ale trochu iným smerom. Ani v najťažších chvíľach nezabúdal, že človek nemá zrádzať priateľov. Semionov upaľoval za ním, ale Rózka zostal stáť, lebo zbadal, že po chodníku prichádza telocvikár. Čupol si a začal ovoniavať nezábudku.

— Kam bežal tvoj priateľ? — spýtal sa telocvikár, ktorý včera žiadal, aby Semionova vylúčili z tábora za to, že zdvihol ruku na ženu, aj keď to urobil y sebaobrane.

Rózka obrátil k telocvikárovi nevinnú tváričku s veľkými okuliarmi.

— Biológia, — povedal ticho, rozvážne. — Rozhodli sme sa, že napíšeme prácu o flóre a faune nášho kraja. Do začiatku školského roku. Tak študujem rastliny.

— Aha, — povedal telecvikár. — A čo študuje Semionov takou rýchlosťou?

— Motýle, — odpovedal Rózka. — Semionov bežal za nezvyčajne krásnym mlynárikom.

Keby také niečo rozprával telecvikárovi niekto iný, nikdy by neuveril, že Semionov naháňa mlynáriky, aby mohol o nich napísať prácu. Ale Rózkovi, samozrejme, uveril/hlboko sa začudoval, pokrčil plecami a odišiel. Keď zašiel za roh, Rózka opatrne vstal a pomaly kráčal k lesu, nezábudku mliaždil v dlani.

Julke sa práve podarilo nájsť pytóna. Vykĺzol spod spadnutého kmeňa, naklonil plochú hlavu a pozdravil.

— Prečo sa schovávate? — spýtala sa Julka.

— Prenasledujú nás, — povedal pytón. — V tŕstí napadla neznáma osoba s nožom v ruke nášho tigra.

— Už o tom viem, — povedala Julka.

— Bolo to nedorozumenie. Fima si chcel odrezať lieskový prút. Aj on sa vyľakal.

— Ste si istá? — spýtal sa pytón.

— Absolútne. Hneď príde a zoznámim vás. Je to môj priateľ.

— Neviem, neviem, — vzdychol si pytón. — Trankverri-Trankoverri utrpel šok.

— A ako ste chceli žiť v Indii? — spýtala sa Julka pytóna. — A keby vás tam našli naozajstní lovci?

— Tam je rezervácia, — odpovedal vážne pytón. — A tu nie sme ani pod ochranou zákona.

— Nemali by sme zájsť na bezpečnosť? — spýtala sa Julka. — Všetko by sme im rozpovedali a poprosili ich o pomoc.

— V nijakom prípade! — skríkol pytón. — Po prvé nikto nesmie vedieť, že sme na Zemi, porušili by sme základný zákon nezasahovania. A po druhé predstavte si, ako ideme na bezpečnosť a

čo by nám povedali. Julka neprotirečila. Viac ju znepokojovalo, kam sa podel Fima. Čo ak sa niečo stalo? Čo ak zas stretol tigra a sám sa rozbehol na bezpečnosť? Len čo si Julka s hrôzou predstavila, kam sa podel Fima, ozval sa od rieky strašný lomoz, akoby sa lesom hnalo stádo zdivených byvolov. Julka vyskočila a pritisla sa ku kmeňu, pytón ako strela vyletel na strom, ktorý sa pod jeho váhou prehol. Na čistinku vtrhol Fima Korolev. Ako slepý sa vrhol k stromu, kde stála Julka, vrazil do nej a vtom sa mu na hlavu zvalil päťmetrový pytón, ktorý sa neudržal na strome, a zaúpel v jazyku svojej rodnej planéty. Všetci traja spadli na zem a minútu nehybne ležali, kým neprišli k sebe. Prvá sa spamätala Julka, vstala a pokúsila sa vyslobodiť omráčeného Fimu spod bezvládneho pytóna. Pytón bol ochabnutý, poddajný a ťažký ako nekonečne dlhý valec na diváne a Fima asi omdlel. Nakoniec ho Julka musela poriadne ťapnúť po líci, aby otvoril oči. — Zase, — povedal.

— Je ti Zle?

— Zase tigre, — povedal Fima — Vstaň a rozprávaj.

— Nemôžem vstať. Nemám nervy v poriadku. Spadol na mňa strom.

— To nebol strom, ale môj nový známy, — povedala Julka. — Chcela by som vás zoznámiť. Fima opatrne pozrel tým smerom, kam ukazovala Julka, prižmúril oči, chcel vstať a čo najtichšie zmiznúť.

— A to je mladý muž z konca dvadsiateho storočia, — povedala Julka.

— Mimozemšťan, nože niečo povedzte, aby sa Fima upokojil.

— Dobrý deň, — povedal pytón. — Môžete ma volať Ken. Hoci vyzerám ako plaz, v skutočnosti na svojej ďalekej planéte prednášam históriu na univerzite.

04
KRÁĽOVSKÁ POĽOVAČKA

Asi o desať minút sa Fima spamätal. Nikdy nemal zoológiu velmi rád, preto si nemohol hneď zvyknúť na mimozemšťanov zvláštny výzor. Zato otázky kozmonautiky ho odjakživa zaujímali a mal v úmysle časom schudnúť a vydať sa do kozmu. Keď teda všetko pochopil a uveril pytónovi, neobyčajne sa potešil.

— Nadviazanie kontaktu, — vykladal a prechádzal sa po čistinke, — je odveká túžba ľudstva. Spolu s vami poletíme do kozmických diaľav. Povedzte, na akom princípe funguje vaša kozmická loď?

— Ktorá? — spýtal sa pytón úctivo.

— Na ktorej ste prileteli.

— Žiaľ, už nefunguje. Pokazila sa.

— Opravíme ju, — vyhlásil Fima. — Dáme sa dokopy a opravíme ju.

— Ale my sme ju zničili, aby sa náhodou nedostala niekomu do rúk.

— Škoda, — povedal Fima. — Teraz budete ťažko niekomu vysvetľovať, že ste naozajstní mimozemšťania. Ľudí je ľahšie presvedčiť o hovoriacich veľhadoch ako o mimozemšťanoch. Tak dávno vás už čakáme, že sme stratili všetku vieru.

— Nemáme v úmysle nič dokazovať, — povedal pytón. — Potrebujeme sa dostať do Indie a potom späť na našu planétu.

— Vylúčené, — trval na svojom Fima.

— Najprv sa musíte stretnúť s našimi pioniermi, porozprávať im o svojich úspechoch, potom pôjdeme do akadémie vied a do hviezdneho mestečka…

Pytón si vzdychol, Julka ho chápala — zvieratá majú svoju prácu, svoju úlohu. A Fimka žiada od nich niečo celkom iné. Chcela pribrzdiť priateľa v jeho rozlete, ale vtom sa z diaľky ozval zúrivý krik.

— Čo sa stalo? — zľakol sa pytón. — Azda zas niekto nenapadol môjho priateľa? Obťažovali ho v tŕstí. — Semionov našiel tigra! — dovtípil sa Fima. — Ale ja som robil všetko, aby som ho zviedol zo stopy. Julka sa okamžite rozbehla k rieke. Za ňou Fima, ktorý sa usiloval nezaostať, a za nimi sa plazil pytón.

Nepodarilo sa im však dobehnúť k rieke.

Na polceste stretli kozmonauta Trankverri-Trankoverriho v žalostnom stave. Obväz mu skĺzol na krk a povieval ako šál človeku, ktorý beží na autobus. Na srsti mal nalepené kamienky a vodné riasy a na uchu sa mu — čuduj sa svete — hompáľali Rózkove okuliare. A to

Julku najviac vystrašilo. Vedela síce, že kozmonauti nejedia ľudí, ale prečo zostali z Rózku len okuliare?

— Som unavený, — povedal tiger a rozčúlene hľadel na Fimu, ktorý sa pokúšal ukryť za Julkiným chrbtom.

— Som unavený z útokov, prenasledovania a nepochopenia. Som unavený z toho, že sa musím potulovať po divej planéte, kde mi hrozí, že ma jej divé obyvateľstvo zožerie. Prosím o dovolenie zjesť ampulku s jedom, ktorú mám skrytú v zube.

— Zakazujem! — zvolal pytón. — Odvážny výskumník musí všetko vydržať a prispôsobiť sa. Odísť zo života vie každý hlupák.

— Už to nevydržím! — zavyl tiger. — Aj tento človek sa chystá na mňa zaútočiť.

Vo vrecku má nôž.

— Naozaj vám nechcem ublížiť, — povedal Fima. — Keby ste nevyzerali ako dravec, už dávno by sme boli priatelia.

— Teda rozhodujúci je výzor? — spýtal sa tiger. — A keby som vyzeral ako pavúk?

Alebo stonožka? Tak vám je úplne jedno, ako som rozumovo vyspelý, koľko univerzít som vyštudoval a koľko vedeckých štúdií som napísal? Ľudia sa posudzujú len podľa šiat? To je nedôstojné! Suším si na brehu svoju kožu, a tu z lesa vyjdú dvaja mladí domorodci, jeden sa rozkričí a šmarí do mňa kameň, druhý ešte aj svoje okuliare.

A čo keby mali so sebou blaster alebo laserovú búchačku? Aj to by hodili?

— Vystrelili by, — povedal osmelený Fima. — Aj medzi našimi ľuďmi sa nájdu niektoré smutné výnimky. Včera mučili mačku.

— Ja nie som nijaká mačka, — pochmúrne povedal tiger.

— Ty si veľmi veľká mačka, — povedal pytón. — Ale povolili ti nervy. Na vine je havária. A čím skôr sa dostaneme do Indie, kde si nás nikto nebude všímať, tým lepšie.

Julka mala veľké pochybnosti o tom, či si ich v Indii nikto nebude všímať, ale nechcela im protirečiť. Lenže zatiaľ nemala ani tušenia, ako kozmonautov dopraviť do Indie, keď o nich nesmie nikomu ani muknúť.

— Niečo vymyslíme, — povedal Fima. Už sa osmelil.

Vtom sa v tábore ozvala trúbka. Na čistinke vyhriatej slnkom poletovali vážky, poskakovali kobylky, nebáli sa tigrov. A trúbka poplašne vyzývala, vyháňala, narúšala ticho.

— Možno je poplach kvôli nám, — povedal pytón.

— To by už bol vrchol, — rozhorčil sa tiger. — Hneď by som rozhryzol ampulku s jedom.

— Zostaňte tu, — povedala Julka. — My zabehneme do tábora. Ak vám naozaj hrozí nebezpečenstvo, niekto vás príde varovať. A neznepokojujte sa. S nami ľuďmi sa dá dohodnúť, len nám treba

všetko vysvetliť.

— O to sa práve usilujeme, — povedal tiger. — A vezmi tie okuliare.

Julka zložila okuliare tigrovi z ucha a spolu s Fimom sa rozbehli do tábora.

Zo všetkých strán bežali pionieri na nástup. Ponáhľali sa vedúci, ba aj kuchárky sa zhŕkli na kuchynskom prahu, nikto nechápal, čo sa stalo. Vedľa trubača stál smrteľne vážny riaditeľ tábora Čufrinskij, pri ňom telocvikár Stepanyč. Julka za ich chrbtami hneď odhalila Semionova a Rózku, ktorý klipkal krátkozrakými očami jednotkára.

— Všetci sú tu? — hlasno sa spýtal riaditeľ tábora. — Vedúci, skontrolujte oddiely!

Julka s Fimom pribehli k svojmu oddielu a zamiešali sa medzi deti. Vládol všeobecný chaos, lebo nikto nič nechápal a po tábore kolovali čudné chýry. Jedni vraveli, že sa niekto z prvého oddielu utopil, druhí, že sa rozšírila epidémia, a jedno dievčatko z oddielu najmenších všetkých presviedčalo, že priviezli banány a budú ich rozdávať. Nakoniec zavládlo niečo aspoň trochu podobné poriadku a ukázalo sa že ani jeden pionier nechýba. Riaditeľ si s úľavou vydýchol a vreckovkou si zotrel pot z čela.

— Všetci pionieri, — povedal, — sa vrátia do chatiek a vedúci s nimi. Bez môjho dovolenia nikto nesmie opustiť územie tábora.

— A čo sa stalo? — ozývalo sa zo všetkých strán. Riaditeľ zaváhal. Nevedel sa rozhodnúť, či hovoriť, alebo nie. Vtom sa v tienistom tichu ozval tenký detský hlások: — A banány sa ujdú každému?

— Aké banány? — spýtal sa riadite! pohladkal si lysinu, vzdychol a dodal: — Banány zatiaľ nie sú. Riaditeľ pozrel na Stepanyča, a ten pochopil, že je načase, aby sa ujal velenia.

— Počúvajte! — povedal hromovým telocvikárskym hlasom. — V okolí tábora boli spozorované divé zvery. Presnejšie… vlastne, na tom nezáleží…

— A ešte ako! — zvolal Semionov. — Je tam tiger! Zaútočil na nás. Rózkovi strhol aj okuliare. Semionov ukázal na Rózku, ktorý očervenel, lebo neznášal, keď ho oslovovali jeho prezývkou. Všetkých sa zmocnil nepokoj, tí, Čo dobre nerozumeli, sa vypytovali susedov, nastal hurhaj a medzi najmenšími sa ktosi rozplakal.

Možno od strachu a možno preto, že z banánov nič nebude.

Riaditeľ sa zamračil. Stepanyč zdvihol silnú ruku desaťbojára a nariadil ticho.

— Musíme si to ešte overiť, — povedal. — Pripúšťame, že môže ísť o omyl.

— Nijaký omyl, — zvolal Rózka.

— Kde sú moje okuliare? Vtom sa z radov tretieho oddielu ozval

hlas Julky Gribkovovej: — Tu máš svoje okuliare, Rozov. Nestratil by si ich, keby si sa bez dovolenia nekúpal v rieke.

Julka vyšla z radu a prešla rozľahlým prázdnym priestranstvom k Rózkovi. Všetci mlčali. Podala Rózkovi okuliare. Samozrejme, nebola to pravda, ale teraz bolo najhlavnejšie, aby Rózkovi a Semionovovi nikto neuveril.

— Klame, — skríkol Semionov. — Nekúpali sme sa. Môžete sa pozrieť. Som celkom suchý.

— Čo ste teda robili pri rieke? — zvolal Fima.

— Bežali sme za tebou, — povedal Semionov. — A vtedy sa na nás vrhol tiger.

— Prečo ste za ním bežali? — spýtala sa Julka. Usilovala sa zmeniť tému rozhovoru.

— Prečo, prečo… aby sme ho stĺkli…

Semionov si uvedomil, že hovorí, čo netreba, a zmĺkol.

— Nechápem, ako sa Gribkovová dostala k mojim okuliarom, — povedal Rózka rozhodným hlasom jednotkára. — Hodil som ich do papule tigrovi, aby som ho zastavil.

— A tiger ich odovzdal Gribkovovej — doplnil ktosi. Celý tábor sa zasmial.

Aj riaditeľ sa s úľavou usmial. Každému riaditeľovi je omnoho príjemnejšie, keď sa dozvie, že sa dvaja pionieri bez dovolenia kúpali, ako že sa v okolí prechádzajú tigre.

— Teraz tomu neveríte, ale budú obete, — skríkol Rózka, keď sa všetci do chuti nasmiali, ale nikto ho už nepočúval, iba Fima Korolev, ktorý bol známy bujnou fantáziou, zvolal: — Pomstila sa im mačka Larisa. Zavolala svojho strýka, aby Semionova nastrašil.

Po tomto už Rózku a Semionova vôbec nikto nebral vážne.

— Poď, vrátime sa do lesa, — pošepla Julka Fimovi. — Asi to už prehrmelo.

— Počkaj, — povedal Fima. — Podceňuješ riaditeľa. Je predsa za nás zodpovedný.

Ukázal na riaditeľa a Stepanyča, ktorí sa o čomsi ticho zhovárali. Potom riaditeľ kývol a rýchlo odišiel do svojej chatky. Stepanyč telocvikárskym hlasom oznámil: — Príkaz súdruha riaditeľa zostáva v platnosti. Až do jeho zrušenia nikto nesmie opustiť tábor. Stepanyč sa ponáhľal za riaditeľom, nevšímal si reptanie. Julke a Fimovi sa podarilo nebadane odbehnúť a prekĺznuť pomedzi kríky k riaditeľovej chatke. Zadné okno bolo otvorené. Pritlačili sa k stene a počuli, ako riaditeľ s kýmsi telefonuje: — Samozrejme, — vravel riaditeľ, — nemusí to byť pravda. Ale prosím, aby ste zistili, či neušli tigre zo zoologickej záhrady alebo z cirkusu. Mám tu dvesto detí, nemôžem riskovať… Áno, nikoho do lesa nepustíme… Áno. Budem čakať.

Potom počuli, ako šťuklo telefónne slúchadlo a riaditeľ povedal

telocvikárovi: — Povedali, aby sme sa neznepokojovali. Ak niečo zistia, pošlú svojich pracovníkov so psom. Prezrú les. — Mohol by som sa ta zájsť pozrieť?

— A čo ak je tam tiger? — povedal riaditeľ. — Nemysli si, že sa s tebou bude chcieť rozprávať.

— Veru by sa chcel, a ešte ako, — zašepkala Julka. Ale Fima sa ani neusmial.

Preskočili plot a rozbehli sa do lesa.

05
ÚTEK

Mimozemšťania poslušne čakali na dohovorenom mieste. Tiger sa motal po čistinke a za ním sa ťahal obväz, pytón Ken sa ovinul okolo borovicového kmeňa, hlavu si prevesil cez dolný konár a v hlbokom zamyslení ňou pohojdával.

— Ste pevne rozhodnutí, že sa nechcete stretnúť s našou bezpečnosťou? — spýtala sa Julka, keď dobehla na poľanu.

— Absolútne, — odpovedal tiger. — Už je na ceste?

— Čoskoro príde, — povedal Fima Korolev. Po jeho počiatočnej bojazlivosti nezostalo ani stopy — ľudia si na všetko rýchlo zvyknú. Fima pristúpil k tigrovi, odmotal mu obväz, ba sa mu aj celkom zblízka pozrel na ucho, či sa mu už zahojilo.

— Radšej vás mali prerobiť na opice, — povedala Julka. — Ako mohli zabudnúť na ruky?

Tiger mlčky zdvihol prednú labu a vystrel ju k Julke. Obrovské zahnuté pazúry sa nadvihli a pod nimi sa zjavili prsty.

— Čo sa stalo? — spýtal sa pytón a jeho ploská trojuholníková hlava sa hompáľala nad nimi.

— Tí mučitelia mačiek, — povedal Fima, — pribehli do tábora a vyhlásili poplach.

Horko-ťažko sme všetkých presvedčili, že sa im to len marilo.

— Tak prečo má sem prísť bezpečnosť?

— Lebo riaditeľ tábora sa bojí o pionierov. Nevie, že sú aj tigre, ktoré nejedia pionierov.

— To je ohavnosť, jesť tvory podobné sebe! — povedal tiger.

— Tigre zvyčajne nepokladajú pionierov za podobných sebe, — vysvetlil Fima.

Trankverri-Trankoverri smutne prikývol.

— A čo bude ďalej? — spýtal sa pytón.

— Bezpečnosť sa pravdepodobne rozhodne, že si to preverí, — povedala Julka. — Prídu sem policajti so psom.

— Načo?

— Aby vás vystopovali. Podľa pachu.

— Odporné, — zadudral tiger.

— Nemôžeme sa stretnúť s vašou ctenou bezpečnosťou, — povedal pytón.

— Tým by sme porušili zákony galaxie a zmarili zverenú prácu.

— Lenže to ešte nie je najhoršie, — povedal Fima. — Najhoršie je, že keď bezpečnosť nájde v lese tigra a veľhada, bude sa strašne báť o osud detí. Aj ľudia od bezpečnosti majú nervy.

— Nervy, nervy, — zahundral tiger a všetci pochopili, že aj on má nervy.

— Okrem toho, — povedal už celkom osmelený Fima, — bezpečnosť nemá nijakú záruku, že nie ste špióni, vyslaní na našu planétu, aby ste vysliedili naše tajomstvá. Fima sa uprene zahľadel na tigra. Ten neodvrátil pohľad. Korolevsazapýril, lebo pochopil, že mu ublížil.

— Isteže, to je priam geniálne, — povedala Julka a pohrozila Fimovi päsťou, — vyslať k nám špiónov v podobe tigrov.

— Keby moji kolegovia na univerzite počuli, z čoho ma obviňujú… — tigrovi sa z očí vykotúľali obrovské slzy. Všetci mlčali. Pytón pozrel cez lístie na oblohu.

— Psy lietajú? — spýtal sa zádumčivo.

— Nie, — povedal Fima, — psy behajú.

— Treba vás evakuovať, — vyhlásila Julka. — Na bezpečné miesto.

— Musíme ísť do Indie, — trval tiger na svojom. — To je najbezpečnejšie.

— Ale najprv vás musíme odtiaľto evakuovať. Mám nápad. Stodola!

— Čože? — začudoval sa Fima.

— Stodola. Na ostrove. Kde predtým bolo seno.

Julka si spomenula na dlhý nízky ostrov na rieke, zarastený trávou. Uprostred neho na miernej vyvýšenine stála polorozpadnutá stodola, napoly zakrytá kríkmi.

Ostrov od tábora oddeľovalo úzke koryto hlavného toku.

— Voda psom prekáža? — spýtal sa pytón.

— Správne, — zvolal Fima. — Vo vode pes stratí vašu stopu. Rieka bola od tábora vzdialená asi kilometer. Ponáhľali sa, ale nezabúdali na opatrnosť — vpredu šla Julka, ktorá mala najlepší zrak a vedela pohotovo reagovať, za ňou Fima s tigrom a pytón, ktorý mal dobré nervy, tvoril zadný voj.

Julka dúfala, že starý čln s jedným veslom, na ktorom sa prevážali na ostrov, bude pri tomto brehu. Samozrejme, preplávať koryto je hračka aj bez člna, ale v člne je to dobrodružnejšie.

Ako naschvál nos člna bol zaborený do trávy na druhom brehu.

— Budeme musieť preplávať, — povedala Julka.

— Nie som si istý, či to dokážem, — povedal pytón. — Nikdy som to neskúšal. Nie som vodný živočích.

— Pokiaľ ide o mňa, — povedal tiger, — všetko som pochopil. Chcete ma utopiť.

Fima mlčal, plávanie mu šlo slabšie, ale nerád sa k tomu priznával. Julka si obzrela tú zvláštnu spoločnosť suchozemcov. Času nebolo nazvyš. Stiahla si tenisky a blúzku, rozbehla sa a skočila do

vody. Riečne rameno bolo hlboké a prudké, s vírmi na dne. Julka sa nemala čas ani obzrieť, aby ju neodnieslo za ostrov. Z vody sa vydriapala až na vzdialenom cípe ostrova a rozbehla sa späť k člnu. Ostrica ju pichala, mäkký íl jej čvŕkal pod nohami, ťažko sa jej kráčalo.

Úplne sa zadychčala, kým do-. behla k člnu. Teraz bolo treba vyčerpať z neho vodu. Julka sa obzrela na druhý breh. Pytón ležal zvinutý do kolesa a s vysoko zdvihnutou hlavou striehol. Fima vošiel po kolená do vody, rád by bol Julke pomohol radou, ale bál sa hovoriť nahlas, tiger sa nervózne prechádzal po brehu.

Veslo bolo ťažké, Julka veslovala s námahou, čln neplával rovno, krútil sa, ale najviac ju vyčerpávalo, že sa musela ponáhľať. Keď hodila veslo na dno, bola celkom vysilená. Fima zachytil čln za nos a pridržiaval ho. Kým sa do neho plazil nekonečný pytón, zdvihol veslo a povedal Julke: — Zostaň tu. Ja ich preveziem. Julka prikývla a pomohla tigrovi vyliezť do člna, ale keď ho odstrčila od brehu, rozmyslela si to a plávala za ním, postrkovala ho. Pod váhou mimozemšťanov sa čln tak ponoril, že mal boky skoro zarovno s vodou. Fima vesloval nerovnomerne, čln sa hojdal a tiger sa tak roztriasol od strachu, že čln ešte väčšmi rozkýval. Julka po celý čas tŕpla, že sa doň naberie voda a prevráti sa. Našťastie sa to nestalo. Až pri druhom brehu si Fima všimol, že s nimi priplávala aj Julka. — Čo si si to zmyslela? — spýtal sa, kým pridržiaval čln, aby tiger mohol vyskočiť na breh. Tiger sa vyrútil, obrovským skokom preletel pol cesty k stodole a v okamihu sa im stratil z očí.

— Čln necháme na ostrove, — povedala Julka. — Bude to istejšie. Aj pre nás, aj pre mimozemšťanov. Ale pretiahneme ho na druhú stranu, aby ho z nášho brehu nebolo vidno.

— Rozumiem, — smutne povedal jej priateľ a zahľadel sa do prudkého toku rieky. — To znamená, že budeme musieť plávať?

— Budem plávať vedľa teba, — povedala Julka. — Aj topánky ti vezmem. Hádam si sa nezľakol.

Fima si čupol a začal si rozväzovať šnúrky na topánkach. Julka odbehla do stodoly plnej prachu, ktorá páchla hnijúcim senom a vtáčím trusom. Mimozemšťania sa tak zahrabali do sena, že im trčali len hlavy. Boli rozrušení.

— Neznepokojujte sa, — povedala Julka. — Len čo sa zotmie, vrátime sa a niečo vymyslíme.

S Firnovou pomocou odtiahla čln pozdĺž brehu na druhú stranu ostrovčeka. Potom preplávali rieku a rozbehli sa k táboru.

Obed sa pomaly končil, deti vstávali od stolov, bol tam hurhaj a nikto okrem vedúcej Leny si nevšimol, že Julka s Fimom pribehli poslední. Ale Lenka má neuveriteľne mäkké srdce, aj keď ti musí napísať poznámku, vyzerá, akoby sa ospravedlňovala. Zašla k Julke,

ktorá si sadla za stôl, a zašepkala: — Prečo ma klamete? Mala som taký strach…

— Prepáčte, — odpovedala Julka šeptom, — už sa to viac nestane.

A Julka sa tuho začervenala, lebo dobre vedela, že sa to ešte stane. Kozmické priateľstvo si vyžaduje obete.

Keď vychádzali z jedálne, Julka zachytila čísi pozorný pohľad. Bokom stál Rózka a hľadel jej na nohy. Julka sa na ne pozrela a videla, že ich má po kolená zamazané od zaschnutého ílu.

Pre každý prípad mu ukázala päsť a Rózka sa tajuplne usmial. Rózka je nebezpečný, lebo je veľmi dôvtipný a tajnostkársky. Niečo mu došlo, niečo vytušil. Len keby vedela čo.

06
VEČERNÉ UDALOSTI

Julka každým pórom cítila, že mimozemšťania nemôžu zostať v blízkosti tábora.

Jej posledné pochybnosti sa rozptýlili, keď hneď poobede zazrela, ako nízko nad lesom, tesne nad vrcholkami stromov krúži žltá helikoptéra bezpečnosti. A už o hodinu do tábora vošiel gazik bezpečnosti, v ktorom sedel mladý poručík a starší rotný s vlčiakom. Fima sa opäť prešuchol k riaditeľovmu oknu a vypočul si, ako poručík rozpráva, že najprv prijali jeho správu s istými pochybnosťami. Ale potom im zatelefonoval ešte jeden človek, ktorý býva hneď pri ceste. Tvrdil, že včera večer videl tigra. A tretí signál prišiel od ženy, ktorá vravela, že do jej domu vtrhol tiger a horko-ťažko ho vyhnala kutáčom. Musia teda začať dôkladné pátranie a deti v nijakom prípade nesmú opustiť tábor.

Keď poručík s riaditeľom vyšli z chatky, psa a jeho sprievodcu obklúčili pionieri. Poručík sa spýtal detí, či nevideli niečo podozrivé, a potom sa ešte osobitne porozprával s Rózkom a Semionovom. Obaja div nepukli od pýchy, že môžu poskytnúť naozajstnému poručíkovi naozajstné dôkazy.

Julka s Fimom stáli bokom. Julka povedala Fimovi: — Teraz je ti už, dúfam, jasné, že mimozemšťanov nájdu.

— Ale čo môžeme robiť?

Julka si premerala Fimu pohŕdavým pohľadom a spýtala sa: — Zabudol si, že sme im sľúbili pomoc?

— Áno, sľúbili, — neopatrne súhlasil Fima. Julka sa od neho odvrátila, ale nestihla odísť, lebo šiel k nej poručík vedený usmievajúcim sa Rózkom.

Zapadajúce slnko sa mu odrážalo v okuliaroch.

— Ty si pionierka Gribkovová? — spýtal sa poručík. — Tuto tvoj spolužiak v okuliaroch tvrdí, že si videla dravca a vieš, kde sa skrýva, ale z nevysvetliteľných dôvodov o tom nechceš nič povedať.

Julka vysoko zdvihla obočie.

— Prečo? — začudovala sa.

— Naozaj, prečo? — poručík sa obrátil na Rózku.

— Majú na to svoje dôvody, — povedal Rózka.

— Je zbláznená do zvierat, — podporil Rózku Semionov. — Včera sa na mňa vrhla kvôli mačke, dokonca ma poranila.

— Poranila? — poručík pozrel na Semionova, ale okrem škrabanca na líci zalepeného náplasťou iné zranenia nevidel.

— Chcete povedať, že je bláznivá, alebo čo? — nahlas sa spýtal

Fima Korolev. — Chodíme spolu do triedy, ale nikdy som nevidel, žeby sa kamarátila s krokodílom.

— Hovorili sme o tigrovi, — povedal poručík a zrejme si pomyslel, že v tom nie je veľký rozdiel. Kto sa kamaráti s tigrom, skamaráti sa aj s krokodílom. Poručík sa zrazu usmial — koniec koncov pred sebou mal krehké desať až dvanásťročné dievčatko, ktoré nemohol podozrievať, že by ukrývalo tigre.

— Výborne, — uzavrel poručík. — Ďakujem vám za pomoc. Semionichin, vezmi Akbara, ideme. A ty, — ukázal na Rózku, — ak sa nebojíš, mohol by si ísť s nami a ukázať nám presne miesto, kde si to zviera videl.

— Aj ja som ho videl, — rýchlo sa ponúkol Semionov.

— Stačí nám jeden, — povedal poručík. — Čím menej ľudí sa bude motať po lese, tým lepšie.

— Správne, — povedal riaditeľ, — pôjdem s vami ja. Nemám právo pustiť ta pioniera z tábora. Poručík prikývol.

Chápal riaditeľa. Aby ho upokojil, tľapol dlaňou po puzdre revolvera.

— Súhlasím, — povedal tichý Rózka, — aby miesto mňa šiel Semionov. Pozná to tam lepšie. Ja som nemal okuliare.

— Ďakujem ti, si ozajstný kamarát, — povedal odvážny, ale hlúpy Semionov, ktorý si myslel, že Rózka sa vzdal cesty kvôli nemu.

Rózka skromne sklonil hlavu. Fima, ktorý všetko pochopil, vyprskol smiechom.

Rózka to začul a zlostne sa pozrel na Fimu a na Julku. Vtom si na niečo spomenul. S pohľadom upretým na Julkine nohy povedal ticho, ale tak, aby ho poručík počul: — Radím vám, aby ste sa pozreli aj na ostrov, je tam stará stodola.

— Prečo? — spýtal sa poručík.

— Je tam… — Rózka sa na sekundu zamyslel a pokračoval nevinne: — V okolí ostrova je zvláštne čierne bahno. A v stopách tigra, ktoré som videl, bolo také isté bahno.

Julka pochopila, že pozorný Rózka nadarmo nepozeral na jej nohy, keď sa vrátila od rieky. Rozbúchalo sa jej srdce.

— Pozrieme sa ta, — povedal poručík. — Poďme, čoskoro bude tma. Rózka ich odprevadil k bráne tábora a rýchlo zmizol, nechcel sa stretnúť s Julkou. Svoje už vykonal.

— Čo teraz? — spýtal sa Fima, ktorý pochopil, že situácia sa skomplikovala.

— Treba ich varovať, — povedala Julka. — Ostaň tu, ja ta zabehnem. Zadrž Stepanyča. Vidíš, ako striehne, aby nikto neušiel.

Julka sa rozbehla ku kuchyni. A odtiaľ k diere v plote. Ale na nešťastie podcenila Rózku. Už-už by bola zmizla v kríkoch, keď za sebou začula hlas vedúcej Leny.

— Gribkovová! Julka!Stoj! Julka sa obrátila. Lena bežala k nej a za jej chrbtom sa usmieval Rózka. Tak predsa sa dovtípil, vyšpehoval ju. Keby chcela utiecť, telocvikár by ju dobehol. To je isté. Už počul hlasy a beží k nim. Za ním zmätený Fima. A ďalšie deti.

— Zabudla som si v lese tenisky, hneď pri plote, — povedala Julka. — Chcela som si ísť po ne.

— Vieš predsa, že sú tam tigre! — zvolala Lena.

— Je to možné, aby ste vy, dospelá, naozaj verili tomu, že tu žijú tigre? — spýtala sa Julka a hľadela Lene do očí.

— Nejde o to… — zarazila sa Lena.

— Gribkovová chcela varovať tigra, — povedal Rózka. — Sú dohovorení.

— Rozov, čo sú to za hlúposti… — Lena sa zmiatla, ale silno držala Julku za ruku a vliekla ju späť do chatky. Stepanyč pozoroval túto scénu a neodišiel, kým vedúca s neposlušnou pionierkou nezmizla z nebezpečnej zóny.

Všetci venovali pozornosť Julke, a tak sa Fimovi naskytla príležitosť na hrdinský čin. Využil chvíľu, keď všetci zašli za roh kuchyne, prikrčil sa a rozbehol k plotu. Preletel pomedzi kríky a prešmykol sa do lesa. Ani Rózka si nevšimol, kedy sa tučniak prehnal pomedzi liesky. Najväčšmi zo všetkého sa Fima bál, že ho vyňuchá stopovací pes a bude ho pokladať za tigra. To sa, našťastie, nestalo. A keď sa o hodinu šťastne vrátil do tábora, za pódiom našiel zachmúrenú Julku so slzami v očiach.

— Kde si bol? — spýtala sa ho. — Je po všetkom. A ty si sa v takej chvíli kamsi zašil. Iste si maškrtil v kuchyni. Inokedy by sa bol Fima smrteľne urazil. Ale teraz bol takým hrdinom, že sa len zhovievavo usmial, ako poľovník, ktorý zabil medveďa pred očami chlapca s gumipuškou.

— Bol som tam, — povedal.

— Ako? Ty si to dokázal?

— Niekto to musel urobiť.

— Tak rýchlo rozprávaj! Chytili ich?

— Dostal som sa na breh. Všetkých som predbehol. Prehľadávali ešte to miesto, kde Semionov vyplašil tigra. Vybehol som k rieke a zakričal som mimozemšťanom, aby sa schovali.

— A čo oni?

— Mlčali.

— A potom? Čo ak ťa nepočuli?

— Určite ma počuli. Kým som tam pobehoval a kričal, zbadal som, že prichádzajú tí so psom. Schoval som sa povyše a pozoroval som ich. — No a čo?

— Prehľadali breh. Pes bol nepokojný, dvíhal chvost. Máme šťastie, že psy nevedia rozprávať.

— Aspoň niektoré zvieratá nevedia rozprávať, — poznamenala Julka.

— Niečo vytušili. Ale nemali čln.

— Vrátili sa späť?

— Nie. Išli na to múdrejšie. Poručík privolal vrtuľník. Priletel asi o pätnásť minút, pristál pri stodole, poviem ti, mal som taký strach, že mi srdce div z hrude nevyskočilo.

— Pokračuj, pokračuj…

— Z vrtuľníka vystúpili dvaja a bežali k stodole. Potom vyšli a zakričali: Nikto tam nie je!

Fima sa zrazu rozbehol k rohu pódia a vykukol odtiaľ.

— Zdalo sa mi, že Rózka zase načúva. Julka sa zamračila.

— Čo sa s nimi mohlo stať?

— Myslím, že odleteli, — povedal Fima. — Našli ich, vzali na palubu a odleteli s nimi. Môžeme pokojne spávať… — trochu sa zamyslel, zrazu zosmutnel a doložil: — Škoda, že to nikomu nemôžeme povedať. Ale kto by nám aj uveril?

Z druhej strany pódia bolo počuť hluk. Hlasy. Julka s Fimom vstali. Vysvitlo, že sa vrátila expedícia. Keď prišli bližšie, začuli len posledné poručíkove slová: — Zajtra ráno pokračujeme. Upozorňujem: opatrnosť a ešte raz opatrnosť!

Semionichin s Akbarom zostanú u vás. Dáte im večer jesť?

— Dáme, — povedal riaditeľ. — A tie stopy na brehu boli po tigrovi?

— Ťažko povedať, — odpovedal poručík. — Neboli čerstvé. Je dosť všelijakých šibalov…

Vtedy sa Julka obrátila k Fimovi a povedala mu ticho, ale rozhodne: — Chystaj sa!

— Načo? — spýtal sa Fima.

— Na útek.

— Z tábora? Prečo?

Julka potiahla Fimu za rukáv ďalej od ľudí. Už sa zotmelo, pionieri, ktorí živo pretriasali udalosti a pokukovali na Semionova ako na hrdinu — predsa len bol v lese, kde sa zdržujú tigre — sa začali trúsiť do jedálne na večeru.

— Pochop, — povedala Julka, — nemajú sa kam podieť. Tu ani naozajstný les nie je. Musíme ich okamžite evakuovať.

— Ak neodleteli.

— Na čom by odleteli? Ak ich nenájdeme, vrátime sa do tábora.

— A kam ich schováme, ak ich nájdeme?

— Odvezieme ich do Moskvy.

— A čo tam?

— Schováme ich v zoologickej záhrade.

— Ty si sa zbláznila!

— O jedného tigra viac alebo menej, kto si to všimne? Navyše ostať tu znamená nič neurobiť. Tu sa cestovné lístky do Indie nepredávajú. V najhoršom prípade ich schováme u nás na povale.

— Julka, — povedal Fima. — Ty vôbec nemyslíš na následky. Pomyslela si na našich rodičov, na školu, na všetko…

— Z Moskvy zatelefonujeme do tábora, aby sa o nás nebáli.

— Nie, na toto dobrodružstvo sa nedám, — rozhodne vyhlásil Fima. Povedal to tak rozhodne preto, lebo si nebol istý sám sebou. Jednoducho sú muži napriek všeobecne rozšírenému názoru omnoho menej rozhodní ako ženy. Stačí povedať, že ani z jedného muža nevyrástla Jana z Arku.

— Najprv sa navečeriaš, — povedala Julka, — potom si oblečieš vetrovku, počkáš na večierku, upravíš si posteľ tak, aby sa zdalo, že v nej spíš, a pôjdeš k diere v plote. Tam sa stretneme.

Po týchto slovách sa Julka pobrala do jedálne a pokojne sa navečerala. Fima bol doslova otrasený. Hoci si rád zajedol, nemohol nič vziať do úst. Ale Julka sa najedia. Potom vstala od stola, odniesla riad, na nikoho ani nepozrela a vyšla z jedálne. Ani v Rózkovi nemohlo skrsnúť podozrenie, že má čosi za lubom. Fima sa zvyšok večera ponevieral po tábore, niekoľko ráz stretol Rózku a usiloval sa ho naďaleko obísť, nazrel do kina, vybehol odtiaľ, potom hrozne vyhladol, začalo sa mu driemať a nakoniec sa rozhodol, že v nijakom prípade z tábora neujde. Napokon pochopil, že musí ujsť, lebo je prvý muž na Zemi, ktorý sa stretol s naozajstnými mimozemšťanmi. Keď o pol jedenástej sám riaditeľ nazrel do spálne a presvedčil sa, že všetci pionieri spia, Fima vstal, hodil na seba vetrovku, skontroloval, či má vo vrecku tri ruble, ktoré mu pre istotu dala mama so sebou, ale zatiaľ ich nepotreboval, chytil sa za brucho pre prípad, že by ho niekto sledoval, dobehol do záchodu, ubezpečil sa, že ho nikto nespozoroval, potom sa pustil k diere v plote tak, že sa striedavo plazil a bežal po štyroch, lebo svietil zradný mesiac. Julka ho už čakala. Z tmy sa ozval šepot: — Skoro vôbec som o tebe nepochybovala.

07
PUTOVANIE DO MOSKVY

Schyľovalo sa na dážď. Aj vzduch bol vlhký a vône noci v lese prenikavé a korenisté. V noci vyzeral les omnoho väčší a hustejší ako za svetla, museli ísť pomalšie ako vo dne, aby sa nepoškriabali o konár a nepotkli o koreň.

Keď prišli k rieke, mesiac ešte svietil, ale oblaky už boli celkom blízko pri ňom, chvíľami ho zakrývali ako mušelínový závoj, ale mesiacu sa zakaždým podarilo spoza nich vyhupnúť na oblohu.

— Hej! — zavolala Julka, keď prišli k rieke. — To som ja, vyjdite.

— Myslíš, že od strachu pred policajtmi sa schovali pod zem?

— Musíme ta preplávať, — povedala Julka. Vyzula sa a vyskúšala vodu. Bola príjemná, teplá ako pred dažďom. — Počkaj ma tu, — doložila, hoci Fima ani iné úmysly nemal. Julka dúfala, že ak sa mimozemšťanom podarilo ujsť z ostrova, iste tam nechali nejakú správu. Ale v stodole nenašla nič. Bolo tam prázdno, tma, nejaký maličký tvor šuchotal v sene. Všade vládlo také ticho, že Julka počula, ako si Fima dudre pod nos a ako kdesi v diaľke šplechla ryba. Obišla celý ostrov, ale po člne ani stopy.

— Fima, — povedala potichu, keď sa vrátila k riečnemu ramenu, — nie sú tu.

— Veď som ti vravel.

— Nerev. Začujú ťa v tábore. Ani čln tu nie je.

— Myslíš, že tvoj pytón sa naučil veslovať?

— Ale nejako z ostrova odísť museli. Čo keď ich uniesli?

— Poď, vrátime sa do tábora, — povedal Fima zúboženým hlasom. — Ak neodleteli, zajtra ich určite nájdeme.

— Zajtra ich nájdu aj bez nás, — povedala Julka. Nechcelo sa jej odísť z ostrova, hoci si uvedomovala, že tam už nemá čo robiť. Fima prestupoval z nohy na nohu.

Vtom Julka začula plesknutie vesla. Pozrela sa hore prúdom a uvidela zvláštny obraz.

V slabom mesačnom svite plával čln. Na korme sedel skrútený obrovský pytón a vesloval tiger, ktorý sedel ako človek, aj keď to nebolo veľmi pohodlné. A hoci Julka veľmi dobre vedela, že tiger nie je tiger, a hoci sa naozaj potešila, že opäť vidí mimozemšťanov, aj tak sa pri pohľade na niečo také bláznivé rozosmiala a dlho nemohla prestať. Trankverri-Trankoverri šikovne zapikoval nosom člna k brehu.

Pytón radostne pokyvoval trojuholníkovou hlavou.

— Ani sme nedúfali, že vás ešte uvidíme, — vyhlásil.

— Ani my, — odpovedal Fima z druhého brehu.

Julka odstrčila čln, skočila doň, lebo sa chcela vrátiť k Fimovi, kde ostali jej šaty, a spýtala sa: — Môžem vás vystriedať pri veslách?

— Už som si zvykol, — skromne odvetil tiger. — Dokonca ma to aj teší.

— Ako sa vám podarilo schovať? — vyzvedala Julka.

— Vďaka vášmu priateľovi, — odpovedal pytón. — Upozornil nás svojím varovným krikom, a tak sme odišli na člne z ostrova, ktorý sa pre nás stal väzením.

Schovávali sme sa na druhom brehu.

— Áno, — povedal Fima, polichotený, že práve on zachránil mimozemšťanov, — keby z vás boli radšej spravili mravce. Alebo krtky.

— A zjedol by nás každý, komu by sa zachcelo, — zavrčal tiger.

— Alebo nám stúpil na hlava.

— Na hlavu, — opravila ho Julka podvedome.

Tiger hlasno odfrkol: — Nebol som pripravovaný na rozhovory s ruskými domorodcami. Keď prídeme do Indie, uvidíš, ako my vedieť jazyk hindu.

Julka vystúpila z člna, začala sa obliekať a povedala: — Najprv nech Fima prevezie na druhý breh tigra. My tu počkáme. Ale rýchlo.

— Čo ste vymysleli? — zvedavo sa spýtal pytón. — Je nejaká nádej?

— Fima, každá minúta je vzácna. Je ti to jasné?

— Rozkaz, kapitán, — odpovedal Fima, ktorý pochopil, že sa mu nepodarí vrátiť sa do tábora.

Keď čln s tigrom a Fimom odplával, Julka povedala pytónovi: — Ušli sme z tábora, aby sme vás odviedli do Moskvy.

— Ušli? — nechápal pytón. — Prečo?

— Ako vám to vysvetliť? Pioniersky tábor je miesto, kde sa na leto umiestňujú deti, aby si odpočinuli na čerstvom vzduchu. Ale dospelí, ktorí sa starajú o ich výživu a zábavu, sú zodpovední za to, aby sa deti vrátili domov v určenom čase, keď ich čakajú rodičia. A ak niektoré dieťa ujde skôr, všetci sa budú oň báť a hnevať sa.

— Jasné, — povedal pytón. — Zvlášť, keď v lese žijú tigre.

Julke sa zdalo, že čas sa strašne vlečie. Už je hlboká noc a Fima sa stále nevracia. Chodila hore-dolu po brehu a pytón pomaly obracal za ňou hlavu.

— Sme vám veľmi vďační, — povedal napokon. — Nepoznali ste nás, a predsa ste nám prejavili cit pomoci. Hovorím to dobre?

— To je v poriadku, — povedala Julka.

— Budem rád, ak k nám prídete na návštevu, — povedal pytón.

— Ďakujem.

Julka sa započúvala. Ako keby sa čln vracal.

— Kde nás chcete schovať? — spýtal sa pytón.

— Chceme sa vrátiť do Moskvy.

— Do veľkého mesta?

— Niekedy je ľahšie schovať sa vo veľkom meste ako v lese.

Za nimi zaševelilo lístie. Julka sa obrátila a povedala: — Rózka, už ťa mám! Tak ty nás zase špehuješ!

Vrhla sa do kríkov. K oblohe vzlietol veľký nočný vták a zamával krídlami.

— Aj vám povolili nervy, — povedal Julke pytón. — Prepáčte, že sa do toho miešam.

— Neviete si predstaviť, aký je Rózka zákerný, — povedala Julka. — Je tu Fima.

Rýchlo!

Loďku nechali pri druhom brehu a úzkym chodníčkom sa dostali na cestu. Bolo už dosť neskoro, spoza vzdialenej zákruty vybehlo semtam nejaké auto, oslepilo ich reflektormi a prefrnglo okolo. Tiger sa naježil, bolo mu zima. Začal fúkať vietor.

— Budeme zastavovať nákladniaky, — povedala Julka.

— Jasné, že nie žigulíky, — uštipačne povedal Fima.

Začalo popŕchať.

— Úplne vám dôverujeme, — povedal pytón, akoby o tom chcel ubezpečiť sám seba.

— Nemáme čo stratiť, — pridal sa tiger, ktorý sedel v priekope, aby ho náhodou neosvetlili reflektory.

Keď sa zjavilo auto, idúce smerom na Moskvu, Julka zdvihla ruku a Fima, ktorý stál vedia nej, trochu cúvol. Ako na potvoru im prvý zastavil žigulík. A nie hocijaký, ale hneď auto bezpečnosti. Julka pochopila, že je to zo všetkých možností tá najhoršia až vtedy, keď žigulík prudko zabrzdil, zastal pri nej a vykukol z neho poručík, práve ten, ktorý bol v tábore. Julka nevedela, že poručík sa ponáhľa do Moskvy, aby vyhlásil pátranie po tigrovi, ktoré sa malo začať ráno. V Moskve sa mal spojiť s istým profesorom, špecialistom na tigrie zvyky, ktorý sa práve vrátil z Indie a nestačil si ešte ani kufre vybaliť.

— Čo tu robíte, deti? — spýtal sa poručík. — Poďte rýchlo do auta! V tomto lese je to nebezpečné. Zaklonil sa a otvoril zadné dvere, aby sa deťom pohodlnejšie nastupovalo. Bola to kritická situácia. Julka už aj vykročila k autu, lebo ľudia vždy poslúchnu poručíkov bezpečnosti, ktorí ich chcú uchrániť pred divými zvieratami a inými nebezpečenstvami. Všetkých zachránil Fima — v dramatických momentoch jeho mozog niekedy pracoval ako počítač.

— Ďakujeme, súdruh poručík, — povedal veselo. — Je to nedorozumenie. Mysleli sme si, že je to naše auto.

— Aké vaše auto? — začudoval sa poručík.

Julka sa odvrátila a mlčala. Teraz sa jej poručík lepšie prizrie a spozná ju.

Keby aspoň mesiac zašiel.

— Otcovo, — vysvetľoval Fima, — šiel do Stukova vymeniť rezervu. My ostatní — mama, sestra, ujo, starší brat a dedko — čakáme naňho.

— A kdeže sú mama, dedko… — V lese.

— Tak ich všetkých zavolaj z lesa von. A chytro! Dnes v lese neradno zostávať.

Ja počkám.

— Prečo neradno zostávať v lese? — nevinne sa spýtal Fima.

— Neradno, a hotovo, — odpovedal poručík, ktorý nechcel robiť paniku.

— Môžu stúpiť na zmiju.

— Aha, rozumiem, — povedal Fima. — Na zmiju.

Nenápadne zaletel pohľadom dozadu, ale zmija bola dobre ukrytá v priekope. Ale ak poručík vystúpi z auta, uvidí chrbát tigra. No vtom sa vzadu zjavili svetlá ďalšieho auta.

Fima sa rozbehol po ceste oproti autu s krikom: — Oco! Oco ide! — Našťastie auto zastalo, a to dosť ďaleko od poručíka.

Julka videla, ako k nemu Fima pribehol, strčil hlavu do okienka, potom ju vytiahol, obrátil sa k poručíkovi, ktorý stále čakal, a vykríkol: — Všetko v poriadku! Ďakujeme!

— No dobre, — odpovedal poručík a kývol šoférovi. Žigulík vyrazil vpred. Potom Fima zamával druhému stojacemu autu, a to sa pohlo hneď za poručíkom.

Julke sa roztriasli kolená. Klesla na trávu. Fima sa k nej vrátil. Aj v tej tme bolo vidno, ako žiari, hrdý na svoju šikovnosť.

— Čo si povedal tomu vodičovi? — spýtala sa Julka.

— Nič zvláštne. Spýtal som sa ho, či táto cesta vedie do Moskvy, alebo nie. A koľko je ešte k odbočke na Stukovo. Tak mi to začal vysvetľovať. Z priekopy sa ozval trpký, ťažký vzdych.

— Čo sa stalo? — spýtala sa Julka.

— Načo je komu taký zákon, ktorý núti klamať dobrých ľudí, čo sú nám naklonení?

V galaxii je lož najťažším zločinom. Viem si predstaviť, aké muky musí trpieť Fima, keď kvôli nám klame. Nie, to nevydržím! Julka vytušila, že Fima už otvára ústa na odpoveď, a z celej sily mu stúpila na nohu.

— Čo je? — začudoval sa Fima.

— Ak im povieš, že lož nie je najstrašnejším zločinom a že ty klameš aj pre kadejaké hlúposti, stratia k nám všetku úctu. A nielen k nám, ale k celej Zemi, — zašepkala Julka.

— Aha, — povedal Fima. — Rozumiem. Ale zvládol som to perfektne, uznáš!

Julka neodpovedala. Zbadala, že sa k nim po ceste približujú dve

veľké, ďaleko od seba posadené oči. Prichádzalo nákladné auto. Zastalo pri nich. Bol to furgón. Prázdny. A ochotný vziať ich do Moskvy. Šofér súhlasil s tým, aby Julka sedela v kabíne a Fima na korbe. Dokonca ani nevyliezol z kabíny, kým sa Fima a zvieratá usalašili na korbe, celou cestou vyspevoval, doviezol ich až k domu a nevzal ani peniaze.

Niekedy má človek naozaj šťastie.

08
STARÁ MAMA, NEPRIŠLA SOM SAMA

Nákladné auto zastalo pred bránou Julkinho domu.

Julka sa neponáhľala vystúpiť. Tak dlho ďakovala vodičovi, že ho úplne dojala a na rozlúčku jej daroval kalendárik s olympijským Mišom.

Ale ked zvieratá a Fima vyskočili, auto, zbavené záťaže, sa myklo a odišlo.

Fima potriasol tigrovi labu a uklonil sa pytónovi.

— Veľa šťastia, — povedal. — Nemám ísť s tebou?

— Nie, pôjdem sama.

Zvieratá ticho kráčali po schodoch, hanbili sa, vedeli, že majú pred sebou ťažkú skúšku. Trápila ich nejasná budúcnosť.

Julka zazvonila a naznačila mimozemšťanom, aby stáli bokom a predčasne sa nevytŕčali. Stará mama dlho neotvárala. V zime si zlomila nohu a odvtedy chodila o palici.

— Kto je? — ozval sa nakoniec za dverami hlas.

— To som ja, Julka.

— Julka? — stará mama zaštrkotala zámkou. — Prečo ideš tak neskoro? Dvere sa pootvorili.

Stará mama sa lepšie prizrela naozaj Julka.

— Poď dnu. Ešte som ťa nečakala. Mala si prísť pozajtra. Stalo sa niečo?

— Nič sa nestalo, stará mama, — upokojovala ju Julka. — Jednoducho som sa vrátila.

— Ničomu nerozumiem, — povedala stará mama. — Bola som presvedčená, že si v tábore. Prečo stojíš? Poď dnu, poď.

— Stará mama, prosím ťa, nezľakni sa, ani sa nenahnevaj. Priviedla som svojich priateľov. Potrebujú prenocovať.

— Hostia? — potešila sa stará mama. Tak sa nudila sama v byte, že bola ochotná prijať hocikoho.

— Stará mama, ale sľúb mi, že sa nezľakneš, — prosila Julka.

— Ja sa len tak nezľaknem, — vyhlásila stará mama. — Pozvi ich ďalej.

— A nevyženieš nás z domu?

— Ak nie sú veľmi opití, tak sľubujem, že nie, — povedala stará mama.

— Utiekli ste z tábora?

— Vyzerá to tak?

— Veru vyzerá. Priveď hostí. Nebudeme stáť vo dverách.

— Nech sa páči, — povedala Julka mimozemšťanom.

Ustúpila nabok, aby mohli prejsť cez dvere.

Najprv vošiel tiger. Vo dverách sa zastavil, poklonil sa starej mame a povedal: — Dobrý večer, prepáčte, že vyrušujeme.

Stará mama viditeľne zbledla. Zdvihla palicu, akoby ňou chcela tigra odohnať, a ten okamžite stiahol chvost, o krok ustúpil a už na chodbe smutne povedal: — No prosím, zasa! Raz kutáč, raz palica! To sú spôsoby…

Julka sa pokúsila vlastným telom zakryť tigra a rýchlo povedala: — Stará mama, profesor Trankverri-Trankoverri vôbec nie je tým, čím sa ti zdá.

Priletel k nám na Zem na expedíciu a tigrovi sa len podobá.

— Podobá? — spýtala sa stará mama.

— A musela si ho priviesť domov?

— Musela. A ty nám musíš pomôcť — pekne ťa prosím, povedz mi, kam mám schovať človeka, ktorý sa podobá tigrovi, keď každá stará mama ako ty sa hneď na neho vrhne s palicou?

— Julka, ja sa na nikoho nevrhám, — odpovedala stará mama. — Ale prekvapuje ma, kam to speješ. Dnes privedieš domov tigra, a zajtra možno privlečieš hada.

Anakondu! Čo ešte môžem čakať?

— Ty si ma predsa učila milovať zvieratá. Okrem toho to vôbec nie sú zvieratá.

Mala si niekedy predtým možnosť porozprávať sa s tigrom? Ospravedlňovali sa ti niekedy predtým tigre?

— S tigrami sa radšej vôbec nerozprávam, — povedala stará mama. — Ja sa mám s kým pozhovárať!

— A je to škoda, — ozval sa tiger spoza dverí. — Ja by som vám toho mohol porozprávať! A to v niekoľkých jazykoch. Parlez-vous francais? Do you understand me? Ja wohl.

— Ja sa z toho zbláznim, — povedala stará mama, a vtom sa zhora ozval strašný, neľudský vresk.

Julka vybehla na schody, ale zrazil ju na zem vystrašený tiger, ktorý sa hrnul do bytu a mal toľko rozumu, že jediným skokom vyletel na skriňu v predsieni, a pomedzi nohy jej do chodby vkĺzol pytón, šťastie, že nezvalil starú mamu. Pri páde si Julka stihla všimnúť, že o pár schodov vyššie stojí významný spoločenský činiteľ Kramarenko, na brucho si tlačí aktovku a kričí: — Vražda! Zabili ma!

— Že sa nehanbíte! — zahriakla ho Julka, keď sa pozbierala zo zeme a zatvárala dvere. — Kto vás zabil? Kto vás zavraždil? Ste úplne zdravý človek, len zbabelec. S tými slovami zabuchla dvere a zo schodov počula tlmené výkriky: — Ja to tak nenechám! Budem sa sťažovať!

Julka sa obrátila.

Stará mama už prešla do izby, tiger mäkko zoskočil zo skrine a

pritisol si k stene v úzkej predsieni, ale aj tak zabral všetko miesto, a pytón sa pokojne doplazil za starou mamou k dverám do izby, zaklopal trojuholníkovou hlavou na rám dverí a spôsobne povedal: — Mýlite sa, Mária Michajlovna. Ak náš výzor vo vás vzbudzuje atavistické analógie, na vine nie sme my, ale vaša výchova.

A za nimi v úzadí spoločenský činiteľ Kramarenko.

— Prepáčte, prosím, — povedalo jedno z dievčat, len o trochu vyššie ako Julka. — Tento človek nás zastavil… Povedal, že sem vtrhol tiger. Prepáčte, ak to bol omyl.

— Nič sa nestalo, — povedala stará mama. — Ako vidíte, tiger by sa sem nezmestil. Byt máme malý, preto ani psa nechováme.

— To znamená, že vás nikto neohrozoval? — spýtala sa druhá členka poriadkovej služby.

— Kto by ma ohrozoval! — povedala stará mama. — Okrem toho mám hostí zďaleka, ktorí by ku mne nijaké tigre nepustili. Ak sa chcete presvedčiť, nech sa páči, ale poutierajte si nohy.

— Ale nie, nie, — členky poriadkovej služby sa celkom zmiatli. — Len sme sa o vás báli…

Julka sa obrátila a zbadala, že z dverí kúpeľne trčí koniec tigrieho chvosta.

Posunula sa tak, aby zakryla tento kompromitujúci dôkaz, ale členky poriadkovej služby už odišli.

— Stará mama, ďakujem ti, — zvolala Julka, keď sa dvere zatvorili. — Ty si nás doslova zachránila.

— To je už priveľa! — ozvala sa stará mama zo svojej izby. — V mojom vlastnom byte ma bude poúčať! Myslíš, že som nevidela, ako si vyskočil na skriňu? Taká hanba!

— Ja som na nijakú skriňu neskákal, — urazil sa pytón. — Vyskočil ta môj kolega, ktorý bol v šoku. Nemá rád, keď sa na neho zaháňajú kutáčmi. Na našej planéte je význačným vedcom.

Pri týchto slovách sa starej mame uráčilo obrátiť k pytónovi a len horko-ťažko premohla mdloby.

— Kedysi Julka vláčila domov iba žaby, — povedala smutne.

— Len naozaj tragická situácia nás prinútila požiadať o vašu veľkodušnú pomoc, — povedal pytón. — Smiem vstúpiť do izby a vysvetliť vám naše postavenie?

— A Julka je kde? — spýtala sa miesto odpovede stará mama. — Nezjedli ste ju tam niekde?

— Nie, — odpovedala Julka. — Moji priatelia sú vegetariáni.

Vtom niekto zazvonil.

— Iste sa vrátil Fima, — povedala Julka.

— Počkaj, — odpovedala stará mama.

— Nechcem sa dostať do trápnej situácie. Otvorím sama.

Stará mama smelo prekrivkala okolo pytóna, ktorý pritisol hlavu

k stene, aby sa ho nemusela dotknúť, hodila pohľadom na tigra, ktorý zaspätkoval do kúpeľne, a pomaly si vykračovala k dverám.

— Kto je? — spýtala sa.

— Prepáčte, — ozval sa spoza dverí neznámy hlas. — Povedali nám…

— Tigre! — ozval sa hlas významného spoločenského činiteľa Kramarenka.

— Tigre. Skoro ma zožrali.

Stará mama pokojne otvorila dvere. Stáli tam dve dievčatá s červenými páskami členov poriadkovej služby — A teraz, — povedala stará mama, — poďte do mojej izby a vyrozprávajte mi všetko po poriadku, len ma nestrašte. Som staršia osoba a nervy už nemám ako kedysi.

To však nebolo také jednoduché, lebo tiger sa schoval do vane s mokrou bielizňou, a skôr než sa pustili do, rozhovoru, dostal od starej mamy poza uši, aj keď bol profesorom z inej planéty.

Potom stará mama zatelefonovala do pionierskeho tábora, aby sa nebáli, že sa deti stratili, prikázala Julke, aby pripravila čaj, a mimozemšťania si ho zo slušnosti so starou mamou vypili a vypočuli si jej rozprávanie o minulosti.

Všetko bolo v poriadku, len keď šli spať, poprosila stará mama hostí, aby sa zamkli v izbe Julkiných rodičov, lebo nemala najmenšiu chuť uvidieť v tme, keď sa zobudí, oči alebo chvost váženého Trankverri-Trankoverriho.

Kým pytón odišiel spať, stihol Julke pošepkať: — Tvoja stará mama je dôstojná predstaviteľka kozmického bratstva.

— Rozhodne sa mohla správať omnoho, omnoho horšie, — tiger skoro súhlasil s pytónom. — Ale aj tak si neviem predstaviť, ako sa dostaneme do Indie.

— Stará mama niečo vymyslí, — povedala Julka. — Má bohaté životné skúsenosti. Vy si nečistíte pred spaním zuby?

09
DNES A KAŽDÝ DEŇ

Na svoju hanbu Julka ráno zaspala. Keď vyskočila z postele, prvá jej myšlienka bola, že zmeškala rozcvičku, no potom zbadala oproti na stene známy obraz a hneď si všetko uvedomila. Započúvala sa. Z izby starej mamy sa ozývali tiché hlasy.

Julka sa na prstoch rozbehla k dverám a vykukla. Na chodbe nebolo nikoho. Dvere starej mamy boli pootvorené. A čo tam?

Julka len-len že nevykríkla od hrôzy. Videla, ako mimozemšťania požierajú starú mamu.

Naširoko roztvorila dvere. Len vtedy pochopila, že starú mamu nikto nepožiera.

Tiger sedel na dlážke a labiskami sa opatrne dotýkal starej maminho boľavého kolena a pytón sklonil k starej mame svoju plochú hlavu a mrmlal niečo vo svojom jazyku. A stará mama, čuduj sa svete, pokorne polo ležala na gauči a vôbec neprotestovala.

— Julka, — povedala stará mama, keď videla, že vnučka vbehla do izby.

— Neboj sa, ďalšia konzultácia nemôže byť na škodu. Vieš, že som už úplne stratila dôveru v našu obvodnú polikliniku. Zatiaľ choď pripraviť raňajky.

Julka postavila vodu na čaj a hneď sa vrátila do izby. Rýchlosť, s akou si stará mama zvykla na to, že má v dome mimozemšťanov, bola zarážajúca. Ale Julka ešte nevedela všetko.

— Môžeme, — hovoril práve tiger, keď sa Julka vrátila do izby. — Som presvedčený, že náš liek vám nezaškodí. Pravda, ak nemáte nič proti.

— Čo chcete urobiť? — spýtala sa Julka.

— Je to veľmi jednoduché, — povedal pytón. — Keď nám spravili tieto pozemské telá, vystrojili nás lekárničkou. Všeličo sa môže pritrafiť.

A táto lekárnička je vybavená práve pre pozemských obyvateľov. Sú v nej prostriedky proti popáleninám, zlomeninám, nádche…

— Čo je to za prostriedok? Tiger si prešiel labou po bruchu a ukázalo sa, že na ňom má vak ako kengura, ktorý sa však zatváral na zips.

Strčil doň labu a vytiahol niečo ako tuba, vytlačil si trochu žltej mastičky na dlaň a začal trieť starej mame koleno.

— Páli, — povedala stará mama.

— To je dobre, — poznamenal pytón.

— Výborne. A teraz si musíte chvíľu poležať.

Tiger skončil masáž, prikryl starú mamu plédom a pobral sa do kúpeľne umyť si laby, akoby celý život prežil v byte Gribkovovcov. Pri svojej veľkosti bol udivujúco šikovný a nič nerozbil.

— Julka! — ozval sa z izby hlas starej mamy. — Aké máš na dnes plány?

— Ešte neviem, — povedala Julka.

— Tak mi podaj telefón a notes. Julka priniesla všetko, dokonca ani na okuliare nezabudla.

— Ďakujem, — povedala stará mama, — teraz si vezmi zo škatuľky peniaze a choď do obchodu. Kúp štyri litre mlieka, päťdesiat vajec, chleba, no osem pecňov…

— Stará mama!

— Nie sme samy. Máme hostí. Dnes ráno som už preskúmala ich chute. Hoci sú veľmi skromní, niečo musia zjesť. Choď!

Cestou z obchodu stretla Julka, ovešaná taškami, Fimu, ktorý sa obšmietal okolo ich domu, ale netrúfal si vojsť dnu, lebo nevedel, ako dopadlo stretnutie starej mamy s mimozemšťanmi. Pomohol Julke odvliecť tašky hore a potom si spolu s mimozemšťanmi sadol k raňajkám a zjedol presne toľko ako pytón. Pytón sa v jedle krotil, zato Fima nie. Tiger pil iba mlieko. Stará mama stále ležala, Julka jej priniesla na gauč kávu a spýtala sa: — Nevymyslela si niečo?

— Čakám telefón, — odpovedala stará mama.

— Možno budeš musieť zabehnúť na jedno miesto.

— Kam, povedz?

— Počkaj, neponáhľaj sa. Vieš, že tá noha ma vôbec nebolí? Mohla by som vstať?

Kde mám palicu?

Počkajte, — do izby vkĺzol pytón, vyštveral sa na kreslo, ktoré kleslo pod jeho váhou, a skrútil sa do prstenca. — Kam sa tak ponáhľate?

Zazvonil telefón. Stará mama zdvihla slúchadlo.

— To si ty, Nikolaj? — povedala. — Tak čo si sa dozvedel?… Áno. Jasnovovci.

Výborne. Si si istý?… Kde by sme to zistili presnejšie?… Sú v Moskve?… Si presvedčený, že nie v Chabarovsku?… Ďakujem ti, Koľa. Pozdrav vnukov. Stará mama zložila slúchadlo.

— Telefonovali zo zoologickej záhrady? — spýtala sa Julka.

— V zoologickej záhrade sa nepredávajú cestovné lístky do Indie, — odpovedala stará mama. — Telefonovali mi z ministerstva kultúry. Teraz dávaj dobrý pozor, aspoň raz v živote urob to, čo ti kážu starší.

— Ja sa vždy usilujem, — vzdychla si Julka.

— Akosi to nevidno. Ale teraz pôjdeš na Kvetinový bulvár. Nájdeš tam Jasnovovcov. Práve majú skúšku. Pozrieš si ju a rozhodneš sa.

Stará mama hovorila vojenským hlasom, ktorý používala len zriedka. Cez vojnu totiž bola parašutistkou a tri razy zoskočila do nepriateľského tyla.

— Akú skúšku? — spýtal sa Fima. — V cirkuse?

Stará mama prikývla.

— Hneď som sa dovtípil, — povedal Fima. — Zišlo mi to na um ešte v noci. Veď kde žijú u nás tigre? V cirkuse.

— No a? — spýtala sa nechápavo Julka.

— Dáme mimozemšťanov do cirkusu. Budú si tam spokojne žiť, pracovať ako drezúrované zvieratá, veď kdesi žiť musia. A poviem vám, v zoologickej záhrade je to jednoducho ponižujúce.

— Ako pracovať? — vykríkol z kuchyne tiger, ktorý tam umýval riad.

— Vystupovať, — odpovedal Fima. — Chodiť na zadných labách. Zvierať krotiteľovi hlavu v papuli.

— Nikdy! — zvolal tiger. — To radšej umriem!

— Možno sa to zaobíde aj bez toho, — povedala stará mama. — Ale mnoho bude závisieť od Júlie. Skús sa najprv porozprávať s niekým z mladých Jasnovovcov, je to celá rodina krotiteľov. Spolieham sa na teba.

O polhodinu bola Julka v sprievode Fimu, ktorého sa jej nepodarilo zbaviť, pri starom cirkuse. Vysvitlo, že Fima tam nebol zbytočný, lebo práve on našiel služobný vchod, ktorý nikto nestrážil, a tak sa ocitli v chodbách, plných zápachu zvierat a zvláštnej vône cirkusu, a dostali sa k aréne, práve keď tam robotníci rozostavovali kovové mreže. A ten istý Fima sa spýtal jedného z robotníkov takým nenápadným hlasom: — Tu pracujú Jasnovovci? — že ten sa vôbec nezačudoval prítomnosti cudzieho chlapca za kulisami a odpovedal: — Veď vidíš, že to staviame pre nich. Zadné rady sedadiel sa strácali v polotme. Julka a Fima vystúpili až ta a zhora sa dívali na prácu krotiteľov.

Najprv vošiel do arény starší muž v obyčajnom cvičebnom úbore a dal signál. Cez krytý priechod vchádzali do arény zvieratá. Šli nenáhlivo, akoby vedeli, že ich neočakáva predstavenie, ale iba skúška. Fima ich rátal: — Tri levy, nie až tak veľa… aha, tiger, aj panter… s panterom by som teda nechcel pracovať, pantery sú veľmi zlostné. Škoda, že tigra už majú.

Do okrúhlej klietky, kde sa zvieratá lenivo usádzali na podstavce, vošla mladá žena s okrúhlou tvárou a vyhrnutým nosom. Chodila od jedného zvieraťa k druhému a niečo im hovorila. Muž ju sústredene pozoroval.

— Vieš, že teraz som väčšmi vzrušená ako na predstavení? — povedala Julka.

— Nemusíš sa báť, — začula zozadu hlas.

Julka sa obrátila. Za nimi sedel asi dvanásťročný chlapec s takou istou okrúhlou tvárou a vyhrnutým nosom ako dievčina v aréne.

— Prečo? — spýtala sa Julka opatrne.

— Má pre zvieratá cit, — povedal chlapec. — Šiesty zmysel. Otec vraví, že časom jej odovzdá číslo. Potom tam budem pracovať aj ja.

— Ty si Jasnov? — spýtala sa Julka.

— Presne tak. A ty si sem načo prišla? Si riaditeľova známa?

— Vôbec nie, — zamiešal sa Fima. — Máme tigra a chceli by sme ho dať sem.

— Buď ticho! — osopila sa naňho Julka. Ale už bolo neskoro.

— Tigra? — usmial sa mládenček. — A kdeže ho máš, vo vrecku?

— Myslíš, že klamem, však? — Fima zvýšil hlas a vstal.

— Klameš, — pokojne povedal chlapec.

— Tak ja klamem?! — skríkol Fima. Starší Jasnov povedal jednému z asistentov, ktorý stál pri klietke s pripravenou tyčou: — Valerij, pošli deti preč. Zvieratá sú nervózne.

— Fima! — Julka sa skoro rozplakala.

— Povedal, že som klamár! — Fima úplne stratil rozvahu a chcel sa vrhnúť na mladého Jasnova. A tak Valerij musel Fimu za Julkinej pomoci doslova vyniesť z hľadiska.

Až keď sa priatelia vyhnaní z cirkusu, ocitli na slnkom zaliatej rušnej ulici pri Centrálnej tržnici, Fima sa konečne spamätal, ale ďalej frflal: — On na mňa zaútočil! Vyprovokoval ma…

— Vieš čo, — povedala Julka, — choď sa niekam naobedovať, oddýchni si. Nemôžem ťa ani vidieť!

— Chcel som len dobre…

— Choď, ty egoista. Zabudol si, prečo sme sem prišli? Vlastné problémy sú ti dôležitejšie.

— Povedal som mu pravdu. Chcel som mu zveriť nášho tigra…

— Choď, — zopakovala Julka, zvrtla sa a zamierila iným smerom. Keď sa obrátila, Fima stál a rozmýšľal, potom vytiahol z vrecka tajnú trojrub-ľovku a zrejme sa rozhodol poslúchnuť Julkinu radu.

Keď Fima zmizol, vrátila sa Julka k cirkusu.

Musela dlho čakať. Vyše dvoch hodín. Ale ona je vytrvalé dievča. Neodišla sa ani len vody napiť. Napokon zo služobných dverí vybehol mladý Jasnov. Dobehla ho na bulvári pri kiosku so zmrzlinou. Počkala, kým si kúpi zmrzlinu, ona si to, žiaľ, nemohla dovoliť, lebo si nevzala z domu peniaze. Jasnov zamieril k lavičke, sadol si, natiahol nohy a pustil sa do zmrzliny. Julka prehltla slinu, ústa mala vysušené, akoby celý deň šla cez púšť.

— Jasnov, — oslovila ho. — Nehnevaj sa na môjho priateľa. Vravel pravdu. Ale povedal to veľmi hlúpo.

— No nazdar! — zvolal Jasnov mladší.

— Ďalšia obdivovateľka! Prečo za mnou chodíš?

— Chcem sa s tebou vážne porozprávať.

— Horím zvedavosťou, — povedal Jasnov. — Spusť.

— Myslíš si, že som bláznivá? — spýtala sa Julka.

— Nie som lekár, odkiaľ to mám vedieť?

— Máš rád fantastiku?

— Mám. Ale hovor rýchlejšie, musím sa vrátiť na skúšku.

— Päť minút, a všetko ti vyrozprávam.

— Ale ani o minútu viac.

Julka budúcemu krotiteľovi všetko rozpovedala.

A krotiteľ Jasnov, Semion Semionovič, sa rozhodol Julke uveriť, lebo ho to veľmi zaujímalo.

A už o hodinu vchádzali do Julkinho bytu.

Dvere im otvoril tiger.

Za jeho chrbtom stála stará mama bez palice a v oboch rukách držala taniere.

Návšteva ju neprekvapila a s úsmevom povedala: — Ale riad aj tak neumýva bohvieako.

Jasnov ostal stáť pred dverami. Hľadel na tigra, tiger naňho. Julka na starú mamu. Prvá prehovorila Julka.

— Kde máš palicu? — spýtala sa.

— Načo by mi bola? — začudovala sa stará mama. Potom pozrela na Jasnovovu prekvapenú tvár s vyhrnutým nosom a dodala: — Vy ste akiste z cirkusu. Nech sa páči ďalej. Nehryzieme.

Na tigrovej papuli sa zjavilo tiež niečo podobné úsmevu a povedal: — Nehryzieme.

Vtedy Jasnov definitívne uveril tomu, že existujú zázraky a mimozemšťania, a pozdravil tigra: — Dobrý deň.

Všetka jeho cirkusová sebadôvera akoby sa vyparila.

A ešte skromnejším sa stal, keď z kúpeľne vykukla hlava obrovského pytóna, ktorý povedal: — Žiaľ, nemôžem vám podať ruku z toho dôvodu, že nič také nemám.

10
SKÚŠKA

— Vierka, ty si sa zbláznila, — rozhodne vyhlásil Semion Semionovič starší. — Čo to táraš! Cestujeme na zahraničné turné, a ty navrhuješ zaradiť do čísla nevyskúšané zviera.

— Veď ti vravím, že pracuje, — nástojila Vierka Jasnovová.

— Pracuje skvele, — povedal Semion Jasnov mladší. — Beriem za neho zodpovednosť.

— Je to prekvapujúco múdre zviera, — potvrdila stará mama. — Odporúčam ho.

— Nie, — vyhlásil Jasnov rozhodne. A vyšiel z miestnosti.

— Bola by to škoda, keby teraz všetko stroskotalo, — vzdychla si stará mama a podišla k oknu. Kráčala tak ľahko, že sa sama neprestávala čudovať. — Bola som v pokušení povedať mu, že tiger sa vyzná v medicíne lepšie ako naši lekári.

— To by bol zavolal pohotovosť, — povedala Vierka. — Náš oco je konzervatívny.

Lekárskym znalostiam tigrov nedôveruje.

— A čo keby sme ich vymenili? — spýtala sa Julka.

— Otec to zistí, — povedal Jasnov mladší. — Rozozná všetky zvieratá podľa tváre. Bol by z toho taký škandál, že by celý cirkus obrátil hore nohami.

Tento rozhovor prebiehal v hotelovej izbe. Zdalo by sa, že všetko sedí.

Informácia starej mamy bola pravdivá, Jasnovovci cestovali na turné do Indie.

Keď sa Viera a Sema Jasnovovci zoznámili s mimozemšťanmi, stali sa ich nadšenými prívržencami, a vážený Trankverri-Trankoverri po hodinovej hádke a škandále dokonca súhlasil, že vystúpi v aréne ako úplne obyčajné nadané cvičené zviera. A tu ho máš, zrazu neprekonateľná prekážka zo strany Jasnova staršieho!

— Čo sa dá robiť, — povedal Jasnov mladší. — Som nútený spáchať zločin.

— Aký? — spýtala sa Viera.

— Dám Akbarovipreháňadlo.

— To je hlúposť, — zvolala Viera, ale nie príliš presvedčivo. — Hlúposť…

— Máme iné východisko? — opýtal sa Sema.

— Treba nejaké nájsť.

— Musí to byť ešte dnes? — spýtala sa stará mama.

— Zajtra bude neskoro. Náš pobyt tu sa o dva dni končí, —

odpovedala Vierka. — Odchádzame do Odesy na loď. Ak otec nevezme vášho tigra dnes, je koniec.

— Rozumiem, — povedala Julka.

— Čítala som o podobnom prípade v životopise istého artistu. Stále mu nedávali a nedávali úlohy, kým neochorel hlavný artista. Vtedy sa režisér spýtal: Kto ovláda rolu? A náš hrdina odpovedal: Ja ju ovládam.

A za jediný deň sa stal slávnym.

— A čo s pytónom? — pripomenula stará mama.

— Už som s ním hovorila, — odpovedala Vierka. — Súhlasil, že pocestuje do Indie v debne. V batožine. Namiesto vitamínov. Keby niečo, povieme, že je rekvizita.

— Tak teda začíname operáciu Tiger, — povedala Julka. — Úlohy sú jasné?

— Ja zabezpečím Akbarovi dovolenku, — povedal Sema.

— Ja zoženiem v cirkuse klietku a nákladné auto na prevoz nášho tigra, — povedala Viera.

— Ja si beriem sa starosť riaditeľa cirkusu, — povedala stará mama.

— Kedysi bol snúbencom mojej nebohej sestry.

— A ja sa pokúsim spracovať Trankverri-Trankoverriho, — povedala Julka. — Viem si predstaviť, ako sa urazí, keď sa dozvie, že musí prejsť cez celé mesto v klietke.

— A ako sa naľaká, keď sa dozvie, že musí toľký čas stráviť medzi dravcami.

Odvaha nie je jeho najsilnejšou stránkou, — povedala stará mama. Tým sa vojenská porada skončila a jej účastníci sa rozišli. Pred začiatkom večerného predstavenia bolo už zabezpečené toto: Sema Jasnov dal tigrovi Akbarovi preháňadlo, a toho tak rozbolelo brucho, že si ľahol na dlážku v klietke a odmietol mať s ľudstvom čokoľvek do činenia.

Vierka Jasnovová nielenže prišla so sťahovacím autom po mimozemšťana, ale cestou do cirkusu stihla s Trankverri-Trankoverrim absolvovať výchovný rozhovor a vysvetliť mu, čo má robiť v aréne. Julka šla v sťahovacom aute s nimi a po celý čas mimozemšťanovi pripomínala, že od jeho správania závisí osud medziplanetárnej expedície. Stará mama prišla do cirkusu o niečo skôr a usadila sa v riaditeľskej lóži, aby mohla v prípade potreby posmeľovať mimozemšťana. Len Jasnov starší nemal o ničom ani tušenia. Do poslednej chvíle vypĺňal formuláre pre vycestovanie svojej skupiny, preto prišiel tesne pred začiatkom predstavenia, aby sa stihol prezliecť. Neznepokojoval sa veľmi, lebo bol zvyknutý, že sa na svoju staršiu dcéru môže spoľahnúť. A tak sa začalo ich číslo. Zahral orchester, za okrúhlu mrežu, ktorou bola obkolesená aréna, dopadli

lúče reflektorov a diváci zatlieskali. Julka sedela v druhom rade vedľa Fimu, ktorému už odpustila. Potom do osvetleného kruhu vstúpil Jasnov starší v čiernom obleku a vedľa neho sa zjavila štíhlučká Vierka v žiarivých šatách. Aj Sema tam bol, ale v zákulisí. Pomáhal asistentom vypúšťať zvieratá.

Hudba zmĺkla. Zavládlo také ticho, až im hučalo v ušiach. A v tom tichu vybehli spoza opony úzkym priechodom do arény jeden za druhým štyri levy, za nimi čierny panter a potom po krátkej prestávke vyšiel tiger.

Zrazu všetky zvieratá zostražiteli. Zacítili cudzinca.

Panter sa dokonca pritisol na dlážku a koncom chvosta udieral po zemi. Vtom Trankverri-Trankoverri, ktorý si spomenul na Vierkine inštrukcie, rozďavil svoju obrovskú papuľu, ukázal panterovi tesáky a tak hlasno a strašne zívol, že panter sa sám vrhol na podstavec ako zbitá mačka. Tiger sklonil hlavu a pozrel na Jasnova. Jasnov na tigra.

Julka veľmi dobre videla, ako krotiteľovi myklo perami. Ešte nepochopil, čo je vo veci, ale už mu došlo, že čosi nie je v poriadku.

— Oco, — Julka začula Vierkin tichý hlas. — Všetko je v poriadku.

Len aby nepoplietol číslo, šepkala si Julka. Len aby nezačal rebelovať. Teraz je omnoho strašnejší ako všetky ostatné zvieratá dokopy.

— A čo bude robiť mimozemšťan? Nezľakne sa? Nerozčúli sa?

Ale tiger zavrel papuľu, dôstojne kývol hlavou na pozdrav Jasnovovi a prešiel k voľnému podstavcu. Skočil naň a usadil sa, sem-tam pozrel na Vierku.

— Výborne! — zvolala mladá krotiteľka. Neovládla sa. Pritom rozhodila rukami, akoby predstavovala zvieratá divákom. Vypukol potlesk. Zamračený Jasnov sa tiež uklonil — bol v práci. A Julka pochopila, že vystúpenie sa vydarí. Teraz bude všetko závisieť od toho, ako mimozemšťan zvládne svoju úlohu. Pozrela smerom k riaditeľovej lóži. Sedel tam riaditeľ a vedľa neho stará mama, ktorá sa nasilu usmievala.

Vierka chytila veľkú obruč a zdvihla ju. Starší Jasnov neodtŕhal zrak od nepravého tigra. Aj sa hneval na dcéru, lebo pochopil, ako ho dobehli, aj sa, samozrejme, o ňu bál. Hoci ho dobrú hodinu presviedčali, že nový tiger je skúsený, mierny a rozumný, ako každý krotiteľ, aj on dobre vedel, že divé zviera zostane divým zvieraťom a nikdy mu nemožno bezvýhradne dôverovať.

Zvieratá jedno za druhým poslušne skákali cez obruč. Posledný mal skočiť Trankverri-Trankoverri. Zoskočil z podstavca, prišiel k obruči a zastavil sa.

Odmietavo pokýval hlavou. Táto úloha sa mu očividne nepozdávala.

— Nech sa páči, — povedala Vierka.

— Prosím vás.

Niektorí diváci začuli tieto slová a zasmiali sa. Druhí sa vypytovali susedov: — Čo povedala?

Tiger neochotne skočil, nohami zachytil obruč a vyrazil ju Vierke z ruky. Sála zhíkla. Tiger sa obzrel, zbadal, čo sa stalo, a vtom na veľký údiv všetkých vrátane levov sa mierne zohnutý dotiahol papuľou k obruči na zemi, zdvihol ju a podal Vierke. V sále sa ozval potlesk, lebo diváci si mysleli, že je to nacvičený trik.

Jasnov pokýval hlavou, niečo také ešte nikdy nevidel. Julka si všimla, že dokonca riaditeľ cirkusu' tlieskal.

No pri nasledujúcom triku došlo k nedorozumeniu. Levy sa mali na príkaz uložiť vedľa seba a vytvoriť koberec, aby si Vierka mohla naň ľahnúť. Levy si ľahli, ale tiger, ktorý sa mal na tom tiež zúčastniť, odmietavo pokrútil hlavou.

Nechcel ležať s levmi.

— Chod, — povedal mu prísne Jasnov, ktorého nezvyčajné zviera veľmi zaujalo.

Tiger opäť pokrútil hlavou. V sále sa ozval smiech. Tiger sa všetkým páčil. Bol to tiger komik. Len mimozemšťanovi známi vedeli, že nežartuje.

— Nechcem, — povedal zrazu tiger Vierke. — Smrdia.

— Dobre, nechoď, — rýchlo súhlasila Vierka.

Rozhovor nebol hlasný, ale Jasnov ho počul, na šťastie však neveril vlastným ušiam, tak ako neuverili tí diváci v prvých radoch, ktorým sa na oka— mih zazdalo, že tiger sa rozpráva s krotiteľkou.

Tiger zostal na podstavci, ale očividne sa nad sebou zamyslel. Uvedomil si, že starší Jasnov ho už nevyvoláva, kým ostatné zvieratá poctivo pracujú a úkosom pozerajú na nového so zjavným nesúhlasom. Julka pochopila, že Trankverri-Tran- koverri sa trápi a v strachu o osud expedície horúčkovito rozmýšľa, čo by mohol urobiť, aby si naklonil chladné Jasnovovo srdce. Vystúpenie sa už chýlilo ku koncu a diváci čakali, čo ten skvelý tiger ešte spraví. A tak keď sa ostatné dravce opäť usadili na podstavce, aby si vypočuli zaslúžený potlesk a rozišli sa, tiger zrazu vyskočil tak vysoko, že všetci zhíkli, a pristál uprostred manéže. Aj Jasnov odskočil nabok. Ale tiger nedožičil nikomu spamätať sa.

Ešte raz poskočil a urobil vo vzduchu salto. Nikto ešte nevidel tigra robiť salto.

— Chlapík! — zvolal Sema Jasnov od priechodu.

Vtedy sa tiger postavil na zadné laby a dôstojne prešiel okolo manéže, tak ako to robia cvičené psíky. Keď prechádzal okolo Jasnova staršieho, spomalil a žmurkol naňho. Jasnov sa nezdržal, žmurkol aj on, hoci neskôr nijako nemohol pochopiť, prečo to urobil.

Potom tiger zamieril k Vierke, ktorá k nemu vystrela ruky. Julka pochopila, že boli dohovorení. Vierka skočila dopredu, spravila tigrovi na chrbte stojku, a ten ju preniesol okolo arény. Potom Vierka na rukách prešla tigrovi na hlavu a on sa postavil na zadné laby. Všetkým sa zdalo, že tiger niečo hovorí, lebo pohyboval papuľou. Ale ak aj niečo hovoril, pre búrlivé ovácie nebolo nič počuť.

Ostatné zvieratá už dávno odišli z arény s ovesenými hlavami, lebo aj divé cirkusové zvieratá vedia, čo je to herecký úspech, a nemajú rady, keď potlesk zožnú iní. A sála ešte vždy tlieskala mimozemšťanovi, ktorý sa tak rozohnil, že sa opäť postavil na hlavu, tlieskal labami orchestru do taktu, robil kotrmelce, kým ho Vierka neprehovorila, aby nepreháňal. — Nadané zviera, — povedal riaditeľ cirkusu. Stará mama prikývla.

11
LISTY Z INDIE

Prvý list od Semu Jasnova dostala Julka na druhý deň po tom, ako začala škola, a priniesla ho do triedy, aby si ho Fima mohol prečítať. Milá Júlia! písal budúci krotiteľ. Šťastne sme docestovali do Odesy. Loď je veľká, dobrá. Tiger sa veľmi trápi, či pytónovi v debne nie je smutno. Staral som sa oňho, hoci pytón vydrží bez jedla aj tri mesiace. Niekedy som im umožnil schôdzku, na ktorej vo svojom jazyku rozoberali vedecké problémy. Viera dávala pozor, aby ich nikto nevidel.

Tiger Akbar vyzdravel, ale z mimozemšťanom sa neskamarátili. Otec ešte stále nedôveruje Viere ani mne, tuší nejaký úskok. Ale nemôžeme mu nič prezradiť, kým neprídeme do Indie. Je to nepríjemná situácia, lebo doteraz sme otcovi vždy všetko povedali. Trankoverri často hundre, že nebude vystupovať, a silou-mocou sa chce porozprávať s otcom, aby sa k nemu správal ako k profesorovi a nie ako k tigrovi. Dúfam, že sa neprerieknе. Teraz sa ponáhľam, čoskoro vyplávame.

Pozdravujem starú mamu. Tvoj Semion Jasnov.

— A mňa nedal pozdraviť? — spýtal sa Fima.

— Zabudol, — odpovedala Julka“.

— Včera som stretol Rózku, — povedal Fima. — Hovoril, že v tábore bol veľký frmol, keď sme sa stratili. Dobre, že tvoja stará mama ta hneď zatelefonovala. A potom celý nasleduj úci deň hľadali tigre.

— A nenašli?

— Ale veď tiger tam nebol.

— Kto veľmi chce, ten si vždy niečo nájde, — povedala Julka. — Vieš, ako je nám so starou mamou bez nich smutno? Len aby im všetko dobre dopadlo.

— Ináč boli naše obete zbytočné, — slávnostne predniesol Fima. — Pozdrav ich, keď buďeš písať.

Ďalší list prišiel už z mesta Bombaj. O mesiac.

Písalo sa v ňom, že každý deň vystupujú a Tranki sa správa dôstojne, už si na vystupovanie zvykol, dokonca sa mu to páči, hoci sa to usiluje zatajiť. Je rodený herec, otec si ho obľúbil a bude mu ľúto rozlúčiť sa s ním. Čoskoro odídu do Madrasu, aj tam majú vystúpenie, a potom ich mimozemšťania opustia. Prešlo ešte desať dní. Čakanie bolo neznesiteľné. Ešte aj stará mama zle spávala.

Našťastie Viera Jasnovová nezabudla poslať do Moskvy telegram: S PRIATEĽMI SME SA ROZLÚČILI VŠETKO V PORIADKU PODROBNOSTI V LISTE VIERA S týmto telegramom sa Julka večer

ponáhľala k Fimovi, ktorého rodičia nijako nemohli pochopiť, prečo Julka a ich syn tancujú a vykrikujú hurá. Potom prišli naraz dva listy. Prvý od Semu.

Milá Júlia! Ponáhľam sa Ti rozpovedať, ako to bolo. Pricestovali sme do štátu Maisúr a vystupovali sme v meste, ktoré sa volalo takisto. Bolo to celkom blízko tej rezervácie, chápeš. Vystupovali sme pod šapitom, zvieratá žili v autách a my v hoteli. Šťastie, že cirkus bol na okraji mesta. Operáciu sme uskutočnili v noci. Pred tým Trankoverri vystupoval tak, že obyvatelia mesta si na celý život zapamätajú toto predstavenie. Aj my. Až to trochu prehnal, lebo na konci zaspieval pieseň v jazyku hindu. Pustili sme priateľov na slobodu a oni sa rozbeli do lesa, aby sa do svitania dostali na bezpečné miesto. Tiger pri rozlúčke plakal. Veľmi ma prosil, aby som Ťa pozdravil. Viac sme ich už nevideli. Otec sa hneval. Ale všetko sme mu vyrozprávali. Neviem, či nám uveril, alebo nie, ale oznámil stratu tigra. Čo iné mu ostávalo? Ešte včera sme mali dva tigre, a ostal nám len jeden. Iste chápeš, že tigra nenašli. Sľúbili, že nám nejako pošlú správu o sebe. Ale nepovedali ako. Budeme čakať. Čoskoro prídeme.

Viera smúti. Semion. Správa od mimozemšťanov prišla ešte v ten istý deň.

Pri dverách zazvonil poštár a požiadal ich, aby podpísali doručenie balíčka. Bez spiatočnej adresy. Keď balíček otvorili, našli v ňom fotografie tigra a pytóna.

Na druhej strane bolo venovanie. Na jednej fotografii: Drahej Júlii s vďakou od jej neodbytných hostí. Na druhej: Drahému Fimovi. Na tretej: Drahej Márii Michajlovne a tak ďalej, boli tam aj fotografie pre celú rodinu Jasnovovcov. A ešte tuba s masťou starej mame na nohu.

Stará mama, ktorá vďaka telefónu vypátra všetko, čo potrebuje, vylúštila z pečiatky na obale číslo pošty, z ktorej bol balíček odoslaný. Bola to pošta v jednej maličkej dedinke v Kostromskej oblasti. Stará mama ta zatelefonovala a spýtala sa, kto posielal balíček. Akási žena jej odpovedala, že je to záhadná história. Tú noc preletel ponad dedinu meteor a niekto nechal na prahu pošty balíček. Navrch položil päť rubľov a pritlačil ich kameňom. A tak na pošte nalepili známky a poslali balík do Moskvy. Na pošte ostali ešte tri ruble a niekoľko kopejok a veľmi chceli vedieť, čo majú s tými peniazmi urobiť. Stará mama im nepovedala, čo majú robiť, ale opýtala sa, aký meteor preletel ponad dedinu. Veľmi jasný, odvetili jej, dokonca urobil okruh nad dedinou. Lenže bolo to v noci a málokto ho videl a tomu, kto ho videl, neuverili. Stará mama sa poďakovala poštárke a zavesila slúchadlo.

Julka si dala podobizne svojich priateľov zarámovať a zavesila si ich nad posteľ. Stará mama si odložila fotografie do albumu a Fima ich doteraz vláči stále so sebou, čoskoro ich bude mať celé dokrkvané.

A neprestávajú veriť, že raz hostia opäť priletia, ale už v obyčajnejšej podobe. Hoci v podobe mačky a ťavy. Všetko je možné…

ZAJATCI ASTEROIDU

01

Arbat bol kedysi prieskumným člnom.

Na palubách kozmických lodí Ďalekej rozviedky bývajú dva takéto člny. Slúžia na pristavanie na planétach a na výskum vnútroplanetárnych systémov. A keďže člny sa často dostávajú do zložitých situácií, sú rýchle, silné, odolné, trvanlivé, veľmi starostlivo vyrobené. Poline Metelkinovej, vedeckej pracovníčke Ústavu času, koordinátorke sekcie cudzích planét, pridelili takýto vyradený prieskumný čln, lebo často musela lietať na Mars a Pluto, kde mal ústav základne. A pretože prieskumné člny nemajú mená, pokrstila ho na Arbat. Každému sa toto meno spočiatku zdá čudné. Ale jeho pôvod je jednoduchý: Polina sa narodila a vyrástla v Moskve na ulici Arbat. Keď sa v júli chystala letieť na Pluto, zavolal jej starý známy Seleznev, riaditeľ Kozmickej zoologickej záhrady v Moskve, a poprosil ju, či by nezviezla jeho dcéru Alicu. Jeho manželka, Alicina mama, bola architektka a pracovala na stavbe kultúrneho strediska na asteroide Pallas.

Alica mala prázdniny a chcela sa stretnúť s mamou. Veľmi sa potešila tejto príležitosti, lebo na dopravnú kozmickú loď na Pallas bolo treba čakať dva týždne.

Polina súhlasila, lebo v spoločnosti sa cestuje veselšie.

Na cestu sa však vydali traja. Okrem prieskumného člna dostala Polina z Ďalekej rozviedky aj starého robota, ktorého volali Poseidon. V expedíciách si Poseidon už svoje odslúžil, teraz tam pracovali nové, omnoho šikovnejšie, rozumnejšie a zručnejšie stroje. Ale ako pomocník pri obyčajných medziplanetárnych letoch si ešte svoju prácu zastal. Poseidon za svoj dlhý život nadobudol ľudskú povahu, životné skúsenosti, rozmary a vrtochy, slovom, poľudštil sa. S Polinou lietal už tretí rok, spriatelili sa, zvykli si na svoje slabosti. Ale robot je vždy len robot.

Polina milovala deti, hoci vlastné nemala, reto Alica mala pocit, že sa o ňu stará väčšmi, ako treba. Ale v podstate nažívali priateľsky, dokonca im bolo Túto, že cesta je taká krátka.

02

V ten deň sedela Alica v kapitánskom kresle a sledovala obrazovku, na ktorej sa rozsvecovali a zhasínali hviezdy. Arbat sa dostal do pásma asteroidov, autopilot znížil rýchlosť, lebo vznikla zložitá navigačná situácia. Krížom cez obrazovku preletela iskra, kozmická loď sa zachvela a zmenila kurz, aby sa nezrazila s meteoritom.

— Opatrne! — zakričala Polina z lodnej kuchyne, — lebo rozlejem polievku.

Tieto slová patrili autopilotu, ale ten ju, samozrejme, nepočul. Počul ju však Poseidon, ktorý sedel v jedálni s kovovými nohami vyloženými na nízkom stolíku a čítal videoknihu.

Jedáleň na prieskumnej lodi je maličká kabína, v ktorej je len jedálenský stôl, tri-štyri kreslá a kút oddelený polkruhovou priehradkou, za ktorou je sporák a drez — to je kuchynka.

— Nemá význam obviňovať autopilot, — vyhlásil Poseidon. — V pásme asteroidov je zvýšený výskyt meteoritov. Radím ti, Polina, aby si sa poponáhľala s varením, lebo môže dôjsť k prudkejším fluktuáciám kurzu.

— Poseidon, ty si pesimista, — odpovedala Polina. — Prešla som túto trasu dvadsať ráz a nijakú prudkú fluktuáciu, ako tomu ty vravíš, som nezbadala.

— Bodaj by si zbadala, — zavrčal Poseidon, ktorý neznášal, keď mu odporovali. — Vtedy si sa živila konzervami, a teraz tráviš polovicu času v kuchynke.

Nepoznávam ťa.

— Pre Alicu nie je zdravé žiť na konzervách, — povedala Polina. Kozmická loď sa opäť zachvela. V kredenci zacinkali poháre.

— Ale aj tak by som na tvojom mieste nebol taký ľahkomyselný, — povedal Poseidon, ktorý si potrpel na to, aby mal posledné slovo. — Pamätáš sa, čo sa minulý rok stalo s kontejnerovou loďou Dália? Pamätáš sa na tú hroznú zrážku, vďaka ktorej zostal celý Jupiter a základne na Uráne bez jahôd?

— A čo sa stalo? — spýtala sa Alica.

— Turisti, — vyhlásil Poseidon. — Sú príčinou všetkého zlého.

— Netráp ma, Poseidonko, — povedala Alica. — Porozprávaj mi to.

— Dália sa zrazila s nezaregistrovaným rojom meteorov. Pri výskume sa ukázalo, že sú umelé…

— Kto ich vyrobil?

— Turisti. Bol to obsah kontejnera na odpadky, ktoré niekto vyhodil z kozmickej lode. Odpadky a zvyšky jedla sa okamžite

premenili na tvrdé zamrznuté útvary a leteli rovnakou rýchlosťou ako kozmická loď, z ktorej boli vyhodené. A Dália letela oproti nim. Zdvojnásob rýchlosť a predstav si, čo sa stane! Šťastie, že Dália bola automat bez pilota.

— Ale veď vyhadzovať čokoľvek do kozmu je prísne zakázané, — povedala Alica.

— No práve! Nestačí im, že nechávajú na Zemi horiace vatry, že svojimi hlúpymi autogramami počmárali zrúcaniny mesta Trpiteľov na Marse, ale znešvárili ešte aj roj asteroidov. Ja by som na mieste ľudí vyhlásil turistiku za protizákonnú.

— Zveličuješ, Poseidon, — usmiala sa Polina, ktorá prestierala na stôl.

— To sú zriedkavé prípady.

— Veď uvidíš, keď sa stretneš s plechovkou od konzervy, — odpovedal Poseidon, — potom budeš ináč hovoriť. Ak ešte budeš môcť.

Poline sa nechcelo hádať so starým robotom, preto zavolala na Alicu.

— Obed!

— Poseidonko, posedíš si tu namiesto mňa? — spýtala sa Alica.

Nebolo to nevyhnutné, lebo počítač na kozmickej lodi reagoval na každé nebezpečenstvo rýchlejšie ako človek, ale bolo zvykom, že na náročnejších úsekoch letu bol vždy niekto z posádky pri riadiacom pulte.

— S radosťou, — odpovedal Poseidon a pobral sa aj s knihou ku kreslu pilota.

— Ale knihu musíš odložiť, — povedala Alica.

Po celý život musela počúvať od dospelých: Odlož knihu! Nečítaj pri stole! Aké je to príjemné, keď aj ona môže s niekým hovoriť ako dospelá.

— To nie je kniha, — mierumilovne odpovedal Poseidon. — To je príručka o malých planétach. Učím sa ju naspamäť.

— Načo? Počítač to už aj tak všetko vie.

— Aj ja mám v sebe počítač, — namietol Poseidon. — Okrem toho sa rád učím. Život je taký krátky, a ja by som chcel vedieť čo najviac. Vám ľuďom je dobre. Môžete obedovať, piť čaj, spať, bolí vás brucho, mení sa vám nálada, zaľubujete sa, alebo sa hádate. Ja som o to všetko ochudobnený. Som stará železná škatuľa s tekutými kryštálmi a mojou jedinou zábavou je získavanie nových informácií.

Povedz mi, ovládaš napríklad polomery aspoň tých najväčších z malých planét?

— Ak to budem potrebovať, pozriem sa do príručky.

— Alica, vychladne ti polievka! — zavolala Polina.

— A predstav si, že nebudeš mať čas pozrieť sa do príručky.

Napríklad Pallas, kde ťa čaká tvoja mama, má polomer skoro štyristodeväťdesiat kilometrov. A Vesta má skoro o sto kilometrov menej ako Pallas…

— Ďakujem, — povedala Alica, ktorá odrazu pocítila, že je veľmi hladná. Sadla si k stolu v jedálni.

— Pozajtra sme na mieste, — povedala Polina. — Cnie sa ti už za mamou?

— Pravdaže, cnie, — priznala sa Alica. — Skoro všetky mamy sedia doma a nelietajú ďalej ako do Antarktídy. Len moja si musela vymyslieť také povolanie: kozmická architektka. Na zbláznenie!

— A ty čím chceš byť? — spýtala sa Polina. — Aj ty pôjdeš na architektúru?

— Nie. Ja som rodený biológ. Budem kozmickým biológom ako otec.

— A budeš sedieť doma? Ani o krok ďalej ako do Antarktídy?

Alica vycítila iróniu v Polininom hlase, ale neurazila sa. Polina mala pravdu.

Kozmický biológ musí lietať častejšie a ďalej ako všetci ostatní.

— Expedícia je iná vec, — povedala Alica. — Trvá dva-tri mesiace, a ide sa domov.

Z kabíny sa ozval hlasný Poseidonov smiech. Očividne sa usiloval upútať pozornosť.

— To je ono! — hučal. — Je to Eros. Cha-cha-cha!

— Čo sa stalo? — Polina vstala od stola. — Aký Eros?

— Eros má tvar hrušky! — oznámil robot. — Hruška dlhá tridsaťdva kilometrov. To nevymyslíš, aj keby si chcela.

— Naľakal si ma, — s úľavou povedala Polina. — Čo sa tak nahlas smeješ?

— Aký dynamický reproduktor mi namontovali, takým sa smejem, — vyhlásil Poseidon.

— Polievka je málo slaná, — povedala Polina.

— Nie, je veľmi chutná, — odpovedala Alica. — Nechcete sa trochu zdržať na Pallase? Potom by sme mohli spolu letieť ďalej. Ešte nikdy som nebola na Plute.

— Po prvé ma tam čakajú, — povedala Polina. — A po druhé ty by si zmeškala začiatok školského roka.

— Škoda, páči sa mi let s vami, — povedala Alica.

— Mne je s tebou tiež veselšie. Aj Poseidon si ťa obľúbil.

Poseidon, samozrejme, všetko počul. Opäť zasiahol do rozhovoru, lebo musel protestovať: — Ja nie som vybavený citom, — oznámil kategoricky. — Som stará železná škatuľa…

Vtom jeho slová prehlušilo zavýjanie sirény.

Poplach!

Polina s Alicou okamžite vyskočili a vrhli sa do kabíny.

— Čo sa stalo? — spýtala sa Polina. Ruka robota ležala na poplašnom tlačidle.

— Presne na našej trati neznáma kozmická loď, — povedal.

— No a čo? Tu sa vyskytujú kozmické lode. Načo bolo treba vyhlasovať poplach? — spýtala sa Alica.

— To je skúšobný poplach, — odpovedal robot. — Skúšal som vašu pohotovosť.

— Na prvej zastávke ťa vyložím, — povedala Polina. Ale pretože sa mu tým vyhrážala pri každom lete, Poseidon to nebral vážne.

Keď už bola Polina vyrušená od obeda, sadla si v kabíne do kresla druhého pilota. V každom prípade je stretnutie s kozmickou loďou vo vesmíre istým rozptýlením po dlhých dňoch samoty. Polina zapla zväčšovanie. Zatiaľ kozmická loď vyzerala ako jasná bodka, ale postupne sa zväčšovala a dal sa rozoznať jej diskovitý tvar.

Počítač začal na displeji oznamovať jej rýchlosť, rozmery, smer.

— Turista, — povedal Poseidon, keď sa ukázalo, že kozmická loď nie je veľká.

— Rozbolelo ma srdce, cítim, že je to turista.

— Nemáš srdce, ale počítač, — pripomenula mu Alica.

— Počítač s intuíciou, a to už niečo znamená, — povedal Poseidon. Polina chcela nadviazať spojenie. Ale nestihla osloviť kozmickú loď, lebo v éteri zachytila zvláštne pravidelné zvuky tri bodky, tri pomlčky, tri bodky, tri pomlčky…

— SOS! — zvolal Poseiďon. — Turista zablúďil. Tak mu treba.

— Naozaj, núdzový signál, — povedala Polina. — Poseidon, meníme kurz.

— To je celkom zbytočné, — zavrčal Poseidon, hoci v skutočnosti si myslel niečo iné. Hneď dal príkaz počítaču, a ten vypočítal nový kurz.

Polina zapla vysielačku.

— Na linke kozmická loď Arbat, — povedala. — Čo sa vám stalo? Ozvite sa.

Kozmická loď neodpovedala.

— Turisti vymreli, — oznámil Poseidon. — Funguje len automatika. Čítal som o takom prípade. Blúdiaci Holanďan v kozme.

— Že sa nehanbíš! — rozčúlila sa Alica. — Ľudí postihlo nešťastie, a ty žartuješ.

— Ľutujem, ale cit humoru nemám. Odkiaľ by sa vzali city v železnej škatuli, — odpovedal Poseidon, ktorý veľmi dobre vedel, že má všetky city vrátane humoru.

Polina ďalej volala neznámu kozmickú loď. Arbat zmenil kurz a začal sa približovať.

Keď sa Polina už vzdala nádeje, že nadviaže spojenie, v reproduktore sa nečakane ozval vysoký slabý hlas: — Minulo sa mi

palivo. Nemám čo jesť… vzdávam sa. Môžete ma zahákovať.

— Zbláznil sa, — povedala Alica.

— Z toho nešťastia sa pominul na rozume.

— Všetci turisti… — začal Poseidon, ale Polina ho prerušila.

— Pripraviť sa na spojenie! — prikázala.

— Ja sa postarám o spojenie, — povedal Poseidon. — Tu je to nebezpečné.

Asteroidy.

Poseidon mal pravdu. Na obrazovke sa ako tmavé alebo svietiace bodky črtali asteroidy, väčšinou malé ako kamienky, ale zato veľmi nebezpečné.

Neznáma kozmická loď sa na obrazovkách pomaly zväčšovala.

03

Kým sa pokúšali priblížiť a nadviazať spojenie, z kozmickej lode, ktorú postihlo nešťastie, sa už nik neozval. Arbat, ovládaný šikovnými železnými rukami Poseidona, sa poslušne dotkol svojho brata. Kým upínacie čeľuste na palube Arbata priťahovali neznámu kozmickú loď k otvoru, Alica rozlúštila nápis ŠKR-24.

— Čo je to ŠKR? — spýtala sa. — Poseidon, ty vieš všetko.

— Čo-to viem, — priznal sa robot. — Oznamujem bez príručky: Register slnečnej sústavy, strana tisícdeväťsto-osemdesiat. ŠKR — séria tridsiatich planétových člnov, ktoré patria Škole kozmického riadenia na Marse. Skratka ŠKR. Ďalších tridsať lodičiek má základňu na Mesiaci, ale sú označené ŠAKR, čo znamená Škola amatérskeho kozmického riadenia. Nie sú určené na ďaleké lety do vesmíru, zásoby paliva majú obmedzené, rýchlosť nízku. Nemajú mená, rozlišujú sa poradovými číslami. Veď ja som vždy tvrdil, že číslo je omnoho lepšie ako nepodarené meno.

— Poseidon, už som ti desať ráz hovorila, že Arbat je ulica…

— Na ktorej si vyrástla, — dokončil robot miesto Poliny. — Nemysli si, že tým niekoho presvedčíš. Jednoducho chceš, aby sa ťa na to všetci vypytovali a všimli si, aká si krásna.

— Čo ty vieš o kráse! — povedala Polina.

— Navštívil som najväčšie múzeá sveta, — povedal Poseidon.

Vtom pocítili náraz. Došlo k spojeniu.

— Tak kto pôjde na ŠKR-24? — spýtal sa Poseidon. — Najlepšie bude, keď to urobím ja. Ak sa ten turista zbláznil a začne strieľať, mňa nebude škoda.

— Zapnite videokomunikátor, — povedal Polina do mikrofónu. — Nevidím vás.

— Neviem, ako sa zapína, — odpovedal slabý hlas.

— Bláznivý turista, — rozhodne vyhlásil Poseidon. — Idem ho zachrániť.

— Ostaň tu, — povedala Polina. — Sú situácie, na ktoré tvoj rozum nestačí.

Neuraz sa, ale som presvedčená, že na palube tohto člna je nešťastná bytosť, ktorá potrebuje v prvom rade nežnosť.

— Tisíc ráz som ti hovoril, — poznamenal Poseidon, ktorý sa tváril, že nepočul, čo Polina povedala, — vyžiadaj si na základni zbraň. Všeličo sa môže stať, a my sme tu s holými rukami. Spomínam si ako dnes — náš kapitán Meržička vyšiel na lúčku, ktorá vyzerala tak neškodne, zohol sa, že odtrhne kvietok, a z kvietka…

Vtom si Poseidon uvedomil, že Polina už vyšla z kabíny. Alica ju nasledovala.

Poseidon sa obrátil k prístrojom a pozoroval na obrazovke priechodnú komoru medzi kozmickými loďami. Rád si zahundral, ale predsa bol robotom, ktorý bezvýhradne poslúchal kapitána. A jeho kapitánom bola Polina.

V kabíne planétového člna našla Polina chlapca.

Mal asi desať až dvanásť rokov, bol chudý a nízky. Čierne oči mal trochu šikmé a tmavé vlasy ostrihané na ježka.

Keď zbadal Polinu, pokúsil sa vstať z kresla, ale nevládal, taký bol vyčerpaný a zoslabnutý.

— Vzdávam sa, — povedal. — Hnali ste sa za mnou už od Marsu, však? Zablúdil som, potom mi došlo palivo a bál som sa nadviazať spojenie.

— Si tu sám? — spýtala sa Polina.

— Áno, úplne sám. Myslel som si, že sa nebudem báť, ale bolo mi hrozne. Podarilo sa mu vstať. Zaťato stisol pery a oči sa mu zúžili. Stratil rovnováhu a iste by bol spadol, keby ho Polina nezachytila a nezdvihla na ruky.

S chlapcom na rukách sa vrátila do svojej kozmickej lode.

04

Na Arbate bola len jediná kajuta s dvoma posteľami. Spávali v nich Alica a Polina. Poseidon spať nevedel a v noci, ak nemal službu v kabíne, hltal lodnú knižnicu. Na jeho šťastie bola veľmi obsiahla, ale nezaberala veľa miesta, lebo ju tvorili mikrofilmy.

Polina uložila chlapca na svoju posteľ, vyzula mu topánky a prikryla ho dekou.

Alica hneď priniesla pohár šťavy.

— Nech ju vypije, — povedala. — Sú to samé vitamíny.

Polina zdvihla pohár chlapcovi k ústam. Poslušne vypil jeho obsah drobnými žiadostivými glgmi. Tak ho to vyčerpalo, že mu hlava klesla na vankúš a zavrel oči.

— Dlho si nejedol? — spýtala sa Polina.

— Skoro tri dni, — povedal chlapec.

— Tak som sa ponáhľal, že som si zabudol vziať potraviny.

— Spravím mu bujón, — povedala Alica.

— Dobre, — súhlasila Polina a otvorila lekárničku.

Alica vyšla z kajuty a vo dverách sa zjavil Poseidon.

— Ste turista? — spýtal sa prísne. Chlapec otvoril oči a vystrašene pozrel na ohromného robota.

— Nie, — povedal. — Nie som turista. Študoval som na kozmonautickej škole a odtiaľ sa mi podarilo vziať kozmickú loď. Ale nie pre zábavu. Musel som, pochopte… nemal som iné východisko…

Chlapec zase zavrel oči a zaspal. Alica nazrela do kajuty so šálkou zohriateho bujónu, ale Polina si priložila prst na pery a vykročila jej oproti.

— Nech si pospí, — zašepkala.

Chlapec sa zobudil až po siedmich hodinách.

Arbat práve letel okolo malej planéty zbrázdenej krátermi a puklinami. Alica sa neprestávala nadchýnať tými záhadnými, mŕtvymi malými svetmi. Niektoré z nich už boli preskúmané, na iné ešte ľudská noha nevstúpila. Predstavovala si, že plávajú po oceáne pomedzi útesy a koralové ostrovy a ona, plavčíčka na stožiari, stále dúfa, že na jednom z atolov sa zrazu zjaví prúžok dymu a ľudská postavička začne poskakovať po brehu — bude to stroskotaný Robinson alebo divoch, ktorý ešte nikdy nevidel plachetnicu.

— Ale ich je! — povedala. — Rada by som pobudla na niektorom z nich.

— Doteraz bolo objavených a zaregistrovaných šesťtisíc osemstotridsaťdva malých planét, nerátajúc kamene, ktoré je zbytočné brať do úvahy, lebo sa aj tak stratia, — ozval sa Poseidonov chrapľavý hlas. — Jednako môžeme konštatovať, že celková hmotnosť asteroidov

je tisíc raz menšia ako hmotnosť Zeme… Takže teórie, ktoré vysvetľujú ich pôvod zánikom planéty Faeton, sú sotva opodstatnené…

Poseidon sa práve vrátil z prehliadky planétového člna, preto ho Polina prerušila otázkou: — Našiel si tam niečo zaujímavé?

— Prehliadka kozmickej lode nepriniesla nič nové, — odpovedal Poseidon. — Až na detské amatérske oprávnenie viesť školský prístroj, vydané na meno Judzo Komura v meste Marsopolis, trvalým bydliskom v Osake na Zemi.

— Osaka je v Japonsku, — povedala Alica. — Myslela som si, že je Japonec.

— Nerobme predčasné závery, — povedal Poseidon. — Mestá s takým názvom môžu byť aj v iných krajinách. A ešte som na pulte v kabíne našiel túto fotografiu.

Poseidon položil na stôl fotografiu staršieho usmiateho muža, ktorý mal čierne oči a podobal sa na nájdeného chlapca. Pod ňou bolo čosi napísané hieroglyfickými znakmi.

— Kto je to? — spýtala sa Alica.

— To je nad slnko jasnejšie! — zvolal Poseidon. — Je tu napísané čierne na bielom: profesor Takeo Komura.

— Je to po japonsky?

— Samozrejme. Musím povedať, že máte šťastie, nie v každej kozmickej lodi sa nájde robot-lingvista, nadaný a pracovitý polyglot. Našťastie viem čítať i písať po japonsky, a pritom píšem nie najhoršie tanky.

— Čo? — začudovala sa Alica.

— Tanka je v japonskej poézii krátka báseň, ktorá formou protirečení odhaľuje podstatu života.

— Aha, — povedala Alica. Polina vzala fotografiu.

— Profesor Takeo Komura je pravdepodobne otec nášho najdúcha.

— To nie je isté, — zvolal Poseidon.

— Na našej kozmickej lodi boli traja Ivanovia a neboli v nijakom príbuzenskom vzťahu. Tento starší muž môže byť ujo, sused, chlapcov menovec, a konečne, fotografiu mohol na palube zabudnúť predchádzajúci pilot…

— Je to môj otec, — ozval sa hlas.“ Chlapec stál vo dverách.

— Ty sa voláš Judzo Komura? — spýtala sa Polina.

— Áno. Môj otec je profesor Takeo Komura. Spal som dlho?

— Niekoľko hodín. Dobre si sa vyspal?

— Nechcel som spať tak dlho, — odpovedal Judzo.

— Si hladný? — opýtala sa Alica.

— Pravdu povediac, — priznal sa chlapec, — rád by som si zajedol. Ale nemusíte ma živiť. Zaslúžim si skôr trest.

— Alica, zohrej bujón a priprav sucháre, — povedala Polina.

Robot spravil krok dopredu, zastavil sa a prezeral si chlapca.

— Volám sa Poseidon, — predstavil sa. — Univerzálny pomocník.

— Pochopil som, robot san, — odpovedal chlapec. — Veľmi ma teší.

— Ku kozmickej lodi si sa dostal náhodou, alebo si ju ukradol? — spýtala sa Alica.

— Ukradol, — odpovedal chlapec a sklonil hlavu. — Ale nemal som inú možnosť.

Vyzeral tak nešťastne, že Polina sa nad ním zľutovala a povedala: — Judzo je unavený a veľmi slabý.

Netrápte ho otázkami. Neskôr vám všetko povie sám, však? Chlapec prikývol.

Ale Poseidon nesúhlasil s Polinou.

— Niekedy ma ohromuješ, — povedal. — Polina, pletieš si humanizmus s ľahkomyseľnosťou.

— Prečo, môj milý? — spýtala sa Polina.

Nežné oslovenie robota neupokojilo. Tvrdohlavo pokračoval: — Lebo nevieme, koho sme na palubu prichýlili. Nemožno vylúčiť, že je to nebezpečný zločinec, ktorý ušiel z Marsu, pretože po ňom pátra hliadková služba. Polina si vzdychla. Neznášala hádky.

— Máte pravdu, robot san, — povedal chlapec so sklonenou hlavou. — Zaslúžim si najprísnejší trest. Určite ma hľadajú. Najprv som si myslel, že vy ste hliadka.

— Ale prečo po tebe pátrajú? — vyzvedala Alica. — Preto, že si ušiel na kozmickej lodi?

— Pravdaže. Ukradol som kozmickú loď a skoro som ju zničil. Urobili ste dobre, že ste sa pustili za mnou.

— Neprenasledovali sme ťa, — povedala Polina. — Zachytili sme tvoj núdzový signál a ponáhľali sme sa ti na pomoc.

V tej chvíli sa Arbat mykol a zmenil kurz, lebo opäť prišiel do cesty nejaký malý asteroid.

— Len-len že sme sa vyhli útesu, — oznámila Alica.

— Sadni si, — povedala Polina a ukázala Judzo vi na kreslo. — Musím ti povedať, že letím služobne na Pluto a Alica je dcéra mojich priateľov a ide k mame na Pallas.

— Máš šťastie! — vykĺzlo chlapcovi. — Ty vieš, kde je tvoja mama.

— Iste ťa postihlo nešťastie, — skonštatovala Polina. — Ináč by si sa neodhodlal na taký nerozumný čin.

— Ako sa to rozprávaš s maloletým zločincom? — zamiešal sa Poseidon.

— Ostrejšie, Polina, prísnejšie! Tvojmu hlasu chýba tvrdosť.

Polina len mávla rukou nad robotom.

— Nemysli si, že mi zapcháš ústa! — rozčúlil sa Poseidon. Chcelo sa mu hádať.

— Ešte slovo, a požiadam ťa, aby si nás opustil, — povedala Polina.

— Už mlčím, — zašomral Poseidon.

— Mlčím pod hrozbou neodvratného trestu. Ale vnútorne sa nevzdávam.

— Nevšímaj si ho, — povedala Alica japonskému chlapcovi. — Je starý a nervózny, hoci robotom by sa to nemalo stávať. Radšej nám porozprávaj, čo sa ti prihodilo.

— Môj otec, — povedal Judzo, — je profesor, geológ. Po mamičkinej smrti ma odviezol na Mars a žili sme tam veľmi šťastne. Pred štyrmi mesiacmi sa vybral na expedíciu do pásma asteroidov. Letel sám na kozmickej lodi Sakura. Z cesty mi posielal listy a kozmogramy. Posledný kozmogram som dostal z Vesty. Písal, že letí ďalej. Ale potom zmizol.

— Ako mohol zmiznúť? — začudovala sa Alica.

— Nikto nič nevie. Hľadali ho. A iste ho dosiaľ hľadajú. Ale asteroidov je veľmi veľa.

— V tom sa už ani čert nevyzná, — povedal Poseidon.

— Veľmi som smútil za otcom, — povedal Judzo a hlas sa mu zachvel. Prehltol slzy a odvrátil sa. Všetci mlčali, lebo cítili, že chlapca nemôžu utešovať. Bol veľmi hrdý.

— Cítim, — pokračoval chlapec, — že otec potrebuje moju pomoc. Je s ním zle.

Všetci mi vraveli, aby som vydržal a čakal, že otca nájdu. Ale v skutočnosti si mysleli, že zahynul. Nenašli ani len kozmickú lod. A nakoniec mi povedali, že ma odvezú na Zem k tete do Osaky. Ale ja viem, že otec žije! Viem to lepšie ako oni! Viem to!

— Upokoj sa, Judzo, — povedala Polina a objala chlapca. — Chápem ťa. Nemohol si odletieť na Zem a opustiť otca.

— A tak si si vzal cvičný čln! — zvolala Alica. — Správne! Na tvojom mieste by som urobila to isté.

— A takisto hlúpo, — povedal Poseidon. — Keď už kradneš kozmickú loď, musíš si vziať viac paliva a potravín.

— Nemal som čas. V noci som sa prikradol na kozmodróm. Poznal som túto kozmickú loď, lebo som na nej cvičil v detskej kozmoškole. Ale nemohol som so sebou vliecť jedlo. Zaprisahal som sa, že sa nevrátim, kým nenájdem otca. Ale netušil som, ako ďaleko budem musieť letieť, ako dlho ho budem hľadať. Najprv mi došli potraviny, potom palivo. A tak som sa už nemohol ani vrátiť. Mal som slabú vysielačku a na Marse ma nepočuli.

— Nečuduj sa. Nikomu ani na um nezišlo, že by sa cvičný čln mohol vydať na taký ďaleký let. Nie je na to stavaný. To akoby si

chcel na otvorenej lodičke preplávať oceán. Máš šťastie, že sme sa stretli.

— Som vám veľmi zaviazaný, robot san, — povedal Judzo. — Ale nemohol som ináč.

— Neviem, neviem. V každom prípade si konal ako človek. Vy ľudia ste veľmi nerozumné tvory.

— Keby sme boli celkom rozumní, Kolumbus by nikdy nebol objavil Ameriku. — povedala Alica. Judzo sa jej páčil a vedela, že na jeho mieste by konala takisto.

— Za tejto situácie, — povedal robot, — bude najrozumnejšie, ak chlapec vypije ešte šálku bujónu a ja nadviažem spojenie s Marsom a oznámim, že vezieme na palube chlapca Judza Komuru. Viem si predstaviť, aká panika vypukla na Marse, keď sa stratilo dieťa.

— Zohrej bujón, — prikázala Polina robotovi.

— No toto, vari je to práca pre robota? — zavrčal Poseidon, ale už sa aj bral do kuchyne.

— Čo budeš robiť, keď sa vrátiš na Mars? — spýtala sa chlapca Alica. Neodpovedal hneď. Ale potom sa rozhodol a presvedčivo povedal: — Zase si zadovážim kozmickú loď. Vyžobrem, ukradnem, ak bude treba… a opäť pôjdem hľadať otca. Len sa bojím, že už bude neskoro.

— To je čudné, — povedala Polina, — nikdy som nepočula, že by sa bez stopy stratila nejaká kozmická loď.

V slnečnej sústave, kde sú všetky trasy preskúmané, kde je tak málo nebezpečenstiev.

— Nemáš pravdu! — zavolal z kuchyne Poseidon. — Len pásmo asteroidov sa môže pochváliť množstvom obetí. Za posledné mesiace je to už aspoň šiesty prípad.

Práve pred odletom som si prezeral správy záchrannej služby. Bez stopy sa stratili nákladné kozmické lode Robinson a 24-a, nevedno, kam sa podela kozmická loď Veselý smiech. Doteraz je neznámy osud dvoch turistických kozmických lodí. A ako nájdeš kozmickú loď, ak sa rozbila na takomto asteroide?

Frflajuci Poseidon sa vrátil do kabíny a skôr, než zapol vysielačku, aby podal na Mars správu o chlapcovi, pozrel na centrálnu obrazovku. Vynímala sa na nej sploštená čierna guľa. Asteroid neodrážal svetlo a vyzeral ako čierna jaskyňa na hviezdnatom nebi.

Poseidon natiahol ruku k vysielačke a zmeravel.

— Polina, — zvolal. — Nič necítiš?

— To je čudné, — odpovedala Polina.

— Zdá sa mi, akoby zosilnela príťažlivosť.

— Pozri sa na prístroje. Meníme kurz.

— Ale taký pokyn som počítaču nedala, — odpovedala Polina. Rýchlo prešla k riadiacemu pultu a stlačila otázku počítaču. Matný,

čierny, nepreniknuteľný asteroid sa na obrazovkách pomaly zväčšoval. Bolo V ňom čosi zlovestné.

Polina a Poseidon si prečítali údaje z počítača.

— Zaujímavé, — povedala Polina.

— S takým úkazom som sa ešte nestretol, — poznamenal Poseidon.

— Čo sa stalo? — spýtala sa Alica.

— Tento asteroid má omnoho silnejšie pole príťažlivosti, ako sme predpokladali, — povedala Polina.

— Je ako magnet? — spýtala sa Alica.

— Aj tak sa to dá povedať, — prisvedčil Poseidon.

— Hurá! — zvolala Alica. — Urobili sme teda objav.

— Pokiaľ ide o ten objav, nie som si istý, — Poseidon sa usadil do kresla pilota. — Ale budeme sa musieť od neho vzdialiť, ak si nechceme rozbiť nos.

Prosím cestujúcich, aby sa pripútali.

— Áno, deti, — povedala Polina. — A nestrácajte, čas.

Alica stlačila gombík na zadnej strane kabíny a zo steny vypadli dve rozkladacie kreslá. Sadla si do jedného z nich a povedala Judzovi: — Pohni sa!

Pripútali sa bezpečnostnými pásmi.

— Pripravení na zrýchlenie? — spýtal sa Poseidon.

— Pripravená, — prisvedčila Polina.

— Sme pripravení, — povedala Alica.

— Rýchlosť sa zvyšuje, — zahlásil Poseidon.

V kabíne vládlo ticho. Bolo počuť bzučanie motorov. Poseidon zvýšil rýchlosť a Arbat začal bojovať so silou, ktorá ho priťahovala k čiernemu asteroidu.

Spočiatku Alica cítila, ako ju vtláča do kresla — kozmická loď sa vytrhávala z pavučiny. Ale to trvalo len krátko. Ozval sa namrzený Poseido-nov hlas: — Počítač oznamuje, že náš výkon nestačí.

— Prečo? — spýtala sa Polina.

— Príťažlivosť sa zväčšuje. Čím väčšmi sa usilujeme odpútať, tým väčšmi nás priťahuje. Ale to nie je možné, — povedal Poseidon.

— Prečo? — začudovala sa Alica.

— Pretože to je vylúčené.

Všetci zmĺkli, zarazení takým kategorickým vyhlásením robota.

— Čo budeme robiť? — prerušil ticho Poseidon.

— Čo navrhuješ ty?

— Po porade s počítačom, — povedal Poseidon, — usudzujem, že by bolo najlepšie preskúmať tento úkaz na mieste. Preto navrhujem pristáť na asteroide a zistiť, o čo ide.

— To znamená vzdať sa nejakému nepodarenému kúsku kameňa? — spýtala sa Alica.

— Nie je možné vzdať sa kameňu. Ale aby som ťa neurazil, lebo vy ste takí hrdí, navrhujem dobrovoľne pristáť na asteroide a rýchlo ho preskúmať.

— Nájsť tam generátor gravitácie, — povedala Alica, — a vypnúť ho?

— Vidíš, akí sme dôvtipní! — súhlasil robot s Alicou.

— Ale ak pôjdeme na hranici možností motorov? — spýtala sa Polina.

— Iba zbytočne minieme palivo, — odpovedal Poseidon. — Navyše nedovolím zvyšovať zaťaženie. Mojou prvoradou a najdôležitejšou úlohou je chrániť ľudí. Na palube máme dve mladé bytosti, pre ktoré sú také preťaženia škodlivé. A ak mi ty, kapitán, prikážeš ďalej bojovať s as-teroidom, poviem ti: Prepáč, Polina, ja som proti.

Asteroid už zaberal celú obrazovku. Kozmickú loď unášalo ku škvrne uprostred asteroidu, ktorá aj na pozadí tejto černe vyzerala ako prepadlisko.

— Je tam nejaká priehlbina, — povedal Judzo. — Iste jama.

— Obrovská jama, — súhlasil Poseidon.

Polina sa rozhodla.

— Pozorne ma počúvajte, — povedala. — Znižujem preťaženie motora a budeme klesať na asteroid. Zapnite si na kreslách tlmiace systémy podľa pokynov pri havárii. Asteroid nás bude priťahovať a budeme naň padať čoraz rýchlejšie. Tesne nad jeho povrchom zapnem motory naplno, aby sme sa nerozbili.

Buďte na to pripravení a nefňukajte.

— Rozkaz, kapitán, nefňukať, — odpovedala Alica a najprv zapla tlmenie na chlapcovom kresle, potom na svojom.

Z operadla oboch kresiel sa vysunuli široké pevné ramená, ktoré cestujúcich vtiahli hlbšie. Jemne, ale rozhodne, akoby to boli živé ľudské ruky. Mali pocit, že im dlážka ušla spod nôh, lebo Polina, tiež ponorená do kresla, vypla hnacie motory a nechala zapnuté len brzdiace. Čierna stena asteroidu zmenila obrazovku na nepreniknuteľnú čiernu škvrnu. Uprostred škvrny niečo žiarilo. Ale Alica nestihla rozoznať čo, lebo kozmická loď sa doslova striasla, vzopla, usilovala sa prekonať príťažlivosť, ktorá ju chcela rozdrúzgať o čierne kamene. Znehybnela niekoľko desiatok metrov nad povrchom asteroidu a potom sa spustila na kamenné dno preliačiny, vydaná na milosť a nemilosť asteroidu. Hoci Polina urobila všetko, čo sa dalo, náraz bol taký silný, že Arbat podskočil, opäť dopadol, naklonil sa a znehybnel. Svetlo zhaslo.

Nastalo ticho.

— Všetci ste živí? — ozval sa z tmy Poseidonov hlas.

Šťuklo zapínanie tlmiaceho systému jedného kresla, potom druhého. Niekto zastonal.

— Len pokoj, — povedal Poseidon.

— Hneď zapnem núdzové osvetlenie. Vtom zažiarilo slabé svetlo pod stropom kabíny.

Druhá lampa sa rozsvietila na Posei-donovom čele.

Všetci vyliezali z kresiel, dávali sa do poriadku. Našťastie sa nikomu nič vážne nestalo. Len Judzo mal na tvári škrabanec, lebo ho zasiahol jeden odtrhnutý displej. Alicino kreslo sa nachýlilo, ale vydržalo. Hlavná obrazovka sa rozbila, ale pomocné fungovali.

— Judzo, to si ty stonal? — spýtal sa Poseidon a hľadel na chlapca. Tvár mu pretínal krvavočervený pásik.

— Nie, — odpovedal chlapec presvedčivo.

— Ja som to bola, — priznala sa Polina. — Spomenula som si, že riad v skrini nebol upevnený.

— Už je po mojej obľúbenej šálke! — zvolala Alica a vrhla sa do jedálne.

Poseidon sa zaoberal osvetlením. Svetlo bolo čoraz jasnejšie.

— Veď príťažlivosť je tu normálna, ako na Mesiaci, — povedala Alica.

— Áno, menšia ako na Zemi, — po-. tvrdil robot. — Už som si to všimol.

Rozsvietilo sa aj svetlo v jedálni. Alica otvorila skriňu, z ktorej sa vysypali črepy tanierov a šálok.

— Neraz som upozorňoval, — ozval sa robot, keď začul cengot, — že riad na palube kozmickej lode má byť kovový alebo plastový. Ľudské lipnutie na porceláne je veľmi nerozumné.

— Ale moja šálka je celá, — povedala Alica.

Polina prešla k lekárničke, vybrala z nej náplasť a lieh.

— Alica, — povedala, — venuj sa Judzovi. Ja sa musím spojiť s Marsom.

— Je najvyšší čas, — pripomenul Poseidon a obrátil sa k vysielačke. Judzo medzitým prešiel k iluminátoru a pokúšal sa zistiť, čo sa deje vonku.

Alica ho musela potiahnúť za ruku, aby si dal vymyť a zalepiť ranu na tvári.

Lieh bolestivo štípal, ale Judzo sa ani nezmraštil.

— A čo keď môj otec… — začal Judzo. — Aj jeho mohlo pritiahnúť.

— Tak čo, Poseidon? — spýtala sa Polina. — Nadviazal si

spojenie?

— Musíme trocha počkať, — odpovedal Poseidon. — Vysielačka je zničená.

— To je hrozné! — vzdychla si Polina.

— A koľko ti to bude trvať?

— Asi dve hodiny, — odpovedal robot. — Musím pozháňať náhradné súčiastky.

Polina očistila pult od črepín a skúsila zapnúť vonkajší reflektor.

— Počkaj, — povedal Poseidon.

— Opravovať osvetlenie nie je práca pre ženy.

Zdvihol kryt pultu, vymenil jeden z blokov a za iluminátorom sa rozsvietilo — lúč silného reflektora pre-ťal tmu. Všetci sa zhŕkli pred iluminátorom.

— Ach! — prvá zhíkla Alica. — Čo to znamená?

06

Kozmická loď Arbat sa ocitla v okrúhlej hlbokej priepasti podobnej mesačnému kráteru s vysokými strmými stenami. No udivilo ich to, že kozmická loď nie je v kráteri sama.

Všade okolo ležali ďalšie kozmické lode a ich trosky.

Niektoré boli zrejme zničené už dávno a nedalo sa uhádnuť, akú podobu mali predtým. Ďalšie vyzerali, akoby sa niekto bavil tým, že z nich strhával plášte a odhaľoval kostry a priečne rebrá. Iné sa rozbili pri pristávaní. Ale zo dve kozmické lode vyzerali úplne zachované.

Poseidon pomaly blúdil svetlom reflektora po tomto zvláštnom smetisku a svetlo rad-radom osvetľovalo stroskotané kozmické lode. Zrazu svetelný lúč znehybnel na zlatom nápise na boku kozmickej lode.

— Robinson, — prečítala Alica.

— Nazdar, starec, — povedal Poseidon. — Kedy sme sa videli naposledy? Myslím, že na Ganyméde. Vtedy si vyzeral omnoho lepšie. Tak tu si zmizol, tu skončila tvoja slávna cesta!

Svetlo reflektora prešlo trochu nabok a osvetlilo nápis Veselý smiech.

— Aké zvláštne meno, — povedala Polina a hľadela na znetvorenú, ošarpanú kozmickú loď.

— Nepočula si o nich? — spýtal sa Poseidon. — Bola to zvláštna spoločnosť milovníkov veselej hudby. Lietali po rozličných planétach a vystupovali na koncertoch ako speváci a klauni.

— Azda len nezahynuli?

— Ak v asteroide nie je atmosféra, — povedal Poseidon, — pravdepodobne áno.

Svetlo zatiaľ kĺzalo ďalej a zrazu sa ozval Judzov zúfalý krik: — To je otec! Je tu! Hovoril som, že ho nájdem!

Chlapec ukazoval na kozmickú loď, ktorá ležala za Veselým smiechom. Na boku mala nápis Sakura. A znak geologickej služby.

— To je naša kozmická loď, — opakoval Judzo. — Pusťte ma ta, prosím vás. Musím k nej ísť.

— Nie je tam, — ticho povedala Polina.

V chladnom, neživom svetle reflektora zbadali, že kozmická loď bola pri pristávaní poškodená, navyše mala stiahnutú aj časť kovového plášťa.

— Aj tak ta musím ísť, nechápete? — nástojil Judzo. — Možno otec v nej nechal nejaký odkaz. Keby aspoň to…

— Upokoj sa, Judzo, — povedala Polina. — Sľubujem ti, že pôjdeme do Sakury a prezrieme si ju.

— Povedal si, že vnútri asteroidu by mohla byť atmosféra? —

spýtala sa Alica robota potichu, lebo tomu veľmi neverila.

— Sotva, — odpovedal Poseidon.

— Asteroidy sú mŕtve telesá. Neudržia si atmosféru, lebo majú veľmi malú príťažlivosť.

— Ale veď tu je obrovská príťažlivosť!

— Pozri sa cez iluminátor. Vidíš, je tu vákuum.

— A dnu?

— Dnu je kameň, — odpovedal Poseidon.

— Čo ak je vo vnútri vyhĺbená dutina a v nej sedia ľudia, ktorí majú generátor gravitácie?

— Alicka, začala si mi rozprávať fantastický román. Kto by sedel v mŕtvom asteroide a načo?

— Kozmickí piráti! Vtrhli do slnečnej sústavy a nastražili nám pascu. Priťahujú kozmické lode, vykrádajú ich a cestujúcich berú do zajatia.

— Fantastka! — rozhodne vyhlásil Poseidon. — Aj keby piráti dokázali nebadane vniknúť do slnečnej sústavy, načo by vykrádali nákladnú kozmickú loď Robinson, ktorá viezla náhradné súčiastky pre vrtné zariadenia, načo by vykrádali Veselý smiech, na ktorom leteli hudobníci a ich jediným bohatstvom boli trúbky a bubny? Načo by vykrádali Sakuru, na ktorej profesor Komura viezol vzorky nerastov?

— Poseidon, ty nechápeš tie najjednoduchšie veci, — povedala Polina, otvorila skriňu v stene a vyberala si z nej skafander. — Ľuďom netreba brať nádej.

— Nádej je hypotéza nepotvrdená faktami, — zvolal Poseidon.

— Zatiaľ nepotvrdená, — povedala Polina. — Ale fakty sa môžu objaviť.

— Nedostatok logiky u ľudí ma šokuje, — povedal Poseidon. Judzo pristúpil ku skrini so skafandrami hneď za Polinou, ale zarazil sa.

— Kde je môj skafander? — spýtal sa.

— Ach, nechali sme ho v člne.

— S člnom budeme musieť trochu počkať, — ozval sa Poseidon. Namieril svetlo reflektora bližšie, až k Arbatu,a ukázalo sa, že čln ŠKR-24, spojený s kozmickou loďou, nevydržal núdzové pristátie.

— Netráp sa, — povedala Polina chlapcovi. — Na Sakuru pôjdem ja a Poseidon prezrie čln a prinesie ti skafander.

— Ak z neho niečo ostalo, — povedal Poseidon.

— Vezmem si Alicin skafander, — navrhol Judzo.

— Počuj, — prísne povedala Polina, — si na kozmickej lodi. V neznámej situácii. Kapitánom kozmickej lode som ja. A teraz sa mi všetci bezvýhradne podriaďujú. Je ti to jasné?

— Jasné, kapitán san, — odpovedal chlapec. — Ale nemohol by som si aj tak vziať Alicin skafander?

— Nevieme ani to, kam sme sa dostali, — trpezlivo vysvetľovala Polina chlapcovi.

— Nevieme, čo nás čaká. Ty a Alica zostanete v kozmickej lodi, nech by sa dialo čokoľvek. Je tu bezpečnejšie.

— Správne, — podporil Polinu Poseidon. — Lebo budeme musieť zachraňovať ešte aj vás. Mimochodom, asteroid s takými parametrami v úplnom zozname malých planét vôbec nie je. Nemohol by som k Sakure zájsť ja? Keby niečo, mňa aspoň netreba zachraňovať. Veď som len stará železná škatuľa…

— To sme už počuli, — odpovedala Polina. — Opakuješ sa. Chytro prines Judzovi skafander. Možno ho budeme potrebovať. A hneď sa vráť. Zodpovedáš za bezpečnosť detí.

— Aj bez tvojich príkazov viem, za čo zodpovedám, — Poseidon bol nespokojný, bál sa o Polinu.

Polina skontrolovala skafander a nasadila si prilbu. Jej hlas v prilbe znel hlucho ako spod vankúša.

— Skúsim vysielačkou v Sakure nadviazať spojenie s Marsom, — povedala a otvorila príklop priechodnej komory.

Kým sa príklop zavrel, Poseidon stihol za ňou zavolať: — Stavím sa sto proti jednej, že tam nijaká vysielačka nie je.

Šťukla zástrčka na príklope. O pol minúty sa Polina zjavila na čiernom hladkom povrchu asteroidu.

— Kontrola spojenia, — počuli jej hlas.

— Spojenie trvá, — povedal robot.

— V prípade akejkoľvek nepredvídanej situácie sa kapitánom lode stáva Alica Seleznevová, — povedala Polina.

— Rozkaz, — povedal robot a lúčom reflektora sledoval Polinu. Neurazil sa, lebo podľa kozmických pravidiel robot nemôže veliť kozmickej lodi, ak sú na palube ľudia. Aj keď je to rozumný, skúsený, univerzálny robot. Samozrejme, keby sa Poline niečo stalo, fakticky by velil on, ale v kritickej situácii bude patriť posledné slovo Alici, hoci má len jedenásť rokov.

— Rozumiem, — povedala Alica a sledovala, ako sa na obrazovke zmenšuje Polinina žiariaca postava. Polina obchádzala úlomky kozmických lodí a chvíľami nahlas rozmýšľala: — Vidím kozmickú loď neznámej konštrukcie, vy ju nemôžete vidieť, lebo leží za Veselým smiechom. Zjavne nepochádza zo slnečnej sústavy. A je tu už dávno. Tento asteroid teda nepriťahuje kozmické lode prvý deň. Zaujímavé, že ho dosiaľ nikto nespozoroval. Už pred dvadsiatimi rokmi tu pracovala komplexná expedícia. Také veľké teleso by si museli všimnúť. Poseidon, čo myslíš, aký polomer má asteroid?

— Niečo nad kilometer, — odpovedal Poseidon. — Ale nemá pravidelný tvar, podobá sa na sploštenú guľu alebo na šošovicu. Pristáli sme na sploštenej strane.

— Približujem sa k Sakure, — hlásila Polina.

Keď zastala pri kozmickej lodi, bolo vidno, že je päť ráz vyššia ako ona. Polina ich informovala o každom svojom kroku. Tak sa to musí robiť, ak prieskumník odíde z kozmickej lode sám.

— Vidím príklop, — vravela. — Je otvorený. Strieška chýba. To znamená, že v kozmickej lodi niet nikoho. Predsa ju však pôjdem preskúmať a zistím, v akom stave je vysielačka. Poseidon, doniesol si už skafander?

— Myslím na to, — odpovedal Poseidon. — Alica, budeš udržovať spojenie. Vieš manipulovať s reflektorom?

— Všetko viem.

Poseidon zamieril k priechodu a Alica počúvala Polinu, ktorá rozprávala o tom, čo vidí v Sakure. Judzo sa nevedel rozhodnúť medzi Sakurou a cvičnou kozmickou loďou. Dokonca pobehol k príklopu, akoby chcel popohnať Poseidona, ktorý sa pomaly knísal pri vchode do cvičného člna. Judzo dúfal, že len čo dostane skafander, bude sa môcť rozbehnúť k otcovej kozmickej lodi.

— Som v Sakure, — počul Polinin hlas. — Prekvapujúci pohľad. Akoby tu bol vyčíňal nejaký vandal. Plášť odratý, prístroje porozbíjané, riad tiež, zmizli všetky veci z kabíny aj z dolnej paluby. A vysielačka… vysielačka tu nie je. Zmizla, je vytrhnutá.

— A odkaz? — zvolal Judzo. — Otec mi musel nechať odkaz!

Polina, ktorá ho nepočula, pokračovala: — V skrini nie je skafander. To znamená, že si ho Judzov otec stihol obliecť.

Alica si pomyslela, že ak niekto vykradol kozmickú loď, mohol si vziať aj skafander. Je jasné, že poslednú vetu povedala Polina len preto, aby upokojila Judza.

— Nemám tu už viac čo robiť, — povedala Polina. — Musíme pohľadať cestu dovnútra asteroidu. Možno Poseidon nemal pravdu, ked si robil posmech z Alicinej teórie o pirátoch.

— Alica, pozri! — ozval sa Judzov hlasný výkrik.

Alica sa obrátila k iluminátoru, ktorým bolo vidno cvičný čln. Videla, ako Poseidon prichádza ku kozmickej lodi s Judzovým skafandrom. Ale chlapca rozrušilo niečo iné.

— Čo sa stalo? — spýtala sa Alica.

— Obráť reflektor viac doprava! — požiadal Judzo. — Ešte viac. Vidíš? Lúč reflektora vytrhával z tmy kostry kozmických lodí, kamenné balvany, dotrhané kusy kovu… Vtom Alica zachytila pohyb. Od steny krátera sa ku kozmickej lodi ponáhľali postavy. Neznáme bytosti boli v čiernom, preto sa ťažko dali rozoznať.

V tej chvíli sa otvorili vchodové dvere a zjavil sa Poseidon so skafandrom v ruke.

— Pozri, Poseidon! — zavolala ho Alica.

Poseidon hneď pochopil, o čo ide, hodil chlapcovi skafander a

vrhol sa j k pultu zapnúť na obrazovke zväčšenie.

— Polina, — povedal a skúmal bežiace postavy, — vidíme ľudí. Mieria k Sakure a k nám.

— Výborne, — povedala Polina, — idem im oproti. To znamená, že je tu umiestené nejaké neznáme laboratórium.

— Opatrnejšie, Polina! — zamiešala sa do rozhovoru Alica. — Hoci Poseidon tomu neverí, ja si aj tak myslím, že sú to kozmickí piráti. Myslíš, že laboratórium môže ničiť a vykrádať kozmické lode?

— Pozor! — zvolal Poseidon. — To nie sú ľudia.

— Tak kto? — spýtala sa Polina.

— Mimozemšťania. Nemala by si zostať v Sakure?

Ale bolo jasné, že Poline sa nepodarí schovať. Čierne bytosti sa rozdelili na dve skupiny. Jedna sa ponáhľala k Arbatu, druhá sa rozbehla k Sakure.

— Idú k tebe, — povedal Poseidon.

— Predpokladám, že nás sledovali a vedia, že si na palube Sakury. Idem ti na pomoc.

— Ostaň na palube, — povedala Polina.

— Nemôžem. Si v nebezpečenstve. Arbat sa dá zavrieť a deti v ňom vydržia do môjho návratu. Ale ty si bezbranná.

Poseidon nestrácal čas rečami a zamieril k priechodnej komore.

— Aj ja vyjdem von, — počula Alica Polinin hlas. — V tejto škatuli sa cítim < ako v pasci.

— Poseidon ti šiel na pomoc, — povedala Alica.

Pozerala, ako sa Poseidon veľkými krokmi rúti po otvorenom priestranstve. Potom zbadali Polinu. Vyšla zo Sakury práve vo chvíli, keď k nej dobehli prvé čierne postavy.

— Kto ste? — stihla sa spýtať Polina Vtom sa čierne postavy vrhli na Polinu ako svorka vlkov na jeleňa a zvalili ju na kamene.

— Poseidon… — No spojenie sa prerušilo. Čierne bytosti jej určite strhli z prilby anténu.

Poseidon uháňal k Poline obrovskými skokmi.

Ale už nestačil dobehnúť. Niekoľko čiernych postáv sa rozbehlo k nemu, narazil do nich, najbližších protivníkov zrazil na zem, ale nápor ostatných nevydržal.

— Alica, pozor! — v kabíne sa ozval Poseidonov hlas. — Nevychádzať z kozmickej lode! Dočasne prestávam klásť odpor, aby som prenikol za Polinou do asteroidu. Čakajte ma…

Tak sa prerušilo aj spojenie s Posei-donom.

V kabíne zavládlo ticho. Alica a Judzo ostali celkom sami.

07

Alica zbadala, že Judzo si rýchlo navlieka skafander. Pomyslela si, že by nebolo od veci, keby sa aj ona obliekla. Možno bude musieť vyjsť z kozmickej lode. Rozbehla sa k skrini po posledný skafander.

— Dávaj pozor, aby sa k nám nedostali, budeš mi hovoriť, kde sú, — zavolala Judzovi.

Dobehla k skrini a zastala. Nie, najprv treba zavrieť kozmickú loď. Postavila sa na prsty a zapla špeciálny uzáver. Každá kozmická loď má tento elektronický blokovací systém — keď je zapnutý, príklop sa nijako nedá otvoriť. Do kozmickej lode sa dá dostať, len ak sa rozreže plášť.

— Idú sem, — oznámil Judzo.

— Všetci?

— Nie. Väčšina z nich ťahá k stene Polinu a Poseidona. Ale traja idú sem.

— Škoda, že nemáme blaster, — povedala Alica.

— Veru, — súhlasil Judzo. — Hneď by sme s nimi spravili poriadok.

— Ale takto… — Alica sa zamyslela so skafandrom v rukách. Má živú predstavivosť a vie si vymyslieť najneuveriteľnejšie vysvetlenie udalostí.

— Čo keď je tento asteroid neovládateľný? A čierne bytosti sú miestni záchrancovia. Ibaže nie sú z našej sústavy a nepoznajú náš jazyk. A tak vyťahujú z kozmických lodí všetkých stroskotancov, aby ich schovali v asteroide.

— Neverím! — povedal Judzo. — Záchrancovia sa nevrhajú na ľudí ako zvieratá.

Alica si navliekla skafander, založila prilbu, ale zatiaľ si nespúšťala priezor.

Na to jej stačí jediná sekunda.

— Už sú pri kozmickej lodi, — povedal Judzo.

— Uvidíme, čo budú robiť, — odpovedala Alica.

Nemuseli dlho čakať. Ozval sa úder na príklop. Potom ďalší, silnejší ako prvý.

— Kozliatka, otvárajte vrátka, — povedala Alica, — mamička prišla, mliečko vám doniesla.

— Čo to vravíš? — začudoval sa Judzo.

— To je rozprávka, asi ju nepoznáš.

Jeden vlk sa prezliekol za kozu a prišiel k nej domov, aby jej zjedol deti.

— Poznám takú rozprávku, — povedal Judzo.

— Ale nás neoklameš, — dokončila Alica.

Nasledujúci úder bol ešte silnejší.

— Čím to búchajú? — rozmýšľal Judzo nahlas. — Majú železné päste? Údery prichádzali jeden za druhým pravidelne a monotónne.

— Ak nie sú úplní idioti, tak niečo iste vymyslia, — povedala Alica.

Ako keby ju počuli, ku kozmickej lodi pristúpilo ešte niekoľko čiernych bytostí.

Jeden z nich pritiahol niečo ako blaster, ale s dlhou hlavňou. Z blastera vyletel úzky biely lúč a dotkol sa príklopu.

— Prepália ho, — povedala Alica.

— Celkom iste ho prepália.

— Budeme bojovať, — povedal Judzo.

— A čo z toho? — spýtala sa Alica.

— Ak premohli Poseidona, ani ty sa dlho neubrániš.

— A čo nám ostáva? Radšej čestne zahynúť.

— Logika, to nie je nič pre mňa, — povedala Alica. — Ja som ešte neskončila školu. Založ si prilbu. Kým si Judzo zakladal prilbu a pokukoval na iluminátor, cez ktorý videli čierne bytosti, ako úporne vŕtajú do plášťa Arbatu, Alica zdvihla roh koberca v jedálni. Vedela, že je tam neveľký príklop, ktorým sa dá dostať do technických priestorov Arbatu. Videla tam liezť Poseidona, ktorý kontroloval výhrevný systém. Judzo prvý prekĺzol otvorom, za ním zostúpila Alica a spustila za sebou príklop tak, aby ho roh koberca opäť zakrýval. Nevidela, či sa jej to podarilo, lebo príklop sa zavrel. Zavládlo také ticho, že počula, ako Judzo dýcha.

Alica zapla na chvíľu svetlo na prilbe. Strojovňa, v ktorej sa schovali, bola nízka a tesná, ale veľmi dlhá. Po stenách sa ťahali vzduchovody, potrubia odsoľovačov, vykurovacie hadice. Alica zavolala Judza a spolu sa odplazili ďalej od príklopu.

— A teraz ticho, — zašepkala Alica, — mlč, nech sa deje čokoľvek. Nečakali dlho.

Neprešlo ani päť minút. Najprv pocítili chvenie vzduchu. Znamenalo to, že čierne bytosti, ktoré Alica v duchu nazývala banditmi, predsa otvorili príklop Arbatu.

Vzduch vyletel z kozmickej lode ako bublina, keď príliš rýchlo ponoríme džbán pod vodu. Ale z kabíny, v ktorej sa skrývala Alica s Judzom, neunikol vzduch až tak rýchlo. Hoci nebola hermeticky uzavretá, predsa boli štrbiny a kanály, ktoré ju spájali s jadrom kozmickej lode, úzke a trvalo niekoľko sekúnd, kým odtiaľ vzduch unikol. Skafandre detí sa okamžite prispôsobili zmenenému tlaku, ale Alica ako vždy pocítila prechod do vzduchoprázdna. Bol to podobný pocit, ako keď človek vyjde z kozmickej lode do vesmíru. Potom začuli kroky. Ale Alica ich nevnímala sluchom, lebo zvuky sa vo vzduchoprázdne nešíria. Vo vesmíre vždy vládne ticho. Pocítili však,

ako vibruje dlážka pod ťažkými krokmi banditov.

Keby ruku v rukavici priložili k stropu oddelenia, uhádli by každý krok tých hore.

Banditi chodili po kozmickej lodi dosť dlho. Potom sa loď začala otriasať silnejšími nárazmi. Alica hneď nepochopila, že banditi drancujú. Lámu, vytrhávajú, uvoľňuj ú prístroj e a veci, odnášajú ich preč. Potom sa zrazu nad ich hlavami, tam, kde bol príklop, zjavil kužel slabého svetla. Niekto musel odhrnúť koberec, Alica zamrela, čakala, že nejaký bandita zdvihne príklop. Ale k tomu nedošlo. Čoskoro všetko stíchlo. Kozmická loď ostala prázdna.

— Čo spravíme? — spýtala sa Alica.

— Prečo? — nechápal Judzo.

— Myslím, že odišli. Odnášajú z kozmickej lode rôzne nakradnuté veci. Ale istotne sa vrátia. A potom vlezú aj sem. Bojím sa, že nás tu nájdu.

— Poďme von, — povedal Judzo.

— Už ma to tu nebaví.

— Máme málo času, — povedala Alica a preplazila sa k príklopu. — Môžu pracovať aj na niekoľko smien. Jedni odídu, druhí prídu, nevieme, koľko ich tu je.

Chytro otvorila príklop, poobzerala sa a rýchlo vyliezla von. Judzo vyšiel za ňou.

V kozmickej lodi nebolo nikoho. Ale za tých pár minút, čo tam banditi vyvádzali, sa kozmická loď zmenila na nepoznanie. Zmizlo zariadenie, riad, ba aj nábytok, prestieradlá a šaty, z riadiaceho pultu zostala len kostra. Ešte aj koberec odniesli. Alica zamierila k iluminátoru. Reflektor už nesvietil, ale aj tak zazrela nejasné tiene banditov. Pohybovali sa smerom k stene krátera. Kráčali jeden za druhým a vliekli korisť. Dvaja poslední niesli zvinutý koberec z jedálne.

— Poďme, — povedala Alica.

— Kam? Na Sakuru? — spýtal sa Judzo. Hoci mu Polina povedala, že na Sakure niet ničoho, predsa ta chcel ísť. Čo keď prehliadla niečo dôležité, nejaký odkaz, určený len pre jeho oči?

— Nie, — odpovedala Alica. — Myslím, že by sme mali sledovať banditov. Musíme zistiť, ako vchádzajú do asteroidu.

— A čo keď nás zbadajú?

— Ak sa bojíš, choď na Sakuru, sadni si tam a čakaj.

— Nebojím sa ničoho, — urazil sa Judzo. A prvý vykročil k príklopu. Príklop bol odtrhnutý a povaľoval sa na kameňoch pri kozmickej lodi. Vyšli von a rozbehli sa za banditmi.

08

Polina si chcela všimnúť, ako sa otvárajú dvere do asteroidu, ale nepodarilo sa jej to. Zabránili jej v tom beztvaré čierne bytosti, ktoré ju ťahali k stene krátera, prekážali jeden druhému, náhlili sa a strkali. Poline pripomínali mravce, ktoré vlečú k mravenisku zajatého chrobáka. Vyzerajú, že sa bezhlavo motajú, ale chrobák sa predsa len pomaly približuje k mravenisku. Otvoril sa prvý príklop, bytosti zastali, čakali, kým sa vyrovná tlak. Potom sa otvoril druhý príklop. Polina pochopila, že v asteroide je vzduch. Ťahali ju po tmavej chodbe hore. Asi sto krokov pred ňou sa zamihotalo nejasné svetlo. Na strope svietila lampa. V jej svetle bolo vidno chodbu, nahrubo vytesanú do skaly, a neopracované steny. Po nich sa ťahali káble, drôty, na všetkom bol prach a Poline neušli stopy zanedbanosti. Usilovala sa rozoznať svojich nepriateľov, ale bolo tam málo svetla a baterku na prilbe nechcela zapínať, lebo sa bála, že jej ju rozbijú tak ako anténu.

Čoskoro zbadala ďalšiu lampu. Potom si vpravo všimla úzku chodbu. Bola oddelená nízkou bariérou. Zazdalo sa jej, že spoza nej vykukuje bledá ľudská tvár, asi tvár dieťaťa. Nebola si istá, či ju videla naozaj, alebo sa jej to len zdalo.

Bytosti jej nedali pokoj ani na sekundu, poháňali ju, strkali, ťahali. — Nestrkajte ma! — ohradila sa Polina. — Pôjdem sama. Keby ste aspoň povedali, čo odo mňa chcete. Ale jej slová na čierne bytosti nijako nezapôsobili. Ťahali ju ďalej. Po pár metroch Polina pocítila, že dlážka klesla a silný úder ju skoro zrazil na zem.

Vpredu sa otvorili dvere. Bytosti ju cez ne sotili do takmer tmavej miestnosti.

Dvere sa so škripotom zavreli a Polina osamela. Len slabé svetielko pod stropom nejasne osvetľovalo priestrannú miestnosť. Sivé steny, sivá dlážka, sivý strop.

V kútoch sa povaľujú handry, uprostred ležia črepy z hrnčeka, bábika bez ruky a pri stene s prekvapením zbadala hŕbu hudobných nástrojov. Dokrivená, smutne sa lesknúca tuba, flauta, husle s prasknutými strunami, ba aj violončelo.

Polina sa radšej ničoho nedotýkala. Pomaly obišla izbu, aby sa presvedčila, či je tu sama a či tu nie je druhý východ. Nikoho okrem nej tam nebolo. Ale nebol tam ani druhý východ. Steny hladké, súvislé, len na jednom mieste nad jej hlavou malý zamrežovaný vetrák.

Práve pod týmto vetrákom Polina nečakane zbadala nápis, vyrytý niečím ostrým: Sme z Veselého smiechu. Ľudia, zničte toto hniezdo… Neďaleko bol ďalší nápis, tentoraz čierny, napísaný uhľom alebo tušom: Dnes sme na rade my. Vieme, že z pazúrov ľadového draka

ešte nikto nevyšiel živý. Zbohom…

Polina sa podvedome obrátila, zdalo sa jej, že sa na ňu odzadu niekto díva. Ale nebolo tam nikoho, len zlovestné, ťaživé, nepreniknuteľné ticho.

Polina sa vyľakala. Vrhla sa k dverám, začala po nich mlátiť päsťami a kričať: — Pusťte ma von! Nemáte právo väzniť ma! Okamžite ma pusťte!

Alica s Judzom sa nenáhlili. Držali sa v istej vzdialenosti za banditmi. Tí sa však neobzerali. Boli veľmi zaujatí, ťahali k stene nazbíjané haraburdy.

Prískokmi od jednej kozmickej lode k druhej sa Alica s Judzom dostali až k stene, ale tu ich skoro prichytili.

Vyšli z úkrytu, keď banditi zmizli v otvore, ktorý sa zjavil v stene, ale hneď z neho vybehli traja ďalší banditi.

Našťastie sa neďaleko týčila okrúhla paluba opustenej kozmickej lode, Alica mykla Judza za ruku, vrhla sa na kamene a znehybnela. Judzo ju nasledoval.

Banditi zrejme ani neočakávali, že tu niekoho stretnú. Ponáhľali sa, usilovne ako mravce znášali korisť.

— Tak čo, počkáme? — spýtal sa Judzo.

Museli sa rýchlo rozhodnúť.

— Nie, — povedala Alica. — Nevedno, ako dlho by sme museli čakať, kým skončia. A naši sú tam vo vnútri. Možno aj tvoj otec.

— Môj otec je určite tam, — povedal Judzo. — Ideme?

Rozbehli sa k stene, kde zmizli banditi.

Alica na chvíľu zapla baterku na prilbe a v jej svetle zbadala tenký čierny pás na vyhladenej hornine — obrysy velikánskeho príklopu.

A vedľa neho vypuklinu, ktorej, ako si všimla, sa banditi, keď sa priblížili k stene, vždy dotkli.

Alica priložila dlaň na vypuklinu apo sekunde sa príklop nachýlil dovnútra a odsunul nabok.

V priechodnej komore, do ktorej sa dostali, bolo tma. Alica zapla baterku a našla dvere, ktoré viedli dovnútra asteroidu. Dvere sa otvorili, len čo sa vyrovnal tlak medzi komorou a asteroidom. Alica vrhla pohľad na náramkový registrátor stavu ovzdušia. Zažiarilo na ňom zelené svetielko — vzduch bol vhodný na dýchanie, teplota plus sedemnásť stupňov. Ale prilbu si nezložila, ani priezor si nezdvihla, lebo v tomto vzduchu môžu byť všelijaké mikróby.

— Drž sa tri kroky za mnou, — povedala Judzovi. — Keby sa mi niečo stalo, aby si stihol ujsť.

Po niekoľkých krokoch prišli k miestu, kde chodba zahýbala. Chodba bola úzka, steny chladné a hrboľaté, ako vytesané v skale. Za zákrutou sa chodba rozširovala, v stenách sa zjavili výklenky a

odbočky, no Alica neriskovala ponáhľala sa, lebo si myslela, že hlavná chodba ich skôr privedie do stredu asteroidu. Chodba bola veľmi slabo osvetlená. Svietidlá boli od seba vzdialené až tridsať metrov a svietili veľmi slabo. A pretože vo výklenkoch a odbočkách vôbec nebolo svetlo, po celý čas sa im zdalo, že sa tam niekto skrýva a pozorne ich sleduje. Hoci Alica bola pripravená na všelijaké prekvapenia, predsa ju to, čo sa stalo, na smrť vyľakalo. Veľká ťažká ruka sa vysunula z čierneho výklenku a dopadla jej na plece. Alica vykríkla a skrčila sa. Nemohla ani ujsť, lebo nohy sa jej od strachu podlomili. Judzo do nej zozadu narazil.

— Čo je? — spýtal sa pridusene.

— Ticho, — odpovedal ktosi. Ten cudzí hlas prichádzal odniekiaľ zhora, akoby z povaly. — Ani slovo! A nato vyšiel z výklenku Poseidon. Keď Alica pochopila, že je to priateľ, nohy jej celkom vypovedali službu, takže sa musela pritúliť k robotovi. Jeho kovové nohy boli hladké a teplé.

— Poseidonko, — zašepkala. — Ako si nás mohol tak nastrašiť?

— Prepáč, — odpovedal robot, — ale nemohol som na teba už zďaleka kričať, aby si sa nezľakla. Len horko-ťažko som sa zbavil prvej skupiny svojich priateľov a bratancov. Ďalšia skupina môže byť rozhodnejšia.

— Čo to znamená? — spýtal sa Judzo, ktorý sa Poseidona nezľakol.

— Máš oči, tak sa dívaj, — povedal Poseidon a naplno zapol baterku na svojej prilbe.

V hlbokom vyklenku za zákrutou ležalo na kope niekoľko banditov. Čierne telá s pomotanými nohami a rukami, niektoré aj bez hláv.

— Ach! — zhrozila sa Alica. — Dopustil si sa strašného zločinu. Robot nesmie zabíjať človeka. Čo sa ti stalo, Poseidon?

— A keď sú to zločinci a vrahovia? Som povinný to znášať?

— Zločincov a vrahov musí odsúdiť súd, — povedala Alica.

— Kde tu máš súd? Nože mi ho ukáž! Pred koho predvedieme zločincov? Ako ich prehovoríme, že majú ísť ako poslušné detičky, kam my chceme?

— Rozumiem, ale aj tak by to malo byť ináč.

Judzo si čupol a pozorne si prezeral zabitých.

— Veď to nie sú ľudia! — oznámil zrazu.

— Hlavička! — Poseidon sa nahlas rozosmial, spokojný, že si tak vystrelil z Alice. — Len čo som pochopil, že sú to roboti, nič viac ako slepé stroje, pustil som sa do roboty. Samozrejme, na otvorenom priestranstve sú silnej— ší ako ja a mohli by ma rozobrať na súčiastky. Ale v úzkej chodbe som omnoho mocnejší. Čo myslíš, prečo?

— Lebo ste múdrejší, robot san, — odpovedal Judzo.

— Som rád, že sme sa s tebou stretli, — povedal Poseidon. — Teší ma, že som sa mohol zoznámiť s takým dôvtipným mladým mužom.

— A môjho otca ste nevideli? — spýtal sa Judzo.

— Kedy? Aj ja som tu prvý raz.

— A Polina? Čo je s Polinou? — spýtala sa Alica.

— Pohľadáme ju. Aj profesora Komuru. Všetkých nájdeme. Ale najprv by som sa chcel zoznámiť s tým, čo posiela bezduchých robotov proti čestným kozmickým cestujúcim. A vážne sa s ním porozprávať. Robot odstrčil odlomenú ruku jedného banditu, z ktorej vypadla Alicina šálka. Alica ju zachytila.

— Zaujímavé, — povedala. — Nerozbila sa ani pri pristávaní, ani teraz.

— Ešte sa z nej napiješ čaju, — sľúbil jej Poseidon.

V tichu podzemia sa ozval dupot.

— Nerád opúšťam bojisko, — povedal Poseidon. — Ale myslím, že rozumnejšie bude ustúpiť. Vojna je proti našim zásadám.

Rozbehli sa dopredu, Poseidon našiel úzku bočnú chodbičku. Vypli baterky a schovali sa tam. O chvíľu prebehol okolo nich rad čiernych robotov. Potom ich kroky stíchli. Bolo počuť krátke šťukanie, ktorým sa roboti dorozumievali, škrípanie a hrmot — akiste sa prehrabávali v hŕbe svojich kolegov a usilovali sa pochopiť, čo sa stalo.

— Teraz prídu na to, že sa im v asteroide usídlil nepriateľ, — zašepkal Poseidon. — Musíme sa čo najskôr stratiť. Čím budeme odtiaľto ďalej, tým lepšie.

A tak sa rozbehli po chodbe, vyberali si menej osvetlené úzke chodbičky, aby oklamali prenasledovateľov.

09

Polinu trápila nečinnosť. Musí čosi podniknúť. Nevedela, čo sa stalo s Alicou a Judzom, kde je Poseidon, ba ani to, kde je ona sama a prečo ju uväznili v tejto cele. Ale predovšetkým ju zaujímalo, čo sa stalo s ľuďmi, ktorí tu boli pred ňou. Polina vstala a opäť začala klopať na železné dvere.

— Pusťte ma! — kričala. — Kto je vaším veliteľom? Žiadam, aby ste ma k nemu odviedli!

— Ticho! — ozvalo sa spoza dverí.

— Pre teba nemôžu trumbádi oddychovať.

— Kto?

Odpovede sa nedočkala. Polina sa poobzerala, hľadala niečo pevné, palicu alebo trám, čím by mohla silnejšie mlátiť do dverí. Zrak jej padol na pokrivenú, ale v podstate zachovanú tubu — bola to obrovská skrútená trúba, ktorá tu ostala po skupine Veselý smiech. Vzala tubu, spomenula si, ako si ju hudobníci navliekajú cez hlavu, našla nátrubok a po niekoľkých neúspešných pokusoch vylúdila z nej nízky, hlasný tón.

Počula, ako tento zvuk prenikol cez dvere a šíri sa po celom asteroide. Niesol sa tak ďaleko, že ho počul aj robot a jeho priatelia, ktorí bežali po chodbe o niekoľko stien ďalej.

— Počuješ, Poseidon? — spýtala sa Alica. — Sú to ľudia.

— Prečo si to myslíš? — začudoval sa robot. — Prečo by asteroid nemohol mať svojich hudobníkov?

— Škoda, — odpovedala Alica.

— Myslela som si, že nikto iný hrať nemôže. Tvoj otec nemá trúbu?

— Nie, — začudoval sa Judzo. — Nikdy nehral na trúbe.

— Stojte! — Alica zmeravela.

V tej chvíli sa Poline, ktorá sa usilovala vylúdiť z trúby rôzne zvuky, podarilo zahrať prvé tóny známej detskej piesne V lese rástla jedlička.

— Máš pravdu, — Poseidon bol nútený súhlasiť. — Trúbu by mohli mať, ale sotva by poznali túto pieseň. Skúsime ísť tým smerom.

To sa im však nepodarilo. Len čo zabočili do chodbičky, ktorá viedla k neznámemu hudobníkovi, zbadali, že oproti nim sa rútia čierni roboti, a tak museli bežať späť. Ale Poliha hrala, kým vládala. Spoza dvier sa neozval nijaký zvuk. No keď odložila trúbu na dlážku, začula tichý hlas prichádzajúci zhora.

— Počujete ma?

— Áno, — Polina sa obrátila za hlasom. Prichádzal zo zamrežovanej vetracej šachty. — Kto ste?

— Pristúpte bližšie. Polina poslúchla.

— Aj ja som zajatcom tohto asteroidu, — pokračoval hlas. — Hrozí vám smrteľné nebezpečenstvo. Rozhodne sa musíte dostať z tejto cely.

— Ale ako? Prezrela som všetky steny. Nie je tu žiaden východ. Povedzte, ako sa vám podarilo odtiaľto dostať? Nemohla by som aj ja ujsť takisto?

— Nie, ja som ušiel, keď nás viedli k priepasti. A na to sa nemožno spoliehať.

Podarilo sa mi to len náhodou. Šanca je minimálna. Vy musíte konať hneď teraz.

— Ako?

— Vidíte tú hŕbu handier v kúte?

— Áno.

— Pod nimi je schovaný pilník. Dlážka pri stene je už trochu napílená. Tí, čo tu boli pred vami, sa pokúšali ujsť. Ale nestihli. Ak sa vám podarí prepí-liť otvor, dostanete sa do technického tunela. Budem vás počuť. Plazte sa ním. Ale pamätajte si, že máte len dve hodiny času.

Polina vycítila, že sa jej za chrbtom otvárajú dvere.

Rýchlo odskočila od vetracej šachty, zdvihla z dlážky trúbu a priložila si nátrubok k ústam.

Robot zastal, zarazený hlasným ťahavým zvukom.

— Neslobodno! — zvolal. — Mŕtva hodina! Neslobodno! Zobudíš ich! Polina odskočila nabok. Robot sa k nej približoval s natiahnutými rukami, chcel jej vziať tubu. Polina zdvihla ruky a z celej sily nasadila širokú časť tuby robotovi na hlavu. Vyzeral ako šašo v zlatej čiapke. Nečakane oslepený robot smiešne znehybnel s roztiahnutými rukami a Polina sa vrhla k dverám. Ale už bolo neskoro. Druhý robot bežal svojmu kolegovi na pomoc. Hrubo odsotil Polinu a s námahou mu vyslobodil hlavu.

S tubou v rukách opustil celu. Postihnutý ho nasledoval, pričom hlavou vrtel na všetky strany, aby Polinu nestratil z očí.

Keď všetko stíchlo, Polina sa vrátila k vetracej šachte a povedala: — Všetko v poriadku. Po krátkom boji nepriateľ ustúpil.

Usmiala sa, keď si spomenula, ako komicky vyzeral robot s tubou na hlave. Aká škoda, že to nevidela Alica.

— Všetko v poriadku, — zopakovala. — Počujete ma? Nijaká odpoveď.

Polina sa teda pobrala do kúta, pričom pozorne sledovala dvere, a rozhrnula kopu handier. Na dlážke pod nimi našla neveľký pilník. Neviditeľný pomocník neklamal.

Tesne nad dlážkou bola stena trochu prepílená. Ale vypíliť celý otvor bola dlhá a ťažká práca. No nedalo sa nič robiť. Polina si čupla a

pokračovala v tom, čo pred ňou urobili neznámi väzni tejto cely.

10

Keď sa Poseidon a jeho priatelia zbavili prenasledovateľov, dostali sa k vchodu do dlhej nízkej sály, v ktorej stáli v radoch nízke a úzke prične, prikryté vydratými matracmi. Ležalo a sedelo na nich množstvo bytostí celkom iných ako roboti. Praví obyvatelia asteroidu, presnejšie jeho páni.

Ale vyzerali zvláštne, zanedbane, až úboho. Väčšinou boli oblečení v sivých kutniach, akoby urobených z vriec, s otvormi na tenké ruky. To bolo ich jediné oblečenie. Z vriec trčali chudé špinavé nožičky. Bytosti boli sotva vyššie ako Alica, hoci aj pri slabom svetle v tejto obrovskej spálni bolo vidno, že medzi nimi sú nielen dospelí, ale aj starí ľudia. Alica ich v duchu nazvala ľudkovia. Vlasy mali dlhé, strapaté, oči mútne, pohyby malátne, akoby ospanlivé. V chodbičke medzi pričňami stál čierny robot v žltej zástere a s červenou čiapkou na hlave. Vyzeral ako kríženec pestúnky a šaša.

— Tak tu sú, — povedal Poseidon s úľavou.

— Skutoční ľudia, — súhlasila Alica.

— Poďme k nim, — povedal Judzo.

— Musíme sa s nimi dohodnúť, vysvetliť im…

— Počkaj, — povedala Alica. — Akosi sa mi nepozdávajú.

— Prečo?

— Naozaj si myslíš, že sú skutočnými vládcami tohto asteroidu? — spýtala sa Alica. — Že môžu riadiť kozmickú loď a dávať príkazy robotom?

— Výzor môže klamať, — podotkol Poseidon. — Ani pri pohľade na mňa by si nikto nepomyslel, že som diaľkovo vyštudoval štyri univerzity.

— No aj tak si dajme pozor, — povedala Alica. — Možno natrafíme na niekoho z nich osamote a porozprávame sa s ním.

Ostatní súhlasili s Alicou a šli ďalej, hoci by boli radi ľudkov chvíľu pozorovali. A naozaj, o pár krokov ďalej narazili na človečika, ktorý zamyslene stál uprostred chodby.

Bol to starček s riedkou tenučkou hriadkou, ktorá mu siahala po pás, a s tvárou zošúverenou, akoby ju niekto pomaľoval tenkou čiernou ceruzkou.

Keď človečik zbadal Poseidona, nenaľakal sa, neušiel, ale zamyslene si strčil špinavý palec do úst a začal ho cmúľať.

— Ticho, — zašepkala Alica starčekovi. — Neboj sa, neublížime ti. Poseidonko, zalistuj vo svojej hlave a zisti, v akom jazyku by sme sa s ním mohli porozprávať.

Pri Aliciných slovách človečik sklonil hlavu, potom si vytiahol z úst palec a namieril ho na hviezdičku, ktorá žiarila Alici na hrudi.

Prstami ju pevne zovrel a usiloval sa ju odkrútiť, ale nedarilo sa mu to, lebo hviezdička bola prišitá ku skafandru.

— To sa nedá, — povedala mu Alica. Človiečik sa až zmŕštil od námahy, ale nemal v úmysle sa vzdať. Poseidon povedal: — Nech sa hrá, ja mu zatiaľ budem dávať otázky vo všetkých jazykoch galaxie.

Ale Poseidon sa nestihol nič spýtať, lebo starček, sklamaný, že sa mu nedarí odtrhnúť hviezdičku, sa zrazu urazene rozplakal ako malé dieťa. Jeho nárek bol taký prenikavý, že sa šíril cez steny. Všetci stŕpli.

Prvý sa spamätal Poseidon. Schmatol človiečika pod pazuchu a rozbehol sa po chodbe.

Chodby sa zužovali, teplomer na Alicinom zápästí ukazoval, že teplota stúpa.

Zrazu sa Judzo zastavil a rozbehol sa späť.

— Kam ideš? — spýtala sa Alica.

— Neboj sa, hneď sa vrátim. Zdá sa mi, že som čosi zbadal.

Judzo prebehol niekoľko krokov a sklonil sa. Na dlážke ležala plochá červená ceruza. Presne takú mal jeho otec. Na jej konci bol vyrytý malý zlatý kvietok višne.

— Otcova ceruza! — zvolal Judzo.

— Vravel som, že je tu!

Judzo zdvihol ceruzu a rozbehol sa k Alici.

Všetko sa to odohralo v jedinej minúte. Ale aj za minútu sa môže stať všeličo.

Nikto z nich totiž nevedel, kam napochytre bežať, nevyznali sa v rozmiestnení chodieb a miestností v asteroide.

Po pár krokoch sa Judzo ocitol na rázcestí. Hlavná chodba sa rozvetvovala na tri úplne rovnaké chodby ako roztiahnuté prsty na ruke. Chlapec sa započúval. Zdalo sa mu, že pišťanie uneseného človiečika prichádza z pravej chodby a s ceruzou v ruke sa ta rozbehol. V tej chvíli pišťanie stíchlo.

Stalo sa to preto, lebo Alica zavolala na Poseidona: — Pusť ho, lebo nás prezradí.

— Čože? — začudoval sa robot a pozrel na bytosť, ktorá sa mu metala pod ľavou pazuchou. — Asi už mám sklerózu. Celkom som na toho krikľúňa zabudol.

Poseidon ho pustil na dlážku a človiečik sa s rozhorčeným nadávaním rozbehol späť. Vtedy sa Poseidon spýtal: — Nie sme všetci, kde je Judzo?

— Zaostal, — povedala Alica. — Niečo našiel. Hneď nás dobehne.

— Prečo si mi to nepovedala?

— Myslela som, že ho počuješ.

— Iste tento, — Poseidon ukázal na utekajúceho človiečika, — tak vrieskal, že som nič nepočul. Je to moja vina. Keď som sa už dal na to, že behám s deťmi v podzemí, bolo mojou povinnosťou stále sa

obzerať a preratúvať ich.

Alica nemala rada, keď ju nazývali dieťaťom, ale tentoraz si uvedomovala, že nemala nechať Judza samého. Preto sa prvá rozbehla späť. O niekoľko sekúnd boli na rázcestí, kde sa tesne predtým zastavil Judzo. Ale oni vybehli zo strednej chodby a Judzo bežal po pravej. A v tej chvíli, keď Alica a Poseidon váhavo zastali, lebo nevedeli, čo robiť, Judzo už bol v zajatí. Na chodbe sa zrazil s tromi robotmi, ktorí ho schmatli a tak rýchlo ťahali, až ho skoro niesli. Judzovi vyrazilo dych. Poseidon zakričal: — Judzo! Judzo Komura!

Zo všetkých strán mu odpovedal dupot. Dupot železných nôh.

Neostávalo im iné, len vbehnúť do ľavej chodby.

Prenasledovatelia sa blížili. Poseidon zakričal: — Bež, Alica, ja ich zadržím!

— Nikam nebudem bežať, — odpovedala Alica. — Čo by som si sama počala?

Našťastie v tej chvíli zbadala naboku úzky otvor a za ním schody dole. — Poseidon, sem! — zvolala. Skočila do štrbiny, Poseidon sa s námahou pretisol za ňou. Zbehli dole točitými schodmi, stupne boli hrdzavé, akoby po nich už dávno nikto nechodieval.

Zdola sa ozývalo tlmené bzučanie. Schody ich priviedli do novej chodby, ktorá mala dlážku zo štvorcových železných dlaždíc. Kroky sa na nich duto ozývali, lebo pod dlaždicami bola prázdnota.

Asi po dvadsiatich metroch sa zrazu pred nimi zjavila stena. Za nimi duneli kroky robotov, ktorí bežali dole schodmi. Keď Poseidon pochopil, že už nemajú kam ustúpiť, obrátil sa, pripravený na boj. Vtom sa im jedna dlaždica pri nohách odsunula a zdola sa ozval hlas: — Rýchlo dolu! Železné schodíky pod dlaždicou viedli do tmavého priestranstva. Alica zostúpila prvá, pričom sa zachytávala priečnych hrád. Za ňou zišiel po schodíkoch Poseidon, ktorý vyzeral ťažký a nemotorný, ale v skutočnosti bol obratnejší ako hociktorý človek. Kedysi sa celkom vážne chystal na mimo súťažné vystúpenie v desaťboji na olympiáde.

Tvrdil, že šampiónom by sa síce nestal, ale hanbu by si neurobil. Navyše Poseidon stihol zasunúť za sebou dlaždicu, ako mu hlas prikázal. Všetci znehybneli.

A práve včas. Zhora sa ozývali kroky. Prehrmeli po dlaždiciach rovno nad ich hlavami. Potom stíchli. Znamenalo tq, že prenasledovatelia zastali pri slepej stene. Ozvali sa duté údery — roboti kontrolovali, či v stene nie je otvor.

Po krátkej prestávke opäť začuli kroky. Vzďaľovali sa opačným smerom. A boli čoraz pomalšie a tichšie. Akoby sa roboti cítili porazení a rozčarovaní. A už dupocú po schodíkoch točitého schodišťa. Odrazu nastalo ticho.

— Zdá sa, že to dobre dopadlo, — zašepkal Poseidon.

— Teší ma, že som vám mohol pomôcť, — odpovedal tichý hlas. Ozval sa šramot, niečo šťuklo a vzbĺkol malý žltý plamienok. Uprostred miestnosti, do ktorej sa dostali, stála debna a na nej miska plná nejakej tekutiny. A v nej knôt. Bola to jednoduchá petrolejová lampička, ktorá sa rozhorela slabým mihotavým svetlom.

Ohník osvetlil starcovu vyziabnutú, strhanú, unavenú tvár. Padali mu do nej dlhé prešedivené vlasy. Starec bol otrhaný, tvár mal sčernetú, len jasné, živé čierne oči mu horeli.

11

Polina zúfalo pílila stenu. Úzka škára sa zväčšovala veľmi pomaly, bolo jasné, že nielen za dve hodiny, ale ani za štyri dni nevypili otvor. Ale nevzdávala sa.

Ruky jej stŕpli, niekoľko ráz musela prerušiť zúfalú prácu, aby si oddýchla.

Ruky mala samý železný prach, na pravej dlani sa jej spravil krvavý mozoľ.

Bzz-bzz, bzučal pilník a od tohto monotónneho zvuku jej hučalo v ušiach. Polina bola taká pohrúžená do práce a tak sa usilovala píliť ďalej, hoci ruky ju už prestávali poslúchať, že nepočula, ako sa dvere cely opäť otvorili.

— Človek, — ozval sa prenikavý, kovový hlas. — Preruš svoju prácu. Zbytočne ničíš moju kozmickú loď, lebo odo mňa sa ti nikdy nepodarí ujsť.

Polina vyskočila, zvrtla sa a usilovala sa schovať pilník za chrbát. V cele stála nová bytosť. Polina si pomyslela, že je to iste tiež robot. Len vyšší a hroznejší ako ostatní.

Bol celý v čiernom, ale cez plecia mal prehodený dlhý široký plášť a na hlave lesklú antracitovú prilbu s vysokým hrebeňom. Tvár mal ako ostatní roboti — čiernu a prázdnu, bez očí a úst. Ktovie, odkiaľ vychádza jeho hlas.

— So záujmom vás pozorujem, — povedal veľký robot. — Ste veľmi zvláštne bytosti, ó čosi sa usilujete, pachtite sa za niečím, čo nikto nepotrebuje.

— Kto ste? — spýtala sa Polina.

— Som Vládca, — odpovedal čierny robot. — Som tu hlavný. Vládnem nad týmto svetom a tento svet sa predo mnou trasie.

— Ak je to tak, musíte ma prepustiť..

— Prečo?

— Lebo nepatrím k vášmu svetu, — povedala Polina. — Nechcela som k vám ísť. Leteli sme svojou trasou…

— Leteli ste príliš blízko mňa, — povedal Vládca. — A ja som vás prinútil, aby ste sa mi podrobili.

— Prečo?

— Aby som získal váš majetok, pobavil a potešil svojich poddaných. Aby som si vás obzrel zblízka, lebo som zvedavý.

— Aj vy ste robot? — spýtala sa Polina, podišla bližšie a prizrela sa mu.

— Viem, že to hlúpe slovo vymysleli na Zemi. Mnoho ráz som ho počul od tých, ktorí tu boli pred tebou a ktorých už niet. Ba povedali mi aj to, že pred mnohými rokmi ho vymyslel pozemský tvorca

príbehov Karel Čapek. Robot je železný stroj, otrok ľudí, ktorý plní ich príkazy. To znamená, že ja nie som robot.

— Ste živá bytosť?

— Živá, pretože myslím.

— Ale vyrobená inými živými bytosťami?

— Kedysi niekto urobil toho, kto urobil mňa.

— Rozumiem, — povedala Polina, — robot druhej generácie. A načo vás vyrobili?

— Aby som sa staral, ochraňoval a viedol vpred.

— To znamená, že máte povinnosť?

— Povinnosť?

— Nazvime to úlohou.

— Mám povinnosť čiže úlohu, — súhlasil čierny Vládca. — Mojou povinnosťou je riadiť tento svet a usilovať sa, aby trumbádi boli šťastní.

— Trumbádi sú vašimi pánmi? Naozajstnými pánmi?

— Trumbádi sú bytosti podobné tebe. Sú teplí, v žilách im prúdi krv, sú hlúpi, nestáli, slabí. Ja sa starám o to, aby boh šťastní.

— Tak, že sa im podriaďuješ a slúžiš im?

— Nikomu sa nepodriaďujem a nikomu neslúžim, — odpovedal čierny robot. — Ale bez mojej starostlivosti by trumbádi zahynuli.

— Tak sem zavolajte trumbádov, — povedala Polina. — Budem sa rozprávať s nimi, a nie so strojom.

— Si hlúpa bytosť, — odpovedal čierny robot. — Myslel som, že si hodna toho, aby si zostala nažive a pomáhala mi v mojom veľkom diele. Ale ty ničomu nerozumieš.

— Nie, — povedala Polina, — pochopila som. Si jednoducho pokazený robot.

Postihnutý mániou velikášstva. — Nepoznám hnev a urážku, — odpovedal čierny Vládca. — Nazývaj ma, ako chceš. Som vládca tohto sveta a moja moc nemá hraníc.

— Zaujímavé, robot so zhrdzaveným programom. — Polina sa musela usmiať. Strach, ktorý ju ovládol, keď sa zjavila táto bytosť, dávno pominul. Hrozné je to, čomu človek nerozumie.

Vládca zvýšil hlas, akoby si uvedomil, že pre túto ženu nie je pánom, len strojom, a zahrmel na celú miestnosť: — Keď ťa budú trhať pazúry ľadového draka, spomenieš si na svoje nepremyslené slová a trpko oľutuješ. Ne— môžem odpúšťať urážky, hoci sa ma nedotýkajú, lebo moja autorita musí byť neotrasiteľná. Som boh. Som Vládca! Všetci sa musia predo mnou triasť!

— Sláva Vládcovi! — jednohlasne zvolali ostatní roboti. — Sláva jeho múdrosti!

Ale táto scéna bola prerušená v najlepšom. Z chodby sa ozval hluk. Dvaja roboti vtiahli zúfalo sa brániaceho Judza.

Vládca sa prudko obrátil, chvíľu uprene hľadel na chlapca čiernou bezokou tvárou a potom povedal: — Ešte jeden? Kde ste ho našli?

— Bol sám. Našli sme ho na chodbe.

— Výborne. Bude ešte veselšie. Roboti pustili chlapca, ktorý sa neudržal na nohách. Polina ho zachytila. Judzo ju spoznal a rýchlo sa rozhovoril, zabudol, že okolo nich stoja roboti.

— Polina, je tu môj otec! Žije. Našiel som jeho ceruzu. Pozrite, to je ona.

— Aký otec? — zaznel Vládcov hlas.

— To sa ti len zdalo, Judzo. Je to iná ceruza, — rýchlo povedala Polina. Ale Judzo ju nepochopil.

— Spoznal som otcovu ceruzu…

— Na kozmickej lodi sú ešte ďalší! — zahrmel Vládca. — Okamžite ich nájsť!

Prekutať celú kozmickú loď! Ak ich nenájdete, všetkých vás rozoberiem.

— Dovoľ, veľký Vládca, — povedal jeden z robotov a urobil krok dopredu. — Myslím, že sa netreba ponáhľať. Tieto bytosti sa vyznačujú veľkou oddanosťou jeden druhému. Má zmysel hľadať to, čo je ťažké nájsť? Dnes ich odvedieme k ľadovému drakovi. Nebudeme s tým robiť tajnosti. A jeho otec k nám pribehne sám.

Počkáme si naňho.

— To je rozumná myšlienka, hodna môjho sluhu, — povedal Vládca.

Zamieril k dverám, ale zastavil sa pri nich a obrátil sa k Poline: — Chystajte sa na strašnú smrť, vy chumáče protoplazmy.

Dvere sa zavreli, ale Polina s Judzom nezostali sami. Nechali im v cele robota, ktorý stál pri stene, kde sa Polina pokúšala vypíliť otvor. Polina odviedla chlapca k hŕbe handier, sadla si a jeho posadila vedia seba. Chlapec neplakal, ale bol bledý a zronený.

— Urobil som hlúposť, — povedal.

— Mal som mlčať, ale tak som sa potešil…

— Áno, radšej si mal mlčať, — súhlasila Polina. — Ale teraz je už neskoro trápiť sa preto. Kde sú ostatní? Chlapec sa naklonil k Pohne a začal jej šepkať do ucha.

Robot sa o krok priblížil, ale nič nepočul, a pretože nemal príkaz, čo robiť v takom prípade, chvíľu postál, potom sa vrátil k otvoru.

12

Kedysi to bol pravdepodobne sklad. Zostali tu po ňom pootvárané kontejnery, polámané debny, hŕby plastových vriec. Debna, ktorá slúžila ako stôl, stála na vyčistenom mieste a vedia horiaceho kahanca zbadali misku s kašou a krčiažtek s vodou. — Máte šťastie, že ste bežali týmto smerom. Ináč by som vám nemohol pomôcť, — povedal starec.

— Naozaj sme mali šťastie, — prisvedčila Alica, ktorá načúvala vzďaľujúcim sa krokom nad nimi. — Vy tu žijete? Prečo? Však nie ste robot?

— Priveľa otázok naraz, — usmial sa starec. — Som tu rovnako náhodný hosť ako vy. Nedobrovoľný.

— Aj vy ste mali haváriu? — spýtal sa Poseidon.

— Áno. Dostal som sa do pasce. Odvliekli ma do cely, kde boh ešte iní ľudia.

Hudobníci. Súbor Veselý smiech. Sedeli sme tam spolu asi týždeň a vôbec sme netušili, čo s nami bude. Videli sme len robotov. A potom nám povedali, že nás zabijú. Vrhnú nás do ľadovej priepasti. Nevedeli sme, čo to je, a chceli sme ujsť, keď nás ta povedú. Ale podarilo sa to len mne. Od tých čias sa už druhý mesiac skrývam tu.

— A čo hudobníci? — spýtala sa Alica.

— Tých už niet, — povedal starec.

— Ako to, že sa vám tu podarilo skryť? — spýtal sa Poseidon. — Prečo vás doteraz nenašli?

— Tento asteroid je veľmi veľký a starý, — povedal starec. — Našťastie je tu mnoho prázdnych, opustených priestorov, o ktorých nevie ani Vládca.

— Kto?

— Vládca kozmickej lode. Je to robot. Ale na rozdiel od ostatných robotov je neprestajne spojený s kybernetickým mozgom kozmickej lode a je akoby jeho pokračovaním. Všetci sa mu podriaďujú — aj roboti, aj trumbádi.

— Prepáčte, — povedal Poseidon.

— Sme tu len krátko, niečo vyše hodiny, preto ešte toho mnoho nevieme. Vaše slová sú pre nás záhadné. Povedzte nám, čo sú to trumbádi.

— Ja viem, — povedala Alica. — Sú to takí ľudkovia. Jedného sme vzali so sebou, ale potom sme ho pustili.

— Dievča má pravdu, — prisvedčil starec. — Trumbádi sú kozmonauti.

— Teda vôbec sa im nepodobajú, — povedala Alica.

— Alica, — ozval sa Poseidon. — Ak budeš ustavične skákať do

reči, presedíme tu dva dni, a my musíme konať.

— Máte pravdu, — súhlasil starec.

— Nemáme veľa času. Ale niekoľko minút sa ešte môžeme rozprávať. Nie ste hladní?

S jedlom som na tom slabšie, vidíte, len kaša a voda, nechcete?

— Nie, ďakujeme, — povedala Alica.

— Ešte som nestihla vyhladnúť a Poseidon nepotrebuje jesť.

— Pochopil som, že ste robot, — povedal starec. — Jedlo kradnem trumbádom. Keď oddychujú, vyškrabujem tajne kotly.

— Rozprávajte, rozprávajte, — povedala Alica. — Ako sa piráti zmocnili asteroidu? A prečo ich neobjavili už skôr?

— Piráti? To nie sú piráti. Sú to naši rozumní bratia. Návštevníci z kozmu.

Poďte, ukážem vám niečo.

Starec vstal a úzkou chodbičkou medzi kontejnermi zamieril do skladu. Zastal pri neveľkom točitom schodišti, ktoré ich priviedlo na ďalšie poschodie. Bol tam taký istý sklad, ale na jeho konci bola stena na jednom mieste prerazená. Z otvoru vychádzal lúč svetla. Starec ich k nemu zaviedol.

Pred Alicinými očami sa rozprestierala veľká zelená lúka. Ale keď sa lepšie prizrela, zistila, že tráva nie je naozajstná, ale plastová. Aj kríky, stromy a kvety boli umelé. Nízka povala nad lúkou bola namaľovaná na belaso a boli na nej nakreslené oblaky.

Po lúke sa prechádzalo niekoľko práve takých ľudí, akých videli už predtým, iní sedeli na plastovej tráve, dvaja hrali akúsi hru, raz jeden, raz druhý pohyboval veľkou červenou figúrkou po tabuľke. Na brehu sklenej rieky ich sedelo hneď päť, pohojdávali sa a čosi spievali. Na prvý pohľad sa mohlo zdať, že je to pokojná scéna oddychujúcich rozumných bytostí, ale čím dlhšie Alica hľadela na túto lúčku, tým jej bolo jasnejšie, že je to len pretvárka. Trumbádi sa iba tvárili, že sa prechádzajú, oddychujú, ani ich spev nebol úprimný.

— Niekde musia mať nitky, — ozval sa zrazu Poseidonov hlas.

— Nerozumiem, — povedal starec.

— Sú to bábky, — vyhlásil robot. — Marionetky a niekto ich musí viesť za nitky, aby sa pohybovali.

— Máte obrazné myslenie, — povedal starec.

— Prežil som dlhý a neľahký život, — odpovedal Poseidon. — A pochopil som, že len jedno má význam — učiť sa.

Na vzdialenom konci lúčky sa zjavil robot v bielej zástere s veľkou metlou v ruke. A na Alicino prekvapenie bez okolkov ňou začal trumbádov hnať k dverám.

Trumbádi sa bránili, chceli utiecť, ale robot ich šikovne zaháňal ako cvičený pes stádo hlúpych oviec.

— Čo to robí? — spýtala sa Alica.

— Je čas na obed, — povedal starec.

— Potom budú mať zábavu. Starec sa zamračil.

— Neostáva nám veľa času, — pokračoval. — Len pár slovami vám ešte poviem, čo je to za asteroid. Ostatné sa dozviete vo vhodnejšej chvíli. Lúka spustla, svetlo lampy zhaslo a umelé kríky stemneli.

— Pred mnohými storočiami vyštartovala z veľmi vzdialenej hviezdnej sústavy kozmická loď. Neviem, aký mala cieľ. Možno tej planéte hrozila katastrofa, možno sa chceli venovať výskumu galaxie. Kozmická loď bola vybavená všetkým potrebným, bolo zaistené všetko, aby posádka nemala žiadne starosti a nemusela pracovať.

Všetky ťažké práce robili roboti, pripravovali jedlo, starali sa o skleníky, opravovali, upratovali, prali, a samozrejme, riadili kozmickú loď a všetky jej systémy.

— Odkiaľ ste sa to dozvedeli? — spýtal sa Poseidon.

— Kedysi bola na kozmickej lodi knižnica, ku ktorej už roboti zabudli cestu, ale ja som našiel jej zvyšky. Sú v nej uložené dokumenty z prvých desaťročí putovania.

— Kozmická loď letela tak dlho, že sa začala podobať na asteroid? — spýtala sa Alica.

— Nie, najprv to bol asteroid, ktorý obiehal neďaleko planéty trumbá-dov. Potom ho prerobili na kozmickú loď. Vyhĺbili v ňom miestnosti, namontovali gravitačné motory, veď vo vesmíre nezáleží na tom, či je kozmická loď veľká alebo malá, hranatá alebo okrúhla. Keď raz niet tlaku vzduchu, je rovnako ľahké dať do pohybu zrnko piesku ako asteroid — len prvý impulz musí byť dostatočne silný.

Konštruktéri rozmýšľali takto. Po prvé je lacnejšie použiť hotové steny ako dopravovať do kozmu súčiastky z planéty. Po druhé sa samotný asteroid stal pre kozmonautov zdrojom kovov, kyslíka a iných prvkov, ktoré obsahujú horniny.

— Áno, — povedal Poseidon, — to je rozumné. Možno to aj my v budúcnosti budeme robiť takto. A čo sa stalo potom?

— Potom bežali roky, desaťročia. Let sa preťahoval. Ak som dobre pochopil, planéta, na ktorú leteli, nebola vhodná pre život. Preto sa rozhodli letieť ďalej. A znova plynuli roky. A predstavte si… — starec zmĺkol, ako by si aj on chcel predstaviť to, čo sa dialo pred stovkami rokov a tisíce parsekov odtiaľto, — predstavte si skupinu kozmonautov, najskôr to už neboli tí, čo lietali na začiatku, ale ich prapravnuci, za ktorých boli vždy pripravení všetko urobiť roboti. Robotov bolo čoraz viac, zdokonaľovali sa a čoraz menej dôverovali ľuďom čiže trumbádom. Potomkovia kozmonautov si zvykli na to, že všetko za nich vykonávajú roboti. Dokonca keď sa im narodili deti, hneď ich odovzdali robotom, ktorí ich odchovali, učili, a ľudia, vládcovia kozmickej lode, sa v skutočnosti stávali otrokmi robotov.

Otrokmi ničnerobenia. Až prišiel deň, keď kozmonauti zabudli, čím sú, kam letia, načo žijú na svete. Začali si myslieť, že ich asteroidná kozmická loď je celý vesmír. Len roboti na čele s nesmrteľným robotom Vládcom vedeli, načo bola zostrojená kozmická loď.

— Vedeli to, a predsa pripustili takú situáciu? — spýtala sa Alica.

— Nielenže pripustili, im celkom vyhovovala. Načo by robotom boli nové planéty a nebezpečenstvá? Majú svoj program — zabezpečiť existenciu trumbádov. Tak ho zabezpečujú. Sú pestúnkami, ktoré nedajú deťom vyrásť, a po celý život ich nechávajú v jasliach. A ak sa takáto situácia udrží aj milión rokov, budú spokojní.

— Ale už teraz… — začal Poseidon, ale starec ho prerušil: — Už o tisíc rokov sa trumbádi zmenia na améby, celkom prídu o rozum. Ani teraz ho veľa nemajú. Je to tupá, hlúpa masa, ktorá vie len jesť, spať a zabávať sa. Práca vraj urobila z opice človeka a nečinnosť musí urobiť z človeka opicu.

— Keby som sem mohla priviesť jedného známeho chlapca, — ozvala sa Alica. — Jeho najväčším želaním je, aby nemusel písať úlohy.

— Hanbím sa za svojich bratov, — smutne povedal Poseidon. — Ako možno tak úplne naopak, ba až zločinne chápať svoju úlohu?

— Najsmutnejšie na tom je, — povedal starec, — že tu niet zločincov a lotrov. Sú to len otupení ľudia, ktorí nevedia, čo robia, a obmedzení roboti, ktorí chcú len jedno: aby sa trumbádom dobre žilo. Kŕmia ich, zohrievajú a žiaľ, i zabávajú. Ľudia za hranicami kozmickej lode pre nich nejestvujú, slúžia im len na pobavenie trumbádov.

— Povedzte, prosím, — povedala Alica, keď ich starec viedol ďalej po vnútorných chodbách asteroidu, — ako sa sem dostali? Prečo ich skôr nenašli?

— Prišli k nám len nedávno, pred niekoľkými mesiacmi. Dostali sa do poľa slnečnej príťažlivosti, nebadane sa skryli v pásme asteroidov a zamiešali sa medzi tisíce podobných útvarov. Neviem, prečo neodleteli ďalej. Možno sa im míňa palivo, možno dúfajú, že tu nájdu nejakú korisť. Možno nás chcú len preskúmať a potom poletia ďalej. Nemôžem nazrieť do železných hláv robotov. No určite sa nechystajú nadviazať spojenie so Zemou.

— No dobre, a kozmické lode vťahujú do pasce kvôli výskumu?

— Nie, pre zábavu trumbádov a pre korisť.

— Iste sa boja, že ich objavia, — povedal Poseidon. — Ak im najväčšmi záleží na bezpečnosti trumbánov, tak sa musia obávať.

— Máte pravdu, — súhlasil starec.

— Ale ide im hlavne o lúpenie a zábavu. Úplne vykradnú havarované kozmické lode, no a posádky… Pochopte, trumbádi zostali vo svojom vývine na úrovni malých detí. Sú suroví, rozmarní, hlúpi. A

tak…

Hučanie sirény, ktoré sa nieslo celým asteroidom, bolo čoraz silnejšie.

— Čo je to? — spýtal sa Poseidon. — Odhalili nás?

— Signál na obed, — odpovedal starec. — Posvätný čas pre idiotov.

Zo všetkých chodieb a chodbičiek kozmickej lode sa ozývali drobné rýchle kroky bežiacich trumbádov. Dvaja ľudkovia nečakane vybehli spoza rohu a prehnali sa okolo nich, prázdne misky pritískali na veľké bruchá.

— Tak a už sme dohovorili, — povedal starec. — Musíme sa poponáhľať.

Zábava, o ktorej som hovoril, sa začne hneď po obede. A žene, ktorá priletela s vami, hrozí smrteľné nebezpečenstvo.

— Vy ste videli Polinu? — spýtala sa Alica. — Kde je? Stratila sa nám.

— Vaša spolucestujúca je vo väzení, odkiaľ je len jeden východ — k ľadovej priepasti. Nebola sama? Chcel som jej pomôcť, ale myslím, že nemá veľa šancí.

— Nie je sama. Boh sme štyria, — povedala Alica. — Bol s nami ešte Judzo.

Stratil sa nám len nedávno. Práve keď sa na nás chceli vrhnúť roboti a vy ste nás zachránili.

— Judzo? — starec zbystril pozornosť.

— Povedali ste Judzo? To je váš priateľ?

— Judza sme našli v kozme len nedávno. V pásme asteroidov sa mu stratil otec. A tak Judzo ukradol cvičný čln, na ktorom sa nelieta do kozmu, a vydal sa hľadať otca. Zarážajúca ľahkomyseľnosť, typická pre ľudí, — povedal Poseidon.

— Pochopil som, — starcovi sa zachvel hlas. — To je môj syn!

— Ako ste sa mohli tak zmeniť! — zvolal Poseidon. — Len dnes som si pozorne prezeral vašu fotografiu. To je neuveriteľné!

— Posledné mesiace boli ťažké, — povedal starec. — Ale kde je môj syn? Kde ste ho videli naposledy? Bol zdravý? Zachránili ste ho v kozme?

— Došlo mu palivo, — povedala Alica.

— Nerozumný chlapec, dostal sa im do rúk.

— Možno je naozaj nerozumný, — povedal Poseidon. — Ale nie každý chlapec by riskoval život a vybral sa do kozmu, aby našiel otca.

— Nestihli sme sa za ním vrátiť, — povedala Alica smutne. — Nepodarilo sa nám to.

— Neobviňujem vás, — povedal starec. — Ale musíme sa poponáhľať. Profesor Komura, lebo tak sa volal Judzov otec, sa prvý rozbehol po chodbách a chodbičkách asteroidu. Aj Poseidon so svojou

pamäťou by zablúdil v týchto chodbách, ktorými bol asteroid rozrytý ako mravenisko. Chvíľami bežali cez priestranné sály, asi dva razy stretli trumbádov, ktorí sa omeškali na obed, a raz s robotom pestúnom, ale ani na sekundu sa nezastavili.

— Čakajte tu, — povedal zrazu Komura.

Zdvihol úzky vysoký príklop a šikovne sa preplazil otvorom.

— Vrátite sa skoro? — spýtal sa Poseidon.

Profesor neodpovedal.

— Mal som ho spoznať na prvý pohľad, — povedal Poseidon. — Zlyháva mi pozorovacia schopnosť. Do Ďalekej rozviedky by ma už teraz nevzali, veru nie…

— Polina, — ozval sa tichý profesorov hlas. Prichádzal z diaľky. — Ste ešte tu?

A z ešte väčšej diaľky, akoby z druhého konca galaxie priletela odpoveď, Judzov hlas: — Otec! To je otcov hlas! Spoznal som ho. Žije, vravel som, že žije a pomôže nám! Potom všetko zmĺklo.

— Judzo je s Polinou, — povedala Alica. — To je lepšie.

— Tu neviem, čo je lepšie a čo celkom nanič, — vzdychol si Poseidon.

Už o minútu sa z otvoru vynorili profesorove nohy a potom za pomoci Poseidona zoskočil na dlážku.

— Je tam robot, — povedal. — Dáva na nich pozor. Nepodarí sa im odtiaľ ujsť. A my sa nedostaneme do väzenia. Preto máme len jedno východisko — uniesť ich od ľadovej priepasti.

13

Profesor Komura priviedol svojich priateľov do veľkej, slabo osvetlenej miestnosti s dlhou sklenou stenou. Za stenou bolo tma ako v rohu. Poseidon pristúpil k sklenej stene.

— Tam je priepasť? — spýtal sa. Svetlo zo sály neosvetlilo celú priepasť. Bolo vidno len strmé steny z čierneho kameňa so žilkami ľadu a neďaleko sály bola nad priepasťou neveľká plošinka, na ktorú viedli dvere, vysekané do skaly. Dvere boli zatvorené.

— Teraz niečo uvidíte, — povedal profesor a postavil sa k neveľkému pultu. — Táto priepasť je prirodzená dutina vo vnútri asteroidu. Niekde musí ústiť na povrch. Je taká veľká, že by bolo príliš nákladné vyhrievať ju a napĺňať kyslíkom. Jednoduchšie bolo izolovať ju od obývaných priestorov. A nechať v nej jej obyvateľov — ľadové draky.

Zažiaril reflektor a jasne osvetlil plošinku nad priepasťou. Alica a Poseidon pristúpili až k stene, chceli vidieť ľadové draky, ktoré sa skrývajú v hĺbke.

— Možno, keď asteroid prispôsobovali na let, neboli tam nijaké ľadové draky, — povedal profesor. — Boli tam len ich spóry, ktoré čakali, až príde ich čas.

Potom sa teplota stien v priepasti trocha zvýšila, možno len o niekoľko stupňov, ale to stačilo, aby sa draky začali rozvíjať.

— Ale nijaké živé bytosti predsa nemôžu žiť vo vzduchoprázdne, — povedala Alica.

— Vieme toho ešte veľmi málo o tajomstvách vesmíru, — odpovedal profesor. — Život sa prispôsobuje aj zdanlivo neuveriteľným podmienkam. Sú baktérie, ktoré veselo prekvitajú v kráteroch sopiek, a červy, ktorým sa výborne darí v neuveriteľných hĺbkach oceánov. Je známe, že zárodky, spóry niektorých organizmov prekonali medzihviezdne vzdialenosti. Ľadové draky čerpajú energiu pravdepodobne z organických látok, ktoré sa nachádzajú v horninách asteroidu, a získavajú ju tak, že pohlcujú teplo. Ale najprudšie reagujú na svetlo. Letia za ním ako motýle… aha, pozrite!

Alica mechanicky odskočila od sklenej priehradky, lebo z hĺbky sa vynorilo niečo ako ozrutná trúba, pokrytá šupinovitým pancierom, so zahnutým pazúrom na konci.

A za ňou ďalšia trúba.

— To sú ich tykadlá, — ozval sa profesorov hlas. — Sú dlhé až tridsať metrov.

Ale telá nemajú veľké. Teraz sa z priepasti vynorilo množstvo pazúrov.

Pohybovali sa veľmi pomaly, ale vytrvalo, zdalo sa, že ich nič

nemôže zastaviť.

Dvíhali sa z priepasti čoraz vyššie, naťahovali sa k reflektoru.

— Myslím, že draky najprv slúžili trumbádom na zábavu, — pokračoval profesor. — Chodili sem, do tejto galérie, ktorú im vybudovali roboti, aby sa mohli pozerať, ako svetlo dráždi draky a ako sa usilujú vyletieť za ním hore. A potom, keď sa asteroid dostal do slnečnej sústavy, alebo ešte skôr, v nejakej inej sústave, kde je život, začali sa na asteroide objavovať zajatci. Bolo ich čoraz viac a roboti ich nechceli živiť, lebo jedlo len tak-tak stačilo pre trumbádov. A tak ktorémusi robotovi zišla na um myšlienka prinášať drakom za obeť tých, čo sa proti svojej vôli dostali na kozmickú loď.

— Živých ľudí? — zhrozila sa Alica.

— Presne tak. Teraz zajatcov vyvádzajú na tú plošinku, potom zapnú svetlo a znížia príťažlivosť, aby sa draky ľahšie mohli dostať k obetiam. A ľudia, to je teplo čiže energia. Drakom sa predtým ani nesnívalo o takej potrave.

— Vy si myslíte, že tie tupé zvieratá chcú sem poslať Polinu a Judza? — spýtal sa Poseidon.

— Som o tom presvedčený. A urobia to veľmi rýchlo, len čo sa trumbádi najedia.

— Tak prečo tu stojíme? — opýtala sa Alica.

— Profesor má pravdu, — povedal Poseidon. — Len tu môžeme pre nich niečo urobiť.

— A len ak budeme držať všetci spolu, — povedal Komura. — Sám som bol bezmocný.

Ale ak… ak môj syn zahynie, neprežijem to. Veď to bude moja vina.

— Prepáčte, profesor, — ozvala sa Alica. — Po prvé zatiaľ sme ešte všetci živí.

Po druhé je s nami Poseidon, ktorý nemá hlavu, ale encyklopédiu. Určite niečo vymyslí.

A Poseidon práve vymyslel.

— Neviete, kde je riadiaci pult počítača? — spýtal sa.

— Viem to iba približne, — povedal profesor. — Nepodarilo sa mi ta dostať.

— Keby som sa mohol spojiť s mozgom kozmickej lode, možno by som ho presvedčil.

— To sotva, — povedal Komura.

— Obyčajná logika naňho nezapôsobí. Keby bol kybernetický mozog úplne normálny, nemohol by sa takto správať.

— Tak ho treba vyhodiť do vzduchu, — vyhlásila Alica.

— Pravdepodobne by zlyhalo riadenie asteroidu, vypovedali by všetky jeho systémy. A nakoniec by sme všetci zahynuli.

— Aj tak to skúsim. Nezabúdajte, že som robot a logika stroja mi

je bližšia ako vám.

Komura zašiel k dverám, otvoril ich, a vtom začuli veselé cenganie zvončekov.

— Je neskoro, — povedal. — Obed sa skončil. Nastal čas zábavy.

— Nuž čo, tak sa budeme biť, — povedal Poseidon. — Kadiaľ ich povedú?

— Susednou chodbou. Vedie rovno na plošinku nad priepasťou.

K susednej chodbe bolo celkom blízko, ale ukázalo sa, že dostať sa ta je veľmi ťažké. Oproti nim sa valil húf trumbádov. Nedalo sa ani odhadnúť, koľko ich žije v asteroide, iste niekoľko stovák. Poseidon sa prvý prebíjal ľudskou riavou, veselým, hučiacim, vrieskajúcim davom trumbádov. Pohybovali sa veľmi pomaly, a to sa im stalo osudným.

Za zákrutou, v priechode medzi chodbami zbadali robotov, ktorí viedli Polinu a Judza. O nijakom momente prekvapenia nemohlo byť ani reči. Roboti ochrancovia zbadali Poseidona už z diaľky, obrátili sa k nemu a vytvorili súvislú stenu.

Poseidon zhodnotil situáciu, kráčal ďalej, len hlavu obrátil o stoosemdesiat' stupňov a skríkol: — Späť do sály so sklenou stenou! Budem bojovať bez vás. Aj tak by ste mi nepomohli. Zamknite sa a nepusťte ta robotov. Rozumeli ste?

— Má pravdu, — povedal profesor.

— Tu by sme zbytočne zahynuli.

Rozbehli sa naspäť. Teraz sa im bežalo ľahko. Predbehli posledných trumbádov, vbehli do dlhej vyhliadkovej miestnosti plnej divákov a zavreli za sebou dvere.

Našťastie bola na nich nielen zámka, ale aj ťažká závora.

Trumbádi, ktorí si hľadali čo najpohodlnejšie miesta, si ani nevšimli, že sú medzi nimi ľudia. Z druhej strany na dvere niekto zabúchal.

Ale ani Alica, ani profesor si to nevšímali. Hľadeli na sklenú stenu a čakali, kedy sa na plošinke nad priepasťou zjavia ľudia. Ale dvere sa neotvárali. Na chodbe sa stalo niečo, prečo sa poprava zdržala. Profesor a Alica boli zúfalí.

Nevedeli nič, nemali nijaké správy. Čo keď tam v boji umiera Poseidon? A oni sú tu, odrezaní od priateľov…

14

Pri dverách do priepasti v tej chvíli nezúril nijaký boj.

Poseidon zastal, lebo nevládal prekonať odpor desiatich robotov, a v tej chvíli zaškrípal suchý hlas: — Pusťte ho. Chcem sa s ním porozprávať.

Roboti sa rozostúpili. Poseidon, dokrivený v boji, so škrabancami na plášti z plastu, za dlhé roky už aj tak doškriabanom — hoci bol vyrobený z mimoriadne pevného materiálu, v živote sa už neraz ukázalo, že sú aj pevnejšie materiály ako telo starého robota — prešiel cez nepriateľský šík k veľkému čiernemu robotovi.

— Stoj! — zvolal Vládca. Poseidon zastal. Bol masívnejší ako Vládca, ale nižší.

— Ľudský robot, — povedal Vládca.

— Vidím, že sa chceš dostať k svojim pánom, že tvoja povinnosť ťa volá k nim. Nebudem ti brániť. Ale najprv ti chcem niečo navrhnúť.

— Vrav, cousin, — odpovedal Poseidon.

— Také slovo nepoznám.

— Je to staré francúzske slovo, ktoré znamená bratanec.

— Prečo ma pokladáš za bratanca?

— Všetci roboti sú bratia, ale ty si mi bratom len preto, že nás oboch urobili ľudia. Inak nemáme nič spoločné.

— Môžeš sa stať mojím naozajstným bratom, — povedal Vládca. — Potrebujem ťa.

Netreba ťa kŕmiť a obliekať, o teba sa netreba starať. Ostaň so mnou, zabudni na svojich pánov. Budeme spolu vládnuť nad kozmickou loďou aj nad všetkými svetmi, ktoré si podrobíme. Rozumel si mi?

— Rozumel. Urobím všetko, čo je v mojich silách, aby som zachránil ľudí, ktorých chceš zahubiť. Našťastie nemám pánov, nie som nikomu sluhom. Zajal si mojich priateľov, ktorí sa ku mne správajú ako k seberovnému. Ale to ty nemôžeš pochopiť. Ja nie som zradca.

— Nie je to priveľa filozofovania na obyčajnú železnú škatuľu? — spýtal sa Vládca. — Si robot, mal by si držať s nami. Dnes ťa ľudia potrebujú, ale zajtra ťa rozoberú a dajú pretaviť. Nepoznajú vďačnosť.

— Vďačnosť nepoznajú tí, čo žijú s tebou na tomto asteroide. Je to aj tvoja vina, že prestali byť naozajstnými ľuďmi a zmenili sa na zvieratá. A pokiaľ ide o smrť, čaká nás všetkých. Netreba sa jej báť. Poseidon rozprával pomaly, chcel získať čas. Nevedel by vysvetliť, prečo to robí, lebo už pochopil, že sa mu Vládcu nepodarí presvedčiť. Ale nevzdával sa nádeje. Aj v tomto bol Poseidon ako človek. Nech hovoril Poline čokoľvek o logike a triezvom rozume, počas dlhého

spolužitia s ľuďmi sa naučil, že netreba zúfať, ani keď už niet nijakej nádeje.

— Hlupák, — povedal Vládca, — choď si k svojim priateľom.

Dvere na plošinku nad priepasťou sa otvorili.

Poseidon zbadal Polinu a Judza, ktorí tam stáli. Polina držala chlapca za ruku.

Svetlo reflektora sa odrážalo od kovových častí skafandrov. Poseidon si už robotov nevšímal. Sám prešiel rozhodným a pokojným krokom k dverám a vyšiel na plošinku. Dvere za ním sa zavreli. Polina sa obrátila.

— Dobre, že si prišiel, Poseidon, — povedala. — Ďakujem ti. Spolu nám bude ľahšie.

— Pravdaže, — súhlasil Poseidon.

— Ešte sa nič neskončilo. Poletíme spolu ešte neraz na Pluto.

— Nevideli ste môjho otca, Poseidon san? — spýtal sa Judzo.

— Tvoj otec je v bezpečí, — odpovedal robot. — Teraz sa na nás pozerá. Vidíš to sklené okno, za ktorým sa tlačia hlavy trumbádov? Je tam aj tvoj otec. Aj Alica.

Dohodli sme sa, že kým my tu budeme bojovať proti drakom, oni sa postarajú o našu záchranu.

Juďzo sa obrátil k sklenej stene a v nádeji, že ho otec uvidí, zdvihol ruku.

Odpovedala mu profesorova zdvihnutá ruka. V tej chvíli zapli ďalšie reflektory.

15

Komura a Alica vo vyhliadkovej sále videli, ako Poseidon vyšiel na plošinku, ako sa k nim obrátil Judzo a zamával rukou.

— Drž sa, syn môj, — povedal profesor a smutne zdvihol ruku.

— Poseidon im pomôže, — povedala Alica. — Je silný.

— Isteže, je silný, — súhlasil profesor. Alici sa zdalo, že klesá na duchu, nevidí nijaké východisko.

Ale ju ovládol zvláštny pocit. Veľmi dobre vedela, že všetko, čo sa deje, je skutočnosť, že Poline a chlapcovi naozaj hrozí skorá a nevyhnutná záhuba. Ale súčasne sa jej zdalo, že to je sen, z ktorého sa zobudí, keď sa uštipne. Že také strašné tragédie sa stávajú v knihách, vo filmoch, ale nie v skutočnosti. Všetko sa musí dobre skončiť. Niečo sa iste dá vymyslieť, len sa treba usilovať. V sále dunela nepríjemná, prenikavá hudba, od ktorej behali zimomriavky po chrbte.

Trumbádi boli čoraz hlučnejší, ako diváci na štadióne, keď na ihrisko vychádza futbalové mužstvo. Zrazu davom divákov prebehla vlna výkrikov. Potom všetci stíchli. Alica zbadala, ako Polina zachytila Judza a pritisla ho k sebe.

Poseidon sa zakýval.

— Čo je to? — Alica sa chytila profesora, lebo dlážka jej ušla spod nôh ako vo výťahu, ktorý rýchlo padá dole.

— Znížili gravitáciu, — povedal profesor.

Alica uhádla, čo to znamená.

— Aby draky ľahšie vyleteli hore, však?

— Áno.

Vtom sa vo svetle reflektorov vynorilo z tmy tykadlo s kamenným pazúrom na konci. Pomaly sa približovalo k okraju plošiny.

Za ním sa objavil ďalší pazúr. Nachýlil sa a zakvačil o kamenný okraj plošiny.

Poseidon urobil krok dopredu a zrazil ho nohou.

Trumbádi si vzdychli. Alica sa rozbehla ku sklu, ale pod nohy sa jej dostal trumbád, ktorý zapišťal, keď mu stúpila na nohu. Chcel ju uhryznúť, ale jeho zúbky, samozrejme, nemohli prehryznúť skafander.

Alica sa pozrela na zlostného trumbáda. Hlavou jej preblesla myšlienka.

Ale trumbád na Alicu rýchlo zabudol. Výkriky, ktoré sa ozývali zo všetkých strán, naznačovali, že na plošinke sa niečo deje. Alica rýchlo preniesla pohľad ta a zistila, že situácia zajatcov sa zhoršila. Už nie jeden pazúr, ale aspoň päť sa držalo okraja plošinky a Poseidon ich nestíhal odkopávať. Tykadlá sa plazili aj po stene, jedno zavislo nad Polinou, ktorá musela odskočiť nabok.

Trumbádi jačali od nadšenia.

— Najradšej by som vás pobila, vy hlupáci! — zvolala Alica. Profesor v bezhlavom hneve mlátil päsťami po skle.

— Pobila, — zopakovala Alica. Zaujímavé, taká prostá myšlienka a neprišla na ňu skôr. Možno z toho nič nebude, ale ak správne chápe psychiku robotov, a to aj pokazených robotov, tak sa jej to môže podariť. Roboti boli zostrojení na nejakom princípe, a tým sa riadia. Škoda, že tu nie je Poseidon. Iste by jej poradil. Alica sa obrátila. Potrebovala niečo ťažké.

Našťastie v kúte sály za chrbtami trumbádov sa povaľovali nejaké železá, ba aj kovový trám, dlhý aspoň dva metre. Alica sa rozbehla a s námahou ho zdvihla.

Hoci príťažlivosť bola teraz tri razy menšia ako na Zemi, trám bol aj tak ťažký.

— Profesor! — zakričala Alica. — Pomôžte mi.

Profesor na ňu s údivom pozrel. Určite si myslel, že sa zbláznila.

— Čo ti je?

— Pomôžte mi.

— Ale tam… — profesor ukázal na stenu, za ktorou sa odohrával zúfalý boj.

— Rýchlo! — skríkla Alica. — Možno sa to podarí.

Profesor pribehol k nej. Pod vplyvom zmenšenej príťažlivosti mal spomalené pohyby a kráčal veľmi naširoko.

— Chcem to skúsiť, — povedala Alica. — Veď sú to roboti, ktorých úlohou je ochraňovať trumbádov. Ak trumbádom bude hroziť nebezpečenstvo, naľakajú sa.

— Aké nebezpečenstvo? Chceš ich zabiť?

— Nie. Budeme sa tváriť, že chceme rozbiť sklo, a tak zahubiť všetkých trumbádov. Tak poďte, pomôžte mi. Alica hovorila celkom ticho, lebo nechcela, aby ju počul kybernetický mozog, ktorý riadil kozmickú loď.

— Ale čo keď rozbijeme sklo?

— Tak sa aspoň pomstíme za našich. Profesor zaváhal.

— Tak rýchlo! — Alica sama ťahala trám ku sklu. Trumbádi, do ktorých narážala, pišťali, bránili sa, ale mnohí boli takí uchvátení pohľadom na boj, že sa ani neobrátili. Profesor chytil trám a spolu sa pretisli ku sklu.

Koniec trámu doň duto narazil. Zdalo sa, že dunenie sa ozýva po celej kozmickej lodi. Aj trumbádi zmeraveli a prestali jačať. — Tak! — skríkla Alica čo najhlasnejšie. — Do toho, bite! Nech zahynieme, ale oni zahynú s nami. Znova vrazili do skla. Sklo zacven-džalo a Alica sa zľakla, aby ho naozaj nerozbili.

Trumbádi pochopili, čo im hrozí, a začali zúfalo nariekať. Bol to strašne žalostný zvuk, keď niekoľko stoviek bytostí zavýjalo od strachu o svoj nezmyselný život.

— Hurá! — skríkla Alica. — Do útoku!

O niekoľko krokov ustúpili, aby sa mohli lepšie rozbehnúť.

Alica sa stihla pozrieť na sklo. Tam bola situácia kritická. Poseidon sa podobal na známe antické súsošie Laokoónta bojujúceho s hadmi. Polina s Judzom sa schúlili do maličkého výklenku v stene a Polina sa usilovala odrážať pazúry, ktoré sa už kĺzali po jej skafandri. Ak kybernetický mozog okamžite nepochopí, čo sa deje, bude neskoro. Vtom sa nad nimi ozval hlas: — Prestaňte! Svojím konaním ohrozujete trumbádov. Okamžite prestaňte!

— Akurát! — vykríkla Alica radostne. Najradšej by sa bola roztancovala, tak sa jej uľavilo, že jej výmysel nebol márny. — Akurát! Neprestaneme, kým nezničíme toto hniezdo! Niekto začal búchať na dvere.

— Do toho, ešte raz! — zvolal profesor, ktorého vývin situácie tiež povzbudil.

Opäť vrazili do skla tak, že sa rozochvelo, a trumbádi od hrôzy zabudli na divadlo a rozpŕchli sa po kútoch.

— Ak neprestanete ohrozovať mojich poddaných, zničím vás, — pokračoval hlas.

— Skúste, — odpovedala Alica, — len to skúste.

Nad dverami sa rozsvietila obrazovka. Zjavil sa na nej Vládca. Jeho čierna tvár bez očí nevyjadrovala nič, ale hovoril rýchlejšie ako zvyčajne. A ak možno v súvislosti s robotom použiť slovo vystrašený, tak Alica prvý raz v živote videla vystrašeného robota.

— Čo chcete? — spýtal sa čierny Vládca.

— Po prvé okamžite trojnásobne zväčšiť gravitáciu, — povedal profesor. — Okamžite!

— Prečo? — nepochopila hneď Alica.

— Do toho, — povedal profesor Alici.

— Pokračujme!

Alica poslúchla, pevne chytila trám, ale udrieť nestihli.

Nohy jej oťaželi, trám vypadol z rúk, zrazu bol neuveriteľne ťažký.

— Čo ste to spravili! — zakričala profesorovi.

— Všetko je v poriadku, — odpovedal jej, ani sa nepokúšal zdvihnúť trám.

— Pozri!

Alica pozrela za sklo a hneď všetko pochopila.

Situácia na plošinke sa zmenila. Polina a Judzo padli na kamene, Poseidon stál na kraji a pozeral, ako pazúry a tykadlá drakov klesajú a strácajú sa v priepasti. Príťažlivosť stiahla draky na dno priepasti.

— Ste génius! — Alica sa rozbehla k profesorovi a objala ho. Už-už by sa bola rozplakala, ale dá sa v skafandri plakať? Ako by si utrela slzy?

— A teraz okamžite vypusťte mojich priateľov, — povedal profesor.

— Nemôžem, — odpovedal čierny Vládca. — Musia zahynúť.

— Rozmysli si to, — pokojne odpovedal profesor. — Ešte stále môžeme rozbiť sklo, len 90 znova zmenšíš príťažlivosť. Rozbijeme ho aj vtedy, ak sa tvoji roboti pokúsia rozrezať dvere. Nebojím sa smrti. Som starý človek, ja som si svoje už prežil. Rád umriem pre záchranu svojho syna a svojich priateľov. Ale to ty nemôžeš pochopiť. Moji priatelia majú skafan-dre.

Zostanú nažive. Zahyniem len ja a všetci tvoji trumbádi. Pozri sa na nich. Vidíš ich naposledy.

— To nemôžem dovoliť, — povedal čierny Vládca. — Potom by moja existencia už nemala zmysel.

— Viem, — povedal profesor. — A hanbím sa, že malá Alica prvá prišla na to, ako sa s tebou, ty vrah, porátať. A pritom je to také jednoduché.

Trumbádi ťažko znášali zemskú príťažlivosť. Plazili sa po dlážke a stonali.

— Ponáhľaj sa, — vyzval ho profesor. Vládca neodpovedal. Obrazovka zhasla.

Uľavilo sa im, príťažlivosť sa zmenšila. Urazení trumbádi sa zviechali zo zeme.

Niektorí sa hneď ponáhľali ku sklu, aby sa pozreli, čo je tam nového. Ale čakalo ich sklamanie: dvere na plošinku sa pomaly otvárali, Posei-don pomáhal Poline a chlapcovi odtiaľ odísť. Pri dverách sa obrátil. Hlavou, ktorá sa mohla krútiť okolo svojej osi, spravil obrat, akoby si chcel zapamätať priepasť so všetkými detailmi.

— A teraz, — povedal profesor a Alica si s údivom pomyslela, ako ho mohla pokladať za starca, veď je to sebavedomý muž plný energie, — teraz odprac svojich sluhov a pusť sem mojich priateľov.

Hlas mu odpovedal: — Nie, najprv opusťte sálu. Ohrozujete mojich trumbádov.

— Pre nás sú jedinou zárukou, že zostaneme nažive, — odpovedal profesor. — Preto nemôžem nič sľúbiť, kým neuvidím vedľa seba ostatných zajatcov.

Nastala chvíľa očakávania. Trumbádi pochopili, že predstavenie sa skončilo.

Niektorí ešte postávali pri sklenej stene, hľadeli do tmavej priepasti, lebo si mysleli, že jednoducho zmeškali tú vzrušujúcu chvíľu, keď obete miznú v priepasti, iní sa zhŕkli pri dverách a čakali, kedy ich vypustia. Jeden z nich, ešte celkom mladý, prišiel k Alici a začal ju mykať za rukáv. Bol taký vysoký ako ona, a keby nebol taký bledý, zanedbaný, nemal taký tupý zvierací pohľad, bol by celkom schopný mladý muž. Alica chápala, že to nie je jeho vina, keď sa jeho

starí rodičia rozhodli stať otrokmi, preto ho neodháňala a dovolila mu zvedavými prstami ohmatávať svoj skafander.

Niekto zaklopal na dvere. Tri razy. Ozval sa Poseidonov hlas: — Pusťte náš pluk.

Vracia sa z prvej línie a rád by si oddýchol. Alica sa rozbehla k dverám, odtiahla závoru a zajatci vstúpili. Judzo zbadal otca a vrhol sa k nemu.

Profesor objal syna. Znova sa rozsvietila obrazovka. Bol na nej Vládca.

— Splnil som tvoje podmienky, — povedal. — Teraz odíďte a nechajte mojich trumbádov na pokoji.

— Tak som sa o teba bál, otec, — opakoval Judzo, ktorý si nevšímal, čo hovorí Vládca.

— Držal si sa ako ozajstný muž, — povedal profesor Komura. — Čakám! — ozval sa Vládca.

— Ešte chvíľu si počkáš, — odpovedal Komura. — Musíme sa poradiť. Obrátil sa k Poline.

— Ako sa cítite? — spýtal sa jej.

— Dobre, nerobte si o mňa starosti. Keby nie Poseidona, dávno by sme boli zahynuli.

— Plnil som si svoju povinnosť, — odpovedal robot. — Ale prečo nás pustili? Čo ste vymysleli?

— Vymyslela to Alica, — odpovedal profesor. — Celý život jej budem za to vďačný.

Keď som už bol úplne zúfalý, zišlo jej na um, že robotov môže zastaviť len ohrozenie života trumbádov. Predstierali sme, že chceme rozbiť sklo.

— Predstierali? — spýtal sa Vládca, ktorý ich počúval.

— Nie celkom, — povedal profesor.

— Keby to nebolo pomohlo, bol by som sklo rozbil.

— Aj keby si zahynul?

— Áno. Aj keby som zahynul.

— To by som nebola dovolila, — zašepkala Alica Poline. — Navyše sme mali pravdu.

A profesor potom tak šikovne rokoval s robotmi, že sa museli vzdať.

— Nevzdali sme sa, nikdy sa nevzdáme! — zvolal Vládca.

— Čuš! — zahriakol ho Poseidon. — Neskáč ľuďom do reči! Keď bude treba, dostaneš slovo, ty vrah!

— S tebou, ty železná škatuľa, sa vôbec nemienim rozprávať, — zrazu sa rozčúlil Vládca. — Aj tak ťa zabijem. Neodídeš odtiaľto.

— To sa ešte uvidí. Hoci, pravdu povediac, s radosťou by som ťa rozobral na náhradné diely.

— Počúvaj, robot, — povedal profesor Komura. — Zostaneme tu a

s nami všetci trumbádi dovtedy, kým tvoji sluhovia neopravia jednu z našich kozmických lodí a nevrátia do nej všetko, čo odtiaľ ukradli. Potom odletíme.

— To nie je možné, — odpovedal Vládca po chvíľke rozmýšľania.

— Veci, ktoré sme vzali z vašich kozmických lodí, sú buď znehodnotené, alebo sme ich použili. Nemôžete odletieť.

— Neklameš? — spýtal sa profesor.

— Ja nemôžem klamať, — odpovedal Vládca, — Nepotrebujem sa uchyľovať k takej ľudskej hlúposti, ako je lož.

Trumbádi sa zhŕkli okolo nich, z času na čas prosebne zapišťali, aby ich pustili von.

Poseidon na nich zrúkol a trumbádi sa rozbehli na všetky strany.

— Dobre, — povedal profesor. — Kým nenájdeme riešenie, budeme musieť ostať tu.

— V nijakom prípade! — skríkol Vládca. — Trumbádi sú hladní, nervózni, mohli by z toho ochorieť. Musia si oddýchnuť.

— Tak vymysli niečo ty, — vyzval ho Komura.

— Ja vás živiť nemôžem, — povedal Vládca. — Mám všetkého len tak akurát. Tých, čo sa k nám dostanú, musím ničiť nie z túžby zabíjať, ale preto, aby trumbádi neprišli o svoju potravu. Alebo odletíte, alebo dobrovoľne zahyniete.

— To je začarovaný kruh, — povedal Poseidon. — Logická chyba. Odletieť sa nedá, preto treba odletieť. Zišlo by sa ti skontrolovať pamäťové bloky, cousin. Je najvyšší čas dať ťa do opravy.

— Zabijem ťa, — zopakoval Vládca.

— Znesiem urážlivé slová od ľudí, ale od robota nikdy!

— Idem von, — vyhlásil Poseidon.

— Počkajte, nebláznite, — nahnevala sa Polina. — Ste ako deti. Kto to kedy počul, aby sa roboti bili.

— To nebude bitka, ale boj na život a na smrť, — povedal Vládca.

— Súhlasím, — odpovedal Poseidon.

— Presne to potrebujem. Rozhodným krokom zamieril k dverám.

— Poseidon, prikazujem ti ostať! — rozkázala mu Polina.

— Zahluším toho podliaka a bude po problémoch, — zvolal Poseidon. Otvoril dvere.

Všetci venovali pozornosť Poseidonovi, preto profesorovu otázku počul najprv len Vládca.

— Gravitačné motory vámfungujú? — spýtal sa.

— Naša kozmická loď má motory v úplnom poriadku, — odpovedal Vládca a obrazovka zhasla. Šiel oproti Poseidonovi.

Húf Trumbádov sa pohol k otvoreným dverám, ale Alica s Judzom ich zavreli.

— Ako mám zapnúť obrazovku, aby sme videli, čo sa tam deje? — spýtala sa. Alica.

— Ináč sa nič nedozvieme. Len čo to povedala, obrazovka znova zažiarila a objavila sa na nej križovatka dvoch chodieb. Z jednej strany k nej prichádzal Poseidon, z druhej Vládca obklopený robotmi.

— Veď ho zabijú! — skríkla Alica.

— Myslím, že nie je také ľahké zabiť starého robota prieskumníka, — povedala Polina. — Ešte im ukáže.

— Má pravdu, — ozval sa Judzo.

— Správa sa ako muž. Ak Poseidon zahynie, pôjdem ta ja.

16

Videli čierneho Vládcu, ktorý sa obrátil a naznačil Poseidonovi, aby ho nasledoval. Vstúpili do veľkej nízkej sály, ktorá vyzerala ako sklad náhradných motorov. Strop podopierali kovové stĺpy. Pod krytmi boli ďalšie prístroje.

Vládca zastal.

Jeden z robotov mu podal trubicu, ktorá sa na konci rozširovala. Takú istú trubicu dali aj Poseidonovi. Bola to zbraň. Ale zvuky nedoliehali do sály, v ktorej boli ľudia a trumbádi, preto sa nedozvedeli, ako sa táto zbraň používa.

Vtom však Vládca zdvihol ruku a z rozšírenej časti vyletela svetlozelená ohnivá čiara. — Druh laserového blastera, — povedal profesor Komura. Trumbádi ožili.

Pochopili, že zábava predsa len bude. Poseidon prikývol.

Roboti sa rozišli na opačné konce sály a rozostavili sa za stĺpmi. Zelené lúče preťali polotmu. Roboti pobiehali pomedzi stĺpy prekvapujúco šikovne a rýchlo, schovávali sa za agregátmi a prístrojmi, lúče sa križovali ako dlhé kordy. Potom sa im na zlomok sekundy obidvaja roboti stratili z očí. Najprv sa objavil Poseidon. Opatrne vykukoval spoza stĺpa, hľadal nepriateľa. V tej chvíli vyšiel Vládca spoza agregáta za ním a namieril.

— Poseidon, zozadu! — skríkla Alica. Poseidon, pravdaže, nemohol počuť jej výkrik, tým skôr, že zanikol v nadšenom jačaní trumbádov, ale inštinkt starého prieskumníka ho prinútil okamžite sa obrátiť okolo svojej osi a bez mierenia vystreliť lúč do hrude čierneho Vládcu.

Ten okamžite vzbĺkol, okolo čierneho plášťa mu zažiarila zelená aureola. Potom sa zakúdolil dym. A čierny Vládca sa zrútil na zem. Poseidon sa k nemu priblížil s blasterom v ruke.

Vtedy Vládca zdvihol hlavu a niečo povedal. Odhodil svoj blaster.

Vstal.

Pristúpil k obrazovke. Teraz sa z nej pozerá rovno na Alicu. Len oči mu chýbajú.

Ozvalo sa šťuknutie, potom sa zapojil zvuk.

— Prehral som, — povedal čierny Vládca. — Musím sa podrobiť. Vydaj príkazy.

— Okamžite pôjdeme do riadiaceho centra kozmickej lode a spustíme gravitačné motory, — povedal Komura. — Meníme kurz na Mars.

— To nemôžeme, — odporoval Vládca. — Narobili sme luďom toľko nepríjemností, že sa nám budú chcieť pomstiť. Pozabíjajú mi trumbádov.

— Nepríjemnosti, to je priveľmi slabé slovo, — poznamenal Poseidon.

— Spamätajte sa, — povedala Polina.

— Nemôžeme sa pomstiť chorým.

A vy aj trumbádi ste chorí. Vás treba liečiť, a nie trestať.

— Všetci sme zdraví. Radšej poletíme ďalej a budeme si hľadať neobývanú planétu.

Alebo budeme večne blúdiť vesmírom.

— Strávil som tu veľa času, — povedal profesor Komura, — a viem, v akom kritickom stave je vaša kozmická loď aj samotní trumbádi. Systémy pomaly vypovedúvajú službu, trumbádi degenerujú a vymierajú. O niekoľko desaťročí vyhyniete.

Nasledovalo ticho. Napokon čierny Vládca, ktorý sa poradil s kybernetickým mozgom a zvážil všetky argumenty, povedal: — Nemám iné východisko. Súhlasím, ale pod jednou podmienkou.

— Pod akou? — spýtal sa Komura.

— Že všetci trumbádi ostanú nažive.

— Dávame vám slovo, — povedala Polina.

— Aj ja vám dávam slovo, cousin, — povedal Poseidon. — Roboti nevedia klamať.

17

O dva dni dispečing na Marse zachytil obraz asteroidu, ktorý sa obrovskou rýchlosťou približoval k planéte.

— Ja sa zbláznim! — vzdychol si službukonajúci dispečer a zavolal svojho kolegu, ktorý práve pil kávu.

— Senzácia! Blúdiaci asteroid. Jeho kolega zabudol na kávu a vrhol sa k obrazovkám.

— Okamžite vyslať hliadkový krížnik! — prikázal. — Ak táto senzácia narazí do Marsu, bude to strašná katastrofa.

Na Marse vyhlásili poplach. Počítače vyratúvali kurz asteroidu a predpokladaný bod zrážky s planétou, okamžite sa začala evakuácia materských škôlok a laboratórií do polárnych oblastí. Z kozmodrómu vyštartovali hliadkové krížniky, aby preskúmali asteroid zblízka a zistili, či sa nedá zmeniť jeho kurz. Ale už o hodinu začal asteroid znižovať rýchlosť a meniť kurz, akoby sa chystal prejsť na obežnú dráhu Marsu.

A v čase, keď sa krížniky priblížili k blúdiacemu asteroidu, nebezpečenstvo už nehrozilo. Obraz, ktorý sa naskytol tým, čo prileteli z Marsu a vystúpili na asteroid, bol ohromujúci. Uvideli Poseidona, ktorý zariaďoval dielňu na opravu a prestavbu robotov, profesora Komuru, ktorý sa odvážne spustil do ľadovej priepasti, aby tam preskúmal draky, Polinu, ktorá s pomocou zachmúreného čierneho Vládcu riadila kozmickú loď, a nakoniec Alicu, ktorá umývala a česala trumbádov, učila ich ustielať si postele a umývať riad. Na druhý deň previezli trumbádov na' Mars, aby sa pomaly začlenili medzi rozumné bytosti, a strašný asteroid ostal opustený na obežnej dráhe. Teraz tam pracujú vedci, ktorých čaká ešte dosť práce, kým odhalia všetky tajomstvá obrovskej kozmickej lode.

HĽADÁ SA VOĽNÁ PLANÉTA

01
SMUTNÝ TULÁK

Kornelij Ivanovič Udalov sa chystal stráviť dovolenku s rodinou u ženiných príbuzných na Done. Až do poslednej chvíle im všetko vychádzalo.

Ale dva dni pred odchodom, keď už bolo všetko zariadené, dostal syn Maxim mumps.

Úplne rozladený Udalov vyšiel v ten večer z domu, aby sa trochu rozptýlil.

Vybral sa na breh rieky Gus. Okolo neho chodili veselí a po dovolenkách opálení ľudia a svojím spokojným výzorom Kornelij a Ivanoviča priam dráždili.

V skrytom zákutí mestského parku si Udalov sadol na lavičku. Za ním ševelilo lístie, blížila sa búrka. V diaľke sentimentálne vyhrávala dychovka.

Nižší, mladistvo vyzerajúci brunet podišiel k lavičke a požiadal o dovolenie prisadnúť si. Udalov nemal námietky. Brunet hľadel na rieku a bol taký smutný, že sa okolo neho priam šírili vlny smútku, ryby prestali šantiť v teplej vode, vážky sa schovali do trávy a vtáky zmĺkli uprostred svojich večerných piesní.

Udalov ledva zdržiaval slzy, lebo cudzia bolesť splynula s jeho vlastným smútkom. Ale ešte silnejší bol súcit s neznámym a túžba pomôcť mu.

— Ako tak na vás pozerám, — povedal Udalov, — zdá sa mi, že máte trápenie.

— Veru mám, — vzdychol si neznámy.

Bol oblečený neprimerane ročnému obdobiu, mal balónový plášť a zimné čižmy.

Aj neznámy si prezeral Udalova. Videl stredne vysokého muža so sklonom k tučnote. Presne uprostred okrúhlej tváre mal vyhrnutý nos a okrúhlu lysinu ovenčenú vlasmi ako slama. Jeho výzor vzbudzoval dôveru a nabádal k úprimnému rozhovoru.

— Ale aj vy máte starosti, — povedal smutný neznámy, keď si pozorne prezrel Udalova.

— Niečo by sa našlo, — odpovedal Udalov. A zrazu sa mimovoľne usmial. Pochopil, že jeho starosti sú maličkosť, závan vánku v porovnaní s hlbokým žiaľom neznámeho.

Zmĺkli. Slnko medzitým zapadlo. Bzučali komáre. Orchester hral populárny tanec terrikon, ktorým vedenie mestského parku čelilo vplyvom západných rytmov.

Nakoniec Udalov prerušil ticho, ktoré trvalo už pridlho.

— Západy slnka sú u nás krásne, — povedal.

— Všade sú západy slnka svojím spôsobom krásne, — odpovedal neznámy.

Nos a oči mu sčerveneli, akoby bol prechladnutý.

— Prichádzate zďaleka? — spýtal sa Udalov.

— Zďaleka, — odpovedal neznámy.

— Máte problémy s hotelom? Nemáte kde prenocovať? To by sa dalo zariadiť.

— Nepotrebujem hotel, — odpovedal neznámy. Hlas sa mu zachvel. — V lese na druhom brehu mám komfortnú kozmickú loď. Dovoľte, aby som vám niečo vysvetlil.

Som kozmický tulák.

— To je ťažká práca, — povedal Udalov. — Nezávidím vám. A prečo sa túlate?

Dobrovoľne, alebo z prinú-tenia?

— Z povinnosti, — vysvetlil neznámy.

— Tak mi porozprávajte, čo vás trápi, skúsim vám pomôcť. Pokiaľ budem môcť.

Volám sa Kornelij Ivanovič Udalov.

— Veľmi ma teší. Ja sa volám Gnec 18. Aby ma odlíšili od ostatných Gnecov v našom meste. Ale tu som len sám, preto ma volajte jednoducho Gnec.

— A mňa môžete volať Kornelij, — povedal Udalov. — Poďme k veci. Môžete preniesť časť svojich starostí na moje silné plecia.

Gnec preletel pohľadom Udalovove chatrné plecia, ale iste veľmi potreboval pomoc a podporu, lebo povedal: — Kornelij, hľadám voľnú planétu. Lietam a hľadám. Kdesi mi povedali, že u vás na Zemi je dosť voľného miesta. Ale vidím, že je to nesprávny údaj. Oklamali ma.

— Možno pred tisícročím bolo dosť voľného miesta, — súhlasil Udalov, — no v posledných rokoch je už aj nám trochu tesno. Ale neklesajte na duchu.

Pokiaľ viem, vo vesmíre je mnoho voľných planét.

Okolo nich sa prechádzali zaľúbené páriky, poškuľovali na lavičku, nepáčilo sa im, že dvaja muži v stredných rokoch obsadili zákutie, priam stvorené na romantické vzdychy. Veru, nie je na Zemi až tak veľa miesta, keď človek niekedy nemôže nájsť tichý kútik, kde by si mohol priateľsky pohovoriť.

— Planét je dosť, — povedal Gnec 18, — ale my potrebujeme takú, ktorá by mala rastlinstvo, vzduch na dýchanie a prírodné zdroje. Preskúmali sme celý náš sektor galaxie, ale okrem Zeme sme nič vhodné nenašli. Budem sa musieť vrátiť domov, nastúpiť na inú kozmickú loď a hľadať voľnú planétu v ďalekých krajoch. Ale viete, aké nespoľahlivé sú hviezdne mapy.

Udalov prikývol, hoci nikdy nevidel nijakú hviezdnu mapu.

— Neviem si predstaviť, ako to ja sám za mesiac zvládnem, — povedal mimozemšťan.

— Toľko práce, toľko starostí…

— Nájdite si nej akého pomocníka, — poradil mu Udalov, — vo dvojici vám bude ľahšie.

— Ach, Kornelij, — trpko si vzdychol Gnec 18. — Neviete si predstaviť, koľko práce majú všetci na našej planéte. Už niekoľko rokov pracujú bez dovolenky.

Klesajú od únavy. Sotva by sa mi podarilo nájsť si spolucestujúceho. A keby som aj našiel, nebol by z neho nijaký osoh.

— Prečo?

— Moji rodáci veľmi ťažko znášajú bezváhový stav, — povedal Gnec 18.

— A preťaženie ešte horšie. Mňa od detstva špeciálne pripravovali na kozmické lety. A aj tak po každom štarte dve hodiny bezvládne ležím. Nie, budem musieť letieť sám. Mimozemšťan bol hlboko a úprimne nešťastný. Udalovovi sa zrazu za— chvelo srdce a na svoje prekvapenie začul vlastný hlas: — Mne sa práve začína dovolenka a môj syn Maxim dostal mumps. A tak mám do osemnásteho júla kopu času.

— To nie je možné! — zvolal Gnec. — Ste príliš láskavý k našej civilizácii. Nie, nie! Neviem, ako sa vám odvďačíme.

— To je maličkosť, — povedal Udalov. — Keby som sa nebol s vami stretol, možno by som musel čakať niekoľko rokov alebo desaťročí, kým by som sa dostal do kozmu. A tu sa mi zrazu naskytne príležitosť nazrieť do niektorých málo známych končín našej galaxie. Ja sa musím poďakovať vám.

— Vidím, že si neviete predstaviť všetky ťažkosti a nebezpečenstvá spojené s kozmickým letom, — trval na svojom Gnec 18. — Hrozí vám, že zahyniete, dematerializujete sa, prepadnete sa do minulosti, dostanete sa do šiesteho rozmeru, zmeníte sa na ženu. Napokon sa môžete stať obeťou kozmických drakov, alebo dostanete galaktické suchoty.

— Ale veď vy lietate, aj iní lietajú, — nevzdával sa Udalov. — To znamená, že v skutočnosti nie je galaxia až taká nebezpečná. A koniec koncov je lepšie zahynúť v zuboch kozmického draka ako sa dočkať penzie a nezažiť nijaké dobrodružstvo.

— Nesúhlasím s vami, — zvolal mimozemšťan. — Mojím snom je dožiť sa penzie.

— Ako myslíte, — povedal Udalov. — Mňa láka romantika ďalekých ciest. To napokon Gneca 18 presvedčilo, po tvári sa mu rozlial dobrosrdečný úsmev, prehltol slzy a povedal: — Si šľachetný človek, Kornelij.

— Ale kdeže! — ohradil sa Udalov. — Na mojom mieste by tak

konal každý.

Na druhý deň ráno nahovoril žene Xénii, že ide na ryby, vzal si udice, teplý odev, gumové čižmy a vyšiel z domu, preplavil sa kompou na druhý breh, podľa pokynov Gneca 18 vošiel do lesa a našiel tam jeho neveľkú kozmickú loď. Gnec 18 mu navrhol, aby udice zakopal a čižmy nechal na Zemi, ale Udalov, nesúhlasil, lebo ani on, ani Gnec 18 nevedel, čo ich čaká na ďalekých cestách.

02
PRVÁ PLANÉTA

Najprv sa museli vrátiť na Gnecovu planétu vymeniť kozmickú loď za inú, väčšiu, a zásobiť sa všetkým nevyhnutným na dlhú cestu. Prelet trval len niekoľko hodín, lebo kozmická loď Gneca 18 bola gravitolet a gravitačné vlny, ako je známe, sa šíria takmer okamžite. Gnec 18 znášal let tak mizerne, že Udalov musel sám zvládnuť riadenie aj pripravovať jedlo. Kornelij mal toľko práce, že nestihol z Gneca vytiahnuť, načo mu je voľná planéta. No keď svojmu novému priateľovi predkladal tanier s kuracím bujónom, spýtal sa ho: — Chcete založiť novú kolóniu?

— To nie je také jednoduché, — odpovedal Gnec. Ale vtom mu opäť prišlo tak zle, že ani bujón nedojedol.

Na kozmodróme privítali Gneca 18 znepokojení členovia vlády. Gnec ani nestihol predstaviť Udalova, lebo ho hneď zasypali otázkami v domácom jazyku, ktorému Udalov rozumel tak dobre ako svojmu rodnému, lebo Gnec 18 ho vybavil univerzálnym translátorom.

— Tak čo? — vzrušene sa spýtal prezident. — Zem je voľná?

— Môžeme začať? Už sa to nedá odkladať, — povedal ministerský predseda.

Udalov by mohol vláde všetko vysvetliť, ale ako taktný človek čakal, čo povie Gnec 18. Stál bokom, vdychoval čerstvý vzduch a prezeral si zvláštne oblečenie vládnej delegácie a budovy neobyčajných tvarov, ktoré stáli okolo kozmodrómu.

Napokon Gnec 18 rozhodným gestom umlčal ministrov a povedal: — Žiaľ, ďalší neúspech. Na Zemi žije mnoho ľudí, ktorí dosiahli vysoký stupeň civilizácie, pravda, nie taký ako my, ale dosť vysoký.

Členovia vlády sa namrzeli a zasypali Gneca 18 nezaslúženými výčitkami. Gnec 18 si ich vypočul a namiesto ospravedlnenia povedal — Ešte nič nie je stratené.

Predstaviteľ Zeme menom Kornelij bol taký láskavý a ponúkol sa, že nám pomôže pri ďalšom hľadaní. Má bohaté skúsenosti v oblasti kozmických stykov a výborne znáša medziplanetárne lety.

Členovia vlády vyjadrili Udalovovi hlboký obdiv, zdvorilo ho privítali a hneď ho pozvali do mesta, aby mohol stráviť noc v normálnych podmienkach. Oni zatiaľ pripravia kozmickú loď na let.

Izba v hoteli bola neveľká, bez ozdôb, boli v nej len najnevyhnutnejšie veci: posteľ, stolička a umývadlo. Udalov si stihol všimnúť, že v celom meste nie sú nijaké ozdoby ani zbytočnosti. Akoby jeho obyvatelia boli veľmi suchopárni a vecní ľudia. Spomenul si, ako mu Gnec 18 povedal, že pre množstvo práce ľudia už niekoľko

rokov nechodievajú ani na dovolenky.

Prišla noc. Udalov nemohol spať. Rozhodol sa, že sa trochu prejde. Ulica bola jasne osvetlená, ale prázdna. Prešiel cez námestie so zvláštnym pamätníkom a zabočil do širokej ulice s obchodmi. V neosvetlených výkladných skriniach stáli v radoch veci, ktoré sa predávali vo vnútri. Nikto sa ani nepokúsil pekne ich upraviť.

Zrazu Udalov začul šuchot pneumatík. Spoza rohu sa vynoril zvláštny sprievod.

Tvorilo ho dvadsať dodávok, ktoré Udalovovi pripomínali katafalky, lebo na každom bola priesvitná rakva. Na niektorom aj dve a v každej ležal človek. Bol to veľmi zvláštny pohreb. Zúčastňovali sa na ňom len vodiči áut. Nijaký príbuzný, nijaký priateľ nevyprevádzal svojich blízkych na poslednej ceste.

Kornelijovo citlivé srdce sa zachvelo. Musel niečo urobiť. Odtrhol zo záhonu pri pamätníku niekoľko kvetov, dobehol sprievod, prešiel okolo katafalkov a na každú rakvu položil kvet. Vodiči naňho poškuľovali, ale nebránili mu prejaviť účasť.

Keď vyzdobil rakvy kvetmi, prešiel na koniec sprievodu a kráčal za ním so sklonenou hlavou, akoby zastupoval smútiacich príbuzných. Sprievod sa pohyboval pomaly. Udalov sa pripojil na koniec a rozmýšľal o zvláštnych zvykoch, s ktorými sa stretol tak ďaleko od vlasti. Potom si pomyslel, že možno na planéte zúri epidémia, preto nestačia pochovať mŕtvych, ako sa patrí. Ale prečo mu to nikto nepovedal? Možno preto nikto nechce lietať do kozmu. A možno privilegované vrstvy miestneho obyvateľstva hľadajú voľnú planétu, aby sa vyhli nákaze. Prvý katafalk sa zastavil pred obrovskou sivou budovou. V suteréne bolo otvorené okno, z ktorého sa lialo teplé žlté svetlo. Katafalk sa obrátil, plošina sa zdvihla ako na vyklápačke. Rakva skĺzla dovnútra a zmizla v pivnici.

Udalov si len vzdychol. Po prvom katafalku nasledoval druhý, tretí. Tváre vodičov boli nezúčastnené, akoby vozili zemiaky. Udalov sa už-už chcel ozvať, ale ovládol sa. Musí sa prispôsobiť a správať sa slušne, ako sa na cudzinca patrí. Radšej sa zajtra porozpráva s Gnecom, a on mu to vysvetlí. Ale napokon ho premohla zvedavosť. Povedal si, že sa nedopustí ničoho zlého, ak nazrie do sivej budovy a zistí, či je to krematórium, alebo nie.

Počkal, kým posledný katafalk zhodil do pivnice svoj náklad. Keď sa presvedčil, že ho nikto nevidí, opatrne obišiel budovu, hľadal vchod. Našiel dvere. Boli otvorené a nikto ich nestrážil. Vošiel dnu a vydal sa po širokej, matne osvetlenej chodbe. Natrafil na muža v bielom plášti, ktorý kráčal oproti nemu, už si aj pripravil odpoveď na otázku, ako sa sem dostal, ale muž mu vôbec nevenoval pozornosť. Preto keď stretol za zákrutou ďalšieho muža, cítil sa už smelšie. Ale tento si ho všimol.

— Čo je to za neporiadok? — spýtal sa ho. — Prečo nemáte plášť? To je hrubé zanedbanie sterility.

— Prepáčte, — povedal Udalov. — Dostal som sa sem náhodou. Viete, šiel som, a tu zbadám dvere…

— Tu nenechávame nič na náhodu, — odsekol muž a roztvoril skriňu. Vytiahol z nej biely plášť a podal ho Udalovovi. Poslušne si ho obliekol, ale bol mu veľký, preto si musel vykasať rukávy. Muž netrpezlivo prestupoval z nohy na nohu.

— No prosím, prezliekol som sa. A ďalej čo? — povedal Udalov.

— Ďalej? Ďalej sa bude pracovať. A vy ste si čo mysleli? — Schmatol Udalova za ruku a vliekol ho za sebou. Udalov sa nevzpieral, cupkal za ním, úplne zmätený.

Prešli asi sto krokov a ocitli sa v obrovskej sále. Bola tam mrazivá zima, v oslepujúcom ľadovom svetle lámp pod stropom sa im naskytol hrozný obraz. Pozdĺž stien stáli v niekoľkých radoch rakvy, jedna ako druhá.

— Och! — užasol Udalov. — Necháte ich takto?

— A čo by sme s nimi mali robiť? — prísne sa spýtal jeho sprievodca.

— Viete o inom spôsobe odkladania? Po transportnom páse, ktorý prechádzal cez celú sálu, sa pomaly pohybovala rakva.

— Tak berte ju! — okríkol ho muž.

— Bojím sa, — povedal Udalov.

— Už len to nám chýbalo!

Udalov musel odniesť studenú a strašne ťažkú rakvu na policu. Celú noc pracoval bez oddychu. Väčšinou robil pri transportnom páse vo veľkej sále, nosil, ukladal, premiestňoval rakvy, až nad ránom sa odtiaľ konečne vymotal, ale tak sa bál, že sa ani nespýtal na zvláštne zvyky tejto planéty.

Vydržal do konca smeny rozhodnutý, že sa podrobne po vypytuje Gneca 18.

Na úsvite siréna oznámila koniec smeny. Udalov, ktorý sa už trocha prispôsobil tamojším zvykom, zavesil biely plášť do skrine a ponáhľal sa do hotela. Vyšlo slnko, vonku bolo teplo a trúsili sa prví chodci. Keď Udalov dobiehal k hotelu, stretol ďalší dlhý pohrebný sprievod. Okrem neho mu však nikto nevenoval ani najmenšiu pozornosť.

Len čo si Udalov oblečený ľahol do postele, vtrhol do izby Gnec 18.

— Všetko je hotové! — zvolal. — Za jednu noc sme pripravili kozmickú loď.

— Ja nikam neletím, — odsekol Udalov.

— Ako to? Prečo? Čo sa stalo? Ako môžeš porušiť slovo?

— Veľmi rád by som ho dodržal. Ale vieš, kde som strávil noc?

— Nemám ani tušenia. Udalov mu stručne porozprával o svojom nočnom dobrodružstve.

— Je to moja vina, — zosmutnel Gnec 18. — Zasial som do tvojho srdca nedôveru, lebo som ti hneď všetko nechcel povedať. Predpokladal som, že počas letu bude na to dosť času. Ale prisahám ti, nie je v tom nijaké tajomstvo a už vôbec nie rakvy.

— No ja som ich videl na vlastné oči, — zvolal Udalov.

— Je to názorný príklad toho, že na cudzej planéte človek nemôže veriť vlastným očiam. V skutočnosti je všetko naopak. Naša planéta prakticky zvíťazila nad smrťou. Sme planétou, kde vládne život.

Ale po tomto optimistickom vyhlásení si Gnec 18 smutne vzdychol. Potom pokračoval: — My sme skôr ako vy na Zemi nastúpili cestu vedeckého pokroku a stále ňou kráčame. Zvíťazili sme nad chorobami a na minimum obmedzili nehody. Odhalili sme tajomstvo starnutia a dlhého života. Naši ľudia teraz žijú tak dlho, ako uznajú za vhodné. Najmenej dvesto rokov.

— To je naozaj veľký úspech, — súhlasil Udalov.

— Len jediné sme neobjavili, lety do vesmíru. Ako si sa už mohol presvedčiť, sme typickí domasedi a náš vzťah k vesmíru je bojazlivý a nedôverčivý. Vy pozemšťania ste skôr začali s výskumom vesmíru. My sme sa spamätali len teraz, keď sme si uvedomili, že naša planéta je strašne preľudnená. Bez ohľadu na všetky naše objavy musíme z roka na rok zmenšovať plochu bytov, ba aj znižovať stropy, čo je pre civilizovaného človeka neznesiteľné.

— Naozaj neznesiteľné, — súhlasil Udalov a pozrel na nízky strop hotelovej izby.

— Obrovské rady vystávajú pred knižnicami aj pred štadiónmi, hoci sme už boli nútení zvýšiť aj počet mužstiev v prvej ťukbalovej lige na tisíc osemstodvadsať.

— Aká je to hra? — začudoval sa Udalov. — Nepoznám ju.

— Ťažko vám to vysvetlím, lebo každá planéta má svoje hry. V ťukbale sa stretnú dve skupiny hráčov, ktoré dostanú jeden okrúhly predmet. Cieľom hry je dokotúľať predmet do protivníkovej siete.

— Rukami alebo nohami? — zaujímal sa Udalov.

— Ale choď, len nohami. Ak sa niekto dotkne okrúhleho predmetu rukou, dostane trest.

— Podobá sa to na náš futbal, — rozmýšľal Udalov nahlas. — Aké je ihrisko? A hráčov je koľko?

— Vidíš, v tom je ďalšia tragédia. Ešte nedávno hrali ťukbalisti na ihrisku dlhom sto metrov. Ale za súčasného preľudnenia sme museli desať ráz zmenšiť ihrisko a počet hráčov znížiť z desiatich na troch. Iste chápeš, že naši ťukbaloví fanúšikovia sú najnešťastnejší ľudia vo vesmíre.

— Áno, na desiatich metroch sa niet ani kde rozbehnúť.

— A tak naši vedci urobili ďalší objav: naučili sa bezbolestne uspávať ľudí, uviesť ich do stavu anabiózy. Tí, ktorých už omrzelo žiť v stiesnených pomeroch, sa rozhodli, že si pospia, kým sa nevyrieši otázka presídlenia. Najprv ich bolo len zopár, ale potom sa k nim pridalo niekoľko tisíc nie práve najkrajších dievčat, ktoré sa rozhodli pospať si do tých čias, kým veda nenájde spôsob, ako urobiť všetkých ľudí krásnymi. O ďalší rok sa pre anabiózu rozhodli dva milióny ťukbalových fanúšikov, čo sa nevládali pozerať na miniatúrne športové ihriská.

Keď sa vrátia staré dobré časy, prebudíme sa, vyhlásili. Mnohí sa nechávajú uspať s celými rodinami. Gnec 18 skľúčene zmĺkol.

— A koľko spiacich už máte? — spýtal sa Udalov.

— Do dnešného dňa vyše dvoch miliárd ľudí.

— Hrozné!

— No vidíte! Väčšina odborníkov, takých potrebných celej planéte, sa venuje výrobe anabióznych nádob a priestorov na ich uloženie, polovica nášho priemyslu vyrába chladiace roztoky a kontrolné zariadenia, staré priestory nestačia, ustavične musíme stavať nové budovy. A ty, Udalov, si sa zúčastnil na osídľovaní ďalšieho domu spánku. Rozvoj vedy sa musel nevyhnutne spomaliť a počet obyvateľstva rastie, takže keby sme hneď chceli zobudiť všetkých našich spiacich, nemali by sa kam podieť.

— To je bieda, — povedal Udalov.

— Boh' sme nútení zrieknuť sa mnohých umení, ba aj hudby. Pracujeme bez dovolenky a voľných dní, strážime našich spiacich a zúfalo hľadáme východisko.

— A voľnú planétu, — dokončil za Gneca Udalov. Všetko pochopil.

— Áno. Vhodnú planétu s miernym podnebím a bohatou vegetáciou. Odviezli by sme ta dve miliardy schránok, vybudovali by sme domy a kozmetické ambulancie, zriadili parky a ťukbalové ihriská. Ale taká planéta nie je.

— Mohli by ste sa venovať aj rozvoju umenia a literatúry, — navrhol Udalov.

— Ale taká planéta nie je, — smutne zopakoval Gnec 18. — Hľadáme ju už niekoľko rokov, ale márne.

— Musíme ju nájsť, — povedal Udalov. — Máme pred sebou celú dovolenku.

03
DRUHÁ PLANÉTA

Pred odletom si Udalov s Gnecom preštudovali hviezdne mapy a rozhodli sa letieť do sektoru 5689-a. Bolo to dosť ďaleko, tristo svetelných rokov, skôr ako za tri dni sa ta nedostanú, zato však bolo v tejto oblasti niekoľko veľmi nádejných súhvezdí.

Prieskumníkov prišiel odprevadiť ministerský predseda. Na rozlúčku srdečne stisol Udalovovi ruku a s nádejou v hlase povedal: — Iste chápete, Kornelij Ivanovič…

— Chápem, — odpovedal Udalov. — Budem sa usilovať, aby som nesklamal vašu dôveru.

Gneca 18 hneď rozbolel žalúdok, cítil sa mizerne a skoro celý čas ležal a rozmýšľal. Udalov pripravoval jedlo, upratoval kozmickú loď, a keď mal chvíľu voľného času, obdivoval hviezdy, planéty, kométy a meteory, ktoré sa mihali za okienkom. Obraz hviezdneho sveta ho nevýslovne nadchýnal. Dovolenka sa začala výborne. Škoda, že Maxim dostal mumps, rád by ho bol vzal so sebou. Mal by zážitky na celý život, mohol by ich rozprávať spolužiakom.

Na tretí deň podvečer Gnec 18 povedal: — Pristávaj, Kornelij.

Udalov prešiel k riadiacemu pultu a začal znižovať rýchlosť. Už sa naučil riadiť a pristál majstrovsky hladko. Už pri podlietaní bolo vidno, že natrafili na mierumilovnú zelenú planétu, väčšinou porastenú kríkmi a úplne obrobenú. Zhora nespozorovali ani mestá, ani dediny, ani ľudí. Pristáli na brehu rieky. Za riekou sa začínal nízky les, v ktorom štebotali večerné vtáky a ručali zvieratá.

— Hurá! — zvolal Gnec 18, keď si po pristátí vydýchol. — Presne to, čo potrebujeme. Podnebie, rastlinstvo a nijaká civilizácia.

— Počkaj, — schladil ho opatrný Udalov. — Ráno sadneme do člna a obzrieme si ju.

Keby si na Zemi pristál na hornom toku Amazonky, tiež by si si myslel, že Zem je neobývaná. Minulý rok som sa raz vybral ešte za tmy na podpňovky. Prídem ta, les prázdny a huby vyzbierané. Predbehli ma tí, čo prišli ešte v noci.

— Máš pravdu, — súhlasil Gnec 18.

— Keď som pristál v lese pri Veľkom Gusliari, tiež som si myslel, že Zem nie je obývaná. A potom som začul elektrickú pílu a bol som sklamaný. A kozmonauti sa uložili na noc. Zobudili sa do sviežeho jasného rána. Na nebi už žiarilo slnko, keď sa Udalov s Gnecom vybrali na prieskum. Preleteli ponad rieku. Potom sa dlho vznášali nad vyľudneným lesom, a keď prileteli nad pole, porastené riedkymi kríkmi, Gnec povedal: — Už sa mi akosi nechce lietať. Poďme ďalej

pešo.

Vzali si blastery, keby ich napadli divé zvieratá, a zapli v člne autopilota.

Šli pešo a čln letel nad nimi, čo bolo veľmi pohodlné, lebo začalo byť tak horúco, že im hrozil úpal, ale pod člnom bol vždy príjemný chládok. Udalov nazbieral kyticu voňavých kvetov a chcel tie najkrajšie z nich vylisovať, lebo syn dostal na leto od učiteľky za úlohu urobiť si herbár. Kráčali asi dve hodiny. Potom Gnec povedal: — Tak teraz si sa už presvedčil, že tu niet ľudí?

— Nie, — povedal Udalov. — Musíme byť opatrní. Ide o osud dvoch miliárd ľudí.

Ukázalo sa, že mal pravdu. Neprešli ani desať krokov, keď zbadali, že z trávy trčí hrdzavý železný kolík.

— Dôkaz civilizovaného života, — povedal Udalov presvedčivo.

— To ešte nič neznamená. Možno sem priletel niekto z inej planéty a zabudol to tu. Alebo medziplanetárni turisti. Vieš, akí sú neporiadni.

Za jeden deň urobia taký neporiadok, akoby tu žili tri roky.

— S turistami sú problémy, — súhlasil Udalov, — ale takéto veci po sebe nenechávajú.

Rozhrnul kríky a ukázal Gnecovi 18 delo s ohnutou hlavňou, porastené machom.

— Áno, — súhlasil Gnec 18. — To turisti so sebou nenosia.

— Vrátime sa? — spýtal sa Udalov. Gnec sa zamyslel a povedal: — Najprv ju preskúmajme. Čo keď všetci zahynuli?

— Ako to?

— Bojovali dovtedy, kým jeden druhého nepozabíjali.

Nasadli do člna a leteli ďalej. Čím dlhšie leteli, tým viac stôp ľudskej činnosti nachádzali. Raz obrovský kráter po bombe, potom továreň, ktorá vyletela do vzduchu, ďalej mesto zničené do základov. Ale všetko bolo také zarastené kríkmi a machom, že keby Gnec s Udalovom zámerne nehľadali tieto stopy, mohli by ich pokladať za prírodné útvary. Gnec 18 bol čoraz väčšmi presvedčený, že sa tu ľudia navzájom vykynožili, ale Udalov trval na tom, aby planétu dôkladne preskúmali. Možno všetkých niekam evakuovali.

— Evakuovali! — rozhorčoval sa Gnec 18. — A potom tam zostali sto alebo dvesto rokov a neprišlo im na um vrátiť sa! Myslíš, že sú takí hlupáci?

— Všetko je možné, — odpovedal opatrný a rozumný Udalov. Doleteli až na pól, pozreli na rovník, preleteli ponad oceány. Všade to isté. Stopy vojny a ničenia, nikde jediného živého človeka.

Udalov už bol naklonený súhlasiť s Gnecom. Naozaj sa všetci pozabíjali. Je to veľmi smutné, ale čo sa dá robiť.

— Ešte si to pre istotu preveríme, — povedal zrazu Gnec 18. —

Na palube mám signalizátor rozumu, určený na takéto prípady. Zistí, či je v okolí do tisíc kilometrov rozumne mysliaci živý tvor.

Gnec vybral bielu škatuľku s anténou a nastavil ju. Hneď sa ozvalo bzuča-nie a tikanie.

— No vidíš, — povedal Udalov.

— Teraz signalizuje tvoju prítomnosť, — vyhlásil vážne Gnec 18.

— Aj moju. Musíme si vziať priľby, aby ho naše rozumy nemiatli. Založili si špeciálne prilby a pozreli na prístroj, ktorý ďalej tikal, hoci nie tak nahlas ako predtým. Sotva počuteľne. Niekde na planéte, ďaleko od nich, blikal plamienok ľudského rozumu. Gnec zosmutnel a Udalov povedal: — Najprv sa naobedujeme a potom vyhľadáme toho samotára. Ak je naozaj sám, možno nás sám poprosí: Pošlite mi sem presídlencov, nemám sa s kým porozprávať cez dlhé zimné večery.

Po obede sa vydali na cestu. Signalizátor rozumu im ukazoval smer. Nastavená anténa ich viedla k cieľu. Zostúpili na šíru, mierne zvlnenú rovinu. Niekde tu sa skrýval rozum. Bolo to zvláštne. Nikde ani stromčeka, ani kríčka, len vôňa paliny a húfy hlodavcov pri norách.

— Neklame ten tvoj prístroj? — spýtal sa Udalov.

— Keď ukazoval na teba a bzučal, vtedy neklamal, — sarkasticky poznamenal Gnec 18. — A keď ukazuje na iných, tak klame?

— Tak si teda hľadaj sám, — urazil sa Udalov. Táto planéta ho už omrzela, rád by bol pokračoval v ceste. Gnec sa dlho motal po rovine, počúval prístroj a zatúlal sa dosť ďaleko. Udalov sa opäť venoval svojmu her-báru. Zrazu sa Gnec obrátil a zakričal: — Kornelij,poď sem!

Keď k nemu Udalov prišiel, Gnec 18 stál pred kopou kameňov a kovu. Prístroj div nepukol od množstva rozumu.

— Tu bol vchod do podzemia, — povedal.

Teraz tam už nebol. Bol zasypaný, a to dosť dávno.

— To je hrozné! — zvolal citlivý Udalov. — Sú tam zamurovaní a nemôžu vyjsť von.

Chcel holými rukami rozhrnúť kamene a železá, ale na to mu sily nestačili.

— Odstúp, — povedal Gnec 18. Vybral svoj blaster a začal spaľovať prekážku smrtonosným lúčom. Čoskoro vznikla jamka a o niekoľko minút sa aj posledný kameň zmenil na rozžeravený prach a pred nimi sa vytvoril čierny otvor.

— Ideme, — povedal s úplnou samozrejmosťou Gnec 18, ktorý nerád zbytočne strácal čas. Vybral z vrecka povrazový rebrík, tenký ako pavučina a jeden koniec pripevnil k ešte žeravým kameňom.

— Vpred!

Dlho kráčali tunelom, ktorý sa zvažoval nadol. Bolo tam tma a vlhko. Zo stropu viseli neveľké stalaktity a kvapkala z nich ako z

cencúľov voda. Hrdzavé čmuhy na stenách sa leskli v lúčoch svetiel. Potom zišli po šmykľavých schodoch na ďalšie poschodie, dlho krivkali po podvaloch zničenej úzkokoľajky, až sa dostali do hlbokej šachty. Museli sa do nej spustiť po skobách, zabitých do steny, a Udalov sa bál, aby nepovolili. Maličký vodopád padal cez okraj šachty, tenký prúd sa kĺzal popri nich a Udalovovi občas prskla za golier studená voda.

Zostupovali pol druha hodiny a Udalov s hrôzou myslel na to, ako sa dostanú späť. Potom zas nasledovali priechody a tunely a až po štyridsiatej štvrtej zákrute sa pred nimi zamihotalo matné svetlo.

— Už som si myslel, že ich nikdy nezachránime, — povedal Udalov.

— A si si istý, že ich treba zachraňovať? — spýtal sa Gnec 18.

Teraz kráčali po chodbe, kde bolo badať stopy života. Po stenách sa ťahali káble a drôty, izolácia, poškodená vodou, bola na niektorých miestach opravená, omotaná handrami. V kope hliny, ktorá sa zosypala z veľkej pukliny v strope, bol vyšlapaný chodníček. Keď zostúpili ešte o jedno poschodie nižšie, začuli kroky.

Oproti nim prichádzal muž v obnosenom saku a v krátkych nohaviciach urobených z dlhých. Bol bledý a ťažko dýchal. V ruke niesol ošúchaný kufrík, podobný tým, čo na Zemi nosia inštalatéri. Keď ich zbadal, nevýslovne ho to prekvapilo.

— Ako ste sa sem dostali? — spýtal sa.

— Hľadáme tunajších obyvateľov, — odpovedal Gnec 18.

— Tak musíte ísť nižšie, — povedal inštalatér. — Tu som len ja. Opravujem vedenie. Potrubie tečie, izolácia je už celkom nanič, ventily zhrdzaveli.

Povedzte tam dole, aby mi poslali tmel, izoláciu a nové potrubia.

— Spoľahni sa, — sľúbil Udalov. — Už dávno tu žijete?

— Odjakživa, — odpovedal inštalatér. — A kde by sme mali žiť?

— Hore, — povedal Udalov — Kde? — inštalatér pozeral na Udalova ako na blázna.

— Hore, — Udalov ukázal prstom.

— Tam sa nesmie ísť, — povedal inštalatér. — Je tam tma a vlhko. Nedá sa tam žiť.

— Lenže ja som nemyslel tunely, ale povrch vašej planéty, — vysvetlil Udalov. — Svieti tam slnko, rastú lesy, tečú rieky a potoky.

— Aký les? Aké slnko? Odkiaľ ste spadli?

— Práve odtiaľ, — povedal Udalov.

— To sú nebezpečné slová. Takí ako vy nemajú čo robiť na slobode.

— Poďme preč, — zamiešal sa Gnec 18, — rýchlo poďme preč.

— Správne, — súhlasil inštalatér. — Len nezabudnite na potrubie a tmel.

Zostúpili ešte o niekoľko poschodí, až sa napokon dostali do obývaných priestorov. Občas stretávali ľudí. Pohyboval sa pomaly, tváre mali bledé a smutné. V stenách chodieb boli vyhĺbené jaskyne, v ktorých títo ľudia bývali. Na križovatke dvoch tunelov zbadali muža v ligotavej, hoci už trochu obnosenej uniforme.

— Pozri, vyzerá ako policajt, — povedal Udalov. — Práve jeho potrebujeme.

— Nie ste náhodou strážnik? — spýtal sa ho Gnec 18. — Prosím vás, ako by sme sa dostali k…

— Moment, — povedal muž v uniforme, vytiahol spoza chrbta palicu a udrel po hlave starčeka, ktorý šiel okolo. — Kade to prechádzaš? — okríkol ho.

Starec poslušne vybral z vrecka mincu a odovzdal mu ju.

— Čo by ste chceli? — spýtal sa policajt.

— Potrebovali by sme sa dostať na vaše veliteľstvo, — povedal Gnec 18.

— Načo? — ešte prísnejšie sa spýtal policajt a rozháňal sa palicou ako kyvadlom.

— Chceme zistiť, či je vaša planéta volná, alebo obsadená.

— Čo? — začudoval sa policajt. — Tvoje slová sa mi akosi nepozdávajú. Hneď by som s tebou urobil poriadok, ale si príliš dobre oblečený. Počuj, nie si ty zlodej?

— Prepáčte, — ozval sa Udalov. — Hore je inštalatér a prosí, aby ste mu poslali potrubia, lebo tam tečie voda.

— Stále čosi potrebuje. Nech si poradí, ako vie, — odpovedal policajt. — A vy ste ta načo šli?

Udalov potiahol Gneca 18 za rukáv.

— No my pôjdeme ďalej, — povedal.

— Tak to teda nie, holúbkovia! — zvolal policajt. — Pôjdete so mnou. Alebo zaplatíte šesť mincí za to, že prechádzate cez ulicu na zakázanom mieste.

— A kade sa smie prechádzať? — spýtal sa Udalov.

— To viem len ja, — uškrnul sa policajt. — Nato som tu.

Policajt zdvihol palicu a odviedol ich po chodbách a schodištiach do veľkej jaskyne, kde bol policajný okrsok. Na okrsku sa dlho nezdržali. Vypočuli ich, pre istotu zmlátili palicami a škrípajúcim výťahom ich poslali nižšie, skoro do stredu planéty, do jaskyne, kde bola pracovňa Veliteľa číslo 1.

— Tak teda, — povedal Veliteľ číslo 1, keď mu vysvetlili, o čo ide, — vy nám tu bezočivo tvrdíte, že ste prišli zhora.

To je hlúposť, lebo hore niet ničoho. Nikto tam nežije. Človek nie je mucha, aby sa plazil po strope. Teraz musíme zistiť, prečo klamete.

— Neklameme! — rozhorčil na Udalov. — Počkajte, ukážem vám svoj pas. Je vystavený na inej planéte.

— Neviem, čo je to pas, — povedal Veliteľ číslo 1, — ale tu je rozhodne neplatný, lebo iných planét niet. Budeme vás musieť zavrieť do väzenia, kým sa nepriznáte, načo ste prišli, kto vás poslal zničiť naše šťastie.

— Nepotrebujeme vaše šťastie, — nevzdával sa Udalov. — Hľadali sme voľnú planétu. Zdalo sa nám, že tá vaša je neobývaná. A ukázalo sa, že ste zalezení pod zemou, ani nos nevystrčíte hore.

— Pre nás je to nevysvetliteľná záhada, — poznamenal Gnec 18.

Vtedy Veliteľ číslo 1 prikázal všetkým ostatným, aby vyšli von, zavrel dvere, nazrel pod stôl, či sa tam niekto neschoval, kývol na nich prstom a zašepkal: — Ja viem, že sa hore dá žiť. Ale ostatní to nesmú vedieť. Pred tristo rokmi zúrila na našej planéte vojna. Zachvátila celú planétu, takže všetko bolo úplne zničené. Zachránili sa len ľudia v hlbokých protileteckých krytoch. Po vojne sa na povrchu nedalo žiť. Ani chvíľu. Všetko bolo také zničené a zamorené, že aj komár po troch minútach zahynul. Tak sme sa presťahovali pod zem. Má to svoje nevýhody, ale obyvateľstvo sa dá veľmi ľahko ovládať. Tak sme všetkých presvedčili, že iný svet nie je.

A vy ste pre nás nebezpeční blázni a narušitelia pokoja. Preto musíte zvyšok svojho života stráviť vo väzení.

Keď Veliteľ číslo 1 dohovoril, zavolal stráž. Uvrhli ich do tmavej kamennej kobky a zabuchli za nimi železné dvere.

— Ale sme dopadli, — povedal nazlostený Udalov. — Čoskoro sa mi skončí dovolenka. Takto to nepôjde! Už chcel zabúchať na dvere a dovolávať sa spravodlivosti, ale Gnec 18 mu vysvetlil, že by to bolo zbytočné. Márna sláva, vnikli sem bez dovolenia, a keď si raz miestni obyvatelia myslia, že okrem ich sveta nijaký iný nejestvuje, a ak aj áno, nie je vhodný pre život, potom je jasné, že Udalov s Gnecom odnikiaľ neprišli, ale že sú miestni obyvatelia nakazení škodlivými myšlienkami.

— To nič, — odvrkol Udalov, — ja to tak nenechám.

— A čo môžeme robiť? — začudoval sa Gnec 18. — Naša cesta sa končí. Nemáme nič — ani svetlá, ani blaste-ry, nič. Všetko nám vzali. Len ma mrzí, že sme nesplnili úlohu a doma nás budú márne čakať. Odpusť mi, priateľ Kornelij.

Odpusť, že som ťa do toho zatiahol.

— Vylúčené! — odpovedal Udalov a zahľadel sa do nepreniknuteľnej tmy. — Mám doma prácu. Aj ty máš prácu. A bol by si schopný presedieť tu celý život. Hej! — zvolal a blížil sa k dverám. — Je tu niekto?

— Ja tu strážim, — odpovedal spoza dverí hlas.

— Kedy nás pustia?

— Z týchto kamenných kobiek ešte nikto živý nevyšiel, — odpovedal strážca pridusene.

— Myslel som si to, — zašepkal Gnec 18.

— Možno odtiaľto naozaj nikto nevyšiel, — povedal Udalov, — ale aj tak ti musím otvoriť oči, strážca. Počuješ ma?

— Počujem, — odpovedal strážca.

— Prišli sme zhora, — začal Udalov, — tam navrchu svieti slnko, rastie tráva a spievajú vtáky. Je tam svetlo a sucho. Planéta už zabudla na to, že kedysi na nej zúrila strašná vojna. Čaká, kedy sa na ňu ľudia vrátia. A vy sedíte pod zemou ako krtkovia.

— Hore nie je nič, — povedal strážca.

— Od detstva ti vtĺkali do hlavy, že tam nič nie je. Vaši velitelia sa boja, že len čo sa dostanete na slobodu, rozbehnete sa na všetky strany.

— Hore nič nie je, — opakoval stráž— ca. — Len prázdno a smrť. Život sa končí na dvadsiatom treťom podlaží. Nechápem, čo sledujete týmito rečami. Nie ste blázni?

— Tak prečo nás zavreli do kobky? Blázni sa dávajú do nemocnice.

— Nemáme nemocnice. Žijeme a umierame, keď príde náš čas.

— Poďte s nami hore, — povedal Udalov. — Je tam teplo, svetlo a sucho.

— Nepokúšaj sa ma obalamutiť, — odsekol strážca.

— Spievajú tam vtáky a zurčia priezračné rieky.

Strážca si smutne vzdychol.

— Znie to ako rozprávka, — povedal.

— Nič neriskuješ, — povedal Udalov. — Ak sa ti tam nebude páčiť, môžeš sa vrátiť.

— Nevymýšľaj, — povedal strážca.

— Vravíš teplo, svetlo, sucho?

— A fúka vietor, šelestia listy na stromoch. A bzučia včely, ktoré letia k úľom, a cvrlikajú kobylky.

— Neviem, čo sú to stromy, a nepoznám bzukot včiel, — povedal strážca.

— A čo keď klameš, cudzinec?

— Tak nás privedieš späť a nikdy nás odtiaľto nepustíš.

— Dobre, — povedal strážca, — ale zviažem vám ruky, aby ste ma nezabili. Nie je vylúčené, že ste blázni alebo prefíkaní zločinci.

— Pristaň, — zašepkal Gnec 18. — Pristaň na všetko.

Pookrial na duchu. Strážca im zviazal ruky a chodbami ich viedol k škrípajúcemu nákladnému výťahu.

— Tento výťah nás vyvezie na predposledné podlažie, — povedal, keď ich priviedol k hrdzavej klietke, — a tam uvidíme.

Výťah šiel nekonečne dlho. Gnec sa bál, že ich budú prenasledovať, preto domŕzal, či nemôžu ísť rýchlejšie.

— Iný výťah nemáme, — pochmúrne odpovedal strážca. Ukázalo

sa, že je to zhrbený muž s bledou mľandravou tvárou.

— Teraz kade ďalej? — spýtal sa, keď sa výťah po polhodine zastavil. Očividne ľutoval, že sa dal prehovoriť, a najradšej by sa bol vrátil späť.

— Už to nie je ďaleko, — povedal Gnec 18, ktorý nepotreboval kompas, lebo mal dokonalý orientačný zmysel.

Kráčali tak rýchlo, že im strážca ledva stačil. Petrolejový lampáš sa mu pohojdával v ruke ako kyvadlo, takže sa zdalo, že tunel je plný mihotavých tieňov. Prešli šachtou, vyšli po schodoch, dostali sa do slepej uličky a museli sa vrátiť, prebehli úzkou chodbičkou, v ktorej hrdzaveli autá a motocykle, a vo chvíli, keď zadychčaný strážca povedal, že už neurobí ani krok, zbadali pred sebou malinké svetielko.

Udalov prvý dobehol k východu z podzemia a vydriapal sa hore bez pomoci rúk, ktoré mal zviazané za chrbtom.

— Sloboda! — zvolal ako džin, vypustený z fľaše. Za ním sa vyštveral Gnec 18.

— Vylez, — povedal strážcovi, ktorý stál so zatvorenými očami na dne jamy.

— Nemôžem, je tu priveľa svetla, — odpovedal strážca.

Udalov a Gnec 18 sa obrátili k sebe chrbtami a rozviazali si putá. Potom si Udalov ľahol na kraj krátera, vystrel dole ruku a pomohol strážcovi vyliezť hore.

— Pomaly otváraj oči, — povedal Udalov. — Slnko zašlo za oblaky, nie je až také ostré svetlo.

Strážca stál na kraji krátera s roztrasenými kolenami. Napokon sa osmelil, otvoril oči, žmurkal nimi a obzeral sa. Vôkol sa rozprestierala zvlnená rovina porastená trávou a palinou. V diaľke nad obzorom videl les a belasé pahorky. Nebolo to práve najkrajšie miesto na planéte, ale aj tak tu bolo milión ráz lepšie ako pod zemou. No strážca to nepochopil. Chytil sa Udalova a zastonal: — Nemôžem. Radšej umriem.

— Čo ti je? — spýtal sa Udalov.

— Priveľa miesta a priveľa svetla. Ja sa radšej vrátim. Teraz vám už verím, ale pod zemou je lepšie. A istejšie, vždy máš okolo seba steny.

A nech ho Udalov akokoľvek prehováral, aby sa rozhliadol, aby počkal, sľuboval mu, že poletia ponad lesy, strážca stále opakoval: — Nie, nie, ja som radšej pod zemou. Narodil som sa tam a chcem aj umrieť medzi štyrmi stenami.

— Nechaj ho, — povedal Gnec 18. — Každý má právo vybrať si život, aký sa mu páči.

— Človek nemá žiť pod zemou. Tam patria krtkovia a červy, — hneval sa Udalov.

Ale strážca bol neoblomný.

— Zbohom! — zvolal a skočil dole. Odtiaľ zavolal: — Iste to bol iba sen!

Pousilujem sa na všetko čo najskôr zabudnúť. Len aby som sa náhodou nepreriekol, lebo zhnijem namiesto vás vo väzení.

A strážca sa rozbehol dole do tmy, stiesnenosti a vlhkosti, na ktorú bol zvyknutý.

Keď sa Udalov a Gnec vrátili na kozmickú loď, Kornelij povedal: — Dúfam, že raz sami vyjdú von.

— To je možné, — odpovedal Gnec 18, — ale my sa nesmieme do toho miešať. Ďakujem ti, Kornelij, že si mi pomohol dostať sa z väzenia. Ideme hľadať inú planétu.

Takú, ktorá by bola naozaj úplne voľná.

04
TRETIA PLANÉTA

Na druhý deň navštívili jednu husto osídlenú a civilizovanú planétu, kde si doplnili zásoby gravitónov, kúpili suveníry a zašli do informačnej kancelárie, aby zistili, či niekde v susedstve nie je voľná planéta, akú potrebujú.

— To presne nevieme, — odpovedali im. — Aj nám by sa zišla, postavili by sme na nej chaty a turistické strediská, lebo si už nevieme poradiť s vlastnými turistami. Rozkladajú vatry, lámu stromy… Ale skúste sa pozrieť k hviezde Enperon, okolo ktorej obieha niekoľko planét. My ta nechodíme, lebo sa bojíme kozmických drakov.

— V galaxii sú aj väčšie nebezpečenstvá ako draky, — povedal Gnec. — Je tu nejaký obchod?

V obchode kúpili sud octu a rozprašovač, lebo každý kozmický cestovateľ vie, že kozmické draky neznášajú vôňu octu, a leteli na Enperon. Dá sa povedať, že mali šťastie. Jediný drak, ktorého cestou stretli, bol dosť malý. Gnecova kozmická loď sa mu nezmestila ani do jednej papule, nech sa akokoľvek usiloval, a keď Udalov rozprášil ocot, drak sa dal zbabelo na útek a stratil sa v najbližšej hmlovine.

— Aha, pozri! — zvolal Gnec, keď zazrel prvú planétu. — Aké zvláštne rastlinstvo! Zelené a svieže. Aké pestrofarebné jazerá a rieky! A nad ňou plávajú tmavosivé a zelené oblaky. Zdá sa, že tu niet ľudí.

— Nepozdáva sa mi, je príliš pestrofarebná, — povedal Udalov. — Rieky majú byť bezfarebné alebo belasé, prinajhoršom zelenkasté, ale rozhodne nie červené a žlté. Ani zelené mraky nie sú normálne. Ale čo sa dá robiť, keď sme už tu, preskúmame ju. Pristáli na brehu oranžového jazera a vyšli von. Od západu sa blížil čierny mrak. Vo vzduchu sa vznášal zápach kyslej kapusty. Z jazera vystupovali výpary.

Udalov si vzal udice a šiel k vode, chcel si trochu zarybárčiť, kým sa Gnec po pristátí spamätá. Z vysokého brehu hodil udicu. Jazero páchlo hnilobou, preto si nerobil nádeje na dobrú rybačku. Háčik sa hneď o niečo zachytil a Udalov horko- ťažko vytiahol na breh chuchvalec zhnitých vodných rastlín. Odmotal ich z háčika, nasadil naň červíka doneseného ešte zo Zeme a opäť zahodil. Tentoraz čosi zabralo. Udalov zasekol udicu a opatrne ju ťahal k sebe. Zjavila sa čierna plutva, no nebola to ryba, ale klzký červ s plutvou. Kým zhnusený Udalov ťahal červa na breh, z oranžovej vody vyskočil ďalší červ, dva razy väčší ako prvý, a zahryzol sa do Udalovovej koristi. A keď to už všetko bolo na brehu, voda sa zvlnila, vyskočil z nej tri razy väčší červ a prehltol oboch predchádzajúcich.

Udalov odhodil udicu a rozbehol sa hore brehom. Nemôžem vedieť, či ďalší červ nezožerie aj mňa, pomyslel si. Gnec 18 mu prichádzal oproti.

— Tak čo je nového? — spýtal sa a mädlil si ruky.

— V jazere sú len červy, — povedal Udalov. — Bojím sa, že zožrali všetky ryby.

— Hlúposť, — mávol rukou Gnec 18. — Vypestujeme ich. Veľmi si želal, aby bola planéta voľná.

— Radšej vyber svoj signalizátor rozumu, — povedal Udalov. Bol zachmúrený, lebo prišiel o najlepšiu udicu s japonským vlasom.

Gnec chcel práve poslúchnuť radu svojho priateľa, keď sa nad nich prihnal čierny mrak. Zotmelo sa. Spustil sa lejak smradľavý ako pomyje. Kým dobehli do kozmickej lode, boli premoknutí do nitky a pokrytí modrinami. V daždi boli skrutky, matice, konáre, ohnuté klince a všelijaké haraburdie.

— Tvoj signalizátor už ani nepotrebujeme, — povedal Udalov, keď zatváral príklop a vyťahoval si z ucha hrdzavú skrutku. — Aj bez neho je všetko úplne jasné.

— Nie som o tom presvedčený, — povedal Gnec 18, zapol ohrievač, aby uschli, a pofŕkal Udalova kolínskou vodou. — Možno sa im nechcelo žiť v takom svinstve, tak odleteli. Ale my by sme planétu dali do poriadku. Aspoň lesy sú tu zelené.

Keď prestalo pršať, vybrali sa do lesa, ale ukázalo sa, že na stromoch niet ani stopy po listoch, zato tisíce zelených vošiek ohlodávajú kôru, chrobáky a húsenice rozožierajú kmene. Stromy boli také práchnivé, že keď Udalov náhodou do jedného z nich vrazil plecom, strom spadol a rozsypal sa na prach.

— Všimni si, — povedal Udalov a striasal zo seba práchnivinu a hmyz, — že tu niet ani vtákov. O väčších zvieratách ani nehovorím. Vtom zbadali miestneho obyvateľa. Bol to neduživý trpaslík v roztrhanom plášti prehodenom cez úzke pliecka, so špinavým vrecom v ruke. A v plynovej maske. Keď ich trpaslík zbadal, chcel sa skryť v húštine, ale nohy sa mu podlomili a sadol si na zem.

— Dobrý deň, — povedal Udalov a vystrel pred seba ruky, aby ukázal, že nemá zbraň. — Vy tu žijete?

— Tomu hovoríte život? — začudoval sa trpaslík. — To je živorenie. A vy sa nebojíte?

— Čoho by sme sa mali báť? — spýtal sa Udalov.

— Ako to čoho? Chladného vzduchu, zápachu, nákazy a beznádeje. Ste cudzinci, však?

— Máš pravdu, — povedal Gnec 18. — Hľadáme voľnú planétu. Vaša planéta sa nám zhora zapáčila. Vyzerá taká pestrofarebná a opustená.

— To je pravda, — prisvedčil trpaslík.

— Pestrofarebná, to áno. Aj opustená. Poďte radšej ku mne domov, tam sa porozprávame, lebo zas budú padať krúpy. Ešte utrpíme úraz.

Kráčali za trpaslíkom, ktorý ich viedol po cestičke, posiatej hrdzavými železami, cez čierne kaluže, v ktorých sa hmýrili pijavice, okolo pustatín, zavalených smradľavými odpadkami. Udalovovi nešlo do hlavy, že to všetko nezbadal zo vzduchu. Ale potom pochopil: všetko pokrývala vrstva pestrofarebnej plesne a len zblízka bolo možné vidieť, aká pochmúrna a neradostná je táto krajina.

— Nijaké mestá sa nezachovali, — povedal trpaslík. — Každý žije sám. Pozval ich do pivnice kedysi velikánskeho hradu, ktorý bol teraz obrastený lišajníkmi a plesňou. Vo vnútri bolo mnoho komnát s klenbovými stropmi, ale smrad, ktorý sa všade šíril, bol neznesiteľný. Udalov sa veľmi začudoval, keď si trpaslík zložil plynovú masku a zhlboka sa nadýchol.

— Môžem si ju požičať? — spýtal sa Udalov a siahol po plynovej maske.

— Nech sa páči, vezmite si ju, nech vám padne na úžitok. A tu je ďalšia pre vášho priateľa, — odpovedal trpaslík a bezfarebnými perami naznačil úsmev. — Ste čudní ľudia. V lese, kde sa ťažko dýcha, lebo je tam veľa jedovatého kyslíka, ste sa zaobišli bez masiek, a tu nemôžete dýchať.

Mne býva od kyslíka zle. Zo susednej pivnice sa vyvalilo mračno sivého prachu, pohybovala sa v ňom nejasná postava a niečo hovorila.

— Manželka upratuje, — povedal trpaslík. — Je veľmi čistotná.

— Prepáčte, že sa vypytujem, — povedal Gnec 18, — ale prečo je vaša planéta taká zanedbaná? Stalo sa tu niečo?

— Planéta ako planéta, — odpovedal trpaslík. — Dá sa tu žiť. Sú aj horšie.

Napríklad tá vaša.

— Prečo si to myslíte?

— Keby bola dobrá, prečo by ste hľadali inú?

— Mýlite sa, — ozval sa Gnec 18, — naša planéta je čistá a usporiadaná. Má len jednu nevýhodu, je preľudnená.

— Cha-cha! — sarkasticky sa zasmial trpaslík a vytiahol si nohavice, ktoré sa mu vo švíkoch párali. — Klamete a pretvarujete sa.

— Radi by sme vám pomohli, — povedal Udalov. — Ale nevieme ako.

— Prečo by ste nám pomáhali? My sme spokojní.

Pomaly, slovo za slovom sa im podarilo vytiahnuť z nevľúdneho trpaslíka históriu jeho planéty. Kedysi nebola horšia ako iné. Pokrývali ju lesy, v jazerách plávali ryby, lietali vtáky a tak ďalej. Ale trpaslíci, ktorí obývali planétu, boli neuveriteľní individualisti. Nezaujímali sa o svoje okolie, a už vôbec nie o planétu. Vylovili ryby z jazier a

nerozmýšľali o tom, čo bude ďalej, rúbali lesy a nestarali sa o to, či vyrastú nové. A ak jeden z nich vyhodil do rieky vrece hrdzavého železa, susedia sa ho usilovali predbehnúť a hneď ta každý vyvliekol po dve, po tri vrecia. Keď vyhynuli vtáky a zvieratá, rozmnožil sa škodlivý hmyz, ktorý beztrestne požieral ovocie a zeleninu. Namiesto toho, aby sa trpaslíci spojili, radšej pošliapali susedom posledné siatiny, nech je všetkým rovnako zle. Na poliach vyrástli džungle mohutnej buriny, ktorá sa nedala ani vytrhať, ani chemicky vykynožiť. Napokon prišiel deň, keď na celej planéte zostali len trpaslíci, krysy a poľnohospodárski škodcovia. Zo stromov opadli posledné listy, rieky zamorili dravé červy, ktoré požierali nečistoty a náhodných kúpajúcich sa. Ale ani to nikoho netrápilo. Každý trpaslík si pomaly privykal na nedostatok vzduchu, ba ešte sa aj tešil, že sused sa má horšie ako on.

— A zostalo vás na planéte ešte veľa? — spýtal sa Udalov, ktorého trpaslíkovo rozprávanie hlboko dojalo.

— To ma nezaujíma, — odpovedal trpaslík. — Čím menej, tým lepšie.

— Čo keby sme ich odtiaľto evakuovali? — rozmýšľal nahlas Gnec 18.

— Nie, je už neskoro. Už nemôžu ani dýchať normálny vzduch. A ako oživiť rastlinný a živočíšny svet, z ktorého nezostalo nič okrem vypchatých zvierat a spomienok?

— Vypchatých zvierat už niet, — povedal trpaslík. — Zjedli ich chrobáky. Dobre im tak.

Bolo vidno, že ho už hostia omrzeli a ledva čaká, kedy odídu. Ale zrazu ho osvietila myšlienka.

— Povedzte, nekúpili by ste našu planétu? Dám vám ju lacno. Za stravu. Budete ženu a mňa živiť, kým neumrieme.

— Nie, vašu planétu nikto nekúpi, — povedal Gnec 18. — Treba ju najprv dezinfikovať a začať evolúciu od začiatku, od jednobunkových živočíchov.

— Myslel som si to, — povedal trpaslík. — Niet dobrých ľudí na svete. Ak sa neponáhľate, môžete si sadnúť tam do kúta a oddýchnuť si. Ja sa naobedujem. Ale vás nenúkam, iste ste najedení.

Z oblaku prachu sa vynorila trpaslíčka. Niesla šálku s teplou vodou a tanier plesňovej kaše.

— Prečo ste sa nezložili? — spýtala sa a ukázala na plynové masky.

— Neotravuj cudzincov, — odpovedal trpaslík za hostí.

— Nenajete sa predsa len s nami? — spýtala sa trpaslíčka.

— Nechcú! — poponáhľal sa trpaslík s odpoveďou.

— Ďakujeme, — odpovedali hostia jednohlasne. — Nie sme hladní.

— Hnusí sa im, — povedal trpaslík. — To nič, aspoň nám zostane viac. Trpaslíčka si sadla k stolu a obaja rýchlo hltali kašu, zajedali ju hlinou a zapíjali vodou.

— Ako múčnik, — povedala trpaslíčka, vyhýbajúc sa pohľadom hostí, — budú palacinky z lišajníkov. Vydarili sa mi.

— Výborne, — potešil sa manžel. Udalov a Gnec potichu vyšli von, zložili si plynové masky, rozkašlali sa od štipľavého dymu, ktorý sa ako hmla vznášal nad nížinou, a rozbehli sa lesom, v ktorom sa všetko hmýrilo, ku kozmickej lodi.

— Hoci je táto planéta takmer neobývaná, — povedal Gnec, — neodporúčal by som ju ani najhoršiemu nepriateľovi.

— Ako to, že sa nespamätali skôr? — nariekal citlivý Udalov.

— Ako sa mohli spamätať, keď každý sedel sám vo svojej nore? Hoci je na tých egoistov smutný pohľad, predsa je to poučné.

— Dúfam, — povedal Udalov precítene, — že je to jediný poľutovaniahodný prípad tohto druhu v celej galaxii. Budem musieť o tom porozprávať doma. Vieš, náš riaditeľ garbiarne vo Veľkom Gusliari sa usiluje takýmto spôsobom zničiť Zem.

Utešuje ma jedine to, že naša spoločnosť proti tomu ostro protestuje, a môžeš si byť istý, že nenecháme zničiť rieku Gus.

— Áno, porozprávaj im to, — súhlasil s ním Gnec 18. — Mrzí ma, že si si kvôli mne tak pobabral dovolenku.

— Kdeže! — zvolal Udalov. — Ja som veľmi spokojný. Mohla by trvať aj dlhšie.

Toľko nových ľudí, toľko stretnutí, a všetko také poučné. Som ti veľmi vďačný, že si ma pozval.

05
ŠTVRTÁ PLANÉTA

Asi po polhodine sa priblížili k ďalšej planéte, ktorá tiež obiehala okolo hviezdy Enperon.

Udalov sa pritlačil k teleskopu a obzeral si jej kontinenty a oceány.

— Nevidím nič podozrivé, — povedal napokon a pustil Gneca k teleskopu. — Ale teraz už nedôverujem vlastným očiam.

— Ani ja, — povedal Gnec 18. — Ale možno je predsa len volná.

— Pozrel na Udalova s takou nádejou, akoby mu mohol pomôcť.

— Ťažko povedať, — ozval sa Udalov.

— Mestá tu nie sú. Ani továrne nevidno. Sem-tam sa v zeleni černejú prázdne miesta. Pôvod neznámy. Počas letu si Udalov zvykol na úspornejšie vyjadrovanie.

Pristáli a vyšli von. Všade ticho. Trochu bolo cítiť spáleninu. Široko— ďaleko sa ozývalo ťukanie. Akoby ťukal ďateľ.

— Pozrime sa ta, — navrhol Udalov. Keď prešli asi kilometer po zelenej lúke pozdĺž nízkeho lesa, vychutnávajúc večernú pohodu, Udalov sa spýtal: — Gnec, kde máš signalizátor rozumu?

— Zas som ho zabudol, — odpovedal Gnec. — Vieš, Kornelij, tak veľmi by som chcel, aby sme nijaké rozumné bytosti nenašli, že si vždy zabudnem signalizátor.

Nevieš si predstaviť, ako sa trápim pre svojich rodákov. Kým sa tu my prechádzame, oni musia bez oddychu pracovať.

— Neprechádzame sa, — namietol Udalov. — Venujeme sa prieskumu.

— Aj tak sa hanbím. Čo je to za prieskum? Keby som sa nebál pravdy, hneď by som zabehol na kozmickú loď, vzal signalizátor…

— Tak bež, — dobrácky mu povedal Udalov a usadil sa na pník.

To je krása, pomyslel si, keby u nás v Gusliari nebolo lepšie, hneď by som sa s rodinou presťahoval sem. Ale vtom si spomenul, že čoskoro môžu pokoj tohto miesta narušiť dve miliardy úplne neznámych a možno aj nespokojných ľudí.

Napriek tichu a pokoju teplého večera Udalova niečo znepokojovalo. Intuícia mu našepkávala, že tu čosi nie je v poriadku. Cítil, že ho niekto pozoruje. Zašiel ku kríkom, rozhrnul ich, ale nič tam nenašiel. Vrátil sa na pník. Čo je tu také zvláštne? Pravdaže, tichý, akoby zakliaty les. Ako keby niekto striehol na chvíľu, keď bude môcť zaútočiť. A na čom sedí? Na pníku. A prečo je v pustom lese pník, a ešte k tomu tak rovno spílený? Jeho myšlienky prerušil Gnec 18.

— Tak som sa ponáhľal, že som ho nestihol ani zapnúť, — povedal, keď prišiel celý zadychčaný. — Možno sa nám konečne pošťastilo.

Podal Udalovovi ochrannú prilbu.

— Je takmer isté, že sa nám nepošťastilo, — povedal Udalov. — Pozri! Gnec sa díval na pník, akoby neveril vlastným očiam, a povedal: — Vieš, mozu tu byt zvieratá, ktoré vedia tak rovno odhryznúť strom.

— Bobry?

— U nás sa volajú ináč.

Všetko je možné, — súhlasil Udalov, ale v duchu sa zasmial: Poznáme takých bobrov s cirkulárkou! Zapli signalizátor rozumu. Okamžite začal tikať, akoby bol v tom najväčšom obchodnom dome.

Asi signalizuje našu prítomnosť, — povedal Gnec s nádejou. — Možno sa nám pokazili prilby.

— Nie. Poďme sa pozrieť.

Ale nech sa pohybovali v akomkoľvek smere, tikanie, bzučanie a blikanie prístroja bolo neznesiteľné. Všade okolo sa to len tak hemžilo rozumom.

— Ničomu nerozumiem, — povedal Gnec 18.

— A ja si myslím, že sú tu rozumné komáre, — odpovedal Udalov a plesol sa dlaňou po krku.

— Také malé telo nemôže v sebe skrývať rozum, — poznamenal vážne Gnec 18.

— Alebo sú neviditeľní.

— Veríš v duchov?

— Nie veľmi.

— Ani ja. Neviditeľnosť je proti prírodným zákonom. Kornelij, všetko, čo sme za posledné dni spolu videli a počuli, sa dá vedecky vysvetliť. Ale neviditeľnosť — to je smiešny výmysel fantastov.

Udalov musel súhlasiť.

Vtom sa ozval prísny hlas: — Neviditeľnosť nie je výmysel. Povinnosťou každého dobrého vojaka je byť pre protivníka neviditeľným. Ruky hore! Ste zajatí.

— No prosím, — povedal Udalov. — Už druhý raz tento týždeň.

Pník sa vyvrátil a vyliezol spod neho vojak s puškou. Kríky sa zdvihli zo zeme a medzi koreňmi sa zjavili vojaci s guľometom. Kmene stromov sa otvorili ako dvere na skrini a vystúpili z nich dôstojníci a generáli. Udalov a Gnec sa museli vzdať. Priviedli ich na štáb, šikovne schovaný pod veľkým mraveniskom. Jeho jedinou nevýhodou bolo to, že zhora na nich často padali mravce a bolestivo štípali.

— Určite ste špióni, hoci na špiónov ste sa správali veľmi neobozretne, — povedal plukovník, ktorý viedol výsluch.

Hodnosti mali, samozrejme, iné, ale aby to bolo pohodlnejšie, Udalov si ich rozdelil podľa počtu a veľkosti krížikov na náplecníkoch.

— Nie sme špióni, — ohradil sa Udalov. — Sme úplne civilné osoby.

— To nie je argument, — povedal mladý poručík v maskovacej uniforme. — Nijaký špión sa hneď neprizná k svojim zločinom.

— Ticho! — zreval plukovník. — Kto vedie výsluch?

— Rozkaz, vaša excelencia! — poručík si čupol a zmenil sa na kopček hliny.

— A teraz vy! Čomu dávate prednosť: obeseniu, zastreleniu alebo doživotnému žaláru?

— Pravdu povediac, — odpovedal Udalov, — doživotný žalár sme už skúsili. Je to veľmi nepríjemné. Najlepšie bude zastrelenie.

— Prečo? — začudoval sa plukovník. — Vy nechcete žiť?

— Chceme, — odpovedal Udalov zamyslene. — Rozmyslel som si to. Vyberieme si šibenicu.

— Špión, vysvetlite to, — nariadil plukovník.

— Dúfam, že máte nekvalitné povrazy, — povedal Udalov. — A že sa roztrhnú.

— Pripraviť trojitý povraz! — rozkázal plukovník. — Osobne ho skontrolujem.

Najprv na ňom obesíme toho seržanta, čo minulý týždeň kýchol na stráži.

— Vieš, — povedal Udalov Gnecovi 18, — celá táto planéta je obsadená vojakmi.

— Čože? — spýtal sa plukovník.

— Povedal som, že táto planéta je obsadená vojakmi.

— Tak ty nie si len špión, ale aj ohovárač! Naša planéta je úplne voľná.

— Ak je naozaj voľná, — povedal Gnec 18, — to je pre nás veľký objav.

— Prečo?

— Preto, lebo veľmi súrne potrebujeme voľnú planétu. Hľadáme ju už druhý týždeň.

Nemáme kde umiestniť dve miliardy ľudí.

— A kde žijú teraz? — spýtal sa plukovník.

— Teraz sú zmrazení. Gnec 18 úprimne vyrozprával plukovníkovi o svojich ťažkostiach. Udalovovi sa táto spoveď nepozdávala. Nedôveroval plukovníkovi. Od začiatku mu bolo jasné, že pod slovom voľná si každý z nich predstavuje niečo celkom iné. Ale neprerušoval priateľa, hoci sa už rozhodol, že nedovolí previezť na planétu zmrazených obyvateľov. Nepáčilo sa mu to. — Tak, — povedal plukovník, keď si vypočul Gnecovo rozprávanie. — Zaujímavé. Porozmýšľame o tom. Teraz vás odvedú do cely a ja zvolám poradu.

Podzemnou chodbou ich odviedli do zamaskovaného väzenia. Po celý čas boli v dokonale zamaskovanom meste, ktoré zhora vôbec nemohli zbadať.

Po zamaskovaných uliciach chodili v šíkoch deti vo vojenských uniformách, starenky vo vojenských uniformách a dievčatá v polovojenských uniformách. Všetci sa pritom starostlivo maskovali na kríky, stromy, kamene a iné neživé predmety.

V cele, zamaskovanej v dutine starého stromu, Gnec a Udalov dlho nepobudli.

Čoskoro ich opäť odviedli na štáb, kde ich už okrem plukovníka čakali ôsmi generáli, ktorí sa až hrbili pod ťarchou zlatých šnúr a strapcov. — Predložte doklady, — prikázal poľný maršal. Udalov ukázal svoj občiansky a Gnec výskumnícky preukaz, ale generáli nevedeli čítať ani v jednom jazyku.

obracali doklady v rukách, porovnávali fotografie s ich majitelmi a tvárili sa, že sú spokojní.

— Ak neklamete, — povedal poľný maršal, — potrebujete planétu, na ktorej by vaši zmrazení krajania mohli naozaj slobodne žiť. Tak dobre, my ich prichýlime.

Celkom ste ma nepochopili, — povedal Gnec 18. V dutine stromu ho Udalov upozornil, aby bol nanajvýš opatrný. — Potrebujeme planétu, na ktorej by neboli ľudia.

— Správne, — povedal generálporučík. — Ľudí máme málo. Pre všetkých vašich krajanov sa nájde práca. Všetkých využijeme.

— Ako ich využijete?

— Na obranu slobody. Teraz máme prímerie, dôkladne sme sa zamaskovali aj my, aj naši protivníci, tí úbohí naf úkanci a podlí zradcovia. Aj im, aj nám totiž zostalo málo vojakov a materské škôlky nám ešte nestihli vychovať dôstojnú náhradu. Rátame s každým človekom. Máme viac kanónov ako delostrelcov, viac lietadiel ako letcov, chýbajú nám robotníci v továrňach na náboje a pušný prach.

Ak nám predáte svojich krajanov, za každého vám dobre zaplatíme. Za starcov a stareny jeden náboj, za ženy celú nábojnicu a za zdravých mužov a chlapcov nám nebude ľúto dať ani pušky.

— Ale my nepotrebujeme náboje a pušky, — povedal Gnec 18.

— Hlúposť, — odsekol poľný maršal. — Chcete vyhnať cenu. Pušky a náboje potrebujú všetci. Teraz ich máme nazvyš, preto sa o ne veľkodušne podelíme s našimi spojencami.

— Nie, v nijakom prípade, — povedal Gnec 18. — Ako ste si mohli myslieť, že vám poskytneme našich ľudí ako potravu pre kanóny! Pusťte nás!

— Nie, nie, holúbkovia, — povedal poľný maršal. — Od nás nikam neodí-dete.

Budete sedieť vo väzení o chlebe a vode dovtedy, kým

nepristanete na naše spravodlivé a oprávnené požiadavky.

— Nemyslite si, že sa vám to prepečie, — nahneval sa Gnec 18. — Nájdu nás a vás kruto potrestajú.

— Nenájdu, — odsekol generál. — V kamufláži sme najväčší majstri na svete.

Strávili ste u nás pol dňa a nevšimli ste si ani obyčajných brancov, ktorí sa skrývali hneď vedľa vás.

Predstavte si, akí hrdí budete o pol roka na svojich krajanov, ktorí sa stanú rovnakými majstrami“ v kamufláži.

— Nie, neprehovárajte nás, odchádzame.

— Nie sme takí naivní, — zachechtal sa generál. — Prepustíme vás, a vy hneď prebehnete k našim nepriateľom. Nemyslite si, že vám dajú viac.

— Nikam neprebehneme.

Ale generál ich už nepočúval. Obrátil sa k plukovníkovi a povedal: — Zamaskujte ich tak, aby ich ani vlastná mater nespoznala. A pripravte sa na výsluch ôsmeho stupňa. Opäť ich priviedli do bútľavého stromu. Ale tentoraz postavili do predizby kotol, v ktorom vrela smola, a na kopu nahádzali železné mučidlá. — Keby sme vydržali do tmy, potom by sme ušli, — povedal Gnec 18, ktorý si myslel, že sa od generálov dá utiecť. Ale Udalov sa na to pozeral triezvejšie.

— To sa nám nepodarí. Zostáva nám len vojnová lesť.

— Nie, to je bezcharakterné, — namietol Gnec 18. — To nedovolím. Udalov mávol rukou a rozhodol sa, že si trochu pospí. Nieje nič horšie, než sedieť a pozerať sa, ako pripravujú pre teba mučidlá.

Zobudil ho Gnec.

— Kornelij, som zhrozený, — zašepkal. — Súhlasím so všetkým, len ma zachráň.

— Čo sa stalo? — spýtal sa ospanlivo Udalov, ktorému sa snívalo, že sa už vrátil z dovolenky a rozpráva o rôznych planétach svojim susedom, ktorí mu neveria ani slovo. Nakoniec sa ukázalo, že to bol prorocký sen.

— Pozri sa von, — povedal mu Gnec. Udalov vykukol z bútľavého stromu a jeho očiam sa naskytol hrozný pohľad. Na námestí dokonale zamaskovanom sieťami a listami stromov už postavili šibenicu a škripec, porozkladali štipce, ihlice, koly a ďalšie hrozné veci. V kotle vrela smola a kat v červenej rovnošate, zamaskovaný na rozkvitnutý ružový krík, miešal smolu medenou naberačkou.

— Dobre, — povedal Udalov a pretrel si oči. — Pomôžem. Ale ty ani nemukni. Nech by si počul čokoľvek, neprotireč mi a nepochybuj o mojich priateľských úmysloch.

— Ďakujem ti, priateľ, — povedal Gnec 18.

— Neďakuj, — odpovedal Udalov. — Možno z toho nič nebude. Vykukol z bútľavého stromu a proti všetkým pravidlám maskovania zakričal: — Okamžite ma odveďte na výsluch ku generálovi!

— Tichšie! — rozčúlil sa kat, ktorý sa až roztriasol pri takom porušení kamufláže. — Nerev, lebo nás prezradíš. Dostal som príkaz podrobiť vás prvej fáze mučenia, a keď sa trochu obmäkčíte, vrátiť vás na výsluch.

— Hej! — skríkol Udalov ešte hlasnejšie. — Mám mimoriadne dôležité informácie.

Nato sa niekoľko susedných kríkov a pňov zdvihlo a zmenili sa na nižších dôstojníkov. Odviedli zajatcov na štáb bez ohľadu na hundranie a vyhrážky kata, ktorý prišiel o svoju obľúbenú prácu. Generáli sedeli za stolom, spomínali na minulé vojny a popíjali domáci alkoholický nápoj, ktorý prenikavo rozvoniaval.

— Už? — zvolal poľný maršal. — Nevidím nijaké stopy po mučení.

— Nestihli sme ani začať, a už sa vzdali, — odpovedali nižší dôstojníci.

— Skvelé. Výborná práca, — povedal poľný maršal. Mal zhovievavú náladu. — Pridáte sa k nám? — spýtal sa zajatcov a ukázal na stôl s nápojmi. Udalov rozhodne odmietol. Gnec 18 nasledoval jeho príklad.

— Som ochotný, — povedal Kornelij, — dohodnúť sa s vami na podmienkach, ale bez tohto, — ukázal na Gneca l8.

— Aha, rozkol! — potešil sa poľný maršal. Bol nadšený. — V poriadku. Môžeme tvojho kolegu hneď zlikvidovať?

Udalov dlho rozmýšľal. Gnec sa triasol a zhrozený naňho pozeral.

— Kornelij! — začal Gnec prosiť. — Vždy som ti bol priateľom.

— Keď ide o dodávky zbraní, — odpovedal chladnokrvne Udalov, — treba zabudnúť na priateľstvo a ostatné zbytočné city.

— Výborne! Mám rád otvorenosť, — povedal poľný maršal. — Odveďte toho druhého a bezpečne ho izolujte.

— Neverte mu! — kričal Gnec 18, keď ho mocní poručíci vliekli von. — Zradil ma, to znamená, že zradí aj vás! Nikdy vám nedáme našich zmrazených krajanov!

— Ale dáme, — poznamenal Udalov cynicky, len čo za dverami stíchli Gnecove výkriky. — Uznajte, kto potrebuje dve miliardy prastarých občanov? S radosťou vám ich prepustím. Pravdaže, nie za tú úbohú cenu, ktorú ste navrhli.

— Dohodneme sa, — povedal generál, zamaskovaný na záhon nezábudiek, ktorý doteraz mlčal.

— Po prvé, — povedal Udalov a prisadol si ku generálom, — nijaké náboje, ani pušky. U nás na Zemi máme zbrane, proti ktorým sú vaše pušky a náboje len smiešne detské hračky, ani porovnať sa

nedajú.

— Aké zbrane? — zrúkli generáli.

— Vyložil som vám svoje karty, — uškrnul sa Udalov. — Len čo uzavrieme dohodu, dozviete sa.

— Vaše podmienky, — naliehali generáli a blýskali očami.

A tu sa ukázalo, že Udalov si ešte nestihol vymyslieť podmienky. Mraštil čelo, trápil sa, rozmýšľal, ale nič mu neprišlo na um. Generáli si mysleli, že mlčí z vypočítavosti. Zdalo sa im, že Udalov špekuluje, ako zdvihnúť cenu. Nervózne sa pozerali jeden na druhého.

— Vie to, — pošepol poľný maršal nezábudkovému generálovi. Udalov zachytil jeho šepot. To znamená, že generáli niečo skrývajú. Čo sa dá robiť, riskuje to.

— Áno, viem, — povedal rozhodne. — Nepokúšajte sa ma oklamať.

— Ale to nevie nikto. Aj my sme na to skoro zabudli.

— Dosť slabé, — odsekol Udalov. — Myslíte si, že človek, odhodlaný predať vám dve miliardy nič netušiacich živých duší a na dôvažok ešte aj tajné zbrane, je taký naivný, aby sem priletel bez predbežného prieskumu? Radšej som mal ísť k vašim nepriateľom.

Generáli poslušne prikývli. Uverili mu.

— Kde to je? — spýtal sa Udalov.

— Zakopané, — poponáhľal sa s odpoveďou poľný maršal, — a zamaskované mraveniskom.

— Výborne. Odveďte ma ta.

— A kde sú ľudia? A zbrane?

— Počujte, už vás mám dosť, — Udalov nasadil bezočivý tón. — Pre mňa je to aj tak nevýhodný obchod. Ale mám rád…

Čo mám rád? horúčkovito rozmýšľal Udalov.

— Máte rád umenie, — pomohol mu generál.

— Neskáčte mi do reči, — zahriakol ho Udalov. — Keby som nemal rád umenie, nebol by som tu.

— Ako nám môžete dokázať, že nás nechcete oklamať?

— Nijako.

— Ale my nie sme zvyknutí jednať bez záruky.

— Tak nezískate zbrane.

— Našiel som riešenie, — povedal nezábudkový generál. — Pošleme s vami pozorovateľa. Neodíde od vás ani na krok. A ak sa budete vykrúcať, guľka do chrbta, a hotovo. Udalov vôbec netúžil po guľke do chrbta, ale iné východisko nemal.

— O hodinu letím, — povedal. — Môjho kolegu so slabými nervami prosím dopraviť zviazaného na kozmickú loď.

— Vykonáme! — zvolali generáli.

— Umelecké dielo dopraviť až k rakete! A nijaké úskoky!

— Ako by sme mohli! — naľakali sa generáli. — Veď by ste nám

nepriniesli tovar.

— Uhádli ste, — súhlasil Udalov a prišlo mu ľúto, že nie je taký rozhodný na Zemi. Keby vo svojej práci vedel nájsť východisko z každej situácie, jeho stavebná kancelária by bola najlepšia v okrese.

S Udalovom mal letieť nezábudkový generál. Udalov došiel do kozmickej lode zamaskovanými cestičkami a skontroloval Gneca zviazaného ako balík, ktorý ho spaľoval opovržlivým pohľadom.

Osemnásť zamaskovaných vojakov vlieklo ťažký balík neznámeho obsahu. Nezábudkový generál prešiel zo štábu do kozmickej lode tak, že sa skrýval v tráve a zavše sa aj zaryl do zeme, takže Udalov, ktorý kráčal vedľa neho, ho podchvíľou strácal z očí.

Ostatní generáli vyliezli z podzemnej chodby, aby sa rozlúčili s Udalovom, a nakoniec sa ho poľný maršal úctivo spýtal: — Prepáčte, že som taký dotieravý, ale akú máte hodnosť?

Udalov už chcel povedať pravdu, že je podporučík v zálohe, ale hneď si uvedomil, že tým by mohol všetko pokaziť, a tak odpovedal jednoducho: — Maršal tankových vojsk.

— Myslel som si to, — odpovedal poľný maršal a stisol mu ruku ako seberovnému.

Ostatní generáli mu vzdali česť.

Udalov im zamával z otvoreného vchodu. Za jeho chrbtom stál generál zamaskovaný na záhon nezábudiek a pritláčal mu pištoľ k lopatke. Planéta vyzerala tichá, pokojná a celkom neobývaná. Generáli a vojaci sa stratili v tráve a skryli do kmeňov stromov. Udalov si sadol do kapitánskeho kresla a zdvihol sa s kozmickou loďou do vzduchu.

Uplynula polhodina. Planéta sa zmenila na zelenú guľôčku. Udalov sa pobral na dolnú palubu a rozviazal Gneca 18.

— Pohŕdam vami, — povedal Gnec, ale vtom mu prišlo zle, a Udalov musel bežať po vodu, aby priviedol priateľa k vedomiu. Nezábudkový generál stál v chodbičke s namierenou pištoľou. Z uší mu trčali kvietky a na pleci rástla muchotrávka.

— Budete takto stáť ešte dlho? — spý tal sa Udalov, keď šiel okolo s pohárom vody.

— A čo mám robiť? — spýtal sa generál.

— Predovšetkým si zložte tie konáre a trávu. Nemám chuť po vás upratovať.

— Chcete povedať, že sa môžem odmaskovať? — začudoval sa generál. Ale Udalov ho nepočul. Napájal vodou Gneca 18.

— Prepáčte, maršal, — naliehal generál a zišiel za Udalovom na dolnú palubu. — Ale ako sa môžem odmaskovať, keď sa každú chvíľu môžu zjaviť nepriatelia?

— Nemôžu, — odpovedal Udalov, — nedobehnú nás.

— Naozaj?

— Naozaj. Schovajte tú pištoľ. Ešte náhodou vystrelí. Tie

haraburdy si zložte v kuchyni. A trochu sa umyte. Život v lese vám na kráse nepridal. Gnec sa prebral.

— Kornelij, — povedal trpko. — Ako si ma mohol zradiť?

— Počuj, — odpovedal Udalov, — už mám toho dosť! Raz vravíš, že súhlasíš so všetkým, len aby ťa nemučili, a potom na mňa vyskakuješ.

— Ale nie za takú cenu, Kornelij, nie za takú cenu!

— Za akú? — začudoval sa Udalov.

— Zradil si mojich rodákov. Dve miliardy ľudí!

— Hej, vymenil som ich za akési umelecké dielo, ale to bola vojenská lesť.

— A prečo je na palube toto indivíduum?

— Aby držal pištoľ a vystrelil pri prvom mojom alebo tvojom podozrivom pohybe.

Gnec opäť stratil vedomie.

— Pán maršal, — ozval sa z kuchyne nezábudkový generál. — Ktorým uterákom sa môžem utrieť?

— No prosím, — zahundral Udalov, — ani len uterák si so sebou nevzal. Vezmite si belasý, — zakričal generálovi. — Ten je môj. A zajtra to nejako vyriešime. Ak potrebujete bielizeň, moja vám bude dobrá. Je v ľavej skrinke.

Skôr než Udalov stihol prebrať Gne-ca, zjavil sa vo dverách vyumývaný generál.

— Môžem vám nejako pomôcť? — spýtal sa.

— Tak je to lepšie, — povedal Udalov, keď si ho prezrel.

Pred Udalovom stál dobrácky vyzerajúci muž stredných rokov v jeho bielom tričku a čiernych trenírkach.

— Teraz budeš kriesiť Gneca 18.

Uvedom si, že je to môj priateľ, a nie zajatec. A ja nie som maršal, hovor mi Kornelij Ivanovič. Nemáme v úmysle nikoho predávať vašim mili-taristom. U nás na Zemi to nie je dovolené. Vojna už viac nebude. Ani maskovanie. Pištoľ môžeš odhodiť do šachty na odpadky. Zatiaľ ťa začlením do posádky vo funkcii palubného plavčíka.

— Ďakujem, — povedal generál a do očí sa mu nahrnuli slzy. — Neodvážil som sa ani pomyslieť, že spoznám mier a priateľstvo.

— Mier a priateľstvo, — prikývol Udalov a Gnec, ktorý sa už prebral, všetko počul a pochopil, dodal: — Kornelij, ty si naozajstný priateľ mojej planéty.

Potom šli spolu k riadiacemu pultu hľadať novú voľnú planétu. Na polceste Kornelij zastal a udrel sa po čele: — Skoro som zabudol. Čo sme to dostali od tých tvojich generálov?

— Nerobte si starosti, Kornelij Ivanovič, — povedal bývalý generál, ktorého Udalov začal volať Artur.

— Naozaj to vôbec nepotrebujú. Na našej planéte žil kedysi, keď

tam ešte nezúrila všeobecná permanentná vojna, jeden veľký sochár. Vytesal zo smaragdu sochu ženy. Všetci vedia, aká je krásna a vzácna, ale posledných päťdesiat rokov bola zamaskovaná a nedávno sa radili, ako ju rozbiť na kúsky a predať nejakému klenotníkovi.

Vrátili sa do batožinového oddelenia a rozbalili sochu. Zobrazovala očarujúco krásnu ženu v životnej veľkosti, s rozpustenými vlasmi. Socha bola zelená a polopriezračná.

— Nie, — povedal Udalov, — jej miesto nie je medzi batožinou. Postavíme ju do klubovne a v ťažkých chvíľach sa budeme tešiť pohľadom na ňu. A potom ju odovzdáme múzeu alebo materskej škôlke, aby sa aj deti od malička učili poznávať krásu.

06
PIATA PLANÉTA

Piatu planétu našli až na štvrtý deň. Cestou síce stretávali všelijaké planéty, ale niektoré boli pre život nevhodné, iné boli obývané. Artur si medzitým získal všeobecnú obľubu, lebo mal dobrú povahu a výborne varil. — Kornelij Ivanovič, po celý život som chcel byť kuchárom, — priznal sa. — Ale my nepotrebujeme naozajstných kuchárov, len gebrošov do poľných kuchýň. Nerád ubližujem iným, ale od detstva ma učili, aby som bol krutý. Tak som sa s tým zmieril. Ale už to viac nemusím znášať. Na ďalšej planéte najprv nechceli pristáť, lebo zo vzduchu videli stavby. Ale už ich omrzelo lietanie, a tak napokon pristáli.

Neďaleko bolo malé mestečko, obkolesené záhradami a poľami. Na lúke sa páslo stádo kráv. Ale nikto ich neprivítal, nikto nepracoval na poli, nikto nepásol kravy. Poľným chodníčkom sa vybrali k mestu. Na poli rástla burina a nevä-dzí bolo viac ako raže. Kravy začali bučať, keď videli ľudí, akoby ich týždeň nedojili. V mestečku bolo na uliciach veľa odpadkov, z vývesných tabúľ sa odlupovala farba a autá, ktoré stáli pri chodníku, boli pokryté prachom.

Na uliciach nestretli ani jedného človeka.

— Ďalšia záhada, — povedal Udalov.

— Už som z tých záhad unavený. Obrátil sa ku Gnecovi 18: — Vzal si so sebou signalizátor rozumu?

— Vzal.

— Tak chytro zisti, kde sa skrývajú. Gnec zapol signalizátor, ale ten mlčal.

Obracali anténu na všetky strany, ale svetielko sa nezažalo. Vo vzdialenosti tisíc kilometrov sa rozum nevyskytoval.

— To je naozaj neuveriteľné, — povedal Artur, ktorý vyšiel z prázdneho obchodu.

— Musia byť neďaleko.

— Prečo si to myslíš? — spýtal sa Udalov bývalého generála.

— Preto, lebo v obchode je čerstvé maslo a uhorky. Majiteľ tam musel byť najneskôr dnes ráno. Prehľadali celé mesto, nazreli do pivníc a na povaly, ale nenašli nikoho. Keď sa začalo zmrákať, rozhodli sa, že sa vrátia na kozmickú loď a obletia celú planétu. Možno nejaké tajomné sily preniesli ľudí na druhú pologuľu. Gnec každú chvíľu zapínal signalizátor rozumu a Udalov si pomyslel, že jeho priateľ by bol celkom rád, keby všetci obyvatelia zmizli bez stopy. Planéta bola ako stvorená pre jeho krajanov.

Práve chceli vyjsť z mesta, keď sa nečakane ozvala vrava a na

uliciach, v domoch, všade boli zrazu ľudia. Každý z nich si schoval do vrecka malý prístroj a začal sa venovať svojej práci. Všetci boli rozjarení, zápalisto sa jeden druhému zverovali so svojimi dojmami.

— Neopakovateľné, — bolo počuť hlasy.

— Druhej takej niet.

— Len aby sme dožili dozajtra.

— Keby som nemusela upratovať a variť večeru.

Udalov pristúpil k jednému z obyvateľov mesta, ktorí sa práve zjavili, k dôstojnému starčekovi s okuliarmi a schmatol ho za gombík: — Kde ste boli? — spýtal sa ho prísne.

— Čudák, — odpovedal starec, ani sa neprotivil. — Ak dovolíte, a vy ste boli kde?

— Ja? — začudoval sa Udalov. — Posledné dve hodiny chodím po vašom meste a čudujem sa, kde ste sa všetci prepadli.

— Posledné dve hodiny? — Starec bol zhrozený. — Chcete povedať… Obrátil sa na okoloidúcich: — Ľudia! Spoluobčania! Viete, čo títo ľudia u nás robili posledné dve hodiny?

Okolo nich sa zhŕkol dav.

— Boli tu v meste a hľadali nás.

— To nie je možné! — ozývali sa výkriky.

— Neuveriteľné!

— Asi spadli z neba!

Udalov zdvihol ruky, aby umlčal výkriky.

— Áno, — povedal, — spadli sme z neba. Presnejšie, prileteli sme z inej planéty. A vôbec ničomu tu nerozumieme.

Musím vás upozorniť, že sa nesprávate k hosťom ani trochu úctivo a namiesto toho, aby ste nám vysvetlili, kam zmizlo obyvateľstvo celej planéty, sa nám posmievate.

— Nikto sa vám neposmieva, — ozval sa tučný chlapec. — Ľutujeme vás.

— Vyjadrujeme vám úprimnú sústrasť.

— Ale prečo?

— Lebo ste neboli s nami.

— A kde ste boli?

— Budem vám to musieť vysvetliť, — povedal starec.

— Vysvetlite im to, starosta, — súhlasne zamrmlal dav.

— Neboli sme tu. Nikto tu nebol. Ani v tomto meste, ani v susednom. Ani na iných svetadieloch. Nikde. Boli sme v minulom roku.

— Áno, — prisvedčili z davu hlasy, — všetci sme boli v minulom roku.

— Viete cestovať v čase? — spýtal sa Gnec 18.

— Áno, vieme. Ale nejde o to. Pozerali sme dalekozor.

— Prečo? — Udalov si predstavil niečo ako obrovský ďalekohľad.

— Presne pred rokom v Hlavnej koncertnej sieni na našej planéte vystupovala speváčka Kavalija Čuch.

— Čuch! — precítene zopakovali všetci poslucháči.

— Veď oni nepoznajú Kavaliju Čuch, — poznamenal tučný chlapec. — Nezachveli sa pri počutí jej mena.

— Úbožiaci! — zhrozil sa starec.

— Nikdy ste nepočuli, ako spieva Kavalija Čuch?

— Nie, — povedal Udalov.

— Tak ste najnešťastnejší, ale aj najšťastnejší ľudia na svete. Zajtra môžete ísť s nami na jej koncert.

— Vystupuje každý deň? — nechápal Udalov.

— Nerozumiete? Spievala len raz, pred rokom. Potom odletela, ale jej čarovné umenie na nás zapôsobilo takým hlbokým dojmom, že na to nemôžeme zabudnúť. Na šťastie máme možnosť cestovať v čase. A tak sa už rok každý večer vraciame do toho dňa, ked spievala, a opäť ju počúvame. A najväčší šťastlivci prichádzajú každý večer do Hlavnej koncertnej siene a počúvajú ju naživo.

— Už mi je to jasné, — povedal Udalov. — Otrava umením.

— Takže vaša planéta nie je volná? — spýtal sa Gnec 18.

— Je voľná každý deň od siedmej do desiatej, — odpovedal starec.

— V tom čase tu nenájdete ani jedného človeka. Aj nemocnice a pôrodnice odchádzajú do minulosti. Keď sa vrátili na kozmickú loď, vznikol spor. Gnec 18 chcel okamžite odletieť, lebo na tejto planéte viac nemali čo robiť. Ale Udalov mu protirečil: — Koniec koncov mám dovolenku. A nezažil som nijakú zábavu. Na Zemi by som si bol aspoň zo dva razy zašiel do kina. Namiesto toho tu musím bojovať proti čiernym vojvodcom, utekať z väzení a pozerať sa na mučidlá. Je to spravodlivé?

— Ale moji krajania čakajú.

— Jeden deň ešte počkajú.

Vtom Artur nečakane chytil stranu Udalovovi: — Aj ja by som sa chcel vrátiť o rok späť a vypočuť si Kavaliju Čuch. Posledné roky som strávil v lese zamaskovaný za kvetinový záhon. Veľmi by som si chcel užiť trochu umenia.

Gnec pochopil, že je v menšine, a ustúpil. Začal čítať príručku o chladničkách, aby nezaostal vo svojom odbore.

Na druhý deň podvečer sa Udalov a Artur prezliekli, učesali a vybrali k starostovi, ktorý ich už čakal. Rozdal im vreckové stroje času a ponúkol ich, aby si sadli do pripravených kresiel. Po uliciach sa náhlili ľudia, každý chcel urýchlene ukončiť svoju prácu, aby stihol dôjsť k ďalekozoru, ktorý nebol nič iné ako najobyčajnejší farebný televízor.

— Vaše nadšenie spevom má aj svoje záporné stránky, — povedal

Udalov starostovi. — Ako pracovník mestskej správy musím konštatovať, že mesto je v dosť zanedbanom stave. Láska k umeniu je, prirodzene, veľmi ušľachtilá.

Napríklad my vozíme na kozmickej lodi smaragdovú sochu v životnej veľkosti. Ale ak prekročí rozumnú mieru, tak…

— Ticho, — povedal starosta. — Už sa to začína.

Stlačili gombíky na strojčekoch času a preniesli sa o rok späť, do omnoho upravenejšieho a čistejšieho mesta. Vtom sa Udalov tak začudoval, ako už dávno nie. V izbe sedeli na stoličkách ešte jeden starosta a ešte jedna starostova žena. Starosta sa zvítal so svojím dvojníkom a pobozkal ruku svojej druhej žene.

A druhý starosta pobozkal ženu prvého starostu.

— Ja sa zbláznim, — zašepkal Artur.

— Som zocelený vojnou, videl som už všeličo, ale toto ešte nie.

— Nevšímajte si to, — povedal prvý starosta. — Ani ja som si na to najprv nemohol zvyknúť. Ale teraz si to už takmer nevšímam. Aj to som ja. Druhý starosta prikývol.

— Veď už pred rokom som sedel v tejto izbe a pozeral ďalekozor. Tak tu sedím. A o rok som si zas sadol k ďalekozoru. Preto tu sedím dva razy. Je to také nepochopiteľné?

— Aha, — povedal Udalov a už sa viac nevypytoval.

A tak tam sedeli Artur, Udalov, dvaja starostovia a ich dve ženy. Vtom sa rozsvietila veľká televízna obrazovka a o desať minút si už Udalov ani nespomenul na zvláštnosti toho večera.

Kavalija Čuch sa nevyznačovala ani pozoruhodnou krásou, ani driečnosťou. Bola to skromná žena zo súhvezdia Aldebarana. Ale ukázalo sa, že je to veľká speváčka a herečka. Jej umenie bolo také uchvacujúce, strhujúce a povznášajúce, že keď sa Udalov cez prestávku spamätal, úprimne ľutoval, že Kavaliju nepočuli jeho susedia z Veľkého Gusliara a zaťatý, racionálny Gnec 18, ktorý si v kozmickej lodi čítal príručku o chladiarenských zariadeniach, lebo obyvatelia jeho planéty pod ťarchou obrovskej zodpovednosti pred predkami pokladajú umenie za neprípustnú rozkoš.

Po koncerte Udalov tlieskal spolu s ostatnými divákmi a kričal: Opakovať! Cítil, akoby sa vznášal na mohutných vlnách hudby. A keď sa koncert skončil, zažalo sa svetlo a rozlúčili sa so starostom, ktorý ostával v minulom roku, všetci videli, že Artur má v očiach slzy.

Pred starostovým domom sa už zhŕkol dav. Všetci boli zvedaví, či sa hosťom koncert páčil. Udalov pred nich predstúpil ako prvý. Zdvihol zopäté ruky nad hlavu a povedal: — Ďakujem vám, priatelia, poskytli ste mi nezabudnuteľný zážitok.

— Len to? — obyvatelia mesta boli pobúrení. — Neostanete tu s nami, aby ste každý deň odchádzali do minulosti a opäť prežívali sladké okamihy?

— Rád by som, — povedal Udalov.

— Ale mám povinnosti. Musím nájsť voľnú planétu. Dve miliardy ľudí čakajú na moju pomoc. Okrem toho sa mi čoskoro skončí dovolenka.

— Ale ja zostanem! — zvolal Artur. — Bol som generálom na ukrutnej planéte a bol som zamaskovaný za kvetinový záhon. Ale teraz som pochopil, v čom je zmysel života. Zostanem. Všetci skríkli bravó a zatlieskali. Len Udalov zostal pokojný.

Neschvaľoval prílišné nadšenie Kavalijou Čuch. Áno, je to vynikajúca speváčka, ale život ide ďalej. Nehádal sa s Arturom, len mu povedal: — Dobre, zostaň. Ale odprevaď ma na kozmickú loď. Kým sa rozlúčime, musíme sa ešte o niečom porozprávať.

Artur ochotne súhlasil. Bol Udalovovi zaviazaný. Rýchlo prišli ku kozmickej lodi. Udalov mlčal a Artur sa vyjadroval citoslovcami: — Je… Ach… No… Veru tak… Áno-o-o!

Gnec 18 ešte vždy čítal príručku a nechtom si v nej podčiarkoval dôležité miesta.

— Tak ako? — spýtal sa. — Môžeme letieť?

— Ja ostávam, — povedal Artur. — Bolo to neopísateľné.

Gnec sa naňho udivene pozrel. Udalov sa rozohnal a z celej sily udrel Artura do brady. Artur padol ako podťatý.

— Zavri príklop! — zvolal Udalov Gnecovi. — Okamžite štartujeme. Gnec poslúchol, ale zakričal za Udalovom, ktorý sa ponáhľal k riadiacemu pultu: — Bolo to od teba veľmi necivilizované. V kultúrnej galaxii sa to nerobí.

— Ešte mi bude ďakovať, — odpovedal Udalov a dal pokyn na štart. Potom priviazal Artura ku kreslu, aby veľmi nerebeloval, keď sa preberie. Urobil s ním to, čo starovekí moreplavci s Odyseom, keď chcel skočiť do mora, zvábený spevom sirén.

— Ľudia, ktorí nerobia nič iné, len počúvajú hudbu, — poučil Gneca 18, — pomaly degenerujú. Mám obavy o osud tejto planéty. A Artur sa musí ešte veľa učiť, aby sa stal plnoprávnym členom galaxie.

Okrem toho mal Udalov s Arturom svoje plány.

07
ŠIESTA, POSLEDNÁ PLANÉTA

Keď sa Artur prebral, bolo to hrozné. Aspoň dve hodiny v kresle vyčíňal.

Nakoniec sa Udalovovi podarilo presvedčiť ho, že ak bude trvať na svojom rozhodnutí každý večer počúvať ten istý koncert, na spiatočnej ceste ho prepustí. Nato sa Artur trochu upokojil, hoci bol stále namosúrený a hovoril o znásilňovaní osobnosti, čo svedčilo o pokroku v jeho myslení. Dni vo vesmíre sa pomaly vliekli. Cestou stretávali planéty metánové, bezvzdušné, pokryté ladom aj žeravé, planéty obývané vyspelými civilizáciami aj mladými civilizáciami. Ale keď už Udalovovi zostávalo len šesť dní dovolenky a s hrôzou si uvedomil, že sa bude musieť vrátiť domov, hoci nesplnil, čo si zaumienil, zbadali ešte jednu planétu.

Vznášali sa nad ňou jasné oblaky, vrhali ľahké tiene na jazerá, rieky a borovicové háje. Nikde ani jediného mesta, ani jedinej dediny. Ako neobývaný ostrov.

— Zdá sa, že teraz je všetko, ako má byť, — povedal Udalov, keď vyšiel z kozmickej lode a usadil sa na tráve.

— Poznač si súradnice a daj sa do práce.

— Ja už tvojej intuícii neverím, — povedal Gnec 18. — Koľko planét sme navštívili, a ani jedna nebola voľná! Vybral z vrecka signalizátor rozumu a opatrne ho zapol.

Signalizátor začal tikať, svetielko zablikalo.

— Čo som vravel, — vzdychol si Gnec. — Letíme ďalej.

— Ale moja intuícia mi aj tak vraví, že ešte nie je všetko stratené, — trval na svojom Udalov.

— Pozrite, — zvolal Artur a ukázal hore. — Niekto letí. Hneď ho zostrelím.

— Takéto nápady si vyhoď z hlavy! — prísne ho napomenul Udalov. — Po— zrime ho, vyznavača čistého umenia! Hneď by strieľal.

Obrovský biely vták priletel až k nim a povedal: — Vitajte u nás.

— Dobrý deň, — odpovedal Udalov.

— Vy tu vládnete?

— Áno, — povedal vták. — Vládneme na oblohe.

— Škoda, mysleli sme si, že je to voľná planéta, — vzdychol si Udalov.

— Môj priateľ hľadá miesto, kam by mohol presťahovať svojich krajanov. Keby sme to boli vedeli, neboli by sme vás vyrušovali.

— Netrápte sa, — povedal vták. — Nemáme nič proti tomu.

— Proti čomu? — spýtal sa Gnec 18.

— Proti vašim krajanom. Načo je nám zem, keď naším živlom je obloha? Ak vaši krajania prisľúbia, že nezničia ovzdušie továrňami a príliš hlučnými lietadlami, tak súhlasíme.

— Samozrejme, že sľubujeme, — potešil sa Gnec 18. — Môže sa za nás zaručiť celá galaxia. Okrem toho máme na vysokej úrovni medicínu a chladiarenský priemysel. Ak sa živíte napríklad rybami, môžeme ich pre vás konzervovať. A keby ste potrebovali lekársku starostlivosť, omladzovanie, korektúry fyzických nedostatkov, vždy vám ochotne pomôžeme.

— Myslím, že sme mali šťastie, — povedal vták a odletel oznámiť svojim druhom dobrú novinu.

Na druhý deň ráno bola oficiálne a slávnostne uzavretá dohoda medzi vtákmi, vládcami oblohy, a budúcimi obyvateľmi zeme. Udalov si konečne vydýchol. To najdôležitejšie mali za sebou.

— Letíš rovno domov? — spýtal sa ho Gnec, keď po rozlúčke s vtákmi opúšťali atmosféru.

— Nie, — povedal Udalov. — Ostalo mi ešte zopár dní. Chcem ešte niečo dať do poriadku.

— Ale nezabudni na nezasahovanie, hlavný zákon galaxie.

— Aký si zrazu bystrý, — poznamenal Udalov.

— A ešte si myslím, — doložil Gnec, — že radšej stratím dva-tri dni a budem ti robiť spoločnosť. Koniec koncov naša planéta ti má byť za čo vďačná. Aj ja osobne. Kam vlastne chceš ísť?

— Najprv ma zavez na planétu, kde minulý rok spievala Kavalija Čuch, — pripomenul Artur.

— Aj na to dôjde, — povedal Udalov. Potom sa obrátil ku Gnecovi, objal ho a povedal: — Ďakujem ti, priateľ môj. Ďakujem, že ma neopúšťaš. Budem sa usilovať, aby som príliš nezasahoval, ale vieš, aké ťažké je zdržať sa. No keby som sa nepokúsil niečo urobiť, po celý život by ma trápilo svedomie.

— Dobre, som ti k dispozícii aj s kozmickou loďou. Rob, čo uznáš za vhodné, — povedal Gnec.

— Predovšetkým sa musím vrátiť na planétu ku generálom.

— Ty si sa zbláznil! — zvolal zhrozený Gnec. — Nemáme právo riskovať naše životy. Ak zahynieme, ako sa moji krajania dozvedia, že náš problém je vyriešený?

— Ty ta nemusíš ísť, — povedal Udalov. — Artur a ja to berieme na seba.

— Ani za svet, — vyhlásil Artur. — Ja som dezertér, obesia ma, a to nechcem, lebo teraz už mám prečo žiť.

— Hlúposť, — odsekol Kornelij Udalov. — Počúvať hudbu je zábava, možno aj pôžitok, ale naozajstnému mužovi nemôže byť pôžitok zmyslom života. Človek žije preto, aby pomáhal iným. Gnec

pomáha iným, aj ja pomáham iným. A ty nechceš pomôcť nikomu. Netrápi ťa, že všetci obyvatelia tvojej planéty sedia zamaskovaní a bojujú jeden proti druhému?

— Trápi, — priznal sa Artur.

— A nechceš im pomôcť?

— Chcem, ale je to zbytočné.

— A ja ti vravím, že to nie je zbytočné.

— Tak idem s vami, Kornelij Ivanovič.

A kozmická loď zmenila kurz na zamaskovanú planétu.

08
OPÄŤ ŠTVRTÁ PLANÉTA

— Povedz, Artur, — spýtal sa Kornelij, — je medzi vami mnoho takých ako ty?

— Akých?

— Ktorých už omrzelo bojovať a maskovať sa.

— Takých je väčšina, — odpovedal Artur.

— A medzi vašimi nepriateľmi?

— Tiež.

— Výborne, myslel som si to. Dobre sa vyznáš v maskovaní?

— Skvele. Som najlepším odborníkom na maskovanie.

Nato sa Udalov obrátil ku Gnecovi: — Koľko ľudí sa zmestí na palubu našej kozmickej lode?

— Ak na krátku vzdialenosť, tak asi tridsať.

Potom Udalov oboznámil priateľov so svojím plánom. Kým priletelí k bojujúcej planéte, vyrobili niekoľko bômb s omamným plynom. Potom im Artur ukázal, kde sú hlavné štáby oboch armád. V noci sa kozmická loď spustila nad starostlivo zamaskovaný štáb, v ktorom musel Udalov stráviť niekoľko nepríjemných hodín, a hodili bombu rovno do spálne poľného maršala. Operácia sa uskutočnila v úplnej tichosti, lebo na tejto planéte nebolo lietadiel, a v noci nikto nečakal nebezpečenstvo zo vzduchu. Potom kozmická loď pristála na lúke pri štábe, druhou bombou Udalov zneškodnil stráž. Spiacich generálov a vojakov, ktorých bolo dokopy asi dvadsať, naložili na kozmickú loď do batožinového priestoru. Pred úsvitom urobili to isté aj so štábom nepriateľských vojsk. Na palube sa im zhromaždilo asi štyridsať sladko spiacich bojovníkov. Preplnená kozmická loď znova vzlietla do vesmíru a zamierila k planéte, kde zvyšky obyvateľstva živorili v podzemí.

Artur a Udalov dávali pozor, aby sa zajatci predčasne nezobudili, a v batožinovom priestore sa vznášal oblak omamného plynu.

Keď kozmická loď pristála na zvlnenej rovine porastenej palinou pred vchodom do podzemného mesta, zajatcov poprenášali jedného po druhom k vchodu tunela a pofŕkali čpavkom.

Generáli a vojaci sa nestačili čudovať. Predstavte si, že ste zaspali v bezpečnom a dobre zamaskovanom štábe a prebudíte sa bez zbraní uprostred šírej roviny vedľa nebezpečných nepriateľov. Niektorí generáli a vojaci sa pokúšali hneď zakopať do zeme, druhí sa chceli zmeniť na palinu, ale to sa im nepodarilo. Udalov a Artur, pre každý prípad vyzbrojení blastermi, im prikázali vstať.

— Zradca! — zvolal poľný maršal, keď spoznal Udalova.

— Dezertér! — skríkol generálporučík, keď s námahou spoznal v opále— nom mužovi v tričku nezábudkového generála, šéfa kamuflážneho oddelenia.

— Ani sa nepohnite! — povedal im Artur. — Prehovorí k vám sám Kor-nelij Ivanovič.

— Maršal tankových vojsk, — pripomenul poľný maršal, lebo pre generála je vždy príjemnejšie, ak nad ním zvíťazí dôstojný protivník.

— Páni generáli, priatelia vojaci, — povedal Udalov, — nepriviezli sme vás sem náhoďou. Chceme vám ukázať neradostnú budúcnosť, ktorá vás čaká. Na tejto planéte zúrila dlhé roky vojna.

— To nie je možné, — prerušil ho poľný maršal. — Tu sa niet kde maskovať.

— Predtým bolo kde. No bojovali, až kým nezničili všetko živé na celej planéte. A tak sa tí chudáci museli schovať pod zem, do protileteckého krytu. Odvtedy prešlo mnoho rokov, ale ľudia tam žijú, lebo časom zabudli, že je aj iný svet okrem podzemného. Biedne živoria ako krty a červy. Nedokážu vyliezť na jasné svetlo.Tá-to diera je jediné miesto, ktorým sa dá dostať dnu. O niekoľko rokov všetci vymrú. Taký osud čaká aj vás.

Je vám to jasné?

Generáli a vojaci boli ohromení, ale neverili mu.

— Tak to urobíme ináč, — povedal Udalov. — Tí, čo chcú, môžu ísť s Arturom a Gnecom 18 dnu. Ale buďte opatrní, aby vás nezajali. A my ostatní vás tu počkáme.

Tak aj urobili. Kým sa časť návštevníkov pod Arturovou ochranou predierala tmavými chodbami, ostatní sa bavili s Udalovom o živote na iných planétach a o aktuálnych otázkach. Udalov mal radosť, že medzi jeho poslucháčmi boli väčšinou vojaci, ktorí sa tešili, že sa nemusia maskovať a môžu sa spokojne vyhrievať na slniečku.

Kým sa výletníci vrátili z exkurzie, Udalov stihol skoro úplne zagitovať vojakov ako baltickí námorníci počas revolúcie kozákov. Vojaci sa skamarátili a už diskutovali o mierových plánoch.

Výletníci sa vrátili z podzemia zachmúrení a otrasení tým, čo videli.

— To je neuveriteľné, — povedal generálporučík, ktorý nadával Arturovi do dezertérov. — S tým treba skoncovať. Hanbíme sa za našich rozumných bratov.

— Preč s maskovaním! Nech žije mier! — zvolal jeden z vojakov, ktorí zostali s Udalovom.

— Asi máte pravdu, — odpovedal vojakovi generálporučík, ktorý by sa s ním ešte včera nebol dal ani do reči. Artur podišiel k Udalovovi a vzrušene mu zašepkal do ucha, že im zmizol poľný maršal. Skryl sa v tme a ušiel k veliteľom podzemného mesta.

— To je zle, — poznamenal Udalov, ale ovládol sa.

Generáli nasledovali príklad vojakov a zhadzovali zo seba maskovacie plášte.

Vtom si aj ostatní všimli, že chýba poľný maršal.

— Zablúdil? — spýtal sa generálporučík.

— Nie, — čestne odpovedal Udalov.

— Myslím, že ušiel. Preňho okrem vojny nič iné nemá zmysel. Preto sa chce spojiť s podzemnými militaristami.

— To nemôžeme dovoliť, — povedal jeden vojak.

— Počkajte, nejde o to, — zastavil ho Udalov. — Myslím, že som mnohých z vás presvedčil. Ale nesmieme myslieť len na seba. Podzemní obyvatelia vymrú, ak im nepomôžeme. Presvedčiť ich, aby vyšli von, nedokážeme ani podobrotky, ani pozlotky. Boja sa denného svetla a odvykli si od čerstvého vzduchu. Ale ani tamdole ich nemôžeme nechať.

— Musíme ich prinútiť vyjsť von. Násilím, — povedal generálporučík.

— Ale nás je len hŕstka, a oni majú aj políciu.

Všetci sa odmlčali.

— Napokon, — poznamenal Artur, — poľný maršal ich už iste upozornil a teraz sa pripravujú na obranu.

— Potrebujem dobrovoľníkov, — vyhlásil Udalov.

Vystúpilo desať vojakov a päť generálov.

— Výborne. Ostatní tu budú čakať na evakuantov.

— Ale čo chcete robiť? — spýtal sa generálporučík.

— Prenikneme na najnižšie podlažie a zamoríme ho veľmi smradľavým, odporným omamným plynom. Náhodou som našiel na kozmickej lodi bomby. Boli určené na odpudzovanie dravej zveri. Plyn sa bude šíriť podzemím a jeho obyvatelia budú nútení ustupovať, až kým sa nedostanú von. My pôjdeme za nimi, a ak starci alebo chorí nebudú vládať ísť sami, pomôžeme im.

Udalov otvoril kufrík a vybral z neho pripravené bomby, plynové masky pre výsadkárov a veľký balík obložených chlebíkov.

Všetci sa najedli, lebo mali pred sebou dlhú operáciu, a generálporučík povedal tak, aby ho všetci počuli: — Kornelij Ivanovič je vynikajúci stratég.

Udalov sa začervenal, ale nepovedal nič.

Operácia prebehla podľa plánu. Osem hodín museli dobrovoľníci postupovať za plynovou vlnou po tuneloch a chodbách, vystupovať z poschodia na poschodie a tlačiť pred sebou zaostávajúcich. Polícia bola dezorganizovaná a nedokázala sa postaviť na odpor. Po piatich hodinách vyšli z podzemia prví obyvatelia s očami prižmúrenými pred slabým podvečerným svetlom a omámení čerstvým vzduchom. Vojaci ich vítali a upokojovali.

Udalov vyliezol z podzemia posledný. Hnal pred sebou poľného

maršala a Veliteľa číslo 1. Kládli odpor, nechceli sa vzdať, preto ich museli na noc zviazať.

A ráno na prvom zhromaždení obyvateľov oboch planét sa uzniesli, že niet cesty späť, že vojna na jednej planéte a podzemné zajatie na druhej sa zásluhou neúnavného človeka zo Zeme skončili. Len poľný maršal a Veliteľ číslo 1 sa vyjadrili, že sa nemôžu prispôsobiť novým podmienkam. Nato ich poddaní vyhlásili, že nechcú s nimi žiť.

— Dobre, — povedal Udalov. — Už viem, ako ich zamestnáme. Budeme ich prevychovávať prácou.

— Povedzte ako, Kornelij Ivanovič, — prosili ho.

— Viem o jednej planéte, — povedal Udalov. — Už dlhšie ma trápi jej osud. Jej obyvatelia sa správali veľmi nerozumne a načisto ju spustošili. Bude tam treba urobiť kus práce, kým sa ju podarí očistiť a ako-tak upraviť pre normálny život.

Na spiatočnej ceste sa chcem zastaviť v kozmickom truste čistiacich zariadení. Samozrejme, dajú nám techniku a poskytnú nejaké pracovné sily. Ale nikdy nemajú dosť ľudí. Všetci chcú byť alebo kozmonautmi, alebo lekármi, alebo spevákmi. Myslím, že pre prevýchovu generála a veliteľa bude užitočné, ak si trochu popracujú v asanačnom parku celogalaktického významu. A pritom získajú užitočnú špecializáciu.

Všetci schválili Udalovov návrh, len budúci asanační pracovníci si nechali svoj názor pre seba. V tú poslednú noc pred návratom domov Udalov nespal. Mal mnoho práce. Deti plakali, starci a starenky, nezvyknutí na svieži vzduch, stonali.

Pred úsvitom, keď vojaci a generáli balili veci a nastupovali na kozmickú loď — ponáhľali sa domov vyhlásiť mier a upratať maskovacie siete — Udalov sa náhodou zrazil s Arturom. — Tak čo? — spýtal sa. — Teba vyhodíme niekde blízko televízora?

Iste sa už nemôžeš dočkať tej sladkej chvíle.

— Kde? — nepochopil hneď Artur. — Nie, musím sa vrátiť domov. Čaká ma práca.

— Dobre, — povedal Udalov. — Zato ti sľúbim, že ak stretnem Kavaliju Čuch, pozvem ju koncertovať na tvoju planétu.

— Ďakujem ti, Kornelij Ivanovič, — povedal Artur precítene.

— A ešte niečo, — spomenul si Udalov. — Na kozmickej lodi máme vzácnu sochu.

Musíme ju vrátiť.

— V nijakom prípade! — odporoval Artur. — Je to skromný dar vzácnemu človeku a vynikajúcemu organizátorovi od obyvateľov našej planéty. Neodmietajte, Kornelij Ivanovič. Kornelij úprimne ľutoval, že to nepočujú kolegovia z mestského výboru, ktorí mu často vyčítali nedostatok organizačných schopností. A čo, pomyslel si, možno sú pre

mňa pomery na Zemi príliš malé. A tieto úlohy boli akurát. V duchu sa usmial.

09
ZÁVER

Keď odviezli domov vojakov a generálov, rozlúčili sa s Arturom, Gnec 18 vysadil Udalova na medzihviezdnom kozmodróme v Silarii. Odtiaľ mala na druhý deň letieť smerom na slnečnú sústavu dopravná kozmická loď. Poletí niekoľko parsekov od Zeme a kapitán sľúbil, že Udalovovi poskytne pristávací čln. Gnec 18 sa ponáhľal s dobrými správami domov. Na rozlúčku dlho stískal Udalovovi ruku, sľuboval, že priletí, len čo bude môcť, a veľmi ľutoval, že mu nemá čo darovať na pamiatku.

Potom si odrazu spomenul.

— Vezmi si, — povedal, — iste sa ti v budúcnosti zíde. Podal Udalovovi signalizátor rozumu.

Udalov sa najprv zdráhal, nechcel si vziať takú vzácnu vec, ale napokon pristal.

Možno sa mi naozaj zíde, pomyslel si.

Objali sa. Gnec pozval Udalova, aby ho prišiel na budúcu dovolenku navštíviť a s potmehúdskym úsmevom vyjadril nádej, že Udalovovi možno niekde postavia pamätník. Potom Gnec 18 odletel a Udalov zostal sám. Do odletu mal ešte hodinu času, a tak si mohol vypiť šálku kávy a kúpiť synovi Maximovi suvenír. Maxim sa už iste vyliečil z mumpsu a Xénia sa oňho trápi, veď ktorá rybačka trvá celý mesiac? Určite žiarli a možno to už ohlásila aj na bezpečnosti.

Ale darček nestihol kúpiť. Keď kráčal okolo radu kresiel, v ktorých sedeli tranzitní cestujúci, zazdalo sa mu, že vidí známu tvár. Kde ju len videl? V zotavovni alebo v práci? Vtom si uvedomil, aké nezmyselné sú jeho úvahy. Ako sa mohol človek zo zotavovne dostať na druhý koniec galaxie?

— Chcete autogram? — spýtala sa ho jednoducho oblečená žena, keď si všimla jeho upretý pohľad.

— Už to mám! — zvolal Udalov. — Vy ste Kavalija Čuch. Len pred pár dňami som vás videl v televízii.

— Nemohli ste ma vidieť, — povedala vynikajúca speváčka. — Už tri mesiace nevystupujem.

— A čo sa vám stalo?

— Nech sa páči, prisadnite si, — povedala Kavalija a usmiala sa čarovným, ale unaveným úsmevom. — Odkiaľ pochádzate?

— Zo Zeme.

— Žiaľ, tam som nebola. Ani som o takej planéte nepočula. Viete, mám tvorivú krízu. Prestala som spievať. Áno, viem, že som výborná, že mi tlieskajú, posielajú mi kvety. Ale naozajstnú lásku k svojmu

umeniu necítim.

— Chápem, — povedal Udalov. — To sa umelcom stáva. Aj u nás sa to volá tvorivá kríza. Ale nemáte pravdu, všetci vás spomínajú a vážia si vás. Kavalija Čuch smutne pokrútila hlavou.

— Neutešujte ma, milý neznámy, — povedala. — Nepresvedčíte ma, lebo vaše slová pochádzajú z dobroty vášho srdca, a nie zo skutočného stavu vecí.

— Presvedčím vás! — zvolal Udalov.

— Veľmi dobre viem, ako vás vyliečiť z melanchólie. Počúvajte, nedávno som sa dostal na jednu planétu v sektore 5689- a. Všetci obyvatelia tejto planéty vrátane starcov a detí odchádzajú každý večer do minulého roku. A viete prečo? Lebo nemôžu žiť bez vášho umenia.

Udalov neľutoval čas a podrobne jej vysvetlil, čo sa dialo na planéte omámenej jej umením. Kavalija Čuch počúvala so zatajeným dychom. Jeho rozprávanie ju tak hlboko dojalo, že sa rozplakala a trvalo hodnú chvíľu, kým sa spamätala a vyhlásila: — Okamžite, ešte dnes odložím všetko bokom a letím na tú planétu. Otvorili ste mi oči, Kornelij Ivanovič. Ako som sa mohla tak mýliť v ľuďoch? Z vďaky za váš vrúcny vzťah som ochotná spievať im dva dni a dve noci bez prestania.

— Len to nie! — zhrozil sa Udalov. — To vám nesmie zísť ani na um. Veď by sa už navždy presťahovali do minulosti. Pochopte, že tá planéta je na pokraji záhuby.

— Tak čo mám robiť?

— Musíte postupovať ináč. Navrhujem vám, aby ste postupne obišli všetky väčšie mestá a v každom z nich zaspievali na štadióne. Ale nech vám sľúbia, že prestanú chodiť do minulosti, začnú sa zaoberať každodennou prácou a budú trpezlivo čakať, kým k nim prídete osobne.

— Dobre, máte pravdu, — súhlasila Veľká speváčka.

V tej chvíli vyhlásili, že cestujúci môžu nastupovať na kozmický liner, ktorý mal odviezť Udalova domov, preto sa priateľsky rozlúčil so speváčkou, ktorá sa hneď rozbehla k pokladni, aby si vymenila letenku.

— Moment!

Udalov vytrhol lístok zo zápisníka a napísal naň Arturovu adresu. Dobehol speváčku, podal jej lístok s adresou a povedal: — Drahá Kavalija, prosím vás, ak vám zostane chvíľka času, zastavte sa na tejto planéte. Aj tam máte verných obdivovateľov. Okrem toho táto planéta práve prekonala ťažkú a dlhú vojnu a jej obyvatelia veľmi túžia po naozajstnom umení.

Speváčka pobozkala Kornelija na líce a na rozlúčku mu darovala svoju fotografiu obrovských rozmerov s dojímavým venovaním. A už o dva dni sa pristávací čln nebadane spustil v lese pri Veľkom Gusliari.

Bolo skoré daždivé ráno. Z jedlí padali studené kvapky. Z trávy vykukovali oranžové klobúčiky osikov-cov. Hneď za Udalovom spustili na trávu smaragdovú sochu a čln odletel. Udalov kráčal namáhavo. Ledva vliekol za sebou po zemi sochu. Podarilo sa mu ju dotiahnuť len do mestského parku. To nič, povedal si, to znamená, že patrí sem. Zastal pri detskom ihrisku s hojdačkami, preliezačkami a hra— dom, rozbalil vzácnu relikviu a vyteperil ju na prázdny podstavec, kde predtým stála gypsová dievčina s veslom. Socha sa ligotala v belasom úsvite ako utkaná z tropickej noci. Všetko sa skončilo. Prežil peknú, poučnú a zaujímavú dovolenku.

— Urobil som, povedal som, upozornil som, — povedal nahlas Udalov, keď si spomenul na svoje povinnosti ku galaxii. Teraz musel už len odpratať čo naj ďalej fotografiu veľkej speváčky Kavalije Čuch, aby si žena Xénia nezačala niečo namýšľať, a upozorniť syna Maxima, aby nepožičiaval deťom na dvore signalizátor rozumu na všelijaké detské lapajstvá.

Udalov sa naposledy pozrel na sochu. Usmievala sa záhadným, nadpozemským úsmevom.

— Idem domov, — povedal jej Udalov. — Do videnia.